

MUSAVVER ÇOCUK POSTASI ADLI ÇOCUK DERGİSİ

(ÇEVİRİYAZI, İNCELEME)

Ziya KOYUNCU

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. M. Hilmi UÇAN

Eylül, 2014

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUSAVVER ÇOCUK POSTASI ADLI ÇOCUK
DERGİSİ
(ÇEVİRİYAZI, İNCELEME)

Hazırlayan

Ziya KOYUNCU

Danışman

Doç. Dr. M. Hilmi UÇAN

AFYONKARAHİSAR 2014

Bu Tez Çalışması BAPK'ça Desteklenmiştir. Proje No: "13.SOS.BİL.08"

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “*Musavver Çocuk Postası Adlı Çocuk Dergisi (Çeviriyazı, İnceleme)*” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

.../.../2014

Ziya KOYUNCU

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Mehmet Hilmi UÇAN

Jüri Üyeleri : Yrd. Doç. Dr. Bayram ÇETİNKAYA

: Yrd. Doç. Dr. İmdat DEMİR

İmza

The image shows three handwritten signatures in blue ink. The top signature is the most legible, followed by a more stylized one in the middle, and a third one at the bottom. Each signature is written over a horizontal dotted line.

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Ziya KOYUNCU'nun “Musavver Çocuk Postası” Adlı Çocuk Dergisi (Çeviriyazı-İnceleme)’ başlıklı tezi, 23.09.2014 günü saat 14:30’da Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Selçuk AKÇAY
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ÖZET

MUSAVVER ÇOCUK POSTASI ADLI ÇOCUK DERGİSİ (ÇEVİRİYAZI, İNCELEME)

Ziya KOYUNCU

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

Eylül, 2014

Danışman: Doç. Dr. M. Hilmi UÇAN

Çocuk dergileri, içeriğinde yer alan düzeye uygun hikâye, masal, şiir, bilmece, tekerleme gibi türlerle çocuğun ruhsal, sosyal ve zihinsel gelişimini destekleyen eğitici özelliğinin yanında eğlendiriciliği ağır basan çocuk edebiyatı materyalleridir.

Ülkemizde yazılı çocuk edebiyatı ürünleri ilk kez eski harfli çocuk dergileri aracılığıyla okuyucusuna ulaşabilmiştir. Bu dergilerden biri de 1923 yılında 18 sayı olarak yayımlanan ve çalışmamızın konusu olarak da belirlediğimiz *Musavver Çocuk Postası*'dir.

Yaptığımız bu çalışmayla Cumhuriyetimizin kurulduğu yıl çocukların eğitiminde önemli bir rol üstlenen *Musavver Çocuk Postası*'ni yine Cumhuriyetimizin 91. yılını kutlamaya hazırlandığımız şu günlerde çocuklar ve alan araştırmacılarıyla buluşturmanın mutluluğu içerisindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Çocuk Edebiyatı, Eski Harfli Çocuk Dergisi, Musavver Çocuk Postası, Çeviriyazı-İnceleme.

ABSTRACT

A MAGAZINE FOR CHILDREN *MUSAVVER ÇOCUK POSTASI* (A TRANSCRIPTIVE AND AN ANALYTICAL STUDY)

Ziya KOYUNCU

AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE of SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT of TURKISH EDUCATION

September, 2014

Advisor: Assoc. Prof. Dr. M. Hilmi UÇAN

Children magazines are materials of children literature which is supporting their social, emotional and intellectual development with their content at the appropriate level. Poetries, stories, riddles, rhymes are very educative and fun for children.

For the first time in our country, the written products of children's literature are available to readers owing to old letters children's magazines. One of these magazines and the subject of our study is "*Musavver Çocuk Postası*" which published in year 1923 as 18 series.

In the following days when we prepare to celebrate 91 years of the Republic, through this work we do we are happy to bring *Musavver Çocuk Postası* which play an important role in children's education. The formative years of our Republic with children and field's researchers.

Keywords: Child, Children's Literature, Old Letters Children's Magazine, *Musavver Çocuk Postası*, Transcription-Study.

ÖN SÖZ

Temel amacı çocukların eğitilmesi ve gelişimlerine katkı sağlamak olan bununla birlikte çocukların anadil edinimlerini, hayal ve duygu evrenlerini, yaşadıkları çevre ve dünyaya karşı insani duyarlılıklarını geliştirmeye, çocuklarda edebî zevk oluşturmaya çalışan edebiyata çocuk edebiyatı veya çocuk için edebiyat denir.

Ülkemizde modern anlamda çocuk edebiyatı ürünleri, Tanzimat döneminde yayımlanmaya başlayan eski harfli çocuk dergilerinde görülmeye başlar. İlk çocuk dergimiz Mümeyyiz (1869)'den 1 Kasım 1928 tarihli Harf İnkılabı'na kadar yayımlanan ellinin üzerinde eski harfli çocuk dergisi tespit edilmiştir.

Eski harfli çocuk dergileri yayımlandıkları devrin eğitim, siyasi, sosyoekonomik ve edebî yapısını ortaya koyan önemli kaynaklardır. Ayrıca sosyal tarih ve basın tarihi açısından da incelenmeye değer belge niteliğinde yayınlardır.

Musavver Çocuk Postası, Cumhuriyet'in ilanından önce dokuz ve ilanından sonra dokuz olmak üzere toplamda on sekiz sayı yayımlanmış, her hafta pazartesi günleri okuyucusuna arkadaşlık etmiş bir geçiş dönemi süreli çocuk yayınıdır. İçeriğinde hikâyeden masala, bilmededen fıkraya, güncel olaylardan dünyadaki gelişmelere, oyunlardan hediyeli sorulara kadar daha birçok türde eğitici ve eğlendirici ürünlere yer verilmiştir.

Musavver Çocuk Postası, yeni rejime geçiş döneminde yayımlanmasıyla siyasi, çocukların gelişimlerini hedeflemesiyle eğitim, içeriğinde çeşitli türlerden ürünler bulundurmasıyla edebî ve yayımlanan az sayıda eski harfli çocuk dergilerinden olması itibariyle basın tarihi açısından belge özelliği taşımaktadır. Bütün bu verilere rağmen alan kapsamındaki iki adet eser ve yayımlanmamış birkaç tezde atıf yapılmasının dışında *Musavver Çocuk Postası* üzerinde bugüne değin nitelikli bir çalışma yapılmamıştır.

Bu tez kapsamında eski harfli çocuk dergilerinden *Musavver Çocuk Postası*, çeviri yazı yöntemiyle yeni harflere aktarılmış ve çocuk edebiyatı bağlamında incelenmiştir. Yaptığımız bu çalışma sayesinde Harf İnkılabı ile unutulmaya yüz

tutan eski harfli yayınlardan bir tanesini daha kültürel birikimimize kazandırmış bulunmaktayız. Tezimizin benzer çalışmalara kaynak teşkil edeceği düşüncesindeyiz.

Gerek lisans gerekse yüksek lisans eğitimim süresince bilgi ve birikimlerini esirgemeyen, desteklerini her daim hissettiğim başta danışman hocam Doç. Dr. M. Hilmi UÇAN'a, bölüm başkanı Doç. Dr. Celal DEMİR'e ve yetişmemde emeği bulunan değerli hocalarıma teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca projemizi destekleyen üniversitemiz BAPK birimine, kıymetli arkadaşlarım Duygu TOKER, Ecir SERT ve Mustafa GÜRSOY'a yardımlarından dolayı teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	ii
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xxi
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xxii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1. ÇOCUK EDEBİYATI KAVRAMI.....	5
2. TARİHSEL SÜREÇTE ÇOCUK DERGİCİLİĞİ.....	6
2.1. DÜNYA'DA ÇOCUK DERGİCİLİĞİ	8
2.2. ÜLKEMİZDE ÇOCUK DERGİCİLİĞİ.....	8
2.2.1. 1869'dan 1927'ye Eski Harfli Çocuk Dergileri.....	9
3. CUMHURİYET'İN İLAN EDİLDİĞİ YIL YAYIMLANAN ESKİ HARFLİ ÇOCUK DERGİLERİ.....	12
3.1. <i>YENİ YOL</i>	12
3.2. <i>ÇITI PITİ</i>	13
4. CUMHURİYET'İN İLAN EDİLDİĞİ YIL YAYIMLANAN ÇOCUK DERGİLERİNDEN <i>MUSAVVER ÇOCUK POSTASI</i>	13
4.1. YAYIN İLKELERİ VE HEDEF KİTLESİ.....	13
4.2. İÇERİĞİ VE GENEL YAPISI	14

4.3. <i>MUSAVVER ÇOCUK POSTASI'NI YAYINA HAZIRLAYANLAR</i>	15
4.3.1. Süleyman Tevfik (Öz) Zorluoğlu (1861-1939).....	15
5. İLGİLİ ALANYAZIN	18

İKİNCİ BÖLÜM

MUSAVVER ÇOCUK POSTASI'NIN ÇEVİRİSİ

1. <i>MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 1</i>	20
Musavver Çocuk Postası.....	20
Her Şeyi Düşünmeli.....	21
Darbimeseller.....	22
Çocuklara Tuvalet ve Temizlik	23
Yüz Yıkamak	24
Postanızın Hizmetlerinden.....	24
Kocaman Lahana	25
Elma Hırsızları	26
Mektepli Marşı.....	26
Küçüklerin Defteri (Allah Gönderdi)	28
Kelebek	29
Beyaz Turnalar.....	31
Müsabakalı Sualler	32
Bilmece (1 Numara)	33
2. <i>MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 2</i>	34
Haftanın Yeni Postası (Mektep Postası).....	34
Postanın Nasihatlerinden (Çocuklara Tuvalet ve Temizlik -2)	35
Postanın Hikâyeleri (Sıpa).....	37
Küçüklerin Defteri (Yavruların Annesi).....	40
Ayı İle İhtiyar	41
Mini Miniye Masallar (Kar Nine).....	43

Küçük Ali.....	44
Postanın Fenni Tecrübeleri	45
Beyaz Turnalar.....	46
Müsabakalı Sualler	48
Bilmece (2 Numara)	48
3. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 3.....	50
Haftanın Yeni Postası (Sonbahar-1 İstikbal).....	50
İlk Hasbihal.....	52
Darbimeseller.....	53
Postanın Hikâyeleri (Altın Armut)	53
Küçüklerin Defteri (Çiftçi Çocuğu).....	56
Mini Miniye Masallar (Yaralı Kuş).....	58
Postanın Fenni Tecrübeleri	59
Orhan'ın Hikâyesi.....	60
Tuhaf Fıkralar	61
İzcinin Öğüdü	62
Beyaz Turnalar.....	64
Bilmece (3 Numara)	66
Müsabakalı Sualler	66
4. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 4.....	68
Haftanın Yeni Postası (Çiçekleri Seviniz).....	68
Fikir Tatbiki	70
Çocuklarda Tuvalet ve Temizlik-3	70
Postanın Tarihi, Tabii Parçaları (Yılan).....	72
Manzum Masal (Kaybolan Sultan).....	73
Tuhaf Fıkralar (Akıllı Çocuk).....	80
Sonbahar	81

Küçüklerin Defteri (Türkoğullarına)	82
Teşekkür	83
Beyaz Turnalar.....	84
Tecrübe (6-7-8).....	85
Tarihi Sualler	86
Bilmece	86
5. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 5.....	88
Haftanın Yeni Postası (Bir Tesadüf).....	88
Hikâye (İnci ile Yakut)	90
Manzum Masal (Kaybolan Sultan).....	93
Kiraz Ağacı.....	102
Kırmızı Horoz.....	103
Amcama.....	104
Yavrulara Top Oyunu	105
Beyaz Turnalar.....	106
Birinci Sayımızdaki Bilmecemizin Halli.....	107
Tarihi Sualler	109
Yeni Bilmece	109
6. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 6.....	111
Mesut Hafta	111
Çocuklarda Tuvalet-Temizlik.....	113
Postanın Hikâyeleri (Zavallı Çocuklar)	114
Çiçekleri Sevelim.....	115
Timsah	116
Sabah.....	116
Manzum Masal (Üç Arzu)	118
Kaplumbağa ile Leylekler.....	127

Beyaz Turnalar.....	129
İkinci Sayıdaki Bilmecemizin Halli.....	131
İkinci Sayıdaki Müsabakalarımıza Doğru Cevap Verip Hediye Kazananlar..	132
Tarihi Sualler	133
Bilmece	133
7. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 7.....	134
Haftanın Postası (Gelmeyenler).....	134
Musahabe	136
Şehit Evladı.....	137
Çocuklarda Tuvalet-Temizlik.....	138
Hikâye (Biri İner Biri Çıkar)	139
Sivrisinek İle Çınar Ağacı	140
Manzum Masal (Üç Arzu).....	141
Derince Türküsü	145
Tuhaf Fıkralar (Tembel Çocuklar, Haylaz Veli)	146
Tilki ve Kurt	147
Beyaz Turnalar.....	149
Üçüncü Sayımızdaki Bilmecemizin Halli	151
Tarihi Sualler	152
Bilmece	153
8. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 8.....	154
Haftanın Yeni Postası (Gelecekler)	154
Postanın Hikâyeleri (Halife ve Fakir Talebe).....	156
Manzum Masal (Korku Bilmeyen Çoban)	160
Merhametli Çocuk	168
İyilik Mükâfatsız Kalmaz	169
Beyaz Turnalar.....	170

Dördüncü Sayımızdaki Bilmecemizin Halli.....	172
Müsabaka Suallerimize Doğru Cevap Verenler:	173
Tarihi Sualler	174
Bilmece	174
9. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 9.....	176
Haftanın Yeni Postası (Nevşin'in Defterinden Karilerime).....	176
Ağa Babamın Köşesi (Karanfil)	178
Sevgili Karilerimiz.....	179
Demir Efsanesi.....	180
Manzum Masal (Korku Bilmeyen Çoban)	182
Peri Hikâyeleri (İnci Ağlayan Ceylan)	187
Nüzhet'in Trampeti.....	191
Hem Oyun Hem Ders	192
Beşinci Sayımızdaki Bilmecemizin Halli.....	192
Beşinci Müsabakamızdaki Suallerimize Doğru Cevap Verenler	193
Bilmece	194
Aramaca.....	194
10.MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, Nu. 10	196
Ağa Babamın Köşesi (Namus)	196
Demir Efsanesi.....	197
Küçük Fıkralar (Kahraman Kumandan, Kahraman Şehit, Açık göz Nuri)	200
Sihirli Bir İp.....	201
Manzum Hikâye (Korku Bilmeyen Çoban).....	202
Peri Hikâyeleri (Şems-i Fer Sultan).....	209
Haftaya	213
Küçüklerin Defteri: Altın Topum	213
Altıncı Sayımızdaki Bilmecenin Halli.....	214

Bilmece	216
Aramaca.....	216
11.MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, Nu. 11	217
Nevşin'in Defteri'nden (Mektebe Başlarken)	217
Demir Efsanesi.....	219
Haftaya.....	222
Küçük Hikâyeler (Su Uyur Düşman Uyumaz).....	223
Manzum Masal (Korku Bilmeyen Çoban)	225
Kedinin İntikamı.....	228
Ben Sosyalistim!.....	228
Küçük Hikâye (Düşünmeden İş Yapan Kaybeder!)	230
Peri Masallarından (Periler Saltanatının Son Günleri)	231
Yedinci Sayımızdaki Bilmecenin Halli	235
Bilmece	237
Bulmaca	238
12.MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 12.....	239
Nevşin'in Defterinden (Mektepte İlk Gün)	239
Ağa Babamın Köşesi (Gül).....	241
Aptal Nuri	242
Manzum Masal (Sultan ile Avcı).....	246
Yeni Oyunlar (Sandalye Kapmaca Oyunu)	252
Küçük Hikâyeler (Sarf İmtihanından, Hesap İmtihanından)	253
Küçük Hikâye (İki Damla Gözyaşı)	253
Dervişin Alicenabı	259
Sekizinci Sayımızdaki Bilmecenin Halli	260
Bilmece	262
Aramaca.....	262

Okuyucularımıza.....	262
13.MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 13.....	264
Nevşin'in Defteri'nden (Ölmeyen Hatıralar).....	264
Aptal Nuri	266
Feyz-i Masallar (Alicenaplık, Birbirinden Ahmak, Tembel Akı)	268
Manzum Masal (Sultan İle Avcı)	270
Küçük Mektepliye	274
Cüceler.....	275
İpnotizma/Seyr-i fil Menam	276
Kazı Kim Çaldı?	277
Hızır Aleyhisselam	278
Dokuzuncu Sayımızdaki Bilmecenin Halli	282
Bilmece	284
Aramaca.....	284
Okuyucularımıza	284
14. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 14.....	286
Nevşin'in Defterinden (Boncuk Ayşe).....	286
Saadetin Sırrı	288
Fıkralar.....	292
Manzum Masal (Sultan İle Avcı)	293
Küçük Fıkralar (Domuzun Kendisi).....	300
Aptal Nuri	301
Onuncu Sayımızdaki Bilmecenin Halli	305
Bilmece	307
Aramaca.....	307
Okuyucularımıza	308
15.MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 15.....	309

Haftanın Postası (Merhametli Mehmet)	309
Küçük Fıkralar (Mehmetçiğin Hesabı).....	311
Kolay Barometre.....	311
Bir Nasihat	312
Hemen Şimdi	313
Şişe İle Mum Söner mi?	313
Posta Kutuları	314
Küçük Mektepli	314
Manzum Masal (Tarladaki Hazine).....	315
Kambur Prens	319
Bir Katırım Hatıratı.....	321
On Birinci Sayımızdaki Bilmecemizin Halli.....	324
Bilmece	326
Aramaca.....	326
16.MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 16.....	328
Haftanın Postası (Topaç Ali)	328
Uzun Kulaklı Recep.....	330
Manzum Masal (Tarladaki Hazine).....	335
Buzdan Bir Abide	338
Müteharrrik Kaldırımlar.....	339
Merkep Ya[r]ışı	339
Kambur Prens	340
Faydalı Hikâyeler (Öğle Yemeği)	342
On İkinci Sayımızdaki Bilmecenin Halli.....	345
Bilmece	346
Aramaca.....	347
17.MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 17.....	348

Numaralı Hikaye.....	348
Küçük Fıkralar (Nasrettin Hoca ve Timurlenk).....	350
Faydalı Malumat.....	350
Küfe Yarışı.....	351
Altı Kardeşler.....	351
Bir Milyar Ne Kadardır?.....	352
Parmak Kadar Bir Çocuk.....	352
Kendilerine İşkence Edenler.....	352
Manzum Masal (Tarladaki Hazine).....	353
Sarı Zeynep.....	354
Kambur Prens.....	357
Öğle Yemeği.....	360
Dervişin Cevabı.....	362
Meraklı Kitaplar.....	363
On Üçüncü Sayımızdaki Bilmecemizin Halli.....	364
On Üçüncü Sayımızdaki Aramacamızın Halli.....	365
Yeni Bilmecemiz.....	366
Aramaca.....	366
Muhterem Okuyucularımıza.....	366
18.MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 18.....	367
Haftanın Postası (Mahalle Çocukları).....	367
İhtikârın Cezası.....	369
İngiliz Falakası.....	369
Çiçekler Boyanır mı?.....	370
Kambur Prens.....	370
Manzum Masal (Sarı Zeynep).....	372
Hayvanların Kuvveti.....	378

Öğle Yemeği.....	379
İyi Bir Sıhate Malik Olmak İçin.....	382
On Dördüncü Sayımızdaki Bilmecenin Halli.....	384
Yeni Bilmecemiz.....	386
Aramaca.....	386
Muhterem Okuyucularımıza.....	386

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUSAVVER ÇOCUK POSTASI'NIN İNCELENMESİ

1. GENEL DEĞERLENDİRME.....	388
2. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI'NDAKİ ÜRÜNLERİN TÜRLERE GÖRE DAĞILIMI.....	390
2.1. EDEBÎ METİNLER.....	390
2.1.1. Hikâye.....	391
2.1.2. Bilmecce.....	391
2.1.3. Şiir.....	392
2.1.4. Atasözü.....	393
2.1.5. Mizah.....	393
2.1.6. Masal.....	394
2.1.7. Aramaca.....	394
2.1.8. Manzum Masal.....	394
2.1.9. Sohbet.....	394
2.1.10. Fabl.....	395
2.1.11. Anı.....	395
2.1.12. Mektup.....	395
2.1.13. Günlük.....	395
2.1.14. Efsane.....	395
2.1.15. Eleştiri.....	395

2.2. DİĞER METİNLER.....	396
2.2.1. Duyuru.....	396
2.2.2. Yarışma.....	397
2.2.3. Deney/Keşif.....	397
2.2.4. Sağlık.....	398
2.2.5. Kültür	398
2.2.6. Tanıtım	398
2.2.7. Oyun/Eğlence	398
2.2.8. Bilim.....	399
2.2.9. Hesap.....	399
2.2.10. Haber	400
2.2.11. Hayvanbilim.....	400
2.2.12. Teşekkür	400
2.2.13. Teknoloji.....	401
2.2.14. Coğrafya	401
2.2.15. İletişim	401
2.2.16. Pratik Bilgi	402
2.3. GÖRSEL MATERYALLER.....	402
2.3.1. Çizim.....	403
2.3.2. Resim.....	403
2.3.3. Fotoğraf	403
2.3.4. Yazısız Hikâye.....	403
3. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI'NDA DEĞERLER EĞİTİMİ	403
3.1. ÇOCUĞA KAZANDIRILMASI HEDEFLENEN DEĞERLER.....	404
3.2. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI'NDAKİ ÜRÜNLERİN DEĞERLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ	404
3.2.1. Olumlu Örnek Oluşturan Ürünler.....	404

3.2.2. Olumsuz Örnek Oluşturan Ürünler	414
SONUÇ VE ÖNERİLER	416
KAYNAKÇA	419
EKLER:.....	423

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Eski Harfli Çocuk Dergilerinin Kronolojik Listesi	9
Tablo 2. Musavver Çocuk Postası'nın Sayılara Göre Çıkış Tarihleri	388
Tablo 3. Musavver Çocuk Postasındaki Edebî Metinlerin Türlerine Göre Dağılımı	390
Tablo 4. Musavver Çocuk Postasındaki Diğer Metinlerin Konularına Göre Dağılımı	396
Tablo 5. Musavver Çocuk Postasındaki Görsellerin Türlerine Göre Dağılımı	402

KISALTMALAR DİZİNİ

AMK	: Ankara Milli Kütüphane
C.	: Cilt
ESÖ	: Erzurum Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Kitaplığı
MÇP	: Musavver Çocuk Postası
Nu.	: Numara
s.	: sayfa
S.	: Sayı
TDK	: Türk Dil Kurumu
vb.	: ve benzeri.

GİRİŞ

Çocuğun gerek örgün gerekse yaygın eğitiminde kullanılan temel materyaller basılı yayınlardır. Okullarda eğitim aracı olarak faydalanılan veya çocukların seçerek edindikleri edebî özellik taşıyan kitaplardan sonra çocuklarca rağbet gören en önemli yayın çocuk dergileridir. Zira çocuk dergileri başta kapak görünüşleri olmak üzere içeriğinde bulunan değişik türde metinler, görseller ve okuyucularına dağıttığı armağanlarla geçmişte olduğu gibi günümüzde de çocukların ilgisini çekmektedir.

Çocuk dergileri, çocukların eğlenirken öğrenmelerini, estetik ve edebî kişilik kazanmalarını, kelime dağarcıklarının gelişmesini desteklemektedir. Bununla birlikte onların okul yaşantılarını daha verimli kılacak yardımcı kaynak sorumluluğunu da üstlenmektedir. Çocuk dergileri, çocukların okullarda öğrendiği bilgileri günlük hayata aktarmada ve güncel olayları sağlıklı yorumlamalarında etkili olmaktadır.

Çocuklar için yayımlanan gazete ve dergiler, ders kitabı ile güncel olayların ve yeni ortaya çıkmış gerçeklerin arasında var olan kaçınılmaz boşluğu doldurmaya yarar. Çocuk gazete ve dergilerle çevresinde olan olaylardan yeni buluşlardan ve dış dünyaya ait birçok bilgiye gazete ve dergi sayesinde ulaşır. Bu açıdan çocuk dergileri çocuk için vazgeçilmez bir okuma materyalidir. Dergi ve gazete güncel olayları anlatmakla kalmayıp içeriğinde bulunan öğretici ve eğitici yazılar, resimler, karikatürler sayesinde bilgili ve kültürlü bir birey olarak yetişmesine olanak sağlar (Oğuzkan, 2002: 338).

Çocuk dergiciliğinin geçmişi bizde Tanzimat dönemine kadar ulaşmaktadır. Bu dönemde eski harfli çocuk dergilerinin ilk örnekleri verilmeye başlanmıştır. Çocuk dergileri 1. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'in ilk yıllarına değin sayıca artıp içerikçe gelişerek yayımlarına devam etmişlerdir. Diğer basılı yayınlarda olduğu gibi süreli çocuk dergileri de 1 Kasım 1928 tarihinde yapılan Harf İnkılabı'na kadar Osmanlıca harf sistemi esas alınarak yayımlanmıştır. Devrimden sonra Latin harf sisteminin kullanılmasıyla birlikte daha önceleri eski harflerle basılmış eserler zamanla

okunulamaz hâle gelmiş ve bu eserler ilerleyen yıllarda yeni harflere aktarılıp yeniden değer bulana kadar bazı resmî kurumların veya eski belgelere ilgi duyan şahısların arşivlerinde unutulmuştur. Bu durum, yayımlandıkları dönemin pedagojik, sosyolojik ve politik yaşamı hakkında bilgiler veren eski harfli çocuk dergilerini millî kültür birikimimizden silinme tehlikesiyle karşı karşıya bırakmıştır.

İlk çocuk dergilerinin çıkmaya başladığı Tanzimat döneminden Harf İnkılabı'na kadar yayımlanan eski harfli çocuk dergilerinin sayısı elliyi geçmektedir. Eski harflerle basılmış çocuk dergilerimizden biri de Cumhuriyet'in ilan edildiği yıl yayıma başlayan *Musavver Çocuk Postası*'dır. Aradan geçen doksan bir yıllık süre içerisinde, bazı eski harfli çocuk dergilerinde olduğu gibi, *Musavver Çocuk Postası*'na da dokunulmamış, kimi araştırmacıların genel atıfları dışında yayın hakkında müstakil bir çalışma yapılmamıştır.

Bu çalışmayı 1923 yılında on sekiz sayı olarak yayımlanmış eski harfli çocuk dergisi *Musavver Çocuk Postası* teşkil etmektedir.

“Eski harfli çocuk dergilerimizden *Musavver Çocuk Postası*'nın içeriği ve çocuk edebiyatımızdaki yeri nedir?” tümcesi araştırmamızın temel problemi olmakla birlikte çalışmamız süresince aşağıdaki alt problem tümcelerine de yanıt aranmıştır:

- *Musavver Çocuk Postası* hangi yıl ve ne kadar süreyle yayımlanmıştır?
- *Musavver Çocuk Postası*'nın hedef kitlesi kimlerdir?
- *Musavver Çocuk Postası*'nın yayın ilkesi nedir?
- *Musavver Çocuk Postası*'nı yayımlayan kimdir?
- *Musavver Çocuk Postası* nerede yayımlanmış, nerelere ulaşabilmiştir?
- *Musavver Çocuk Postası*'nın biçim özellikleri nelerdir?
- *Musavver Çocuk Postası*'nın içeriğinin türlere göre dağılımı nasıldır?
- *Musavver Çocuk Postası* okurlarına hangi değerleri kazandırmayı amaçlamıştır?
- *Musavver Çocuk Postası* çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına uygun mudur?
- *Musavver Çocuk Postası* çocuk dergiciliği kıstaslarına uygun mudur?
- *Musavver Çocuk Postası* çocuk edebiyatı açısından nasıl bir dergidir?

Araştırmamızın genel amacı, eski harfli çocuk dergilerinden *Musavver Çocuk Postası* adlı süreli yayını yeni harflere çevirip derinlemesine incelemek ve çocuk edebiyatı bağlamındaki değerini ortaya koymaktır.

Yaptığımız literatür taramasında, eski harfli çocuk dergilerinin yeni harflere aktarılarak incelenmesi ve bu yolla adı geçen yayınların yeniden anlam kazanmasına yönelik yapılan çalışmaların birkaçı dışında diğerlerinin araştırmacı ve ilgilileri doyurucu nitelikte olmadıkları görülmüştür. Bugüne kadar tespit edilen eski harfli çocuk dergileri üzerinde hazırlanan çalışmalar takdir edilmekle birlikte bunların genelinin kronolojik betimlemelerden öteye geçemediği belirlenmiştir. Bu bağlamda eski harfli çocuk dergilerine yönelik nitelikli çalışmalara konu alanı ve araştırmacılar tarafından ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu tez sayesinde eski harfli çocuk dergilerimizden olan *Musavver Çocuk Postası*, ilk defa olmak üzere, tamamıyla yeni harflere çevrilmiştir. Çalışmamız bu konu alanında yapılan ilk çalışmalardan biri ve alana ilgi duyan araştırmacılara rehberlik etme özelliğine sahip olmasından dolayı önem arz etmektedir.

Araştırmamızın kapsamını 1869 yılından 1927 yılına kadar geçen süre içerisinde yayımlanan eski harfli çocuk dergileri oluşturmaktadır. Çalışmamızda eski harfli çocuk dergilerinin çıkmaya başladıkları, kapandıkları/bilinen son sayıları ve kaç sayı yayımlandıklarını gösteren bir tabloya yer verilmiş ayrıca söz konusu yayınların işlevleri ve özelliklerine genel olarak değinilmiştir.

1923 yılında on sekiz sayı olarak yayımlanan eski harfli çocuk dergilerinden *Musavver Çocuk Postası*'nın yeni harflere aktarılması, içeriğinin incelenip çocuk edebiyatı açısından değerlendirilmesi araştırmamızın sınırlarını çizmektedir.

Çalışmamızda sırasıyla tarama, çeviriyazı, inceleme ve sınıflandırma yöntemleri kullanılmıştır.

Araştırma konumuz olan *Musavver Çocuk Postası* adlı eski harfli çocuk dergisi, Ankara Millî Kütüphane Süreli Yayınlar arşivinde tam koleksiyon olarak tespit edilmiş, yayın ilgili birimden mikrofilm formatında temin edilmiştir.

Musavver Çocuk Postası'nı yeni harflere aktarırken Türk Dil Kurumunun *Kişi Adları Sözlüğü*, *Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu*'nu dikkate aldık. Bu sözlük ve kılavuzlarda ulaşamadığımız kelime ve kelime öbekleri içinse Ferit Devellioğlu'nun *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*'ına başvurduk.

Yayını incelerken fiziksel tahrip ve baskı hatası gibi nedenlerle oluşan eksiklikleri tamamlayıp yapılan yanlışları derginin aslına bağlı kalarak düzelttik. Yaptığımız ekleme veya düzeltmeleri [] köşeli ayraçlar içerisinde belirttik. İçerikte yer yer karşılaştığımız dilbilgisi hatalarını da uygun ölçülerde giderdik.

Son olarak *Musavver Çocuk Postası*'nı inceledik. Bu kapsamda öncelikle yayını genel olarak değerlendirdik. Akabinde derginin bünyesindeki ürünleri türlerine göre sınıflayıp çocuğa değerler eğitimi bağlamında inceledik.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1. ÇOCUK EDEBİYATI KAVRAMI

Kavram olarak çocuk edebiyatına değinmeden önce bu tamlamayı oluşturan “çocuk” ve “edebiyat” kelimelerinin farklı kaynaklarda nasıl tanımlandığını bilmek kavramın içeriği ve sınırları hakkında öngörü sağlayacaktır.

Çocuk kavramına yönelik genel kabul görmüş tanımlamalardan bazıları şu şekildedir:

“Bebeklik ve erginlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız” (TDK, 2005).

“Genellikle, bedensel ve zihinsel gelişim bakımından insanoğlunun 0-16 yaş grubu...” (Aytaş ve Yalçın, 2012: 13).

“...olgunluğa erişinceye dek, her yaştaki erkek ve kızlar...bebeklik çağının bitimiyle ergenlik çağı arasındaki gelişme döneminde bulunan kişidir” (Kıbrıs, 2010: 11).

Kavramın ikinci ve tamamlayıcı kelimesi olan “edebiyat” üzerinde de geçmişten günümüze değin değişik kaynaklarda tanımlamalar yapılmıştır. Bu sözcük ve sözcüğün çevrelediği evren hakkındaki tartışmalar günümüzde de sürmektedir. Kaynaklarda dikkat çeken tanımlamalardan bazıları şöyledir:

“Nazımlı, nesirli güzel sözler ve bu sözlerden bahseden ilim” (Devellioğlu, 2008: 203).

“Duygu, düşünce ve düşlerin yazılı ve sözlü olarak anlatımı” (Kıbrıs, 2010: 10)

“Edebiyat, malzemesi dile dayanan, insanların duygu, düşünce hayallerini dile getiren, edebi ve estetik değeri olan, bayağılık ve çirkinliği kabul etmeyen sözlü ve yazılı verimlerin tamamıdır” (Aytaş ve Yalçın, 2012: 17).

Çocuk ve edebiyat kavramlarını kısaca tanımladıktan sonra ülkemizde Tanzimat dönemiyle konuşulmaya başlanan ve uzmanların varlığı veya yokluğu konusunda üzerinde anlaşmaya varamadığı, kesin sınırlarının çizilemediği çocuk edebiyatı kavramına yönelik araştırmacıların farklı düşüncelerine yer vermekte fayda görüyoruz:

Son dönemlerde eğitim ve çocuk edebiyatı alanlarında yaptığı çalışmalar ve kurduğu Çocuk Vakfı aracılığıyla tanıdığımız Mustafa Ruhi Şirin çocuk edebiyatını şöyle tanımlar: “Çocukların büyüme ve gelişmelerine, hayal, duygu, düşünce ve duyarlıklarına, zevklerine, eğitilirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacı ile gerçekleştirilen çocuksu bir edebiyat” (Şirin, 1994: 9). Yine Şirin’e göre çocuk edebiyatı “öznesi çocuk olan edebiyat” (1998: 22)tır.

Bilkan çocuk edebiyatını “çocuklar için yazılmış eserler veya çocukça yazılmış, çocuk ruhunu taşıyan eserlerin oluşturduğu edebiyat” olarak tanımlarken çocuk edebiyatının ana vasıflarını “çocuksuluk ve edebilik” (2005: 7-16) olarak vurgular.

Yalçın ve Aytaş çocuk edebiyatı kavramının ortaya çıkmasında çocuk psikolojisi alanındaki gelişmelerin etkili olduğunu ifade ederek çocuk edebiyatını “çocuğun ilişkilerini düzenleyen yaş grubuna göre, duygu ve düşüncelerini eksiksiz olarak anlatmasını amaç edinen bir edebi tür” (2012: 15-17) şeklinde tanımlar.

Sonuç olarak çocuk edebiyatı, temel amacı belli yaş grubundaki çocukların eğitilmesi ve gelişmelerine katkı sağlamak olan bununla birlikte çocukların anadil edinimlerini, hayal ve duygu evrenlerini, yaşadıkları çevre ve dünyaya karşı insani duyarlılıklarını geliştirmeye, çocuklarda edebî zevk oluşturmaya çalışan çocuk için edebiyata denir.

2. TARİHSEL SÜREÇTE ÇOCUK DERGİCİLİĞİ

Dünya’da ve ülkemizde çocuk dergiciliğinin tarihsel seyrine geçmeden evvel çocuk dergilerinin ortaya çıkışının nedenlerine ve bu yayınların önemine değinmekte fayda görmekteyiz.

19. yüzyılda Batı’da gerçekleşmeye başlayan bilimsel ve teknolojik atılımlar, insanların yaşam şartlarının iyileşmesini, bilmeye ve hayatı anlamaya yönelik meraklarının artmasını sağlamış buna bağlı olarak da sanayiden tarıma, eğitimden sağlığa, sanattan edebiyata kadar her alanda gelişme kaydedilmiştir.

Özellikle Avrupa’da yaşanan ilerlemeler toplumun her kademesinde bilen ve bilgiyi kullanan yetişmiş insana ihtiyacı arttırmıştır. Kalifiye güce olan gereklilik o güne kadar “küçük adam” olarak düşünülen, toplumun en alt katmanındaki çocuğun eğitilmesini gündeme getirmiştir. Bu amaçla fiziksel altyapının hazırlanmasının yanı sıra çocukların dikkatini çeken onlara hitap eden yazılı ürünler de oluşmaya başlamıştır. Modern çocuk edebiyatının temellerini atan bu ilk yayınlar arasında en önemlileri içeriğinin zenginliği ve görselliğiyle her yaştan çocuğa ulaşabilen süreli çocuk dergileridir. “Süreli yayınların okunması ve tüketilmesi kolay olduğu için çocuklar kitaplara nispetle bunlara daha büyük bir rağbet göstermişlerdir” (Okay, 1999: 15).

Çocuk gazete ve dergilerini çocuğun eğitiminde, gelişmesinde ve topluma katılmasında bilgi, beceri ve yetenekleriyle kendisini gösterebileceği bir eğitim aracı olarak gören Aytaş ve Yalçın, çocuk dergilerinin en önemli özelliklerinin “bir haftalık, on beş günlük veya bir aylık bir süre içinde çocukların dünyasını ilgilendiren, haber, olay ve bilimsel gelişmelerin yansıtıldığı iletişim aracı” olarak görmekte, bu yayınların çocuk edebiyatının diğer ürünleri gibi tek boyutlu olmadığını “edebiyatın birçok türünün, habercilik teknolojisinin ve iletişimin göz önünde bulundurulduğu çocuk edebiyatı ürünleri” olarak tarif etmektedir (Aytaş ve Yalçın, 2012: 236).

Oğuzkan, çocuk dergilerinin başlıca amacını “önce çocuklara onların anlayabilecekleri bir dil ve anlatım ile güncel olaylarla ilgili haberler vermek, sonra belli bir oran içinde öğretici ve dinlendirici yazı ve resimler yayımlamaktır” (2006: 346) şeklinde belirler.

Çocuklar için yayımlanan dergiler, okul ders kitapları ile güncel olaylar ve gelişmeler arasındaki boşluğu doldurma görevini üstlenmiştir. Oğuzkan, süreli çocuk yayınlarının işlevini “çocuk, gazete ve dergilerle çevresinde olan olaylardan yeni buluşlardan ve dış dünyaya ait birçok bilgiye ulaşır” sözleriyle açıklayıp bu

yayınların çocuğa “öğretici ve eğitici yazılar, resimler, karikatürler sayesinde bilgili ve kültürlü bir birey olarak yetiştirme” (2002: 338) olanağı sunduğunu vurgular.

Çocuk dergilerinin çıkış zemini, önemi ve çocuk gelişimindeki işlevlerini ortaya koyduktan sonra dünyada ve ülkemizde çocuk dergiciliğinin gelişimi gelecek iki alt başlıkta incelenecektir.

2.1. DÜNYA’DA ÇOCUK DERGİCİLİĞİ

Çocuklar için yayımlanan süreli yayınlar ilk kez Batı’da görülmeye başlar. 18. yüzyılın sonlarına doğru ilk çocuk dergisinin çıktığı ülke olan İngiltere’yi Fransa ve Birleşik Devletler izler. 19. asrın ilk yıllarından itibaren bu devletlerde çok sayıda çocuk dergisi yayımlanmaya başlar.

İngiltere’de çıkan *Juvenile Magazine* (1788) dünyanın ilk çocuk dergisidir. Bu yayını, *The Children’s Magazine* (1799), *The Child’s Companion* (1824), *The Children’s Friend* (1826) takip eder.

Amerika Birleşik Devletleri’nin ilk çocuk dergisi 1826’da Boston’da yayımlanan *The Juvenile Miscellany* adlı dergidir. ABD’de en uzun soluklu dergi ise 1827’de çıkmaya başlayan ve 1929’da *The American Boy* dergisiyle birleşerek bu isimle yayımını 1941’e kadar sürdüren *The Youth’s Companion*’dur.

Fransa’da ise *Le Musée de Familles* ve *Magazine de’ Education et de Rec’re’ation* (Oğuzkan, 1987: 26) adlı dergiler ülkedeki ilk örnekleri oluşturur.

2.2. ÜLKEMİZDE ÇOCUK DERGİCİLİĞİ

19. yüzyılın başlarında Batı’da ilk örneklerine rastladığımız süreli yayınlar, ülkemizde toplumsal değişimin bir devamı olarak Tanzimat dönemiyle görülmeye başlar.

Süreli yayınlar Tanzimat’la beraber resmi olarak başlayan Avrupalılaştırma/Batılılaştırma çabalarının göstergelerinden biridir. Bu çabaların diğer bir uzantısı o zamana kadar arka planda kalan kadın ve çocukların yavaş yavaş da olsa toplumda bir yer edinmeye başlamaları ve

sosyalleşmeleridir. Bu iki ayrı değişimin bir noktada buluşması tabii bir neticedir ve Osmanlılarda kadınlar ve çocuklar için süreli yayınlar ortaya çıkmaya başlar (Okay, 1999: 16).

İlk çocuk dergimiz olan *Mümeyyiz*, 15 Ekim 1869'da yayımlanmaya başlar. “...Aynı adla bir gazetenin haftalık eki olarak yayımlanan *Mümeyyiz*, ilk çocuk dergisi unvanına sahiptir” (Şimşek, 2001: 115). Bu ilk girişimi *Sadakat* (1875) ve *Etfal* (1875) takip eder ancak beklenen başarı sağlanamayınca dergilerin ömürleri kısa süreli olur.

Mümeyyiz'den başlayarak 1927'ye kadar en uzun süre yayımlanan iki dergi, 1896-1908 yılları arasında 626 sayı yayımlanan *Çocuklara Mahsus Gazete* ve 1897-1901 yıllarında 166 sayıya ulaşan *Çocuklara Rehber*'dir.

Tanzimat dönemiyle başlayan dergicilik faaliyetleri, Meşrutiyet ve Cumhuriyet devirlerinde de zaman zaman hız kesse de devam eder. Özellikle 1980 sonrası dönemde ülkemizde çocuk süreli yayınlarının sayısı ve kalitesinde uluslararası seviyeye ulaşılır.

2.2.1. 1869'dan 1927'ye Eski Harfli Çocuk Dergileri

1869'da yayına başlayan ve çocuk edebiyatı tarihimizde ilk çocuk dergisi özelliğini taşıyan *Mümeyyiz*'den eski harfli çocuk dergilerinin sonuncusu olan *Çocuk Yıldızı* (1927)'na kadar ellinin üzerinde eski harfli çocuk dergisi yayımlanmıştır. Bu dergilerin kronolojik listesini Okay şu şekilde belirlemiştir:

Tablo 1.: Eski Harfli Çocuk Dergilerinin Kronolojik Listesi

Çıkış Tarihi	Dergi Adı	Sayı	Kapanış Tarihi
1869	Mümeyyiz	49	1869-1870
1873	Hazine-i Etfal	1	1873
1875	Sadakat	6	1875
1875	Etfal	16	1875
1875	Ayine	41	1875-1876
1876	Arkadaş	13	1876-1877
1880	Tercüman-ı Hakikat	26	1880
1880	Aile	3	1880
1880	Bahçe	40	1880-1881
1881	Mecmua-i Nevresidegan	4	1881

1881	Çocuklara Arkadaş	12	1881
1881	Çocuklara Kiraat	18	1881-1882
1882	Vasita-i Terakki	4	1882
1886	Etfal	23	1886
1887	Numune-i Terakki	9	1887-1888
1887	Debistan-ı Hired	1	1887
1887	Çocuklara Talim	9	1887-1888
1896	Çocuklara Mahsus Gazete	626	1896-1908
1897	Çocuklara Rehber	166	1897-1901
1905	Çocuk Bahçesi	43	1905
1909	Musavver Küçük Osmanlı	3	1909
1910	Mekteblilere Arkadaş	14	1910
1913	Çocuk Dünyası	94	1913-1918
1913	Ciddi Karagöz	3	1913
1913	Çocuk Yurdu	7	1913
1913	Mektebli	19	1913
1913	Talebe Defteri	68	1913-1918
1913	Çocuk Duygusu	61	1913-1914
1913	Türk Yavrusu	2	1913
1913	Çocuklar Alemi	10	1913
1913	Kırlangıç	3	1913
1914	Çocuk Bahçesi	21	1914
1914	Çocuk Dostu	13	1914
1914	Mini Mini	7	1914
1918	Küçükler Gazetesi	8	1918
1918	Hür Çocuk	3	1918
1919	Haftalık Çocuk Gazetesi	8	1919
1919	Lane	3	1919-1920
1920	Hacıyatmaz	1	1920
1922	Bizim Mecmua	74	1922-1927
1923	Yeni Yol	113	1923-1926
1923	Musavver Çocuk Postası	18	1923
1923	Çıtı Pıtı	4	1923
1924	Haftalık Resimli Gazetemiz	7	1924
1924	Resimli Dünya	21	1924-1925
1925	Sevimli Mecmua	13	1925
1925	Mektepliler Alemi	6	1925
1926	Türk Çocuğu	24	1926-1928
1926	Çocuk Dünyası	30	1926-1927
1927	Çocuk Yıldızı	10	1927

Kaynak: Okay (1999: 216).

“Eski harfli çocuk dergileri genellikle çocukların sevebileceği ya da çocuklarla ilgili şeyleri hatırlatabilecek isimler seçmişlerdir” (Okay, 1999: 23). “Çıtı Pıtı”, “Arkadaş”, “Mini Mini”, “Kırlangıç”, “Bahçe” dergileri bunlardan bazılarıdır.

Eski harfli çocuk dergilerinin içeriğinde hikâye, masal, şiir gibi edebî türden metinler, bilgilendirici ve eğlendirici yazılar, resim ve çizim gibi görseller bulunmaktadır. İçeriğin zengin oluşu çocukların bu yayınlara yönelmesini sağlamıştır.

Çocuk dergileri genellikle İstanbul’da çıkmıştır. “Üç dergi Selanik (Aile, Çocuklara Rehber, Çocuk Bahçesi), iki dergi Bursa (Ciddi Karagöz, Haftalık Çocuk Gazetesi), iki dergi İzmir (Mektepliler Âlemi, Çocuk Yıldızı), bir dergi de (Türk Çocuğu) Ankara’da yayınlanmıştır” (Okay, 1999: 21). Bunun içindir ki dergiler yayımlandıkları merkez, taşra ve yabancı memleketlere göre fiyat politikası izlemişlerdir.

Eski harfli çocuk dergileri, yayımlandıkları dönemlerde meydana gelen olayların da tesiriyle maddi sıkıntılar yaşamıştır. Ekonomik bunalım yaşayan bazı dergiler kısa süre sonra kapanmak zorunda kalmış, kimi dergiler ise durumdan kurtulmak için tedbirler alma yoluna gitmişlerdir. Bu önlemler arasında okuyuculara yönelik promosyon çalışmaları, kâğıt kalitesinin düşürülmesi, sayfaların azaltılması sayılabilir.

Çocuk dergileri çoğunlukla haftalık olarak okuyucularına ulaşır. Gün olarak da Perşembe ya da Cuma günleri tercih edilir. Bunun nedenini Okay, “Yayıncılar dergiler okunurken çocukların derslerini ihmal etmemelerini ısrarla söylerler. Bu sebeple -hatta bazen özellikle- dergiler hafta tatilinden bir gün evvel (Perşembe) ya da hafta tatilinin olduğu gün (Cuma) çıkmışlardır”(1999: 23) olarak açıklar.

Eski harfli çocuk dergileri yayımlandıkları dönemin toplumsal, edebî ve siyasi yapısını ortaya koyan önemli kaynaklardır.

Çocuklar için yayınlanan eski harfli dergiler genelde siyasî ve sosyal konjonktüre göre hareket ederler. Devletle ve devleti idare edenlerle araları her zaman iyidir. Meşrutiyete kadar Saltanat’ın, 1908’den sonra Meşrutiyet’in ve nihayet 1923’ten sonra da Cumhuriyet’in yanında yer alırlar. Zaman zaman aksayan yönleri, yanlış uygulamaları dile getirirler de bunu çok ılımlı

bir şekilde yaparlar. Buna karşılık Selanik'te yayınlanan Çocuk Bahçesi dönemin rejimine muhalif yazarları bir araya toplayıp mevcut idarenin hoşuna gitmeyecek birtakım yazılar yayımlayınca önce ihtar alır. Arkasından yayını iki hafta müddetle tatil edilir sonra da süresiz olarak kapatılır (Okay 1999: 21-22).

İlk çocuk dergisinin yayımlandığı 1869'dan eski harfli son derginin yayımlandığı 1927 yılına değin geçen yaklaşık altmış yıllık süre içerisinde edebiyat tarihimizde Tanzimat, Servet-i Fünûn, Fecr-i Ati ve Millî Edebiyat olarak adlandırılan dönemler yaşanmıştır. Bu edebî dönem/akımların temsilcileri de eski harfli çocuk dergilerinde eserlerini tefrika etme imkânı bulmuşlardır. Kimi ünlü isimler de ilk kez bu çocuk dergilerinde yazmaya başlamışlardır. Başlıca ünlü isimler arasında; Tefik Fikret, Ziya Gökalp, Rıza Tefik (Bölükbaşı), Hüseyin Cahit (Yalçın), İsmail Hakkı (Baltacıoğlu), Mehmet Emin (Yurdakul), Sabiha (Sertel), Yusuf Akçura, Enis Behiç (Koryürek), Aka Gündüz, Celal Sahir (Erozan), Faik Ali (Ozansoy), Selim Sırrı (Tarcan), M. Ekrem, Hüseyin Rahmi (Gürpınar), İbrahim Alaaddin (Gövsâ), Necdet Rüştü (Efe), Zekeriya (Sertel), Halide Nusret (Zorlutuna), Yaşar Nabi (Nayır), Yusuf Ziya (Ortaç) gibi isimler vardır.

3. CUMHURİYET'İN İLAN EDİLDİĞİ YIL YAYIMLANAN ESKİ HARFLİ ÇOCUK DERGİLERİ

Eski harfli çocuk dergileri Cumhuriyet'in ilan edildiği yıl da varlıklarını sürdürürler. 29 Ekim 1923'ten önce yayın hayatına başlayan *Bizim Mecmua* (1922), *Çıtı Pıtı* (1923), *Musavver Çocuk Postası* (1923) ve *Yeni Yol* (1923) bu dergilerdir.

Bu başlıkta Cumhuriyet'in ilan edildiği yıl olan 1923'te yayına başlayan *Çıtı Pıtı* ve *Yeni Yol* dergileri hakkında kısa bilgiler verip çalışmamızın konusu olan *Musavver Çocuk Postası*'ni ilerleyen bölümlerde ayrı başlıklar altında inceledik.

3.1. YENİ YOL

Yeni Yol dergisi 1 Şubat 1923 tarihinde İhsan Altay'ın müdürlüğünde Bolu'da çıkar. Derginin imtiyaz sahibi, Muallim Nedim Tuğrul'dur. Derginin bilinen son sayısı 9 Ekim 1926 tarihli 119. sayıdır.

İlk sayısından itibaren rejime paralel bir tutum izleyen *Yeni Yol* dergisinin içeriğini tarihî bilgiler, düşmana karşı kin ve nefret duyguları aşılamaaya çalışan ürünler oluşturur.

3.2. ÇITI PİTİ

İlk sayısı İbnülhilmî Vasfî tarafından İstanbul'da çıkarılan dergi yalnızca dört sayı yayımlanabilmiştir. İkinci sayısından başlayarak promosyon yapmaya başlayan derginin okuyucular tarafından rağbet görmediği anlaşılmaktadır.

4. CUMHURİYET'İN İLAN EDİLDİĞİ YIL YAYIMLANAN ÇOCUK DERGİLERİNDEN *MUSAVVER ÇOCUK POSTASI*

Cumhuriyet'in ilanından önce yayımlanan son dergilerden biri olan *Musavver Çocuk Postası*, 3 Eylül 1923 tarihinde çıkan ilk sayısındaki “*Küçük Okuyucular*” başlıklı imzasız mukaddime ile okuyucularına derginin çıkışını “büyük bir müjde” olarak duyurur.

İlk sayısıyla birlikte her hafta Pazartesi günleri okurlarına ulaşan *Musavver Çocuk Postası*'nın sahibi ve müdürü Süleyman Tevfik (Öz) Zorluoğlu'dur. Derginin idare yeri İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi'dir. Dergi, yine Babıali'de bulunan Teşebbüs Matbaası'nda basılmıştır.

Haftalık yayımlanan bu resimli çocuk dergisinin bilinen son sayısı 31 Aralık 1923 tarihli on sekizinci sayıdır. Derginin dokuzuncu sayısı 29 Ekim 1923 tarihinde yayımlanmıştır.

4.1. YAYIN İLKELERİ VE HEDEF KİTLESİ

Birinci sayısından son sayısına kadar dergi adının yazdığı serlevhanın hemen altında okunan “Türk yavrularının bilgilerini yükseltmeye çalışır haftalık gazete” (MÇP, 1-18: 1) ifadesi *Musavver Çocuk Postası*'nın temel yayın ilkesini belirtmektedir.

Musavver Çocuk Postası, toplumsal ve siyasi alanda hızlı gelişmeler ve köklü değişimlerin yaşanmaya başladığı bir dönemde yayın hayatına başlamış, bilgili, ahlaklı ve millî bir nesil yetiştirme sorumluluğunda okurlarıyla buluşmuştur.

Musavver Çocuk Postası'nın hedefindeki okuyucu kitlesi her ne kadar “mektep” çağındaki çocuklar olsa da “ıdadi” ve “sultani” okuyan gençlerden de yoğun ilgi görmüştür. Bunun yanında halktan yetişkin kişilerin de sürekli olarak yayını takip ettiklerini gerek gönderdikleri mektuplardan gerekse dergideki yarışmalara katılmalarından anlamaktayız.

Uzun yıllar süren savaşlar ve hastalıklar ülke nüfusunun hızla düşmesine sebep olmuş buna paralel olarak da çocuk ve genç nüfus sayısı ciddi olarak azalmıştı. Mevcut konumda çocuk ve gençler geleceğin inşası için önem arz etmekteydiler. Bu durumun farkında olan *Musavver Çocuk Postası* da her sayısında yer alan eğitici ve eğlendirici ürünlerinin yanı sıra erkek öğrencilere “bey”, kız öğrencilere “hanım” şeklindeki hitaplarında da onlara verdiği değeri göstermektedir.

4.2. İÇERİĞİ VE GENEL YAPISI

3 Eylül 1923 tarihinden itibaren yayına başlayan ve her sayısı sekiz sayfa olacak şekilde tasarlanan *Musavver Çocuk Postası*'nın toplam sayfa sayısı yüz kırk dördtür. Başta çocuklara yaklaşımı olmak üzere muhtevasıyla da dikkat çeken *Musavver Çocuk Postası* okurlarına her sayısında hikâyeden masala, şiirden bilmeceye, fıkralardan sağlık konularına kadar zengin bir içerik sunmaktadır.

Musavver Çocuk Postası'nda yer alan edebî metinlerin en önemli özelliği çocuklara değerler aşılmasının yanında onların hayal dünyalarına seslenebilmesidir. Zira bu yazıların çoğunda melek, peri, dev, cin gibi çocukların hayal dünyalarında bulunan karakterler ve uçmak, eşyalarla konuşmak, farklı fiziksel şekillere girmek tarzında hayali eylemler yer almaktadır. Metinlerde hayvanlara da sıkça rastlanır. Haylaz eşekler, inatçı katırlar ve sevimli köpekler derginin yer verdiği hayvanlardandır.

Musavver Çocuk Postası, çocukların seviyelerine uygun olarak her hafta yeni bir alet veya deneyin yapımına yer vermiştir. Her evde bulunabilecek basit malzemelerle neler yapılabileceğini tarif eden dergi, çocukların yaparak yaşayarak

öğrenmelerine katkı sağlamıştır. Çocuklar bu deneyleriyle kendilerine ait basit bir dürbüne ya da bir barometreye sahip olmuşlardır.

Musavver Çocuk Postası, içeriğinde bulunan farklı türden metinlerle birlikte çok sayıda ve kaliteli görselle de çocukların dikkatini çekmiştir. Yüz kırk dört sayfalık dergide toplam iki yüz sekiz adet görsel yer alır. Bu görseller, çocuklardan ve okullardan gelen fotoğraflar, yazısız hikayeler, karikatürler ve resimlerden oluşmaktadır. Görseller ve sayfa sayılarını oranladığımızda her sayfaya yaklaşık iki adet görsel düşmektedir. Bu da dönemin diğer yayınlarına kıyasla *Musavver Çocuk Postası*'nın görsellik açısından daha iyi durumda olduğunu göstermektedir.

Musavver Çocuk Postası'nın bir özelliği de her hafta düzenlediği hediye yarışmalarıdır. Buna göre her hafta derginin son sayfasında çocukların düzeyine uygun tarihî sorular, tekerlemeli bilmeceler, kelime türetme soruları ve aramacalardan meydana gelen yarışma bölümü yer almaktadır. Burada yarışmalara katılmak isteyen öğrencilerin en geç bir ay içerisinde cevaplarını ilgili adrese göndermeleri istenmektedir. Verilen hediyeler arasında kitap, not defteri, suluboya takımı gibi çocukların okullarında da kullanabilecekleri ürünlerin yanında fotoğraf makinesi gibi değerli cihazlar da bulunmaktadır. *Musavver Çocuk Postası*, bu yolla beşinci sayıdan son sayısına kadar yedi yüz elli kişiye hediye vermiştir.

Musavver Çocuk Postası'nda bazı hatalar ve eksiklikler de bulunmaktadır. Dilbilgisi açısından tamlama ve sözcük yanlışlıkları; baskıdan kaynaklanan mürekkep taşmaları, görsellerin yerinde kullanılmaması gibi mizanpaj hataları derginin başlıca kusurlarını oluşturmaktadır.

4.3. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI'NI YAYINA HAZIRLAYANLAR

4.3.1. Süleyman Tevfik (Öz) Zorluoğlu (1861-1939)

Seyyid Süleyman Tevfik el-Hüseynî (Öz) Zorluoğlu, mabeyin kâtiplerinden Zorluzade Hacı Aziz Hüsnü Bey'in oğludur. Şair ve yazar Halide Nusret Zorlutuna ile İsmet Kür yeğenleridir. İyi bir öğrenim gördü. Arapça, Farsça, Fransızca, İngilizce ve İtalyanca öğrendi. 1881'de Antep'te Fransızca öğretmenliği yaptı. Halep ve Selanik'te çeşitli memurluklarda bulundu. Sabah gazetesinin muhabiri olarak Osmanlı-Yunan Savaşı'na katıldı (1897). Meclis-i Kebir-i Maarif üyesi oldu (1906). Cumhuriyet'ten sonra çeşitli gazete ve dergilerin yönetiminde yer aldı. 1939'da

İstanbul'da öldü. Üretken bir yazar olan Süleyman Tevfik'in din, edebiyat, folklor, tarih, yemek ve dil konularında yüz elliden fazla telif ve çeviri eseri vardır.

Osmanlı Devleti'nin son devrinde dünyaya gelen, Tanzimat, Meşrutiyet, Millî Mücadele ve Cumhuriyet dönemlerini gören Süleyman Tevfik, yaşadığı yıllarda “şeyhü'ül-matbuat” olarak anılmıştır. Hayatı ve eserleri hakkında incelemede bulunan Koz, Süleyman Tevfik'i “halk yazarı” olarak tanıtır (1994: 46). Cündioğlu'na göre ise “Süleyman Tevfik, halka(halkın zaaflarına) hitab eden, daha çok umum halkın okuyabileceği metinler kaleme alan ve yine bu tür çeviriler yapan muharrir ve mütercim” (1998: 22)dir.

Halk hikâyelerini özensiz taşbasmaları halinden kurtarılıp gözden geçirilerek tipografi ile basılmalarında büyük emeği geçmiştir. Aynı hizmeti 1928'den sonra yeni harflerle basılan halk kitapları ve özellikle halk hikâyelerinde sürdür[ür] (Koz, 1994: 52).

Süleyman Tevfik yazı ve eserlerinde “Sûdi Himmetzade”, “Kırımlı Sûdi Süleymanof”, “S.T.” ve “İdus Namyelüs” gibi isimler kullanır. Halk hikâyesi, masal, gezi, anı ve derleme türünde yüz ellinin üzerinde eser veren Süleyman Tevfik, bildiği dillerin edebiyatlarından da çok sayıda eseri de Türkçe'ye tercüme etmiştir.

Çevirilerinin çoğunu Fransızca ile Arapça'dan yapmış, hem Victor Hugo (*93 İhtilali*), Alexandre Dumas (*Kraliçenin Gerdanlığı*, *Josef Balsamo*, *Güzel Kraliçenin İdamı*), Emile Zola (*Sayfiyede Bir Muâşaka*), Le Sage (*Topal Şeytan*) gibi ünlü Fransız ediplerinin, hem de İmam Gazali (*İhyâu Ulûm'id-Din*, *Ya Eyyühe'l-Veled*) ve Faredin Râzî (*Tefsîr-i Kebîr*) gibi büyük İslâm âlimlerinin eserlerini Türkçe'ye çevirmiştir (Cündioğlu, 1998: 22).

Süleyman Tevfik, yaptığı edebî ve ilmî çevirilerini bir adım daha ilerleterek İkinci Meşrutiyet'ten itibaren dinî eserlerin tercümesine ağırlık vermiştir.

...ilmî değeri itibariyle değilse bile siyasî ve tarihî bakımdan önemli addedilebilecek bir Kur'an çevirisi bulunmaktadır. 1908'de ancak bir formasını (16 sh.) neşredebildiği *Tafsîl'ul-B eyan fî Tefsîr'il-Kur'an: Türkçe Mufasssal Tefsîr-i Şerîf* (Dersaadet, 1326) adlı eseri (...) Cumhuriyet'in ilânından sonra (1924'de) yine kendi adıyla yayımlanan ilk Türkçe Kur'an çevirisine (*Kur'an-ı Kerim Tercemesi*, Dersaadet, 1340-1342) esas teşkil etmiş ve geçen birkaç yıl içerisinde, hatta Harf İnkılabı'ndan sonra da bu çeviri farklı yayınevleri tarafından farklı isimlerle ve farklı formatlarla neşredilmiştir (Cündioğlu, 1998: 22).

Muharrir ve mütercimliğinin yanı sıra, eserlerinden bazılarının beklediği ilgiyi görmemesi üzerine, 1915 yılından başlayarak ölümüne kadar yayınevi işletmeciliği de yapar.

...bu yıldan itibaren yazarlığı bırakıp yayıncılık, dergi ve kitabevi yöneticiliği, müdir-i mesullük gibi meslekî faaliyetlerde bulunduğunu, basın mesleğinin ticari yönü ile ilgilendiğini öne sürebiliriz. Süleyman Sûdî'nin yine bu yıllar içinde kuruluş tarihi 1908'e kadar inen Kitabhane-i Sûdî'yi büyük ve güçlü bir yayınevi haline getirdiği anlaşılmaktadır (İşli, 1994: 35).

Süleyman Tevfik (Öz) Zorluoğlu'nun eserlerinden bazıları şunlardır:

- *Devlet-i Aliye-i Osmaniye ve Yunan Muharebesi* (1897)
- *Teselya'da Bir Cevelan ve Dört Aylık Seyahatim* (1897)
- *II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Elli Yıllık Hatıralarım* (1935)
- *İncili Çavuş* (1918)
- *Hayber Kalesi Gazası ve Fethi* (1931)
- *Dürri Yekta* (1933)
- *Aşık Ömer Divanı* (1932)
- *Yunus Emre Divanı* (1937)
- *Kendi Kendine Konservecilik* (1918)
- *Yeni Mektup Örnekleri* (1932)
- *Vasiyetname* (1933)

5. İLGİLİ ALANYAZIN

Eski harfli çocuk dergilerine ilgi duyan alan araştırmacılarına fikir vermesi açısından yapılmış çalışmalardan bazılarını aşağıda listeledik:

Kür, İsmet (1991). *Türkiye’de Süreli Çocuk Yayınları*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.

Okay, Cüneyd (1999). *Eski Harfli Çocuk Dergileri*, Kitabevi Yayınları, İstanbul.

Emiroğlu, Öztürk (1992). Tanzimat'tan 1928'e Kadar Yayınlanan Çocuk Gazete ve Dergileri Üzerine Bir İnceleme, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Azim, Mehmet (2000). Çocuk Bahçesi Dergilerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yaşar, Şeyma (2001). İlk Çocuk Dergilerinden Mümeyyiz, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yanar, Halit (2001). Bizim Mecmua Dergilerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayat, Nihat (2002) Eski Harfli Çocuk Dergilerinin [Çocuk Bahçesi, Çocuk Dünyası] Çocuk Eğitimindeki İşlevleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Balcı, Ahmet (2002). Çocuklara Rehber Dergisi'nin Çocuk Eğitimine Katkısı Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Konar, Elif (2003). Gürbüz Türk Çocuğu Dergisi'nin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yaman, Havva Sena (2004). Eski Harfli, Dergilerden Çocuklara Mahsus Gazete Tahlili Fihrist-İnceleme-Metin, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Devrim, Fatma (2005). Çocuk Duygusu Dergisinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öğüt, Nilüfer (2006). Eski harfli çocuk dergilerinden Yeni Yol Dergisinin Çocuk Eğitimindeki İşlevi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Esmer, Seyhan Kübra (2007). Cumhuriyet Döneminin İlk Yıllarında [1923-1928] Yayınlanan Çocuk Dergilerindeki Tahkiyeli Metinlerin Çocuklara Değer Aktarımı Açısından Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Küçük Hüseyin (2008). Talebe Defteri Çocuk Dergisi [İndeks, Seçme Metinler, Değerlendirme ve Sözlük], Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akdağ, Erhan (2012). Sevimli Mecmua Adlı Çocuk Dergisi (Çeviriyazı, İnceleme), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İKİNCİ BÖLÜM

MUSAVVER ÇOCUK POSTASI'NIN ÇEVİRİSİ

1. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 1

Yıl:1

3 Eylül 1339 Pazartesi

Sayı: 1

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Küçük Okuyucular...

İşte size büyük bir müjde veriyoruz. Şimdi hepiniz merakla sabırsızlanacaksınız. Bakalım düşününüz, ken[d]i kendinize bu müjdeyi keşfedebilecek misiniz? Bakınız şimdi hepiniz eliniz şakağınızda bu müjdeyi dalgın dalgın düşün[düğünüz] halde bir türlü bulama[zs]ınız... Öyle ise sizi fazla üzmemek için söyleyelim:

İçinde en meraklı, en tatlı hikâyeleri; güzel resimleri, kıymetli hediyeli müsabaka ve bilmeceleriyle "Posta"nızı her hafta elinizde bulacaksınız. O, sizin küçük ellerinizden tutarak bilmediğiniz, âlemleri gezdirecek, size tatlı tatlı masallar

anlatacak sizinle beraber bahçenizde oyunlar oynayacak [en iyi] arkadaşınızdır. Onun [da] sizin yanınızda bu[lunması] sizden [g]öreceği samimiyete bağlıdır.

Onu siz ne kadar çok sever, her hafta ne kadar samimiyetle ararsanız o sizi daha çok severek sizi memnun etmek için elin[den] her geleni yapacaktır.

“Küçük Mektepli Atıf Orhan Bey”

Müsabaka Kuponu Sayı: 1

Bilmece Kuponu Sayı: 1

Sahife: 2

Çocuk Postası

Sayı: 1

Her Şeyi Düşünmeli

O gün validesiyle beraber sulara gidip pek çok eğleneceğini bir haftadan beri düşünen mini mini Nadide, hazin hazin ağlıyordu. Çünkü bardaktan boşanır gibi yağmur yağıyordu.

“Gerçekten Nadide ağlıyordu.”

Melek Hanım kızını susturmak için çalıştı ise de mini mini yavru gözyaşlarını bir türlü zapt edemiyordu. Hanım dedi:

— Nadide, ben şimdi otomobile binerek hasta olan Nefise Hanım’ı gör[me]ye gideceğim. Haydi, seni de beraber götürüyüm. [Y]olda biraz şeker alırsın. Sen Bahçivan Ali Ağa’nın kızlarına [şekerleri] verir, onları sevindirirsin.

Nadide buna razı oldu... Otomobil Ali Ağa’nın evinin önünde [d]urdu. İki çocuk kız koşarak gelip kapıyı açtılar. Melek Hanım hastanın yanına gidip

“Nadide bahçivanın kızıyla konuştu.”

onunla meşgul olduğu sırada Nadide de bahçivanın iki mini mini kızına getirdiği şekerini verdi. Sonra Nadide dedi:

— Kardeşim, hava ne kadar fena! Hiç yağmur yağmasa ne âlâ olurdu...

— Rica ederim küçük hanım böyle söylemeyiniz! Eğer yağmur yağmaz ise bahçemizde hiçbir şey bitmezdi. Bizim için de en kara bir sefalet olurdu. Otları, sebzeleri sulamak için de babam[ın] sabahtan akşama kadar yorulma[sı] lazım gelirdi.

Nadide validesiyle hanelerine avdet edip yalnız kaldıkları zaman dedi ki:

— Anneciğim! Artık ben yağmur yağdığı için ağlamayacağım. Şimdi anladım ki güneş gibi yağmur da faydalı bir şeymiş.

“Nadide artık ağlamayacaktı.”

Darbimeseller

İspatına mukadder olamadığın şeyi söyleme!

Âdem, âdem sayesinde âdem olur.

Âdemin kıymetini âdem bilir.

Âdem âdemden korkmaz, hatır sayar.

Âdem sormakla âlim olur.

Âdem ahabından bellidir.

Adam olacak çocuk bakışından bellidir.

Âdemin hayvaniyeti yemekle insaniyeti okumakla kaimdir.

Çocuklara Tuvalet ve Temizlik

Muhterem küçük kariler! Bilirim ki siz de herkesin sizi beğenmesini, sevmesini istersiniz. Annenizin, babanızın sizinle övünmesini; “bakınız benim çocuklarım ne kadar temizdir, iyidir” diye göğüslerinin kabarmasını şüphesiz arzu edersiniz. Mektepte hocalarınızın, sınıfta arkadaşlarınızın sizi beğenip methetmesini, sizden iğrenmemelerini istersiniz.

İşte bütün bunlar tuvaletinize dikkat etmek [ve] temizlik sayesinde olur.

Temiz insanlar çok yaşarlar, hasta olmazlar. Bütün hastalıklar, çibanlar, yaralar hep pislikten ileri gelir.

Temiz fakir, kirlî ve pis zenginden [daha] iyidir. Herkesten hürmet görür, onu herkes sever. Onunla konuşmayı, arkadaş olmayı herkes ister.

Eski ve yamalı esvap giymek ayıp değildir. Ayıp olan kirlî, tozlu, lekeli esvaplar; pis ve mundar yüz ve ellerdir. Elbisesi lekeli, kirlî; yüzü gözü pis; saçları karmakarışık çocukları her gören ayıplar. Öyle çocuklarla oturmak, oynamak şöyle dursun yüzüne bakmaktan bile iğrenirler. Bunun için en bü[yük] işiniz tuvaletinize, temizliği[ni]ze son derece dikkat[li] olma[nız]dır.

Söylediğim tuvaletten [kasıt] bazı çocukların yaptıkları gibi saatlerce aynanın önünde durup uğraşmak değildir. Böyle çocuklara hatta büyük adamlara acımalıdır. Çünkü onlar tuvalet yapacağım diye kendilerini şebeleğe döndürürler. Kıymetli vakitlerini lüzumsuz geçirirler. Türlü türlü kıyafetleri ile herkesin eğlencesi olurlar.

Tuvalet, benim size bu sırada tarif edeceğim gibi, sade ve çabuk olmalıdır. Bir çocuğun yataktan kalkar kalkmaz ilk işi, temiz ve bol su ile, sabunla yüzünü, ağzını dişlerini yıkayıp temizlemek olmalıdır. Saçlarını güzelce taramalıdır. Geceliğini çıkarıp elbisesini giymeli sonra validesinin vereceği kahvaltıyı yemelidir.

Yüz Yıkamak

Yaz ve kış soğuk su ile yüzünü yıkamak iyidir. Temiz sabunla yıkanırda daha iyi olur. En iyi sabun, bildiğimiz yerli, beyaz sabundur. Kokulu, renkli sabunların ekserisi mazarratlı şeyler olduğundan yüze, ellere zarar verirler.

Sıcak su ile yüzünü, ellerini -bahusus kış vaktinde- yıkamak fenadır. Çünkü soğuk hava, sıcak su ile yıkanan yüzün derilerini çatlatır. Yüz ve eller buruşuk buruşuk olur, şişer, çirkin görünür. Bundan başka, çatlaklardan bazen kanlar akar ve fena fena acır. Hâlbuki soğuk su ile yıkanan yüz soğuktan korkmaz, çatlamaz. Bir de soğuk su sağlığa, sıhhate daha iyidir.

Yüz yıkandığı zaman parmakların ucuyla gözlerin çukurlarını, uçlarını temizlemeyi unutmamalı, burun deliklerini temizlemeli. Oralarda çapak ve kir gibi şeylerin toplanmasına meydan vermemelidir. Bilirsiniz ki gözleri çapaklı çocuklar ne kadar çirkin ve iğrenç olurlar.

Çocukların yüzlerini yıkamaları yalnız sabaha mahsus değildir. Hızlıca yürüyüp yahut oyun oynayıp terlediği zaman, mektepten geldiği vakit en ilk işi yüzünü yıkamak olmalıdır. Bu yıkamak ile terlerin üstüne yapışmış tozlar temizlenir, vücuda bir serinlik gelir, yorgunluk gider.

Postanızın Hizmetlerinden

Küçük mektepliler,

Hepiniz senenin nihayetine kadar mektebinize devam edip çalıştıktan sonra elinizde imtihanlarda kazandığınız dolgun numaralı varakalarınızla anne ve babalarınıza sınıfınızı geçtiğinizi söylerseniz onlar sizin muvaffakiyetinizle sevinerek size güzel güzel mükâfatlar, hediyeler, oyuncaklar verirler.

Fakat sınıfınızda hepinizden daha fazla çalışanlar vardır ki onlar birinci olarak çıkarlar. İşte onların fevkalade çalışanlarını “Çocuk Postası” takdir etmek istiyor. Onun için hanginiz bu sene sınıfınızı birincilikle geçtiniz ise ya mektep müdürünüzden mühürlü bir tezkire yahut da birinciliğinizi yazan numaralı

kâğıdınızla bir resminizi gönderir iseniz resminizi postanızın sahifelerinde bulacaksınız.

“Mini miniler daima neşeli olurlar.”

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 1

“Küçük Rıdvan tesadüf ettiği büyük bir yengeci hayretle seyrediyor.”

Kocaman Lahana

Dünyanın beş kıtasını dolaştığını hikâyeye eden bir adamı beş altı kişi dikkatle dinliyorlardı. Bu seyyah birçok meraklı ve garip şeyler gördüğünden bahsediyordu. Bu sırada dedi ki:

— Japonya’da o kadar büyük lahanalar oluyor ki! Ben bir tanesini gördüm. Bunun yaprakları arasında elli atlı rahat rahat oturabilir.

Dinleyenlerden biri söze karışarak dedi:

— Bu lahana kadar fevkalade bir şeyi gördüm. Bir gün çarşıdan geçiyordum, baktım ki pek büyük bir tencere yapıyorlar. Üç yüz kişi dışarısında çalışıyorlar, yüz elli adam da içine girmiş kalaylıyorlardı.

Lahanayı söyleyen sordu:

— Bu kadar büyük tencereyi ne için yapıyorlardı?

Diğeri cevap verdi:

— Sizin söylediğiniz lahanayı pişireceklerdi.

Elma Hırsızı

Mini mini Fehmi bir gün pencerenin önünde oturmuş, komşunun bahçesini seyrediyordu. Elma ağacının altına birçok kırmızı elmanın düşmüş olduğunu gördü. Bu gözle meyvelere imrendi. Bunlardan birkaç tanesini kimse görmeden alıp yemek isteyerek kendi bahçelerine indi. İki bahçenin arasındaki tahta perdenin altında ufak bir delik vardı. Buradan sürünerek komşunun bahçesine geçti. Çarçabuk o kırmızı elmalarla koynunu, ceplerini doldurdu. Kimse görmeden oradan savuşmak istiyordu. Geçtiği deliğin yanına geldi. Yine sürünerek geçmek istedi ise de [geçmesi] mümkün değildi. [Kendini] biraz zorladı. Yarı beline kadar geldiği vakit sıkışıp kaldı. Çünkü koynuna, ceplerine doldurduğu elmalar onu delikten geç[e]meyecek kadar şişirmişlerdi. Nihayet ağlayarak haykırdı:

— Aman[ın] sıkıştım, beni kurtarın!

Fehmi'nin sesini annesi işiterek koştu. Çocuğu o delikten kurtardı ise de [çocuk] ceplerine doldurduğu elmaları boşaltmaya mecbur kaldı. Fazla olarak da validesinden hırsızlığı için dayak yedi.

Sayı: 1

Çocuk Postası

Sahife: 5

“Mini minilerin yaz günü eğlencesinden: Kumsalda Dört Kardeş.”

Mektepli Marşı

Mekteplidir adımız,

Gözümüz dersten yılmaz.

Kolumuz, kanadımız

İlim, fe[n]le kırılmaz.

Âlim olan yükselir,

Cihana galip gelir.

* * *

Atarız sanata ağ,

Bize esir olsun fen!

İşte sağlam bir dimağ,

İşte sağlam bir beden.

* * *

Vazifemiz çalışmak,

Çalışmaya alışmak.

* * *

Büyük anavatanı

Sevmek en büyük gaye,

Biz şimdiden bu kanı

Hazır olduk fedaya.

* * *

Düşmanıma kinim var,

İlimle temkinim var.

* * *

Kalemlerle vatani

Kurtarmayı bilelim.

Yarasındaki kanı,

Kitaplarla silelim.

* * *

Elele vermeliyiz,

Göklere ermeliyiz.

Necdet Rüştü

Sahife: 6

Çocuk Postası

Sayı: 1

Allah Gönderdi

Altı yaşında[ki] Cevdet ile dört yaşındaki kız kardeşi Nezihe'nin pederleri muharebede şehit olmuştu. Çocuklar valideleriyle ihtiyar büyük babalarının hanesinde oturuyorlardı.

İhtiyar Ahmet Ağa, pek fakir idi. İşsizlik de onu bütün bütün fena bir zarurete düşürmüştü. Bayram geliyordu. Komşular çocukları için yeni esvaplar, oyuncaklar alarak paket paket evlerine gidiyorlardı. Bayram gecesini Cevdet hemşiresine dedi:

— Kardeşim, sabah bayram... Bütün çocuklar yeni esvaplar giyecekler. Bizim ise ne elbisemiz ne oyuncaklarımız var. Büyük babam fakir... Haydi, biz de Allah'tan isteyelim. Bize O, esvap, oyuncak göndersin.

Ağabeyi bir senedir mektebe gidiyordu. Nezihe'nin yanında o, her şeyi bilen âlim bir âdemdi. [Heybesinin] içinden bir parça kâğıt ve kurşun kalemini çıkarıp şöyle bir arzuhal yazdı:

— Ey, bizi yaratan Allah'ım! Yarın bayram, babamız şehit oldu. Büyük babamız fakir, parası yok. Herkes çocuklarına yeni elbiseler, oyuncaklar aldılar. Bizim bir şeyimiz yoktur, sen de bize esvap, oyuncak gönder.

Bu mektubun altına da mahallelerini, hanelerinin numarasını yazdı. Mahalle bakkalından büyük babam istiyor, diye bir mektup zarfı alıp arzuhalini içine koydu. Üstüne "Allah Teala Hazretlerine" yazdı. Sonra Nezihe'ye dedi:

— Haydi, gidip arzuhalini posta ile gönderelim.

İki kardeş sokaktaki posta kutusunun yanına gittiler. Kutu yüksekte olduğundan Nezihe Cevdet'in omuzuna binerek zarfı kutuya attı. Allah'a arzuhallerini gönderdikleri için memnu ve mesrur evlerine döndüler.

Gece olmuştu. Memurlar kutulardan mektupları toplayıp postaneye götürerek ayrıştırmaya başladılar. Cevdet'in mektubunu görünce şaşıldılar. O zaman kadar böyle bir mektup görmemişlerdi. Hemen alıp posta müdürüne götürdüler. Posta müdürü mektubu açtı ve okudu. İşi anladığından derhâl kendi evine gidip haremine gösterdi ve dedi:

— Haydi hanım! Bizim çocuklar için aldığımız elbiseleri, oyuncakları al da gidelim. Şu biçare veletleri sevindirelim.

Posta müdürü ile haremi, ellerinde paketler olduğu halde bir arabaya binerek doğruca Cevdet'in evine gittiler. Çocuklar uykuda idiler. Valide[ler]i bu kibar misafirleri görünce şaşırıldı. Posta müdürü meseleyi kadına anlattı. Çocukları uyandırmayarak yattıkları odaya gittiler. Elbiseleri, oyuncakları minderin üstüne dizdiler. Müdürün haremi ayrıca kadına birkaç lira verdi.

Cevdet ile Nezihe ertesi gün erkenden uyandıkları zaman minderin üstündeki esvapları, oyuncakları görünce pek çok sevindiler. Allah o biçarelere istedikleri şeyleri göndermişti.

Küçüklerin Defteri

Kelebek

Bahçemizde öbek öbek

Açtı bu yaz bin bir çiçek.

Çiçeklere kanat açan,

Bazı uçan bazı kaçan

Mor benekli bir kelebek.

* * *

Kadifeden kanatları,
Pullu pullu yeşil, sarı
Çiçeklere birer birer
Konup baştanbaşa gezer
Bir aşağı bir yukarı.

* * *

Kanatları benek benek
Süslüdür pek bu kelebek.
Her tarafı mini mini
Pek severim biçimini
Ben üstüne titreyerek.

* * *

Ona ben bir tuzak kursam,
Hemen ölür vurursam.
Ondan da var fakat bir can,
Kazancım ne olur, çarpan
Kanatını durdurursam?

* * *

Ben küçüğüm, küçük olan
Hayvanları sever her an.
Ne eli var, ne dili var,
Öldürürsem içim sızlar,
Onda da var çünkü bir can.

Necdet Rüştü

Beyaz Turnalar

Buralardan uzak, çok uzak yerlerde; bizim soğuktan tir tir titrediğimiz kış zamanlarında, [insanların] yazın parlak, renk renk çiçekleri, yeşil çimenleri arasında gezdikleri memleketlerde[n] [birinde] büyük bir padişah vardı.

Bu padişahın on bir oğlu, bir tek kızı olup bunun adı da “Gülgonca” idi. Şehzadelerle sultan mektebe gidiyor, elmaslı kalemlerle altın levhalara yazı yazıyorlardı. Hele sultanın oturduğu billur iskemle, babasının yarı memleketini satın alacak kadar kıymetli idi.

Bu çocuklar çok bahtiyar idiler. Lakin bu hâl çok sürmedi. Bütün o geniş memleketlere hükmeden pederleri bir gün yeniden evlendi. Şehzadelerle sultanın vefat eden validelerinin yerine diğer bir kadın geldi. Bu yeni sultan hanım pek fena tabiatlı olduğundan çocukları hiç sevmiyordu. Analıklarının böyle fena bir kadın olduğunu çocuklar daha ilk gün anladılar.

Düğün günü, bütün saray eğlenceler içinde idi. Birçok misafir gelip gidiyor, ziyafetler çekiliyordu. Böyle günlerde çocuklara istedikleri kadar şekerlemeler, yemişler vermek âdet iken üvey anaları onlara bir şey vermedi.

Bir hafta sonra, sultan hanım küçük kızı alıp bir köye götürdü, orada bir köylünün evine bıraktı. Padişaha şehzadeler için öyle şeyler söyledi ki babaları artık onlara hiç bakmaz oldu.

Babaları ile evlatlarının arasını böylece soğuttuktan sonra sihirbaz olan analıkları bir gün çocuklara:

— Haydi, gidip kendinizi geçindiriniz! Hepiniz turna olunuz, dedi.

O anda şehzadeler on bir tane turna oldular. Sarayın penceresinden uçarak bahçelere oradan da ormanlara gittiler.

Turnalar hemşirelerinin bulunduğu köylü[nün] evinin üstüne gelince orada ötüşerek uçtular. Gitmezden evvel kız kardeşlerini bir kere daha görmek için epeyce

dolaştılar. Lakin sabah pek erken olduğundan küçük sultan uykudan uyanmamıştı. Bunları görmedi. Onlar da kız kardeşlerini göremeyerek yükseklere doğru uçup gittiler. Nihayet deniz kenarında bir ormanlığa yetiştiler.

Biçare Gülgonca, köylünün evinde kaldı. Her gün sabahtan akşama kadar yeşil yapraklarla oynar, yaprakların ortasını delip oradan güneşe bakardı. Kardeşlerimin parlak gözlerini görüyorum, derdi.

Böylece günler geçti. Köylü kulübesinin önündeki gl fidanları hafif rzgrların tesiriyle sallandıkları zamanlarda Gülgonca bunlara:

— Bu dünyada sizden güzel bir mahluk kimdir? der gller de başlarını sallayarak:

— Bizden güzel mahluk “Gülgonca” ‘dır cevabını verirlerdi. Bunda da pek haklı idiler.

Gülgonca on beş yaşına geldiği zaman onu tekrar saraya getirdiler. Pek güzel olduğundan analığı onu son derece kıskanıyor, kalbinden ona fena halde düşman bulunuyordu. Onu da kardeşleri gibi turna yapmak fikrine düştü ise de padişah ara sıra kızını görmek istediğinden buna cesaret edemedi.

Genç kızın saraya geldiğinin haftasında analığı [sarayın] hamamına gitti. Hamamda büyük bir havuz vardı. Gülgonca o hamama girip yüzmeyi seviyordu. Sihirbaz kadın  kurbağa alıp birine:

Bitmedi.

Sahife: 8

ocuk Postası

Sayı: 1

Müsabakalı Sualler

1. Gülbahar Sultan hangi padişahın zevcesidir?
2. Mimar Sinan hangi tarihte ölmüştür?
3. Bizi büyük, emsalsiz zaferlerle bahtiyar eden ordumuzun ilk şehidi kimdir?

Bilmece

1 numara

Üç harfli Türkçe bir kelime bulunuz ki sağdan sola ve soldan sağa okunduğu zaman aynı hayvanı gösterebilir. İlk harfini esre ve hafif okur isek içine binilen bir şey olsun. Birinci harfini kaldırır isek Farsça bir sayının ismi, son harfini kaldırır isek Arapça “ateş yanığı” nı ifade etsin.

* * *

Suallerimize doğru cevap verenler meyanında kura keşide edilerek birinciye bir albüm, ikinciye bir pergel takımı, üçüncüye sulu boya takımı, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar millî kartlar hediye edilecektir.

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinci çıkana mürekkepli güzel bir kalem, ikinciye yazı takımı, üçüncüye bir cep atlası, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer kurşun kalem hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek müsabakaya iştirak edecek küçük okuyucularımız[ın] müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

Kitabhane-i Sûdi’de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır. Müsabakamıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve müsabakalarımıza iştirak edenler neticeyi beşinci sayımızda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

2. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 2

Yıl:1

10 Eylül 1339 Pazartesi

Sayı: 1

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

“Feyz-i Ati Numune Mektebi Anasınıfından Bir Grup”

Haftanın Yeni Postası

Mektep Postası

Aziz çocuklar, bir iki aylık bir ayrılıktan sonra artık bu günlerde sevinç ve neşe ile mekteplerinize koşacaksınız. Kelebekler nasıl çiçeklere ve kuşlar nasıl yuvalarına koşarsa siz de öyle mekteplerinize koşacaksınız. Sizi orada sabırsızlıkla bekleyenler var. Kıymetli hocalarınız, sevgili arkadaşlarınız var. Onlar size, şu iki aylık tatilin güzel hatıralarını anlatacaklar. Sevdiklerinizi görecek, tatil zamanında bir köşede unutulmuş kanepelerinize yeniden kavuşacaksınız.

Aziz çocuklar, size kucağını hayır ve şefkatle açan mekteplerinizi çok seviniz. Size okumayı, yazmayı öğretecek, bilmediklerinizi gösterip dünyayı tanıttacak olan mektepleriniz mini mini kalplerinizin bütün sevgisine layıktır.

Her gün bir arı kadar neşeli ve çalışkan, bir çiçek kadar güzel ve temiz olarak mekteplerinize koşunuz. Orada bulacağınız şey yalnız iki satır yazı veya birkaç kitap değil bütün ömrünüzün saadet ümidini teşkil eden bir hazinedir.

Sahife: 2

Çocuk Postası

Sayı: 2

Postanın Nasihatlerinden

Çocuklara Tuvalet ve Temizlik

-2-

Dişlerin Ehemmiyeti

Yavrularım! Tuvalet ve temizlikte en ziyade dikkat edilecek şeylerden biri de dişlerinizdir. Dişleri temiz tutmak lazımdır. Çünkü insanın güzelliği[ni], sağlığı[nı], hasta olmamasını, rahatını temin eden şey[lerin] başlıca[sı] dişlerdir.

Siz de bilirsiniz ki beyaz, güzel, inci gibi dişler insanı çok güzel gösterir. Yine bilirsiniz ki kirli, sarı veya siyah, çürük dişler de -yüz ne kadar güzel olursa olsun- pek çirkin görülür.

Dişlerin ehemmiyeti yalnız güzellik değildir. en büyük iyiliği sağlığa hizmeti[dir]. Dişler vü[c]udun değirmenidirler. Buğdayın değirmende öğünüp un olduktan sonra güzel, yumuşak, kabarmış ekmek olduğu gibi midemize gönderdiğimiz yemeklerin orada kolayca yumuşayıp erimesi için dişlerimizin arasında güzelce eridi[li]p öğütülmesi lazımdır. İyice ezilmemiş yemekler eriti[m] için mideyi çok yorar, rahatsız eder. Bundan da türlü türlü hastalıklar çıkar.

“— Baban kunduracı da bu yağmurda yalın ayak geziyorsun!

— Senin baban dişçi neden küçük kardeşinin ağzında diş yok?”

“— Ne o, benim gözlüğümü mü taktın?

— Siz okurken takmıyor musunuz? Artık ben de okumak istiyorum.”

Değirmen taşı düzgün, sağlam olmaz ise buğdayı ince un yapamaz. Bunun gibi dişler sağlam, kuvvetli, düzgün olmazsa yemeği iyi ezemez. Sağlam, kuvvetli, düzgün diş onları temiz tutmak ile olur.

Yemek yediğimiz zaman et, ekmek, yemek parçaları dişlerin arasına girer; yemeğin yağı ve suyu dişlerin her tarafına bulaşır. Bir çöple veya hilal ile diş arasındaki parçaları çıkarmış olsak bile yine bulaşığı kalır. Sonra bunlarda mikroplar hasıl olur. Mikrop, gözümüzle göremeyeceğimiz kadar küçük hayvancıklardır. Eti, yemeği çürütüp bozan, kokutan bu mikroplardır. Onlar dişlerin arasındaki yemek bulaşıklarını kokmuş, bozulmuş şeyler haline getirir. Dişleri çürütürler. Çürük dişler çukurlaşır, delik deşik olur. Delikten hava girer. Giren hava dişin sinirlerine dokunur, şiddetli ağrılar yapar. Bu ağrılar bazı kere o kadar fena olur ki insan tahammül edemez. Geceleri uyku bile uyuyamaz. Dişi çıkartmak, feda etmek icap eder. İlaç koyarak ağrıyı durdursak bile çürümeye başlaya[n] diştten artık hayır gelmez. Yine bir sebeple ağrı başlar.

Ağrıyan, çürük, noksan dişlerle yemeği, eti çiğnemek mümkün olamayacağından yemek mideyi yorar, bozar, rahatsız eder. Bundan da birçok hastalık çıkar.

Sayı: 2

Çocuk Postası

Sahife: 3

Midenin işi, yenilen yemeği kolayca eritmektir. Eriyen yemeğin kuvveti kana karışır, vücudun her tarafına dağılır. Dizlere, kollara, bütün cesede kuvvet verir. Eğer

yemek kolay erimez ise kuvvetinin bir kısmı posasıyla beraber çıkacağından vücuda lazım olan kuvvet azalır. Zayıflık, kuvvetsizlik, bunun tesiriyle [de] ağrılar, sızılar baş gösterir.

İşte bütün bu fenalıklar dişlerin bozuk ve çürük olmasından çıkar. Bundan başka çürük, bozuk ve kirli dişler fena fena kokar. Nefes aldıkça ağızdan fena kokular yayılır. Herkes ikrah eder ve iğrenirler.

Bütün bu fenalıkların olmaması için dişleri dikkatle muhafaza etmek, onlara bakma ve daima temiz tutmak icap eder. Gelecek sayımızda dişleri nasıl temizlemek lazım geleceğini tarif edeceğiz.

“Çocuk:

— *Bizim memlekette kar beyaz yağıyor. Sizde tabi siyah değil mi?”*

Postanın Hikâyeleri

Sıpa (Eşeğin Yavrusu)

Vaktiyle...

Bir padişahın evladı yoktu. Gece gündüz “Ya Rabbi, bana bir evlat ihsan buyur” diye dua ediyordu. Bir gün haremi gebe kalarak dokuz ay sonra bir erkek evlat doğurdu. Lakin bu, bir insandan ziyade bir eşek yavrusu idi. Kulakları uzun, derisi tüylü... bütün vücudu âdeta bir eşek yavrusu idi. Sultan hanım böyle bir canavar doğurduğundan çok mahzun oldu. Hatta çocuğu denize attırmak istedi ise de padişah “Ne olursa olsun evladımdır” diyerek attırmadı.

Sıpa büyümeye başladı. Padişah, evladının bu kadar çirkin olduğunu görerek müteessir olmaması için sarayda ne kadar ayna var ise cümlesini kaldırttı. Bu hayvan şeklindeki şehzade, insan kıyafetinde buluna birçok prensten akıllı, zeki idi. En büyük merakı da musiki olduğundan meşhur ustalardan birin[e], celp ile, kendisine çalgı öğretmesini söyledi. Üstat, şehzadenin bu hususta pek büyük bir kusuru olduğuna dikkat ile dedi:

— Efendimiz! Korkarım size çalgı öğretmek kabil olmayacaktır. Çünkü parmaklarınız pek kalın ve tuhaf bir şekildedir.

Fakat sıpa buna ehemmiyet vermedi. Son derece azim ve sebat ile çalıştığından az zamanda muallimi kadar güzel çalgı çalmaya başladı.

Bir gün kırlarda gezer iken rast geldiği bir çeşmeden su içmek istedi. O sırada kendisinin bir eşek şeklinde olduğunu suya düşen aksinden görmeye pek ziyade mahzun oldu. Bu hüznü ve teessürünü dağıtmak için seyahate çıkmak isteyerek en sadık bildiği bir adamını beraber[ine] alıp yola çıktı. Birkaç gün gittiler ve bir memlekete vasıl oldular. O memleketteki padişahın gayet güzel bir kızı vardı. Sıpa orada birkaç gün kalıp dinlenmek arzu ederek sarayın kapısını çaldı ve:

— Burada bir seyyah vardır, kapıyı açınız, diye bağırdı ise de kapı açılmadı. Bunun üzerine eşeğin üstüne oturup keman çalmaya başladı. Bu güzel ahengi duyanlar pencereden bakarak bir eşeğin keman çaldığını gör[üp] padişaha haber verdiler. Ve hemen kapıyı açıp onu hükümdarın yanına götürdüler.

Padişah, onun maharetine hayran oldu. Hizmetkârlarıyla beraber oturmasını emir etti ise de seyyah:

— Hayır! Ben her ne kadar çirkin isem de asilzade olduğumdan uşaklarla oturmam, dedi.

Padişah:

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 2

“Makriköy Adile Sultan İnas Numune Mektebi talebesinden Jülide Reşit Hanım”

— Öyle ise haydi git, askerlerle otur, emrini verdi. Fakat seyyah:

— Hayır! Benim oturacağım yer padişahın yanındır, diye bağırdı. Bunu işiten padişah gülerek dedi:

— Pekala! Gel benim yanımda otur.

Padişahın kerimesi de orada idi. Hükümdar eşeğe:

— Kızımı nasıl buldun, güzel mi? diye sordu.

Sıpa başını çevirip genç kızı dikkatle temaşadan sonra:

— Ben, müddet-i ömrümde bu kadar güzel bir kız görmedim, cevabını verdi.

Padişah:

— Mademki kızımı beğendin ister isen onun yanında otur, dediğinden [sıpa] hemen prensesin yanına gidip oturdu.

Müşarün ileyhaya karşı o kadar nezaket ve terbiye ile hareket etti ki biraz sonra kız ona büyük bir muhabbet hissetmeye başladı.

[Sıpa] sarayda birkaç gün misafir kaldı. Bir gün kendi kendisine düşündü:

— Burada kalmakta ne mana var? Artık pederimin yanına avdet etmeli.

Fakat genç sultanı terk etmek fikri onu son derece mahzun ediyordu. Dostluğunu kazanmış olduğu padişah onun teessürünü görerek dedi:

— Dostum! Ne için böyle mahzun oluyorsun? Neden bizden ayrılmak istiyorsun? Burada kal, sana her ne istersen veririm. Para ister misin?

— Hayır, paraya ihtiyacım yok.

— Elmas, mücevher ister misin?

— Onu da istemem.

— O hâlde seni memnun etmek için ne yapmalı? Yoksa o kadar güzel bulduğun kızımın dest-i izdivacını mı istiyorsun?

— Evet, eğer ondan beni sevebileceğini ümit etsem isteyeceğim şey, onunla tehhüldür.

Prens merkebin iyi huylarına alışmış ve onu çok sevmekte bulunmuş olduğundan onunla izdivaca razı oldu.

Nikâh akdi edildiği sırada merkebin üstündeki tüyleri düşerek altından gayet güzel bir genç şehzade çıktı. Hayvan şeklinde ve çirkin iken yalnız terbiyesi, zekâsı, hüsnü ahlakı için [onu] sevmiş olan genç prenses, bu halden son derece mesrur oldu ve sevindi.

Padişah hemen büyük bir ateş yaktırdı. Şehzadenin arkasında çıkan eşek derisini içine attırarak yaktırdı. Bu mesut tahavvülden herkes memnun oldu. Fevkalade şenlikler ile mükemmel bir düğün yaptılar. Bir müddet sonra padişah vefat eylediğinden şehzade hükümdar oldu.

Bir sene geçti. Bir gün pederi de vefat etmekle o ülkeye de padişah olarak nihayetine kadar mesut ve bahtiyar yaşadı.

İşte yavrularım görüyorsunuz ki iyi huylu, iyi tabiatlı olmak güzel olmaktan daha iyidir. İyi huy, en çirkin olanı bile en güzelden daha güzel gösterir.

Küçüklerin Defteri

Yavruların Annesi

Bahçemizde bir çınarın

Dalındaki yaprakların

Gölgesinde bir küçük kuş

Küçücük bir yuva kurmuş.

* * *

Bu yuvanın üstü açık,

İçerisinde pek ufacık,

Pek sevimli üç yavru var.

Bu yuvada otururlar.

* * *

Anaları sabah erken,

Doğan güneş nur serperken

Uçup arar biraz yemek.

Hep onlara verir emek.

* * *

Bizim de bir anamız var,

Her gün bizi öpüp sarar.

Şefkat dolu kucağında,

Uyutur hep yatağında.

* * *

Sevmeliyiz anamızı,

Çünkü sever onlar bizi.

Yalnız budur benim bilgim:

Kıymetlidir anacığım.

Necdet Rüştü

Sayı: 2

Çocuk Postası

Sahife: 5

Ayı İle İhtiyar

Ayının biri çoktandır yalnız yaşıyor, bu yalnızlıktan fevkalade canı sıkılıyordu. Bu ayının bulunduğu ormanlığa [yakın] civar memleketlerin birinde ihtiyar bir adam vardı. Bu adam da ayı gibi yalnızlıktan sıkıldığı için kendisine bir arkadaş arıyordu. Bir gün dağ, tepe, kır, bayır demedi; arkadaş aramaya başladı. Uzun müddet aradı,

neticede arkadaş bulmaya muvaffak olamadan mahzun, mükedder evine dönüyordu. Yolda ayıya rast geldi. Ayı ile arkadaş olmayı tasarladı. Sonra:

— Ayı dayı, dedi. Benimle arkadaş olmak ister misin? Eğer ister isen bu akşam bize gideriz.

Ayının canına minnetti. Aradığını bulmak sevinciyle:

— Olur, dedi.

İki arkadaş yola düzöldüler. İhtiyar çok yorgun olduğu için yolda biraz dinlenmeyi teklif etti. Bir ağacın altına yattı. Arkadaş bulduğuna sevinen ayı, ihtiyara elinden gelen iyiliği yapmak istiyordu. O uyurken, rahat etmesi için, yüzüne konan sinekleri kışlamaya, öldürmeye başladı. Öldüre öldüre bıkmıştı. Muannit bir sinek dönüp dolaşıp ihtiyarın yüzüne konuyor, ayı onu ne tutabiliyor ne de öldürebiliyordu. Çok kızdı. Oradan kocaman bir kaya parçası alarak sineği öldürmek niyetiyle ihtiyarın yüzüne doğru hemen savurdu. Kaya hem sineği hem de ihtiyarın kafasını ezdi.

Çocuklar! Cahil bir dost akıllı bir düşmandan daha tehlikelidir.

Mudi': Bedriye Tefik

“ — Benim ağabeyim boksör, önüne geleni dövüyor.

— Öyle ise babam şampiyon çünkü Tanrının günü bana dayak atıyor.”

“Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 89 İsmail Sıtkı Efendi”

Mini Miniye Masallar -1-

Kar Nine

— Anneciğim! Aman, koş koş!

Uyur iken biz bu gece,

Bak, göklerden ne kadar hoş

Pamuk düşmüş hem epeyce...

Her taraf bembeyaz olmuş

Çatılar pamuk dolmuş.

(İki Saat Sonra)

Anne! Lakin nasıl şey bu?

Koca pamuk oldu bir su.

Güneş çıktı, oyun etti.

Pamuk uçtu, çıktı gitti.

Bizim yatak da pamuktan

O sıcaktan ya soğuktan

Erimez ki odalarda.

— Yavrucuğum buralarda

İlk gördüğün şey, bil [ki] kardır.

Bundan sonra sık sık vardır.

Çocuklar “Kar Nine” derler.

Yağar, durmaz, erir gider.

— Ne güzelmiş ah, meğer kar!

Kalbe neşe, nur serper kar.

Vedat Avni

Küçük Ali

Rüzgârın lapa lapa yağan karları savurduğu bir kış günü, Küçük Ali sıcak odasının minderle döşeli cumbasından sokağı seyrediyordu. Dışarda kar belki dizlere kadar çık[mış]tı.

Elleri cebinde gezen yolcuların, sahibinin kamçılılarıyla karları yararak koşan beygirlerin nefesleri bir duman gibi gözüküyordu. Rüzgârlar pencerelerin kenarlarında ıslıklar öttürüyor, camları sarsıyor, karları birer beyaz kelebek gibi uçuruyordu.

Küçük Ali, anasını pişirdiği sıcak bir çayı içerken sokakta, karların ortasında titreyen küçük bir çocuk gördü. Fakir Ahmet o gün de iki ayağı sakar annesini beslemek için arkasında yırtık bir mintan ile yalınayak yolun bir köşesinde bekliyor, gelip geçen yolculara boynuna astığı bir sepetten bir-iki kibrit satmaya uğraşıyordu.

Küçük Ali, nar gibi kızarmış sobasının ısıttığı odasında rahat ve müsterihtti. Hâlbuki Fakir Ahmet, dışarda soğuktan titriyordu. O da onun yaşında küçücük bir çocuktı. Lakin evini besleyecek, arkasına kalın ve sağlam elbiseler giydirecek, sıcak yemekler yedirecek hiç kimsesi yoktu.

Küçük Ali, iyi kalpli ve merhametli bir çocuktı. Babasının ona her Cuma günü verdiği paraları kumbarası[n]da biriktirirdi. İşte bu paralarla onu sevindirebileceğini düşündü. Küçük Ali o zaman konsolun üstünde duran kumbarasını alarak annesine görünmeden yavaşça aşağı indi. Kimseye haber vermeden kapıyı açarak Fakir Ahmet'i evin taşlığına aldı. Ahmet'in sepetinde on beş kutu kibrit vardı. Küçük Ali topraktan yapılmış kumbarasını taşa vurarak kırdı. Ahmet'le beraber oturarak saydılar. Tamamı iki buçuk lira ediyordu. Temiz kalpli Ali, bu paraların hepsini Ahmet'e vererek on beş kutu kibriti aldı. Ahmet, kibritlere bir mecdiyenin yettiğini söylediği halde [Ali] paraları zorla [Ahmet'in] cebine koy[up] onu aşağı katta sıcak bir odaya sokarak kendisini beklemesini söyledi.

Küçük Ali, kucağında on beş kutu kibritle yukarı çıkıp annesinin önüne birden bire döktü. Ayşe Hanım bu kibritleri nereden bulduğunu sorduğu zaman:

— Anneciğim onları ben kumbaramdaki paralarımıyla aldım, dedi.

Küçük Ali annesine [olanların] hepsini anlattığı zaman annesi Fakir Ahmet'i yukarıda[ki] sıcak odaya çıkardı. Ona Ali'nin eski elbiselerini, kunduralarını getirdi. Mangalda dumanlarını saçarak kaynayan çorbadan içirerek karnını doyurdu. Şimdi zavallı Ahmet'in vücudu, ayakları ısınmış, karnı doymuştu.

Fakir Ahmet bu paralarla annesine biraz kömür, yiyecek alarak onu da doyurmak ve ısıtmak için veda ettiği zaman annesi merhametli oğlunu kucağında sıkarak alnından öptü.

Ali, fakir ve düşkün olanlara yardım ettiği için memnundu. Akşam babası gelince ona hepsini anlattılar. Oğ[lu]nun temiz kalbiyle iftihar eden baba, Ali'yi kucağına alarak öptü ve kumbarasını tekrar doldurarak kaç zamandan beri istediği oyuncuğu alacağını vadetti.

Postanın Fennî Tecrübeleri

Tecrübe-1

Güzelce kurutulmuş bir cam çubuğunu çuha üzerine şiddetlice sürterek masa üstündeki kâğıt parçalarına yaklaştırınız. Derhâl kâğıt parçalarının harekete geldiğini göreceksiniz.

Tecrübe-2

Defterinizden bir yaprak koparıp orta yerinden ikiye ayırınız. Bade üst üste koyarak sağ elinizle mangal veya lamba şişesinin üstüne tutup sol elinizdeki çuha veya mendil ile sekiz on defa delk ederek uzaklaştırınız. Kâğıtları birbirinden ayırmak istediğiniz zaman ber-vech-i ati hadiseler[e] müşahede edersiniz.

1. Kâğıtların yekdiğerine yapıştığını görürsünüz.

2. Ayırdığımız zaman bir çıtırtı duyarsınız.

3. Tecrübeyi karanlık bir mahalde yaparsanız kâğıtları ayırır iken aralarında ufak ufak şerareler[i] müşahede edersiniz.

4. İki kâğıt arasını dört-beş santimetre mesafede tutmak ister iseniz uçlarının kıvrılarak birbirlerine yaklaşmaya say ettiklerini görürsünüz.

5. Kâğıtların aralarındaki mesafe üç-dört santimetre olmak üzere birisini aşağıda diğerini yukarıda tutunuz. Aşağıdaki kâğıdı bırakırsanız yukarıya doğru hareket ederek üstündeki kâğıda yapıştığını görürsünüz.

Tecrübe-3

Bir masa üstündeki iki kitabın arasına ufak ufak kesilmiş insan, yılan, kuş modellerini koyunuz. Kitapların üstüne de iyice kurutulmuş ve biraz ısıtılmış pencere camı koyarak elinizle camı ovmaya başlayınız. Göreceksiniz ki masa ile cam arasında kalan insan, yılan, kuş modelleri derhâl oynamaya, sıçramaya başlar.

Sayı: 2

Çocuk Postası

Sahife: 7

Beyaz Turnalar

-Mabadı-

— Gülgonca suya girince başına otur. O da senin gibi korkak olsun.

Diğer kurbağaya:

— Gülgonca havuza girdiğinde alnına kon. Babası bile tanıyamayacak kadar çirkin olsun.

Üçüncü kurbağaya:

— Sen de onun kalbine otur. Kendi kendisine bile bir bela olacak kadar huysuz olsun, diyerek hayvanları havuza attı.

Sonra Gülgonca'yı çağırıp soydu ve suya soktu. Genç kızın havuza daldığı anda kurbağalardan biri gelip başına, diğeri alnına, üçüncüsü [de] göğsüne oturdu. Gülgonca bunlara dikkat bile etmedi. Başını sudan çıkardığı zaman suyun yüzünde birden bire üç tane kırmızı gül görüldü. Sihirli hayvanların Gülgonca'nın vücuduna kondukları için çiçeğe dönmüşlerdi. Çünkü o kadar iyi, o kadar masum idi ki Cenab-ı

Hakk ona sihrin tesirini bırak[tır]mamıştı. Sultan bunu görünce fena halde kızdı. Genç kızın vücudunu taze ceviz kabuğuyla ovuşturarak simsiyah etti. Yüzüne buruşturucu bir yağ sürdü. Sırma gibi saçlarını karmakarışık etti. Gülgonca'yı artık tanımak mümkün olamıyordu. Babası gördüğü zaman bundan ürküp titredi. Bu benim kızım değildir, dedi.

Genç kız ağlayarak biçare kardeşlerinin başına gelen felaketleri düşünerek yavaşça saraydan çıktı. Bütün gün tarlalar ve kırlar arasında yürüyerek nihayet ormana yetişti. Nereye gideceğini ve gittiğini bilmiyordu. Pek mahzun ve kederli idi. Kendi gibi babalarının sarayından kovulmuş olan kardeşleri için ah çekerek dolaşiyor, onları buluncaya kadar aramak istiyordu.

Ormana yetiştikten biraz sonra gece oldu. Genç kız karanlıkta yolunu kaybetti. O zaman yumuşak yosunlar üzerine oturup başını bir ağacın gövdesine dayadı. Her taraf derin bir sükût içinde idi. Hava güzeldi. Gülgonca'nın etrafında binlerce yıldız böceği uçuşuyordu. Bütün gece kardeşlerinin rüyasını gördü. Ço[cuk] oldukları zamanlardaki gibi beraber oynuyorlardı. Yine elmaslı kalemler ile altın levhalara yazı yazıyorlardı.

Gülgonca uyandığı zaman güneş iyice yükselmişti. Ağaç dalları[nın] arasından giren ışıklar etrafında oynuyorlardı. Havada güzel ve taze bir yeşillik kokusu vardı. Kuşlar güzel güzel ötüşerek omuzlarına konuyorlardı. Genç kız tatlı bir su şırıltısı işitti. Bu şırıltı, o civarda bir göle akan müteaddit kaynaklardan geliyordu. Gölün etrafında sık çalılıklar vardı. Fakat bir yerinde geyikler su içmek için dallar arasında bir yol açmışlardı.

Gülgonca kendi aksini suda görünce birden bire ürktü. Çünkü o kadar çirkin ve kara idi ki... Fakat mini mini ellerini suya daldırıp yüzünü yıkadığı zaman derisinin beyazladığını gördüğünden derhâl soyundu ve suya girdi. Sudan çıktığı zaman dünyada ondan güzel bir sultan [daha] bulunmayacak kadar güzel olmuştu. Esvaplarını giydi, uzun sırma saçlarını ördü. Sonra da civardaki bir kaynağa giderek avcuyla su içti.

Ormanlarda yürümeye başladı. Kardeşlerini düşünüyor, kendisine arkadaşlık eden bu düşünce ona yalnızlığını hissettirmiyordu. Lakin biraz sonra karnının acıktığını gördü. O sırada tesadüf ettiği bir tilkinin arkasından giderek bir yabani

elma ağacının yanına yetişti. Ağacın dalları meyvelerin ağırlığı ile yerlere kadar eğilmişti. Genç kız elmalardan birkaç tanesini koparıp yedi. Sonra yine ormanın içlerine doğru yürüdü. Orman o kadar derin bir sükûnet içinde idi ki kendi ayaklarının sesini işitiyordu.

-Bitmedi-

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 2

“Kız çocuk:

— Kardeşim size Frenk mektebinde sigara içmek mi öğretiyorlar?

Erkek çocuk:

— Anneniz bu yaşta size dekolte gezmeyi öğretiyor ya!”

Müsabakalı Sualler

1. Osmanlı padişahlarından en fazla saltanat süren kimdir? Ve kaç sene saltanat sürmüştür?
2. Türkler Rumeli’ye kaç tarihinde ve hangi padişah zamanında geçmiştir?
3. Rumeli’ye ilk evvel kimler geçmiştir.

Bilmece

2 Numara

Biri siyah biri beyaz iki şey bulunuz ki bunlar daima uzayıp kısalırlar. Biri uzarsa öteki kısalır. Siyah serin beyaz sıcaktır.

* * *

Suallerimize doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye bir Mufassal Türk Tarihi, ikinciye Dünya Atlası, üçüncüye mürekkepli bir kalem,

onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer kurşun kalem hediye edilecektir.

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye bir fotoğraf makinesi, ikinciye bir albüm, üçüncüye mürekkepli güzel bir kalem, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek müsabakaya iştirak edecek küçük okuyucularımız[ın] müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır. Müsabakamıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve müsabakalarımıza iştirak edenler neticeyi altıncı sayımızda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Müsabaka Kuponu Sayı: 2

Bilmece Kuponu Sayı: 2

3. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 3

Yıl:1

17 Eylül 1339 Pazartesi

Sayı: 3

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

*“Makriköy İnas-ı İttihad-ı Osmani Mektebi Anasınıfı Talebesi Bahçede Ders
Yaparken”*

Haftanın Yeni Postası

Sonbahar-ı İstikbal

Yazın durgun havası harekete türlü türlü renkleri solmaya başladığı zaman sizin gözlerinize bir parıltı ve ruhunuza bir heyecan dolar. Artık bilirsiniz ki mevsimin sonuna yaklaşıyorsunuz ve yeni gelen mevsim herkesten ziyade sizin mevsiminizdir. Evet, bu mevsimde çimenlerin rengi sarıdır ve bahçelerde çiçekler birer yetim gibi mahzun ve çıplak dururlar. Hatta ağaçlarda bile bir matemlinin

hüznünü andıran bir şey vardır. Fakat bütün bu hüznün [manzarasının] altında gizli kalan bir şey, yeni bir hayata doğuşun zevkini veren bir heyecan vardır ki işte siz, bu yeni hayatın vefakâr dostlarıdır.

Onun içindir ki tabiat cazibeli renklerinden sıyrılarak mahzunlaşırken sizin ruhunuzda sevinç ve kalbinizde heyecan başlar. Çünkü bilirsiniz, bilirsiniz ki sonbahar çalışma zamanının yaklaştığını hatırlatır.

Tabiatın bu mevsim değiştirme günündeki hüznüne aldanmayınız. Yaz ağır ve batı havasıyla ruhunuzu uyuşturur. Elinizdeki kitabı bir köşeye fırlatarak pencerenizin kenarında tabiatı temaşayı her şey[e] tercih edersiniz. Fakat havanın kımıldamadığı, çiçeklerin ve çimenlerin birer ölü gibi yerlerinde hareketsiz boynunu büktüğü şu mevsimde tabiatın temaşası bile insana yorgunluk verir. Karşınızda

Sayı: 3

Çocuk Postası

Sahife: 2

deniz durgun bir su sathı kadar cazibesiz ve sema yeknesak rengiyle ne kadar manasızdır. Sonra bir gün, yavaş yavaş bu durgun denize ağır bir uykudan uyanmaya başlayanlar gibi biraz hayat ve hareket gelir. Suyun sathında bir gerinme görürsünüz. Küçük, mini mini dalgalar tatlı temaslarıyla sahilin kumlarını yalayarak size hayattan haber getirirler. Daha sonra göğün şurasında burasında siyahlıklar, beyazlıklar hâsıl olur. Bitmez tükenmez bir maviliğin seyyiesi âdetâ süslenmeye, güzelleşmeye başlar... Rüzgâr, meçhul ufuklardan yeni teraneler toplayarak sizin sakin muhitinize doğar. Kuşlar cıvıldayarak kaçışırken yeni bir hayat umuduyla başlarını doğrulturlar.

Tabiatın değiştiği bugün, insanlar için de yeni bir hayat[ın] müjdecisidir. Çiftçi son işlerini görmek için acele eder. Şehir halkı yeni bir mesai programıyla işe başlamak için hazırlanır. İşçiler güler bir nazarla işlerine koşarak giderler. Bunların hepsi güzel, tatlı ve sevimidir. Fakat benim en çok hoşuma giden şey bunların hiçbiri değildir. Ben de sonbaharı [sev]erim. Çünkü yazın üç ayda metruk bir harabeye bazı yerler vardır ki güzel sonbahar sen gelince oraya neşe, şetaret gelir. Oraya ümit ve heyecan gelir. Oraya her şey gelir...

Yalnız kaldığı zannolunan sokaklar, sabah ve akşam melek yüzlü yavrularla d[olar]. Onlar, kollarında çantaları, yüzlerinde sevinç ve gözlerinde parlaklık ile üç ay ıssız kalan o yerlerde koşarlar. Oraya neşe ve şetaleti, oraya ümidi ve hayatı getirirler... İşte ben bunun için sonbaharı severim.

İlk Hasbihal

Yalnız çocuklar için yazan kalemimi tekrar aldığım zaman yirmi beş senelik bir ağırlığın tabaka tabaka omuzlarımdan kalktığını duydum. Çocuk Postası'nın karileri karşısında bir ağabey neşesi, bir ağabey gençliği hissiyatımı aydınlattı.

“Çok yaşamak için daima çocuk kalınız” diyen İngiliz düşünürünü hatırladım. Küçük karilerim, ben derslerimi ve yazılarımı size hasredince zannediyorum ki hiç ihtiyarlamayacağım.

Siz fena, buhranlı bir kıtlıktan çıktınız. Zaten çocuk edebiyatında öteden beri fakir olan matbuatımız mütarekeden sonra büsbütün kurumuş, tek tük ıtratsız birkaç yaprak, sizde hiçbir dikkat ve ehemmiyet uyandırmaksızın sönüp gitmiştir. Başka memleketlerin çocuk matbuatına verdiği himmete ve bunun semeresi olarak gördüğümüz mebzuliyete karşı sizin mahrumiyetiniz pek feci ve telafiye pek muhtaçtı. Çocuk mecmuaları neşreden az zevata bu mahrumiyetten bahsedince “Henüz mevsimi değil, Eylül gelsin de...” diyorlardı. İşte Eylül! Ortada “Çocuk Postası”ndan başka bir şey yok! Buna şükür ve neşredenlere teşekkür ettikten sonra size yeni bir mektepten bahsedeceğim:

Amerika'nın Orego[n] eyaletinde seyyar oduncular var. Bunlar uzak ve muhtelif ormanlarda senelerce odun kesmek ve toplamakla meşgul. Böyle olduğu için ailelerini daima beraber[lerinde] gezdirmek ve ormanlarda seyyar bir halde yaşamak mecburiyetindedirler. Böyle bir oduncunun çocuğu nasıl tahsil edebilir? Eyalet[in] maarif müdürü derhâl bir çare bulmuş. Resimde gördüğünüz şekilde bir vagon yaptırmış. Buna bir muallim odası ve bir yemekhane ilave et[tir]miş. Vagon oduncuların çalıştığı mıntıkaya kadar raylardan istifade ederek [geliyor] ve dersler muntazaman devam ediyor. Mektebin şimdilik otuz kadar talebesi var. Tatil günleri de dersane bir salon hizmeti görüyor. Odunculara mesleklerine dair konferanslar veriliyor.

İngiliz gazeteleri “Talebesinden Ayrılmayan Bir Mektep” serlevhasıyla bu icattan uzun uzadıya bahsediyorlar ve müteşebbislerini alkışlıyorlar.

Ben bir bunu bir de Büyükdere gibi kalabalık ve çocukları çoktan beri tahsilden mahrum bir köyümüzün hala bir mektep binasına malik olmadığını düşününce aramızdaki mesafenin azameti tüyleri[mi] ürpertiyor.

Harpte yalnız bir şey beklenir: zafer. Salahta yalnız bir gaye vardır: tahsil. Zafer için ordu ve silah ne ise tahsil için de maarif ve matbuat odur.

Dua edelim de bize zafer tayin dedenler salahın gayesin[e] de istihsalde muvaffak olsunlar.

Aziz Harabi

Darbimeseller

1. Âdemoğlunun elinden uçan ile kaçan kurtulmaz.
2. Aslan, kadına dokunmaz.
3. Er olan ekmeğini taştan çıkarır.
4. Ağustos böceği gibi cırlayan sonunda çatlar.

Sayı: 3

Çocuk Postası

Sahife: 3

Postanın Hikâyeleri

Altın Armut

Sümbül Kadın'ı kasabada herkes sever. Kıvırcık gür saçlarını bağıladığı kırmızı yemenisi, kuzguni siyah çehresine ne kadar yaraşırdı bilerseniz! Dünyada oğlu Beşir'den başka kimsesi yoktu. Ana oğul zengin bir ailenin metruk selamlığında otururlardı.

Biçare Sümbül Kadın oğlu için neler düşünürdü. Onu bir mektebe koyacak, [oğlan] doktor çıkacak, adam olacaktı. Sümbül Kadın böyle düşünürken Beşir, siyah ve sıska bacaklarını örten uzun beyaz pantolonuyla, üzerini yemiş lekeleri[nin] kirlettiği sarı mintan[ıy]la her gün sokak sokak dolaşırdı. Bu sevimli Arap yavrusunun zeki gözleri herkesi kendisine sevdirtmişti.

Yine bir gün Beşir, anasının verdiği yağlı e[k]mek dilimini ısıra ısıra kırlara çıkmıştı. ayırkların, sararan buğday tanelerinin aralarından neşe[li] şarkılar söyleyerek koşuyordu. Koştı... Koştı... Yorulmuştı. Dinlenmek istedi, bulunduğu yere oturdu. Yorgunluktan olacak hemen uyuyakaldı. Saatler geçti, Beşir gözlerini atığında etrafına hayret-i taaccüple bakındı. Burasını hiç tanı mıyordu. Büyük meyveli ağaçları, parlak renkli çiçekleri, etrafında tşen güzel kuşları hiç görmemişti. Şaşkın şaşkın kalktı. Karşısında[ki] iki yosunlu kayadan sızan soğuk sudan içmeye gidiyordu. Karşısına nereden geldiği belli olmayan ak saçlı, yeşil sarıklı, ihtiyar bir derviş ık[tı]. Beşir korku içinde ona bakarken o tatlı bir sesle:

— Oğlum, dedi. Çok mu susadın? Bak, ağaçta ne güzel armutlar var, sana onlardan vereyim.

İhtiyar derviş, eliyle ağaca uzandı. Kopardığı armudu Beşir'e verdi. Beşir onu hemen ağzına götürdü.

— Oh, ne kadar tatlı bir armut! (Sevindi) Teşekkür ederim babacığım, dedi ve hemen [ihtiyarın] elini öptü.

“Anneciğim! Anneciğim! Abim umacı olmuş!”

“Yazın sefası”

Derviş:

— Yavrum bak, sen evinizden çok uzaklaşmışsın. Biraz sonra akşam olacak, ortalık kararacak. Buralara kadar nasıl gelebildin?

Beşir:

— Ben ne bileyim! Koşa koşa geldim. Yorgunluktan oturduğum yerde uyumuş kalmışım. Uyandığım zaman kendimi hiç tanımadığım bu yerde buldum.

Derviş:

— Annen seni hiç merak etmez mi?

[Beşir:]

— Ah, pek merak eder, dedi. Ve, nasıl gideceğim, diye ağlamaya başladı.

İhtiyar derviş ağaçtan bir armut daha kopardı. Beşir'e vererek:

— Al bunu da annene götür, de[di].

Beşir armudu koynuna koydu ve dervişe teşekkür etmek isterken onun kaybolduğunu hayretle gördü. Artık orada meyveler, ağaçlar, renkli çiçekler, munis ve sevimli kuşlar da yoktu. Kendisi buğday tarlalarının sararmış başakları arasında bulunuyordu. Kalktı. Şaşkın şaşkın eve doğru yürümeye başladı. Etraftan çiftçilerin şen şarkıları işitiliyordu. Eve geldi. Ona kapıyı annesi açtı. Beşir sevinçle:

— Bak anne, dedi. Sana ne getirdim.

Koynundan armudu çıkardı. Annesine uzatırken yere düşürdü. Armut yere düşünce madeni bir seda çıkardı. Anne oğul buna şaşırdılar. Armutu ellerine aldıklarında bunun parlak, sarı renkli bir maden olduğunu gördüler. Sümbül Kadın onu çarşıda bir kuyumcuya gösterdi. Kuyumcu [bunun] halis altın olduğunu söyledi. Ve Sümbül Kadın sevinçle evine geldi. Anne oğul çok sevindiler.

Aylar geçti. Sümbül Kadın kasabadan bir ev satın aldı. Oğlu da pek sevdiği mektep hayatına atıldı ve sınıfında en çalışkan talebe oldu.

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 3

“Erenköy Türk-Fransız Sultanisi talebesinden Mehmet Zeki Efendi”

Küçüklerin Defteri

Çiftçi Çocuğu

Dağ başında bir evim var,

Bir ev değil, bir dört duvar.

Bu yıl bastı yüz yaşına

* * *

Şehirlerden uzak, kaçmış,

Kırlar ona kucak açmış,

O da koşmuş dağ başına.

* * *

Çok ihtiyar evim fakat

Ne bir yeri çürük, sakat

Görünüşte ne de eski.

* * *

Ufka bakar üst katı da

Gizli kalmak bu çatıda,

Öyle tatlı bir heves ki...

* * *

Hangi köylü temel atmış,

Hangi çoban onu çatmış,

Göge [ha]yran bu dağlara...

* * *

Gün doğarken dalarım ben

Eser rüzgârdan dökülen

Hazin dolu sedalara.

* * *

Babam burada çift sürer[di]

Anam bana her gün derdi:

Sen de çiftçi olacaksın.

* * *

Vereceğin her emekle

Bu topraktan ümit bekle.

Ondan hayat bulacaksın.

* * *

Sapasağlam kolum, elim

Ziraattır hep emelim,

Benim büyüdüğüm zaman.

* * *

Bu kırlarda yaşıyorum,

Otlatarak aşıyorum,

Davarımı ovalardan.

* * *

Hatırında tut bunu her an:

Zengin olur çiftçi olan.

İstediğin başka nedir?

* * *

Ey arkadaş bil bunu sen,

Tohum atıp eker isen

Topraklar bir hazinedir.

Necdet Rüştü

“Silivri Zekür Mektebi 9. sınıf talebelerinden 72 numaralı Mehmet Orhan Efendi.”

Mini Miniye Masallar

-2-

Yaralı Kuş

Mini mini sevimli kuş

Söyle neden baygın, bihuş

Yatıyorsun böyle yerde,

Terennümün nerelerde?

Seni de mi yoksa vurdu

Tüfeklerin hain kurdu?

Vah, cancağızım! Kalbinde mi?

Cerihan çok derinde mi?

Ne istedi senden avcı?

* * *

Avcı! Avcı! Artık acı,

Masumlara cefa etme,

Cinayetle sefa etme!

Bak kurşunun neler yapmış,

Yuvalardan neşe kaçmış.

* * *

Düşüncesiz behey zalim,

Yeter artık bu mezalim!

Bedbahtlara zulüm yine

Muğber olur sonra Allah.

Vedat Avni

Postanın Fennî Tecrübeleri

Tecrübe-4

Kâğıttan bir boru yapınız. Bunu sol elinizle tutarak sol gözünüzün hizasına koyunuz. İki gözünüz açık olduğu halde karşınızdaki bir cisme bakınız. Bu esnada sağ elinizi açarak avcunuzu boruya yavaş yavaş yaklaştırarak temas ettirirseniz karşınızdaki cismi, avcunuzun içi delikmiş gibi, içinden görürsünüz.

Tecrübe-5

Daire şeklinde kesilmiş mukavvanın bir yüzüne kafes diğer yüzüne de kuş resmi yapınız. Mukavva şeklindeki dairenin kater-i ufkiyesinin nihayetlerine birer ip bağlayarak süratle çevirirseniz kuşu kafes içinde görürsünüz.

Sayı: 3

Çocuk Postası

Sahife: 5

“ 1. *İşte sırtın arkasındaki tavşan kulaklarını görüyor musun?*

2. *Ateş!*

3. *Bizim merkepmiş.*”

Orhan’ın Hikâyesi

Bir Cuma günü, Orhan’ı hocası bütün mektep arkadaşlarıyla beraber kırlara götürmüştü. Güneş mavi renkli gökte büyük

“*Yumurcak! Pislemediğin bir çay ibriği kalmıştı.*”

bir elmas gibi parlıyor, kuşlar yeşil yapraklı ağaçların dallarında ötüşerek uçuşuyorlardı. Hocaları bu güzel yaz gününden istifade etmeleri için onlara gelincikler, papatyalarla dolu yeşil çimenlerin üstünde oyunlar oynatmıştı.

Orhan okumadan, dinlemeden öğrenmek isteyen, arkadaşlarına her şeyi bildiğini iddia eden cahil bir çocuktur. Başına birkaç arkadaşını toplamış onlara değirmenlerin nasıl buğday öğüttüğünü, çiftçilerin toprağı nasıl kazdıklarını hep yanlış yanlış anlatıyordu. Bir aralık arkadaşlarından Küçük Hüse[yin], uzak dağlardan gelip çakılların, iri kayaların arasından beyaz köpükler bırakarak çağlayan derenin nerelere kadar gittiğini hocasına sordu. Hoca ona, bu derenin karları eriyen dağlardan gelip böyle gece gündüz olarak denize döküldüğünü söylediği zaman Küçük Hüse[yin] hayret etti:

— Ya deniz taşarsa?

O zaman bilgiçliğiyle her şeye atlayan Orhan’ın hatırına hocasının kıraat kitabında verdiği son ders geldi. Orada, süngerlerin kolaylıkla suyu içtiklerini ve onların denizlerin diplerinde buldukları yazılıydı. Orhan hocasına söz bırakmadan derhâl atladı:

— Sen çok cahilsin! Bilmiyor musun ki denizlerin dibinde süngerler vardır. Bu dere ne kadar akarsa aksın süngerler denizin fazla suyunu içtikleri için deniz taşmaz.

Bu sözü söyler söylemez bütün arkadaşları ona kahkahalarla

“Yaz eğlencelerinden...”

Sahife: 6

Çocuk Postası

Sayı: 3

“Küçük Perihan, hocalarını takdirlerini sevinçle validesine naklediyor.”

güldüler. Orhan, arkadaşlarının kendisine niçin güldüklerini hala anlayamamıştı. Hocası Orhan’ı yanına çağırarak anlattı:

— Süngerler akan suları ne kadar içerlerse içsinler onlar yine denizin içinde kaldıkları için suların mukadderi azalmaz.

O zaman Orhan arkadaşlarının kendisiyle alay etme[lerin]de ne kadar haklı olduklarını anlayarak mahcup oldu.

Küçük okuyucular, bilmedikleri şeye karışanlarla başkalarının kabahatlerini yüzlerine vurmak isteyenler daima mahcup olurlar.

Tuhaf Fıkralar

Bir çocuğa annesi, sofrada verdiklerinden başka yemek istememesini tembih etmişti. Bir gün yemek yerler iken tabağına et koymayı unutmuşlardı. Et yemeğini ziyadesiyle seven çocuk beklediği halde bu yemekten vermediklerini görünce sofranın ortasından tuzluğu tabağının kenarına çekti. Annesi tuzu ne yapacağını sorduğu zaman şöyle cevap verdi:

— Tabağıma koyacağım, etin üstüne serpeceğim.

* * *

Bir çocuk mektepte sınıfın penceresini kırdığı için hocasının kendisini teksir edeceğinden fevkalade korkuyordu. O esnada sınıfa giren hocası birden bire “Ulûm-ı Dîniyye” kitabını açarak camı kıran çocuğa:

— Yeri, göğü kim yaptı? dedi.

Fikri daima kırdığı camla meşgul olan çocuk korkarak:

— Ben yapmadım hoca efendi, diye cevap verdi.

Hoca efendi bu söze ziyadesiyle kızıp:

— Ne demek ben yapmadım, diyerek üstüne yürüyünce çocuk ağlamaya başladı:

— Aman hoca efendi ben yaptım fakat bir daha yapmam!

* * *

Babasının servetin[den] ziyadesiyle mağrur olan kibirli bir çocuk, bir gün güzel bir beygir ile kırdı gezerken bir merkeple babasının tarlasına giden fakir bir mektep arkadaşına tesadüf etti. Zenginliğiyle iftihar eden çocuk, arkadaşının fakirliği ile eğlenmek için:

— Eşek nasıl gidiyor? diye sual edince bu sözden müteessir olan fakir çocuk şöyle cevap verdi:

— Beygir ile gidiyor!

İzcinin Öğüdü

Türk genciyim anlı, şanlı

Özü temiz, hür vicdanlı!

Doğdum inan genç Turanlı,

İzciliğe ben nişanlı!

Babam dağda kırdı yattı,
Serhatlarda at oynattı.
Düşmanları bir hamlede
Enginlere döküp attı.
Korkamam dolu, kasırgadan
Kim edermiş bana ferman?
Kalbim iman, ümit dolu,
Ürkütemez hatta cihan!
Soyum, ceddin kahramandır,
Bana rehber şu Kur'an'dır.
Damarımda miras kalan
Şeref dolu temiz kandır.
İzci, çalış, gitsin melal
Yazılmasın sana vebal!
Çalışırsan atan gibi
Vatanıma gelmez zeval.
Çalış izci, kış, yaz, bahar
Seni zebun bulmasınlar!
Öksüz kalır sonra anan
Hiç kimseden gelmez medar.

Mehmet Mesih

Beyaz Turnalar

-Mabadı-

Bir tek kuş bile yoktu. Ağaçlar ve dallar birbirine o kadar girmiş, o derece sık idi ki güneşin bir şua[sı] görünmüyordu. Müddet-i hayatında kendisini bu kadar yalnız, dünyadan bu derece uzak görmemişti.

Akşam olmuştu. Gece pek ziyade karanlık idi. Otlar ve yosunlar[ın] üzerinde bir tek yıldız böceği bile parlamıyordu. Gülgonca yumuşak yosunlar[ın] üzerine uzanıp uyuyordu. O sırada üstündeki yeşil kabanı teşekkül eden dalların açılarak güzel bir perinin birçok cazibeleriyle beraber sükün ettiğini gördü. Bunlar sabaha kadar etrafında oturarak onu beklediler. Sabah olunca güzel peri genç kıza tatlı bir tebessüm ile bakarak gözden nihan oldu.

Gülgonca uyandığı zaman bir rüya mı gördüğünü yahut gördüğü şeylerin bir hakikat mi olduğunu bilemiyordu. Kalkarak biraz yürüdü. Elinde bir sepet dağ çileği bulunan bir ihtiyar kadına rast geldi. Ona, ormanlarda ya[n] yana giden on bir şehzadeyi görüp görmediğini sordu. İhtiyar kadın cevap verdi:

— Hayır kızım, görmedim. Lâkin dün, başlarında altın taçlar olan on bir turna gördüm. Şuracıktaki derenin kenarından aşağıya doğru iniyorlardı.

İhtiyar kadın genç kızı biraz ötedeki derenin yanına götürdü. İki tarafındaki ağaçların dalları bu derenin üstünde yeşillikten bir kaya teşekkül ediyorlar[d]ı. Gülgonca ihtiyar kadından ayrılarak derenin akıntısına doğru yürümeye başladı. Nihayet geniş bir bahr muhيتينin kenarına yetişti. Ucu bucağı bulunmayan deryanın üstünde hiçbir yelken, hiçbir kayık görünmüyordu. Buradan daha ötelere nasıl gidebilecekti? Kenardaki kumlara baktı. Birçok çakıl taşı vardı. Bunların hepsi denizin pek yumuşak eli altında parlamış, cilalanmış, düzelmişti. Kendi kendine düşündü:

— Deniz hiç yorulmadan gidip geliyor. Bu hareket sayesinde en sert şeyleri bile düzleyip parlatıyor. Ben de yorulmayacağım. Teşekkür ederim, daima

çalka[la]nan parlak dalgalar! Bana verdiğiniz dersten dolayı teşekkür ederim. Kalbim diyor ki siz bir gün beni kardeşlerime kavuşturacaksınız...

Denizin dalgalarıyla yıkanmış olan kenarda on bir tane beyaz turna tüyü gördü. Gülgonca bunları toplayarak öptü. Sahil تنها idi. Oralarda kimseler yoktu. Genç kız oturarak uykuda bulunan bir çocuğun sinesi gibi kalkıp inen denizi seyre daldı. Güneş, denizin dalgaları arasında kaybolmak üzere iken başlarında altın taçların parladığı on bir turnanın sahile doğru uçarak geldiklerini gördü. Kuşlar, gökyüzünde beyaz bir şerit gibi birbirinin arkasından uçuyorlardı. Genç kız kayaların arasına saklandı. Turnalar biraz sonra uzun kanatlarını birbirine çarparak [kızın] yakınına indiler.

Güneş batınca turnalar kaybolup yerlerinde on bir genç göründü. Bunları görünce Gülgonca bir sayha-i sürur atarak meydana çıktı. Kendini biraderlerinin kolları arasına attı. Şehzadeler kız kardeşlerini görerek sevindiler. Onun böyle güzel bir genç kız olduğunu müşahede ile memnun oldular. Sürurlarından hem gülüyor hem ağlıyorlardı. Oturarak analıklarının kendilerine ne kadar zulmettiğini hikâye ettiler. Şehzadelerin büyüğü dedi:

— Güneş gökyüzünde olduğu müddetçe biz, beyaz turnalar gibi uçarız. Fakat gurup edince insan kıyafetine avdet e[der]iz. Bunun için daima güneşin battığı zamanda ayağımızı basacak bir yere muhtacız. Çünkü güneşin battığı ve insan kıyafetine girdiğimiz zaman havada olursak o kadar yüksekten düşeriz. Biz burada ikamet etmiyoruz. Denizin ötesinde, burası kadar güzel diğer bir memleket vardır, orada oturuyoruz. Buradan oraya kadar çok uzaktır. Yolda da hiçbir ada ve sahil yoktur. Yalnız dalgaların arasından yükselen bir küçük adacık vardır ki yalnız bir kayadan ibarettir. Fırtına olduğu zaman dalgalar bu kayayı örterler. Mahaza bu adacık bizim için pek büyük bir faydadır. Çünkü ora[sı] da olmasa buraya gelebilmek bizim için mümkün olmazdı. Yolda akşam olunca oraya iner ve geceyi orada geçiririz. Bunula beraber buraya gelmek için çok zaman uçmak lazım olduğundan uzun günleri bekleriz. İşte bu sebepten memleketimizi ancak senede bir kez ziyaret edebiliyoruz. Burada on bir gün kalır, büyük ormanın üzerinde uçarak doğduğumuz ve babamızın sakin olduğu sarayı, validemizin mezarını görürüz. Çocukluğumuz[un] vakitlerini derhatır ederiz. Buraya gelmede en büyük maksadımız seni görmektir. Hamdolsun seni bulduk. Burada kalmak için daha iki günümüz [vardır]. Sonra

gitmeye mecburuz. Seni de beraber[imizde] götürmek lazımdır. Lakin nasıl götüreceğimizi düşünüyorum. Ne kayığımız ne gemimiz vardır...

Bütün gece konuştular. Yalnız bir-iki saat uyudular. Gülgonca uyandığı zaman güneş doğmuş ve kardeşleri kuş şekline girmişlerdi. En küçük şehzade kız kardeşinin yanında kaldı. Diğerleri uçup gittiler.

-Bitmedi-

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 3

“Baba:

— Oğlum sana sağ elimdeki çöreğı mi, sol elimdeki kâğıdı mı vereyim?

Çocuk:

— Sağ elinizdeki çöreğı sol elinizdeki kâğıda sarınız da öyle veriniz.”

Bilmece

3 Numara

Beş harfli bir kelime bulunuz ki Anadolu'nun güzel bir liva merkezi olur. Beşinci harfini haz ederseniz hükümdarlara has bir lakap olur. Dördüncü harfi haz ederseniz meyvelerden biri meydana çıkar.

Müsabakalı Sualler

1. Matbaacılığı memleketimizde ilk tesis eden kimdir?
2. Hilafet hangi hükümdar zamanında Türklere geçmişti?
3. Pergelin ayakları arasındaki mesafeyi bozmamak şartıyla iç içe kaç daire çizilebilir?

* * *

Suallerimize doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye bir yazı takımı, ikinciye bir pergel takımı, üçüncüye bir albüm, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye sulu boya takımı, ikinciye Dünya Atlası, üçüncüye mürekkepli bir kalem, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer kurşun kalem hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek müsabakaya iştirak edecek küçük okuyucularımız[ın] müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır. Müsabakamıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve müsabakalarımıza iştirak edenler neticeyi yedinci sayıda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Müsabaka Kuponu Sayı: 3

Bilmece Kuponu Sayı: 3

4. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 4

Yıl:1

24 Eylül 1339 Pazartesi

Sayı: 4

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

“İstanbul Sultanisinden Bir Grup”

Haftanın Yeni Postası

Çiçekleri Seviniz

Acaba siz de benim gibi çiçekleri sever misiniz? Şüphesiz seversiniz... Onlar, güzel renkleri ve tatlı kokularıyla insana ümit ve hayat verirler.

Güzel, narin ve nadir çiçeklerle bezenmiş bir bahçe bana cennetin bir köşesi gibi cana ve kalbe yakın gelir. Çok defa onların, o baygın kokulu ve baygın renkli çiçeklerin arasında dolaşmak, oturmak ve uyumak isterim. Çiçeklerin arasında dolaştığım vakit sanki beraberce dertleşiriz. [O]nlar kendi halleri ve bakışları ile dertlerini söylerler. Bilmem siz de çiçeklerin dillerinden anlar [mı]sınız? Mesela

düşününüz, bir gül, bir menekşe, bir lale, bir karanfil, bir şebboy, bir nilüfer, bir manolya... bunların hepsinin kendine mahsus bir dili ve derdi vardır. Hepsi de bir üzüntü ve korku içinde yaşarlar. Koparılıp yollara atılmaktan, örselenip incitilmekten endişe içindedirler.

İşte şurada gülleri görüyorsunuz. Size baharı müjdeleyen beyaz, pembe, kırmızı ve sarı renkleriyle güler bir yüz gibi şen ve memnun görünen güller... Bilseniz onların da ne büyük derdi vardır. Zavallılar bilirler ki hepsine acı bir ölüm mukadderdir. Henüz dalları üzerinden açılmaya vakit bulmadan hain bir el onları arkadaşlarından ayırır. Bir dakika için sevilirler sonra yerlerde

Sayı: 4

Çocuk Postası

Sahife: 2

görürsünüz. Artık [onlara] bakan bile olmaz. Bu feci akıbetten hepsinin haberi var gibi saklanmaya, dikenler arasında bir siper bulmaya çalışırlar.

Ya menekşeler? Onları ne zaman görsem âdeta utanır, gizlenir, kaçmak isterim. [Me]nekşeler mor başlarını ince boyunları üzerinde toprağa doğru eğmeye çalışarak ürkek, korkak dururlar. İri yaprakları arasında gizlenerek koparılıp ayaklar altına atılmaktan kurtulmak isterler. Fakat siz, ah siz, yaramaz çocuklar! Ekseri onları parmaklarınız arasında ezmekten vahşi bir zevk duyarsınız; koparır, parçalar, yerlere atarsınız. Seki üzerinde bir gelin kadar güzel ve taze, narin ve sevimli duran menekşeler, yerlerde, toprak arasında solup çirkinleşirler. Bir karanfil, bir zambak da böyle değil midir? Onlar da ince sakları üzerinde ruhu ta[ze]leyen kokuları ve gözleri kamaştıran renkleri ile ne kadar tatlıdır. Fakat yazık çok defa tebessümü tanımadan parmaklar arasında boğulup yere düşerler.

Çocuklarım, çiçekleri seviniz. Çiçekler baharın ziyneti, hayatın ümidi ve ü[m]idin tamamen kendisidir. Evinizin mini mini bahçesinde bir dal gül veya odanızın bir köşesinde bir saksı karanfil yeti[ş]tiriniz. Sabah akşam vereceğiniz bir avuç su onun için kâfi bir gıda teşkil eder. [Onların] açılıp büyüdüğünü, tatlı rayihasıyla sizleri beslediğini görmek kâfi bir mukabeledir.

Cuma sabahları bahçe[n]izden kopar[acağ][1]nız bir gül[ü] sevgili annenize hediye ederseniz o da sizin için çalışıp yorulduğu günlerin bu kıymetli hediyesi ile memnun ve bahtiyar olur.

Fikir Tatbiki

Hoca:

— Ayıp değil mi, arkadaşına maymun demişsin!

Talebe:

— Efendim bunda fena bir niyet yok. Geçen ders insanların maymundan azime olduğunu siz söylüyordunuz.

Çocuklarda Tuvalet ve Temizlik

-3-

Postanızın ikinci sayısında dişlerden bahsetmiş [bu sayıda] nasıl temizleneceğini bildirmeyi vadet[miş][tik]. İşte çocuklarım çok hamiyetli olan bu bahsi pek dikkatle dinleyiniz...

Dişleri temizlemek için en iyi şey, sade su ile bildiğiniz adi sabundur. Belki siz sorarsınız:

— Bu kadar diş tozları, diş macunları, diş iksirleri var. Bunlar daha iyi değil mi?

Hayır evlatlarım. Bunlar hiçbir zaman su ile sabun kadar iyi değildir. Hususiyle bunlardan birçoklarında ekşi tuzlar, hamızlar bulunduğundan kirleri temizlemekle beraber dişlerin üzerindeki mineyi bozarlar. Oradan hava [g]irer. Yemeklerin yağları,

“Balıklara sıcak su dökmez isem üşüyecekler, havalar soğuk!”

suları dişin içine yol bulur. Or[a]da mikroplar doğar [dişlerin] çürümelerine, ağrılarına nihayet zayı olmalarına sebep olur. Bunun içindir ki size en iyi olarak su ile sabunu tavsiye ederim. Bakınız nasıl yapacaksınız:

Her sabah yüzünüzü yıkadığınız zaman bir diş fırçası -fırça çok yumak olmayıp biraz sert olmalıdır- daha iyisi misvak denilen değneğin ucunu bir çekiç ile ezerek fırça gibi yaptıktan sonra onunla sabunu evvela elinizde güzelce köpürtür, bu köpüğü ağızınıza alıp dişlerinizi fırçalar ve sonra sade su ile yine fırçayı sürerek yıkarsınız. Ondan sonra deniz suyu derecesinde tuzlu su ile dişleri çalkalarsınız.

Eğer dişleriniz temiz, inci gibi beyaz, düzgün iken bu söylediğim gibi temizliğe dikkat ederseniz ihtiyar zamanınızda bile dişleriniz sağlam, tam kalır; çürümez ve ağrımaz.

Eğer dişleriniz bakımsızlıktan sararmış, rengi bozulmuş; diplerine, diş etlerinin kenarlarına kirler toplanı siyah lekeler

Sayı: 4

Çocuk Postası

Sahife: 3

sarımtırak katı tabakalar hasıl olmuş ise bunları temizlemek lazımdır. Bunun iki çaresi vardır:

Bir[inci]si: Eğer kirler, henüz taş gibi sertleşmemiş ise adi kömürü havanda ince dövüp bir ince tülbentten eledikten sonra biraz karbonat biraz da gayet ince dövülmüş ve elenmiş şap katılarak yapılan tuz ile her gün sabahleyin [d]işleri ovmalı sonra sabunlu su ile yıkamalıdır. Bu tuz dişlerin rengini düzeltir, kirleri kaldırır, [dişleri] tertemiz eder.

Eğer kiler sertleşmiş, kemik gibi katılaşmış ise sirkenin içine biraz şap koyup kaynattıktan sonra buna bir bez batırıp dişleri sıkı sıkı ovmalıdır. Böylece birkaç kere ovduktan sonra kirler ekşinin tesiriyle biraz yumuşayıp yerlerinden oynayacaklarından bir madeni hilal ile veyahut münasip bir şeyle dişlerin üstündeki mineyi bozmamaya dikkat ederek kazımalı ve tekrar kir toplamaması için yıkayıp temizlemelidir.

Dişlerin muhafazası için dikkat edilecek şeyler şunlardır:

Her sabah fırça ve sabunlu su ile temiz[ce] yıkama[k], yine her sabah tuzlu su ile çalkalamak.

Yemeklerden sonra yine sabunlu su ile yıkayıp aralarında yemek parçası ve üstlerinde [y]ağ ve kir bırakmamak.

[El]bette bu biraz güç gelir. Lâkin birkaç kere yapıp [a]lışınca insan âdet edinir, bir daha bırakamaz.

Gelecek nüshamızda ağrıyan ve çürüyen dişlerden bahsedeceğiz.

Postanın Tarihî, Tabîî Parçaları

Yılan

Hepiniz yılanları tanırırsınız. Bu hayvanlardan korkar ve nefret edersiniz. İnsanları sokup zehirleyerek öldürürler. Fakat hepsi zehirli değildir. Onun için yılanlar, zehirli ve zehirsiz olmak üzere ikiye ayrılır.

Zehirli yılanların diğerlerinden farkı, ancak üst çenelerinde zehir ilga etmeye mahsus dişlere malik olmasıdır. Bunlar sıcak memleketlerde pek çokturlar. Zehirlilerin başlıcaları, engerek yılanı, katır yılanı, ok yılanı, çingiraklı yılan, gözlüklü yılan ve Mısır'ın sağır yılanıdır. Bunlar kışın uyuşurlar baharda uyanırlar. Bunların sokmaları mühliktir. Bilhassa çingiraklı yılan pek zehirlidir. Kuyruğunun ucu yere temas ettiği vakit ses çıkarır. Gözlüklü yılan Asya'nın cenup tarafında bulunur. Ensesinde gözlüğe benzeyen bir leke vardır. Gayet zehirlidir. Engerek yılanı da zehirli olup ormanlarda, çayırlarda, bağlarda kesretle bulunur. Boyu 70-80 santimetre kadar olup sırtında boylu boyuna koyu renkli ve girintili çıkıntılı bir yol ve kafasında darp işaretinde bir benek vardır. Bunlar insanları gördükleri vakit ekseri firar ederler. Avını evvel zehirler sonra yutar.

Zehirsiz yılanlara gelince, bunların meşhurları on metre tulunda olan ve Amerika ile Hind-i Şarkiye'de bulunan "piton" nam yılan ile "boa" ve "karayılan"dır. Bunların zehri yoktur. Şikârına sarılarak kuvvetli sıkmak [sureti] ile [avını] telef ederler. Hamur gibi ezerek yerler.

Alelumum yılanlar et yerler. Ve yiyeceklerini ağızlarına almak tefrik eder. Zehirliler ile zehirsizler bir de başlarından tefrik olunur. Zehirlilerin başları üç köşelidir. Zehirsizler böyle değildir. Yılanların dili uzun ve ucu yarıktır. Hayvan istediği vakit dilini çıkarır. İsteddiği zaman boğaz tarafında, içinde kılıfı için ağızlarını çok açarlar. Bu hayvanların dişleri vardır. Hele zehirli olanların dişleri arasında “kelap” denilen çengelvari ve içi boş, büyücek ve her bir tarafında dört adet dişleri vardır ki bu dişlerde vücudu zehirli yılanları zehirsizlerden [ayıran bir sıvı] vardır. [Bu sıvıyı] orada saklarlar. Yılan bir cismi yutmak ister ise evvela onu layıkıyla ıslatır. Sonra ağzını açıp yutar. Yuttuğu şeyi midesinde ezmek için bir ağaca sarılır. Yılanlar her sene derilerini değiştirirler. Bir gömlekten sıyrılır gibi içinden çıkarlar. Böyle yılan derilerine tesadüf edilir ki bu[nlar]a “yılan gömleği” denir.

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 4

Manzum Masal

Kaybolan Sultan

Turhan bir sabah erken,

Güneş nurları serperken

Evde kalmaktan bıktı,

Yeşil kırlara çıktı.

* * *

Gördü açmış çiçekler,

Uçuyor kelebekler.

Ağaçlar gelin olmuş,

Üstü baharla dolmuş.

* * *

*“Galatasaray Sultanisi İptidai İkinci Sınıfın Birincisi 1124 Muhit Necdet
Efendi”*

Yeşillenmiş yoncalar,

Açmış pembe goncalar.

İlkbahara yakınca

Gelip böyle bakınca

Soyunup birden coştı,

Yeşil kırlara koştu.

Gitti epeyce uzak

Gülerek oynayarak.

* * *

Fakat çabuk yoruldu

Serin bir gölge buldu.

Oturup bir kenara,

Daldı engin kırlara.

* * *

Tam o zaman bir serçe,

Gelerek habersizce

Bir ağaca konarak

O tatlı, o güzel, o şakrak

Sesiyle cıvıladı.

Turhan da kımıldadı,

Baktı, küçük bir kuş,

Ona çalgıcı olmuş.

Turhan daldı bu sese

Serçe gelip hevese

Öttü bir hayli zaman,

Dinlesin diye Turhan.

Turhan kuşu dinlerken

Kuş yere inip birden,

Bir ah etti, inledi

Turhan kuşu dinledi.

Kuş dedi ki: Eğer sen

Sözlerimi dinlersen

Bir padişah olursun,

Hazineler bulursun.

Fakat bunu iyi bil,

Bu öyle kolay değil!

* * *

Bu yerlerden uzakta,

Bir yabancı toprakta

Bir büyük memleket var,

Adı: Zümrütlü Diyar.

Bu memleketin şahı,

İhtiyar padişahı
Üç yıldır düştü derde,
Bütün ömrü kederde.
Gün günden fena hali,
Hatta bütün ahali,
Hep karalar bağlıyor,
Gece gündüz ağlıyor:
Memleketin yıldızı,
Şahın bir tane kızı
Üç yıl evvel bir gece
Kayboldu habersizce.
Çıkarak ertesi gün,
Şehre tellallar bütün
Ahaliyi çağırdı,
Sokaklarda bağırdı:
Bu gece Gonca Sultan
Kayboldu saraydan.
Onu hemen bu sabah,
Kim bulursa padişah

*“Mevlanakapı Ömer Naci Bey Mektebi Beşinci Sınıf Talebesinden 28 Numaralı
Reşat Efendi”*

Onu damat yapacak.
Bugün bulmalı mutlak.
Ahali bu habere
Şaşarak birden bire
Kalpleri keder doldu,
Herkes saçını yoldu.
İşte o günden beri
Bütün memleketleri,
Üç sene verip emek
Aradı bin bir erkek.
Her emek boşa çıktı,

Sayı: 4

Çocuk Postası

Sahife: 5

Herkes usandı, bıktı
Sultanı aramaktan.
Böyle kayboldu sultan...
* * *
Bir gün o diyara ben,
Kara kış geldiğinden
Uçup etmiştim veda,
Aşıp dere, tepe, dağ
Bir ülkede durmuştum,

Orada yuva kurmuştum.
Nasıl oldu da bilemem
Bir gün arıyorken yem,
Bir taş kale içinden
Hep derinden derinden
Duymuştum bir hıçkırık ben.
Baktım kalede kırık,
Küçük bir pencere var.
Aşıp yüksek bir duvar,
Oradan gir[dim] içeri.
Baktım Gonca Sultan,
Üstü başı perişan.
Eli zincirle bağlı,
O güzel, o sevdalı
Gözünün ferri solmuş,
Bu ka[l]ede hapis olmuş.
Dedim: Sultan bana bak,
Derdine oldum ortak.
Anlat bana hepsini,
Kurtarayım ben seni.
Anlattı Gonca Sultan:
Dinle, ben hayli zaman

Bu kalede hapis oldum
Burada sarardım, soldum.
Beni bura[ya] kapatan,
Bu odaya atan
Ateşlerde yanası,
Hain bir dev anası!
Bu dev beni bir gece
Uyurken sessizce
Yataktan indirerek
Bir posta[ya] bindirerek
Kaçırılmış saraydan.
Ben uyandığım zaman
Kendimi burada buldum.
Ağladım, harap oldum...
Ben böyle ederken ah,
O geliyor her sabah
Diyor: Ya oğluma var,
Yahut yıllar[ca] yalvar!
Seni salıvermem ben,
Burada ölsen de sen.
Nasıl ben bile bile
Evlenirim dev ile?
Gönlüm [ç]ok kederli,

Eskiden ne mesuttum
Kaldım bir kemik bir deri,
Bak hepsini unuttum.
Kâşane-i nur içinde
Pırlanta taşardı.
Gönlüm sürur içinde
Neşelerle yaşardı.
Saraylarım dolmuştu,
İpek şallar, halılar.
Yalnız benim olmuştu,
Sayfiyeler, yalılar.
Hasbahçelerim vardı;
Cennet gibi her yeri,
Billur fiskiyeleri...

-Mabadı Var-

Necdet Rüştü

Tuhaf Fıkralar

Akıllı Çocuk

Zeki'ye babası, daima sabahleyin erkenden kalkarak mektebe herkesten evvel giden çocukların zihinleri[nin] açık olduğunu, onların arkadaşlarından daha güzel derslerini [din]lediklerini söylerdi.

“—A, ne kadar sulu imiş!”

Bir sabah Zeki, her zamanki mutadından daha erken kalk[tı]. Kitaplarını hazırlayıp temizliğini yaptıktan sonra mektebe gitmek [i]çin erkenden yola çıktı. Yolların üstünde geceden kalan kırıgıları henüz kurumamış, etraf [da] te[n]ha idi. Zeki, mektebe yaklaşırken yolun bir kenarında içi paralarla dolu meşin bir cüzdan buldu. Mektep yoklamasına daha epeyce vakit vardı. Zeki, bu cüzdanı alarak eve dönüp babasına nasıl bulduğunu anlattı. Babası Zeki'yi okşayarak dedi ki:

— İşte böyle erken ka[l]kıp vazifeye erken gidenler mükâfatını bulurlar.

[Zeki] bir saniye düşündükten sonra babasını hayretlere düşüren şu cevabı verdi:

— Babacığım bana, vazifelerine [erk]en gidenler mükâfatını bulur, diyorsun fakat bu cüzdanın sahibi benden daha erken kalkıp yola çıktığından parasını düşürerek cezasını bulmuş.

F.Y.

Sahife: 6

Çocuk Postası

Sayı: 4

Sonbahar

Seyfettin Rıza Ağabeyime...

Yine sonbahar abla,

Yorgun musun hasta mı?

Hıçkırıp her gün ağla,

Her hicranın bahta mı?

* * *

Fırtınalar çok hırçın,

Titreşiyor zambak[lar]

Ruha matem salmak [i]çin

Ağlaşıyor yapraklar.

* * *

Güneş olgun, Ay dargın,

Göklerde bin matem var.

Ufuklarda bir yangın

İnletiyor rüzgârlar.

Haydar Sabri-Nişantaşı Sultanisi

“Muallim:

— Niçin arkadaşlarınla oynamıyorsun da yalnız oturuyorsun?

Talebe:

— Buradan hareket eden gemiyi bekliyorum. Ve şayet gene buraya gelirse Dünya'nın yuvarlak olduğunu anlayacağım!”

“Anneme çalışıyorum diye kuzu aldırđım. Hakikatte boğazıma çalışıyorum ya...”

Küçüklerin Defteri

Türkoğullarına

Türkoğlu, daima yüzün ak olsun,

Emelin zafere kavuşmak olsun.

Güvendiğın kuvvet değil hak olsun!

Elinde ta[ş]ıdığın bu kızıl sancak,

Azminle cihana uzanır ancak!

* * *

Kalbinin istiklal olsun emeli,

Türkoğlu: “Ben esir olmam” demeli.

Çünkü bu mukaddes yurdun temeli,

Tam altı yüz sene evvel kuruldu,

Uğrunda binlerce yiğit vuruldu.

* * *

Misakımillî’dir başlıca özün,

Dilinden düşmesin: “Türk ölmez” sözün.

Bu küçük yaşında açılın gözün

Kalbinde daima duran hevesle

Düşmanın olana kinini besle!

Necdet Rüştü

Teşekkür

Bizi mektuplarıyla teşvik ve tebrik eden pek muhterem okuyucularımızla vilayetlerimizde[ki] gazeteci ağabeylerimize bilhassa arz-ı teşekkür ederiz.

Sayı: 4

Çocuk Postası

Sahife: 7

Beyaz Turnalar

-Mabadı-

Gülgonca kardeşini kucağına aldı, akşama kadar öptü, okşadı. Akşamüzeri ötekiler geldiler. Güneş batınca insan kıyafetine girdiler. Şehzadelerden biri dedi:

— Hemşire, biz yarın buralardan gideceğiz. Tam bir sene sonra avdet edeceğiz. Herhalde seni yalnız bırakamayız. Bizimle gelmeye cesaret edebilecek misin? Ben seni ormanın i[ç]inde[n] taşıyacak kadar kuvvetliyim. Cümlemizin birleşecek kanatları seni denizlerin ötesine kadar nakledemez mi?

— Ah, evet! Beni de beraber alınız.

O gece[yi]kamuşlar ve sazlar ile bir asma yatak örmekle geçirdiler. Bu gayet kuvvetli bir ağ olmuştu. Genç kız bunun üstüne yatırdılar. Şafak atar atmaz şehzadeler turna kıyafetine girdikleri zaman kuşlardan ikisi yatağın uçlarındaki ipleri gagalarıyla tutup uçtu. Hemşirelerinin güneşin hararetinden bizar olmaması için biri de kanatlarını açıp üstüne gölge yaptı.

Genç kız uyandığı zaman karadan çok uzakta bulunuyordu. Denizin dalgaları üzerinden havadan böylece nakledilmesi pek garip olduğundan rüya görüyorum zannediordu. Yatakta yanına kır meyveleri konmuştu. Bunları, hemşiresinin yiyip eğlenmesi için en küçük kardeşi gece toplayıp oraya koymuştu.

Kuşlar o kadar yüksekte idiler ki en büyük gemiyi bir martı kuşu gibi görüyorlardı. Tam onların altında dağ gibi kesif bir bulut teşkil etmişti. Kuşların gölgeleri bir buluta aksediordu. Genç kız bu latif manzaradan pek memnun oluyo[r]du.

Bütün gün, havada uçar bir ok gibi süra[t]le uç[u]p git[t]iler. Fakat bu def[a] her zamankinden daha yavaş gidiyorlardı. Ç[ü]nkü hemşirelerini taşıyorlardı. Akşam oluyordu, hava [da] bozuldu. Denizin ortasındaki kara henüz görünmediği halde güneşin batmak üzere olmasından genç kız korkuy[o]r ve düşünüy[o]rdu:

[Turnalar] güneş battığı zaman derhâl insan şekline gireceklerdi. O vakit karaya vasıl olmamış olurlar ise denize düşerek boğulacaklardı. Bunun da sebebi [kendisi] olacaktı. Bunu düşünen genç kız mahzun, mütefekkir etrafına

bakıyor[du]. Karayı görmeye gayret ediyordu. Gökyüzünü kalın, mazlum bulutlar kaplamıştı. Şiddetli rüzgâr bunları süratle sürüp götürüyordu. Güneş ufka temas etmişti. Kızın yüreği süratle çarpıyordu. Tam o sırada

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 4

turnalar yıldırım gibi süratle yere doğru inmeye başladılar. Kız, düşmekte olduklarını zannederek ağlamaya başladı. Fakat çok geçmeden karşısında kayalar[1] gördü. Kuşlar son derece sürat ve gayretle ona doğru uçuyorlardı. Güneşin tamam[1] batıp gözden nihan olduğu sırada onlar da kayaya vasıl olmuşlardı. Derhâl insan şekline giren şehzadeler, birbirinin elini tutarak kız kardeş[ler]inin etrafına toplandılar. Kayanın üzerinde ancak onlara kifayet edecek kadar yer vardı.

Gök gürliyor, birbirine müteakip çakan şimşekler tenevvür ediyorlardı. O sırada ise şehzadelerle hemşireleri el ele vermiş, yüksek sesle dua okuyor ve bundan kuvve-i ma[ne]vi[ye]leri kuvvet alarak [hasanet]leri artıyordu.

-Mabadı Var-

Tecrübe

-6-

Koyu kırmızı renkte ve merbaa şeklinde bir kâğıt alarak beyaz bir kâğıt veya bez üzerine koyunuz. Kırmızı kâğıda bir miktar ba[k]t[1]ktan sonra süratle uzaklaştırarak olursanız kırmızı ren[gin] altında kalan beyaz kâğıt rengi[nin] aslında görünmeyip yeşil renkte görünür.

Kırmızı kâğıt yerine yeşil kâğıt koyup tecrübeyi tekrar ederseniz bu fe[fa] yeşil kâğıdın altında kalan beyaz kâğıdı kırmızı olarak görürsünüz.

Tecrübe

-7-

Kırmızı kâğıdı güneşten gelen ziyaya karşı maille tutunuz. Kâğıt üzerine de beyaz renkli bir bez tutarsanız kırmızı olarak görürsünüz.

Tecrübe

-8-

Sağ gözünüzü kapayarak sol gözünüzle sağ elinizin parmaklarından birinin ucuna yapıştıracağınız küçük beyaz bir merbaa yapınız. Parmağınızı yavaş yavaş gözünüze yaklaştırınız. Otuz santimetre mesafeye geldiğinde merbaanın kaybolduğunu göreceksiniz.

Tarihî Sualler

1. İstanbul kaç tarihinde fetholunmuştur?
2. Sultan Cem kimin oğlu idi? Nerede ve kaç tarihinde vefat etti?
3. Fes hangi padişah zamanında istimal edildi?
4. Lale Devri kaç tarihinde ve hangi padişah zamanında hükümran olmuştur?

Bilmece

Tarihimizde[n] öyle bir sultan bulunuz ki kendi isminde Anadolu'da bir nehir mevcut olsun. Bu ismin başından iki harfi çalgılar[ın] bir cinsini irae etsin.

* * *

Suallerimize doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yazı takımı, ikinciye bir pergeli takımı, üçüncüye bir albüm, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye bir fotoğraf makinesi, ikinciye bir albüm, üçüncüye mürekkepli güzel bir kalem, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek müsabakaya iştirak edecek küçük okuyucularımız[ın] müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır. Müsabakamıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve müsabakalarımıza iştirak edenler neticeyi yedinci sayıda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Müsabaka Kuponu Sayı: 4

Bilmece Kuponu Sayı: 4

5. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 5

Yıl: 1

1 Teşrinievvel 1339 Pazartesi

Sayı: 5

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

“Memba-i Arifan İdadisinden Bir Grup”

Haftanın Yeni Postası

Bir Tesadüf

Henüz dükkânların açılıp işin başlamadığı bir sabahı. Garajdan belki de ilk olarak çıkan bir tramvaya atlamışım. İşime gideceğim...

Tramvay تنها idi. Biletçi, bu kadar erkenden yeni bir müşterinin gelemeyeceğini hesap ederek kanepenin biri üzerinde uyukluyordu. Ben de bir köşeye oturdum. Pencereden sabahın mahmur letafetini temaşaya daldım. İlk tevaffuk ettiğimiz muvaffaktan sonra iki çocuk tramvaya atlayıp karşıma oturdular. Bunların ikisi de erkekti. Biri nihayet on iki diğeri de on yaşlarında tahmin

edilebilirdi. Üstlerinde gayet temiz, bakımlı birer asker elbisesi vardı. Yüzleri sevimli, gözleri zekânın parıltısı ile dolu idi. Âdeta sevk-i tabii ile bu çocuklarla

Sahife: 2

Çocuk Postası

Sayı: 5

konuşmaya başladım. Suallerime daha büyüğü cevap veriyordu:

— Çocuğum nereden geliyorsunuz?

— Darüleytamdan.

— Nereye gidiyorsunuz?

— Darüşşafaka'ya.

Sonra bir dakika durdu. Gözleri sulanır gibi oldu, ilave etti:

— Bakalım, kabul ederlerse oraya yazılacağız.

Biraz daha konuştuk. Bu mini mini yavrunun söylediği sözlerden müteessir olmamak kabil değildi. Esasen Manastırlı idiler. Babaları muharebenin birinde vatani için şehit olmuştu. Valideleri açlık ve hastalıktan vefat etmiş, onları yalnız bırakmıştı.

Bu acıklı bahsi değiştirmek için tekrar sordum:

— Peki, niçin Darüşşafaka'ya yazılacaksınız?

Yine büyüğü cevap verdi. Yüzünde acı bir tebessüm belirerek dedi ki:

— Okumak, adam olmak için. Sonra da memlekete hizmet etmek için...

Tramvay ineceğim yere gelmişti. Bu sonbahar sabahının bana derin bir hüznü bırakarak tesadüf ettirdiği küçük yolculardan ayrıldım. Fakat o hüznü hala geçmedi. Şimdi ne zaman sabah erkenden işime gitmek için tramvaya binsem o çocukları hatırlarım. Acaba, acaba derim; okumak, adam olmak için sonra da memlekete hizmet etmek için Darüşşafaka'ya yazılmak iste[yen] yavrular büyüün[ce] emellerine muvaffak olabildiler mi?

“— Hoca efendi, insan yapmadığı şey için ceza görür mü?”

— Tabi görmez.

— İşte ben de vazifemi yapmadım da onun için sordum!”

Sonra böyle belki de binlerce yavrunun bir mektep kapısı önünde bekleştiklerini ve en kıymetli emellerine nail olamadan sokaklarda kalmaya mecbur olduklarını düşünürüm.

Ya, siz yavrularım! Sizler ki her sabah şefkatli bir anne elinin itinasıyla hazırlanır ve mekteplerinize gönderilirsiniz. Orada hocalarınız size:

— Çocuklarım çalışınız... Çalışınız... diye her gün nasihatler verir. Acaba okumak, adam olmak için sonra da memlekete hizmet etmek için çalışıyor [m]u[su]nuz?

Hikâye

İnci İle Yakut

Bundan asırlarca eskiden, bu yerlerden çok uzakta, kışın olunca leyleklerin akın akın uçup gittiği bir memleket vardı. Bu memleket o zamanlarda dünya üzerindeki zengin ülkelerin içinde servet ve şaşaayla birinci dereceyi kazanmıştı. Memleketin her

“— Ben kız olma[k] istemiyorum. Saçlarımı kestir[i]p pantolon ceket giysem erkek sayılırım değil mi?”

her tarafı sumaki taşlarla yapılmış evler, asma bahçeler, rengarenk çiçekler, kıymettar ağaçlarla tezyin edilmiş gülistanlarla dolu idi. Ahaliyse gece gündüz zevk, eğlence ve israf ile vakit geçiriyor idi. Lakin memleket[in] ihtiyar vezirler, güngörmüş adamları bu ülkenin başında bir felaket kuşunun dolaştığını görüyorlardı.

Çünkü memleketin bütün umumuna hâkim olan iki kız kardeşti. Bunlar birkaç sene evvel ölen müdebbir ve akıllı padişahın kızlarıydı. Bu kızların isimleri, İnci Sultan [i]le Yakut Sultan idi. Babaları öldükten sonra yegâne halifeleri oldukları için onların ikisi birden tahta çıkmışlardı. Çünkü İnci ile Yakut ikisi de bir günde doğdukları için hiçbir tahtı terk etmemiş, böylelikle iki sultan memleketi ellerine almışlardı.

Sayı: 5

Çocuk Postası

Sahife: 3

İnci Sultan, dünyada bir misali bulunmayacak derecede güzeldi. Yakut ise, kardeşinin aksi olarak, belki eşi olmaz derecede çirkindi.

İnci, kardeşinin çirkin olduğu için kalbi kederli dolaştığını hisseder, ona daima acırdı. Hatta ona, memleketin kıymetli mücevheratı ile dolu olan hazinesini bile terk etmişti. Ona memleketin en ferahefza mahallelerinde kâşaneler inşa ettiriyor, onun ıstırap çekmemesini istiyordu. Lakin çirkin Sultan Yakut'un kalbi çok fena idi. Kardeşi İnci'[n]in kendisine ettiği bu iyiliklere hiç teşekkür etmiyor, her fırsatta onun fenalığına çalışıyordu. Çünkü İnci'nin kolan gibi sarı saçlarını, pembe beyaz yanaklarını, servi gibi boyunu kıskanıyordu. İnci'nin hiç kabahati yoktu. Ona bu güzelliği Allah vermişti. Kabul olsa kendi yüzünün güzelliğini kardeşi Yakut'a verecek, onun kendisi[n]e ettiği fenalıklara bir set çekecekti. Lakin bu kabul değildi.

Yakut Sultan bir gün sarayın hasbahçesinde gezerken sarayın muhafızları ona ihtiyar bir kadını sürükleyerek getirdiler. Bu ihtiyar kadın, sarayın bahçesinde[ki] pembe elmalara imrenmiş, kimseye görünmeden girerek bir tane çalmıştı. Muhafızlar ihtiyar kadını Yakut Sultan'ın oturduğu havuz başına kadar getirdiler. Baş muhafız sultana hitap etti:

— Sultanım, bu kadın hasbahçenin elmasını çalmak küstahlığında bulundu.

Sultan, kadını yanına çağırdı:

— Onun cezasını ben vereceğim!

Muhafızlar gittikten sonra sultan, kadına sordu:

— Eğer dünyada hiçbir insanın yapamayacağı bir işi yapar isen boynun cellatlarımdan kurtulur. Aksi halde öleceksin.

İhtiyar kadın zaten dünyanın en meşhur bir sihirbazı idi. Yapacağı büyülerle elinden hiçbir şey kaçamazdı. Sultanın bu ihtarına hiç ehemmiyet vermeden güldü. Yakut Sultan, kadının kendisiyle eğlendiğini görünce büsbütün kızarak bağırdı:

— Çabuk cevap ver, yoksa ölümün yakındır!

İhtiyar sihirbaz korkmadan cevap verdi:

— İstedğin nedir?

— Hiç olmayacak bir şey...

— Söyle, yaparım.

Sultan, kadının bu sözüne inanmamıştı. Düşündüğü halde bir şey bulamıyordu. Nihayet cevap verdi:

— Eğer benim kardeşin İnci Sultan'ın bütün güzelliğini bana verip onu benden daha çirkin yaparsan seni hem ölümden kurtaracak hem de hazineler sahibi edeceğim.

O zaman ihtiyar sihirbaz kendisinin meşhur bir büyücü olduğunu söyleyerek cebinden iki şişe çıkardı. Bunları Yakut Sultan'a vererek yeşil şişeyi İnci Sultan'a içirmesini ve kırmızı şişeyi [de] kendisinin içmesini söyleyerek uzaklaştı.

Yakut Sultan, sihirbazın bu sözüne hiç inanmadığı halde bir kere tecrübe etmek istedi. O gece Yakut Sultan, kardeşi İnci Sultan'ın odasına gizlice girerek kardeşinin gümüş su kupasının içine yeşil şişeyi döktü. Kendisi de kırmızı şişeyi içti. Ertesi gün şafak sökerken Yakut Sultan büyük bir merakla uyanarak aynaya baktığı zaman kendisinin tasvir gibi güzel olduğunu seyretti. Artık İnci Sultan her gün ağlıyor, bu çirkin yüzle odasından dışarı çıkmıyordu.

Yakut Sultan, o zaman civar memleketlerin en güzel bir şehzadesiyle evlenmek istedi. Ve memleketlerine en yakın bir ülkenin misli bulunmaz bir şehzadesiyle düğünleri yapıldı. Bu şehzadenin bir de küçük kardeşi vardı. Yakut Sultan'ın memleketine tebdil-i kıyafet gidip bütün macerayı anladı. Her gün kahrından sararıp

solan zavallı İnci Sultan'a acıdığı için onunla evlenmeye, çirkin olduğu halde kalbi temiz olan İnci'yi teselli etmek istedi. Nihayet onların da düğünleri yapıldı.

Bir gün İnci Sultan, kara bahtına küsmüş bir halde sarayın penceresinden etrafı seyrederken dışarda iki çocuğun zavallı bir kuşa eziyet ettiklerini gördü. Kuşa a[c]ıyarak hemen emredip kuşu çocuklardan satın aldı. Ve kuşu azat etti. Lakin kuş kaçma[yıp] sultanın penceresine konarak lisana geldi. Ve İnci'ye kardeşi Yakut'un yaptığı fenalığı anlattı. Çünkü Yakut sihirbaz ile konuşurken onları dinlemiş ve sihirbazı takip ederek dağların başında[ki] mağarasını öğrenmişti. Kuş, sultanı teselli ederek dedi ki:

— Mademki sen bana acıyıp [beni] kurtardın ben de sana iyi kalbinin mükâfatını vereceğim. Ben uçup mağaraya giderek sihirbazın zehirlerinden gagamla taşıyarak seni kurtarırım.

Bu sözleri söyler söylemez kuş uçup gitti. Aradan iki saat geçmemişti. Kuş, yeşil ve kırmızı zehir ile iki şişeyi doldürmüştü. O gece İnci, kardeşi Yakut'un bardağına yeşil sudan döktü, kendisi de kırmızı olanı içti. Ertesi gün, fena kalpli Yakut ile iyi kalpli İnci uyandıkları zaman şaşırıldılar. Çünkü Yakut eskisinden daha çirkin olmuş, İnci ise eskisinden daha güzelleşmişti. Yakut buna tahammül edemeyerek kendisinin bütün mücevheratını alıp kocasının diyarına kaçtı. İnci'nin kocası [olan] şehzade de çirkin diye aldığı, aslında güzel olan, iyi kalpli karısının memleketi[ne] yerleşti. Böylece kıskanç ve fena kalpli olan Yakut cezasını ve İnci mükâfatını buldu.

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 5

Manzum Masal

Kaybolan Sultan

Serçe bir zaman durdu,

[Kanat]larını vurdu.

Sonra dedi Turhan'a:

Anlattı yana yana

Neler geçmiş başından

Dolan gözyaşından

Gül yüzü ıslanarak

Mazisini anarak.

Eğer o sultanı sen,

Kurtarmak ister isen

Bakmadan sağa sola

Hemen şimdi çık yola.

Karşiki dağları aş,

O taş kaleye yaklaş.

Elinde keskin pala

Devi hemen yakala.

Vurup yerlere yatır,

Keskin palayı batır,

Devin karnına, ölsün

Sultanın yüzü gülsün.

* * *

Serçenin sözü bitti,

Durmadan uçup gitti.

Sonu gelmez bir yere

Nihayetsiz göklere...

* * *

Kalktı oradan Turhan,
Bir dakika durmadan
Koşup oynaya gitti,
Her şeyi hazır etti.
Her gün ahırda kalan
Beygire burdu palan.
Yayı taktı beline,
Oku aldı eline.
Yollandı uzak, engin
Dağlara doludizgin.
Beygir koşuyordu,
Koştukça coşuyordu.
Pınarlardan su içti,
Vurup kamçıyı geçti,
Üstünde beyaz kar
Olan yüce dağları.

*“Beyazıt Zekür Numune Mektebinden bu sene birinciliğe neşet eden 213
Bahattin Efendi Bin Hüseyin Hüsnü”*

Nihayet güne battı,
Turhan o gece yattı.

Bu küçük yaşında,
Yüce dağlar başında,
Elinde oku, yayı
Seyretti doğan ayı.
Aya sessiz sedasız
Bakarken yapayalnız
Ay dedi ki Turhan'a:
Bil ki insanoğluna
Büyük ayıptır korkmak.
Gün doğunca hemen kalk,
Atlayıp beygirine,
Karlı dağlar aş yine.
Turhan dedi ki aya:
Ben koca bir saraya
Bir damat olacağım,
Sultanı bulacağım.
Altımda at, yayda ok,
Kalbimde hiç korku yok!
Yere postunu attı,
O gece dağda yattı.
Sabah şafak sökerken
Uyanarak pek erken
Ata kamçıyı attı,

Tozu dumana kattı.
Koşuyorken böyle at,
Geçti beş-altı saat.
Gördü taştan kaleyi,
Aldı eline yayı.
Bağladı be[y]girini,
Buldu تنها bir ini.
Bu in bir ayı evi,
Girip bekledi devi.
Etrafında çıt seda yok,
Taktı ya[yı]na bir ok.
Devi eğer bulursa
Bir ok atıp vurursa
Topraklarına serecek
Muradına erecek.
Beklerken böyle inde,
Heyecanlar içinde,
Duydu vahşi bir seda,
Bir de baktı karşıda
Bir dudağı yerlerde
Bir dudağı gökte,
Gözünden ateş saçan
Vücudu koskocaman

Dev gidiyor ka[l]eye

Turhan sarılıp yaya:

Fazla vakit yok, dedi

Öldürür bu ok, dedi.

Yayı gererek attı,

Dev de sırtüstü yattı

Kalbinden vurularak

Cehennemi bularak.

* * *

Turhan çıkarak inden

Devin cebi içinden

Çıkardı anahtarı,

Açtı hep kapıları.

Girip içeri Turhan,

Baktı ki Gonca Sultan

Saçları hep dökülmüş,

Garip boynu bükülmüş,

Bir köşede duruyor,

Yüreciği vuruyor.

Turhan koşup sultana

Dedi: Sultan gel bana.

Durma bu kaleden ık,
Serbestsin bugün artık.
Bundan pek çok evvelce,
Bana kck bir serçe,
Macerayı söyledi,
Sultanı kurtar, dedi.
Karlı dağlarda yattım,
Tozu dumana kattım.
Bilsen nereler geçtim,
Dağlar dereler geçtim.
Böyle terk ettim evi,
ldrmek için dev.
Nihayet dev geberdi,
Onu yerlere serdi
Elimde duran bu ok
Artık hiçbir korku yok!
Gel, elini ver bana
Gidelim şah babana.
* * *
Turhan'la Gonca Sultan,
Bir dakika durmadan
Dışarıya ıktılar,
Kaleyi yıktılar.

Sürüp beygiri bütün
Gidip yüz gece yüz gün
Memleketi buldular,
Hasretten kurtuldular.
Halk görünce sultanı,
Memleketin her yanı
Neşe, eğlence doldu,
Gönüller mesut oldu.
Üç yıldır ederken ah,
Artık güldü padişah.
Dedi: Oldum ihtiyar,
Onlar olsun bahtiyar.
Turhan padişah oldu,
Sarayında pek buldu:
Zümrüt, pırlanta, inci.
Gönlünün de sevinci,
Saçı altın sarısı
Gonca Sultan karısı.
Padişah olup Turhan,
Unutmadı bir zaman,
Ana ve babasını,
Bütün akrabasını.
Onları da kayırdı,

Sarayında ayırdı,
Hepsine bir daire,
İratlar ve saire...
İşte tam o zaman
Uyandı küçük Turhan.

* * *

Bundan bir saat evvel
Kırlar ne kadar güzel
Diye çıkıp dışarı,
Gezmiş تنها kırları,
Nihayet yorulmuştu,
Bir gölgelik bulmuştu.
O yerde otururken
Kuşa bakıp dururken
Uyuyakalmıştı o,
Rüyaya dalmıştı.
O zaman yerden kalktı,
Etrafına bir baktı:
Yer yine eski yer!
O dakika bir keder
Birden kalbine düştü,
Çünkü rüya görmüştü!

-Hitam- Necdet Rüştü

Kiraz Ağacı

-Fransızca'dan-

Solgun bir yaz akşamı idi. Avdan dönüyorduk. Arkadaşlarımı kaybetmiş, sık bir ormana düşmüştüm.

“Dersini yapmadığı için düşünüyorken”

Güneşin son sarı saçları iri, sık ağaçların belinden çözülüyor, günün neşesi sanki damla damla eriyordu. Sesimin tüm kuvvetiyle bağırıyor, arkadaşlarımı arıyordum. Fakat çok yazık ki sesim, i[r]i ağaçların sert ve kalın gövdesine çarparak kırılıyordu. İri ladinleri, sert, kurumuş yaprakları çıtırdada çıtırdada yürüyordum. Yerlere kadar sarkan eğri büğrü dallar istediğim şekilde görme[me] mâni oluyordu. Küçük keçi yolu kayboldu. Tek tük hayvan izlerine tesadüf ediyordum. İleride, sağ tarafta ufak bir su birikintisi vardı. Etrafım yabani kiraz ağaçları ile doluydu. İri, olgun kirazlardan yedim... Biraz ileride ufak bir gürültü oldu. Güzel, zarif bir geyik ürkek nazarlarıyla sağ tarafımdaki su birikintisinden su içiyordu. Fişekl[i]ğimi, üstümü başımı araştırdım fakat çok yazık ki bu zarif, bu güzel geyiği vurabilecek hiçbir fişeğim yoktu. Canım çok sıkıldı, meyus meyus etrafıma bakındım. Dimağımda şeytani bir fikir canlandı. Hemen tüfeğimi, yediğim kiraz çekirdekleriyle doldurdum ve nişan alarak geyiği vurdum. Hayvan düştü, birkaç saniye yerde çırpındı. Tutmak için koştum fakat hayvan kalktı ve ormanın sağ köşesi içinde kayboldu. Nihayet günün bu son hatırasıyla uğraşırken arkadaşlarımı buldum.

Tam bir sene sonra yine bir yaz akşamı, aynı ormanda avlanıyordum. Yine o su birikintisi[nin] yanı[na] oturmuştum. Bir ayak sesi oldu, döndüm baktım: güzel, zarif bir geyik. Fakat ne kadar garip! Bu geyiğin boynuzlarının bir şediği yerde[n] bir metre irtifada bir kiraz ağacı vardı. O zaman derhâl anladım, bu geyik, benim geçen

seneki geyiğim idi. Boynuzundaki ağacı ben ekmişim. Atalarımızın bir sözü hatırıma geldi: “Eken biçer.” Hemen tüfeğimi dold[u]rdum ve geyiği vurdum.

Muazzez kariler, o akşam büyük valide müddet-i hayatında böyle leziz ve nefis kiraz yemediğini yemin ederek söylüyordu.

S.R.

Kırmızı Horoz

İhtiyar bir kadının iki hizmetçisi vardı. Bu kadın pek az uyku uyuduğu için bahçesinde bulunan kırmızı horozun ilk sözünü işitir işitmez yatağından hemen kalkar, hizmetçilerin odasına gider, hiç acımadan onları bir hayvan gibi sümsükleyerek uyandırır. Zavallı hizmetçiler, hanımlarının bu muamelesinden ne kadar bîzar oluyorsa da ona karşı bir şey yapmak ellerinden gelmediği için bütün kinlerini bu hâle sebebiyet veren horozdan almayı düşündüler.

Hanımlarının evde bulunmadığı bir gün bahçeye giderek kırmızı horozun kafasını kestiler.

“Bu sensin!”

Horoz da öldü. Fakat hizmetçiler ertesi sabah daha bedbaht oldular. Çünkü ihtiyar kadın, vaktin geciktiğinden korkarak onları daha çok erken uyandırdı.

Çocuklar unutmayınız, ufak bir sıkıntıdan kurtulmak için haksız iş yapanlar daima daha büyüğüne düşerler.

Mudi': Bedriye Tefik

Sayı: 5

Çocuk Postası

Sahife: 7

Amcama...

Bizde sizin bir resminiz vardı,
Canlı gibi hep yüzüme bakardı.
Ardında da yazı gibi bir-iki
Kelime mi işaret mi ne vardı.
Ne yazılmış anlayayım isterdim,
Yazı bizim “Elham” gibi değildi.
Resmi aldım, valideme gösterdim
Oku, dedim resme doğru eğildi:
— Ya[n]i “Hüsnu” ’ye [i]ma şu üç işaret...
Ben anlamam git sor, dedi babana,
Gittim, sordum. Rüya gibi bir müddet,
Düşündü, bir cevap vermedi bana.
Aldı kalemini yazdı bir şeyler,
Yine kalemiyle bir şeyler sildi:
Okurdum “Elham”’a benzese eğer,
Bu yazı bildiğim yazı değildi[r].
— Bu kadar senelik yazıyı bugün,
Niçin değiştirdik, pek ettim merak!
— “Hüsnu” yazılmıştı, şimdi gördüğün
Hüsnu’nün resmidir, kendisi uzak...

Büyükdere Feyziye Mektebi Talebesinden

Necdet Aziz

Yavrulara Top Oyunu

Top oyunu severiz

Hem oynarız hem güleriz.

Renkleri var yeşil, beyaz,

Kırmızı, mor açık biraz.

* * *

Kuşlar gibi uçar, koşar

Eğleniriz arkadaşlar.

Top oyunu güzel oyun

İyiliktir senin yolun!

* * *

Bak ne diyor: Oyun, oyun

İyi olsun senin topun.

Dinle biraz bu hoş sesi,

Sev ve okşa sen herkesi!

* * *

Topun uçar kuşlar gibi,

Bilir misin ne sebebi?

Çalışmaktır hayat yolu

Öğrenmektir sağı, solu.

Güzide Osman

Beyaz Turnalar

-Mabadı-

Şehzadelerden küçüğü hemşiresine dedi:

— Bakalım hemşire bu gece ne rüya göreceksin?

— Ah, keşke rüyada sizi kurtarma[nın] çaresini görebilseydim.

Genç kısının en büyük düşüncesi bu idi. Biraz sonra genç kız uykuya daldı. Şöyle bir rüya gördü: Gayet güzel ve genç bir peri karşısına geldi, ona:

— Kardeşlerin üzerlerindeki büyüden kurtulabileceklerdir. Fakat sende o kadar kuvvet ve cesaret var mıdır? dedi.

Genç kız:

— Evet, kuvvet ve cesaretimden eminim.

— O halde beni dikkatle dinle. Şimdi uyumakta olduğun mağaranın etrafında birçok ısırğan ot[u] vardır. Yalnız bunlar ve mezarlıkta yetişen ısırğanlar işe yarar. Bunu unutma. Bu ısırğanlar ellerini yakıp yara edecekler ise de buna ehemmiyet vermeyerek mukadder-i kâfi toplarsın. Onları ayakların ile çiğneyip ezersin. Keten gibi telleri vardır, onları alırsın. İpek yaparak onunla uzun kollu gömlekler örersin. Bu gömlekleri turnaların üzerine koyduğun zaman sihir bozulur. Fakat bu işe başladığın dakikadan itibaren sonuna kadar bir kelime bile söz söylemeyeceksin. Eğer seneler bile devam etse ağzını açmayacaksın. Bir kelime söyler isen bu, kardeşlerinin göğsüne saplanacak, bir hançer olacaktır. Onların hayatları senin sükûtuna bağlıdır. Sana söylediğim bu şeylere tamamıyla dikkat et.

Peri kızı[nın] bu sözleri söylemesine müteakip elinde tutmakta olduğu bir demet ısırğan ile sultanın eline dokundu. Genç kız hissettiği acı ile uyandı. Gündüz olmuştu...

Yattığı mahallin hemen yanında rüyada gördüğü gibi bir ısırğa[n] vardı. Bunun üzerine rüyasının doğruluğuna inanarak ayağa kalktı ve mağaradan çıktı. Elleriyle yakıcı otları toplamaya başladı. Nazenin derisi müthiş suretle yanıyor, elleri ve

kolları kabarıyordu. Fakat kardeşlerini kurtarmak için bundan müthiş ıstıraplara tahammül edecekti. Topladığı ısırgan otlarını çıplak ayaklarıyla ezerek tellerini aldı.

Ertesi gün ortalık ağardığı zaman şehzadeler yine kuş oldular. Genç kızın yattığı salıncağı gagalarıyla tutarak bir gün evvel olduğu gibi uçmaya başladılar. Akşamüzeri gidecekleri sahile vasil oldular. Sultan burasını görünce duçar, hayret olmaktan kendini alamadı. Çünkü her taraf zümrüt gibi çimenlerle müzeyyendi. Cesim ağaçların gölgeleri altından akan derelerin gümüş gibi beyaz ve parlak suları, oraları iskân ediyordu.

Genç kız sarmaşık[lar]la örtülü bir mağaranı kapısı[nın] önünde oturdu. Etrafını hayran hayran temaşa ediyordu.

-Mabadı Var-

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 5

Birinci Sayımızdaki Bilmecemizin Halli

Bilmecemiz üç harfli Türkçe bir kelime idi ki halli: “geyik”tir.

Bilmeceyi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciliği, Sabık Nişantaşı Sultanisinde Mehmet Cevdet Efendi ihraz ve mürekkepli kalem kazanmıştır.

İkinciliği, Aksaray İsmail [A]ğa Mahallesi’nde[n] Şeref Bey’in kerimesi Muazzez Mü[ba]reke Hanım ihraz ve bir yazı takımı kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Vefa Sultanisi altıncı sınıf talebesinden 575 numaralı Osman Tevfik Efendi ihraz ve bir atlas kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar birer kitap kazananlar: Bandırma Ümid-i Servet Ticarethanesinden Recep Efendi, Galatasaray Sultanisinden 302 numaralı Cüneyt Efendi, Amerika[n] Mektebi talebelerinden Abdullah Şükrü Efendi, Haydarde-i Mekteb-i Terakki talebesinden Ayşe Nazan Hanım, Feyziye Mektebinden 193 Osman Hik[m]et Efendi, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 410 numaralı

Hayri Efendi, Esentepe'den İbrahim Nur Efendi, Ortaköy Mecidiye Mektebinden 315 numaralı İsmail Lütü Efendi.

On birden yirmi beşe kadar birer adet kurşun kalem kazananlar: Sarıyer'de Fahire Hanım Gülşen-i Maarif Mektebinden Ahmet Kemalettin Efendi, Darüşşafaka ikinci sınıfından 1[?]6 Ali Arslan Efendi, Antalya Altı De[rs]haneli Kız Mektebinden Hayri Şehabettin Hanım, Erenköy'[de] Osman Faik Bey'in köşkünde[n] Saadet Hanım, Kastamonu Sultanisinden 7 numaralı Ali Rıza Efendi, Beylerbeyi'nden İsmail Rakım Efendi, Edirne Sultanisinden Nevin Şevket Efendi, Adana Sultanisinden 215 Servet Efendi, Gedikpaşa'da[n] Ahmet Fikri Efendi, Maltepe'de[n] Şükrü Bey'in kerimesi Naime Hanım, Bursa Sultanisinden 552 Hüseyin Avni Efendi, İnebolu Numune Mektebinden 208 numaralı Haluk Fikri Efendi, Ankara Hacı Bayram Kız Mektebi talebesinden 631 Fikret Celal Hanım, İstanbul Sultanisi dördüncü sınıf talebesinden 241 Kemal Efendi, Kadıköy İtalyan Mektebi Talebesinden Ali Şakir Efendi.

Kartpostal kazananlar: Kandilli Mektebi[‘nden] 155 Lamia Cemal Nadir Hanım, Mercan Sultanisi talebelerinden 83 Mehmet Ragıp Efendi, Beyazıt Numune Mektebi talebesinden 751 Mehmet Atıf Efendi, Davut Paşa Sultanisinden 27 Ahmet Remzi Efendi, Hoca İshak Efendi Numune Mektebinden 281 Ömer Şerafettin [E]fendi, Zeynel Abidin Efendi, Kızlar Vakıf Mektebinden Fat[ma] Feriha Hanım, Edirne Sultanisinden 58 Ali Osman Efendi, Harbiye'den Bekirzade Lami Efendi, Heybeli Ada'dan Aliye Şevket Hanım, Beşiktaş Akaretler'den Emin Reşit Efendi, Eyüp Sultan Ana Numune Mekteb[i]nden Nezihe Neriman Hanım, Büyük Ada'dan Mihr[i]ban Hanım, Adile Sultan [Kız] Lisesinden 108 Fevziye Haydar [Ha]nım, [Kadı]köy[‘den] Behçet Necip Efendi, Kadıköy Sultanisi[‘nden] 618 İbrahim Necdet Efendi, Üsküdar Sultanisinden 143 Enver İlhami Efendi, Dârülmualimât-ı Aliyeden 16 Naciye Muhittin Hanım.

* * *

Muhterem okuyucularımız[ın] hediyelerini Çarşamba gününden itibaren Kitabhane-i Sûdi'den aldirmaları mercuvdur.

İhtar: Gelen bilmece ve müsabaka [c]evaplarının ekserisine adres yazılması unutulduğundan lütfen badema gönderilecek mektuplara adreslerini yazmalarını ve

zarfın üzerine [mektubun] kaç numaralı müsabaka ve bilmeceye ait olduğunu[n] işaret edilmesini muhterem okuyucularımıza ihtar ve rica ederiz.

* * *

“Muallim:

— İkidenden iki çıkarsa ne kalır?

Talebe bilemez, düşünür.

Muallim:

— Oğlum, yeleğinin cebine iki onluk koysan ve [ce]bin delinerek düşse geride ne kalır?

Talebe:

— Onların düştüğü delik...”

* * *

Tarihî Sualler

1. Yeniçeri askerinin ilgasıyla Nizam-ı Cedid'in ihyası kaç tarihine müsadiftir?
2. Viyana surlarına kadar dayanan hangi padişaktır?

[Ye]ni Bilmece

Anadolu'da[n] öyle bir vilayet ismi bulunuz ki başından birinci ve ikinci harfi güzelliğe, birinci ve üçüncü harfi kelimenin üçüncü, dördüncü, beşinci harflerinin ifade edeceğini rengin aksi rengini ifade etsin. Ve kelimenin dördüncü, beşinci dahi musikiden bir perdeye delalet etsin.

* * *

Suallerimize doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye bir takım Tarih-i Umumi, ikinciye bir pergel takımı, üçüncüye bir albüm, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye yaldızlı cep defteri, ikinciye bir albüm, üçüncüye mürekkepli güzel bir kalem, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek müsabakaya iştirak edecek küçük okuyucularımız[ın] müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır. Müsabakamıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve müsabakalarımıza iştirak edenler neticeyi sekizinci sayıda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Müsabaka Kuponu Sayı: 5

Bilmece Kuponu Sayı: 5

6. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 6

Yıl: 1

8 Teşrinievvel 1339 Pazartesi

Sayı: 6

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

“İstanbul Sultanisinden Bir Grup”

Mesut Hafta

Kalplere matem ve gözlere karanlık veren beş seneden sonra bir gün uyandığınız vakit kalplerinizi sevinç ve gözlerinizi aydınlık içinde buldunuz. O gün babalarınız size daha yakın, anneleriniz size daha şefkatli ve hocalarınız daha neşeli geldi. Mektebinize gitmek için sokaklardan geçtiğiniz zaman sanki her şey size gülüyor, her şey:

— Beni kucaklamaz mısın? Bak benim, artık büsbütün benim... de[diğini] zannediyordunuz. Evet, o gün her şey sizindi, her şey tekrar sizin olmuştu. Müebbeten sizin olmuştu...

Ah, aziz çocuğum! K başının b macerasını hayatının en mesut deminde gördün. Yeni açan çiçekler nasıl bahara ve ilk rüzgârlar nasıl baharistana muhtaç ise sen de tebessüm ve iltifata muhtaç olduğun bir günde en b felaketin en acı azabını mini mini kalbinde duydun... Kim bilir belki babanı evinden alıp uzaklara, meçhul ve yabancı illere götürdüler. Annen gizli gizli gözyaşları döktü. Ve sen evde bakımsız, kimsesiz kaldın. Derin bir karanlık içinde gözlerin görecek bir ışık ve ellerin tutunacak hiçbir Şey bulamadan yalnız, kimsesiz kaldın. Sokaklarda yabancı dudakları, senin masum ıstırabına karşı müstehzi bir handeyle boğuldu. Vahşi eller, koynunda taşıdığın bayrağı ayaklar altında çiğnedi. Hayatı mezar, ümidi matem olarak tanıdığın o günlerde cihana göğsünü Şah[ı]ndan mtegayyirdir.

Ey genç! Bugün gözlerinin önünde bir ışık yandı. Ve kalbinde en yüksek saadetin en derin heyecanını duydun. Bu gözlerinin önünde yanan ışık, hürriyet ve hkimiyetin nurudur. Sana onu, milletin azm-i sebatı getirdi. Ve kalbinde duydudđun o b saadet günler[in]den biri kucağında taşıdı[đı]n kahraman ordunun zaferi ve galebesidir. O zaferi asker, hayatı ve fedakrlığıyla kazandı.

Sen ve o ayrı Şeyler değilsiniz. Onun Sakarya'da, İzmir kapılarında dk[t]đ kan, senin damarlarında dolaşan kandır. O, mübarek gazasıyla sana bugünün [he]yecan ve ulviyetini gösterdi. Sen, bugünkü gayretinle ona olan borcunu yarın de[ye]ceksin.

Denizler nasıl ırmaklara, çiçekler bahara ve kuşlar yuvalarına muhtaç ise sen de bu vatana onlardan daha ziyade muhtaçsın. Vatanını kurtar[an]ları alkışlarken ta bağrından kopan yemini[ni] unutma! O yemin sana daima mukaddes vazifeni, vatana olan borcunu hatırlatsın... Dşnki bugün onun sana verdiklerini yarın sen yeni nesillere tevdi ve teslim etmek mecburiyetinde [kal]acaksın.

Hazırlan ey genç! Vatana olan borcunu dürüst bir surette ödemek için hazırlan!

Çocuklarda Tuvalet-Temizlik

[Hususen] muhafaza edilmediği için çürümüş, kararmış, delinmiş, çukurlaşmış dişlerde sık sık ağrı olur. Bunun sebebi: Delikten havanın veyahut da yemek parça veya sularının girip diş sinirini müteessir etmesidir. Bu gibi ağrıyan dişleri, vakit zayi etmeden bir diş tabibine göstermelidir. Eğer diş işe yaramaz hale gelmemiş ise dişçi onu doldurur, üzerine kapak geçirir. Sizi o müziç ağrıdan kurtarır. Fakat diş artık işe yaramaz bir dereceye gelmiş ise onu feda etmelidir. Çünkü sık sık ağrıları, insanı bir şeyi yiyemez, uyuyamaz, duramaz, rahat edemez bir hale koyar.

“Fransız Mektebinden Selahattin Bey”

Delik ve çürük dişlerin ağrısını durdurmak ve diş tabibine müracaat edinceye değin rahat etmek için çare: bir parça temiz pamuğu tentürdiyot, kolonya, lavanta, nane ruhu, karanfil, tarçın yağı gibi her zaman evlerde bulunabilen yakıcı bir şey[e] batırıp dişin kovuğuna tıkamaktır. Biraz sonra ağrı birden bire kesilir veyahut azalır. Eğer kesilmeyip azalmış ise delikteki pamuğu çıkarıp yenisini koymalıdır.

Şayet ağrıyan dişte çürük ve pamuk koyacak delik yoksa bu ağrı, diş etlerine inen nevazilden yahut hariçte delik olmadığı hâlde dişin iç veya yan tarafından çürük olmasından ileri gelir ki o zaman ağrıyı muvakkaten olsun durdurmak için bir fırça ile ağrıyan dişin etlerine dış ve iç tarafından tentürdiyot sürmeli veya keskin tuzlu su ile birkaç defa birbiri üzerine gargara etmeli ve yahut biraz şap ve biraz çirayı keskin sirkede kaynatıp birkaç kere ağzı ve dişleri çalkalamalıdır. İşe yaramaz ise dişlerin ağrısını kesmek muvakkattır. Ufak bir sebep yeniden ağrıyı meydana çıkarır. Onun için bunu her hâlde dişçiye göstermelidir.

Elhasıl, dişleri her zaman temiz tutmak, her gün sabahları yıkayıp fırçalamak, yemeklerden sonra sabunlu su ile yıkamak lazımdır. Bunu kendine âdet eden çocuklar ihtiyar olsalar bile dişlerini genç gibi düzgün ve tam muhafaza ederler.

Diş çürüğünden sonra ilaç aramaktansa çürütmemek daha iyidir.

Postanın Hikâyeleri

Zavallı Çocuklar

Ali ile Veli, bir Cuma günü kırlarda gezinmek için annelerinden izin almışlardı. Çayırlarda, kırlarda gezerlerken farkında olmadan evden epey uzaklaşmışlardı. Oyunlarına o kadar dalmışlardı ki kendilerine geldikleri zaman geniş ve ucu bulunmaz bir ormanın içinde olduklarını hayretle gördüler. Saatlerce aradıkları halde bir türlü köyün yolunu bulamıyorlar ve dolaştıkça büsbütün [kar]ışık yollara, kuytu ağaçlılara dalıyorlardı. Artık güneş batmış, orman zindan gibi karanlıklara gömülmeye başlamıştı. İki kardeş yürekleri korku içinde dolaşırken uzakta bir ışık g[ö]rdüler. Bu ışığa doğru gittikle[r]i zaman onun bir köy evi olduğunu anladılar. Kapısında bir ihtiyar kadın yaktığı ateşte yemek pişiriyordu. İki kardeş, bu ihtiyar kadına yollarını kaybettikle[r]i ni anlattılar. Kadın onları şefkatle severek bu gece kendi evinde yatırıp sabahleyin köye götüreceğini s[öy]ledi. Az sonra ihtiyar kadının kocası da geldi. Bu ihtiyar, bir [o]duncu idi.

Ali ile Veli, o gece köylü kanın verdiği sıcak çorbayı içerek yattılar. Onlara ihtiyar kadın küçücük bir odada yatak sermişti. Zavallı çocukların uykuları kaçmıştı. Yatağın içinde etrafı dinlerken içeriki odadan oduncu ile karısının muhaveresini işittiler:

— Bıçakları bile dim. Acaba ikisini de keselim mi?

— İkisi de çok gelir, küçüğünü keselim.

İki kardeşin küçüğü olan Veli bu sözleri duyunca ağlamaya başladı. Zavallı Ali ile Veli, büyük annelerinin geceleri onlara anlattığı hikâyelerdeki yamyamların ellerine düşmüşlerdi. Kapı sımsıkı kapalı olduğu için kaçmak kabil değildi. Orada hapis olmuşlardı. Sabah olup da kesilecekleri vakit yalvarmaktan başka çare yoktu. İki kardeş böyle ağlaşarak sabahı ettiler. İçeriki odadan yine oduncunun sesi yükseldi:

— Haydi, artık keselim!

— Ben sıkı sıkı tutayım da sen öyle kes!

Kapı birden açıldı, oduncu elinde keskin bir bıçakla görüldü. Zavallı çocuklar birden koşup oduncunun ayağına kapandılar:

— Aman yamyam baba, bizi kesme!

Oduncu fevkalade şaşırdı. Ve karısı kahkahalarla gülererek elinde bir kuzu ile odaya girdi. Çünkü onlar akşamdan beri kesecekleri kuzu hakkında konuşuyorlardı. Çocuklar bu muhavereyi duyup [bunu] kendilerine zannetmişlerdi. Oduncu kuzuyu kesip onlara külbastı yedirerek köydeki evlerine teslim etti.

Sayı: 6

Çocuk Postası

Sahife: 3

Çiçekleri Sevelim

Kardeşim pek mini mini

Tutuyordum ben elini.

Kardeşim çok yaramaz,

Bir dakika duramaz.

Çayırlarda, çimenlerde,

Çiçeklerin açtığı yerde

Koşuyoruz, geziyoruz,

Çiçekleri eziyoruz.

Çiçekleri Hakk yaratmış,

Çayırlara serpip atmış.

Onları korumak iyi,

Ezmek günah papatyayı,

Ziyet verir o kırlara,

Yeşil renkli bayırlara...

Osman Nuri

Timsah

Şekil ve tür itibarıyla kertenkeleye benzeyen timsah[lar], memalik-i hârre'nin cesim nehirlerinde yaşar. Tulları 6-11 metre kadar olur. Vücudunun sırtı sert kabuklarla örtülüdür. Kafası da vücudu gibi uzundur. Ağzı, kulaklarının gerisine kadar yarıktır. Ağzı birkaç arşın kadar açılır. Koca ağzında sivri dişler vardır. Dili, ağzına nispetle pek küçüktür. Dört ayak üzerine istinat eder. Arka ayaklarının parmakları bir deri ile yekdiğerine bağlıdır. Kuyruğu uzun ve yassıdır. Vücudunu örten deri o kadar serttir ki bıçak ve kama ile delmek mümkün değildir. Her tüfek vücuduna işlemez. Kuyruğunu kürek gibi kullanarak suda süratle yüzer. Nehir kenarlarında bilhassa bataklıklarda gezdiği zaman devrilmiş çam ağacına benzer. Şikârını gördüğü zaman yerinden eser-i telaş göstermeyerek kalkar, kendisine yaklaştığı vakit birden bire atılır ve yakalar.

Timsahlar üç nevidir. Şekilde “A” harfi ile gösterilen ve Afrika’da yaşayan “Krokodil” namıyla yâd olunan timsahtır. Bunun tulu 7 metredir. Hindistan’da yaşayan ve şekilde “C” harfiyle gösterilen “[Gavyal]” ismiyle yâd olunan timsahtır. Bunun tulu da 6 metre kadardır. Amerika’da bulunan ve şekilde “B” harfiyle irae edilen “Kayman” timsahıdır. Bunun tulu da 10 metre kadardır.

Afrika’da Nil Nehri civarında bulunan timsah, seyyahlar üzerine hücum eder. Koca ağzını birkaç arşın açarak insanın hiçbir tarafına ziyan getirmeksizin bir lokmada yutar. Timsah açlık zamanında yırtıcı olup karnını doyurur doyurmaz derakap hiddeti geçer. Hatta Habeşistan’da timsahlar evlere kadar gelir.

Sabah

Sabah oldu, güneş doğdu

Nur zulmeti yine boğdu.

Arı koşar, çiçek açar,
Gül bülbüle neşe saçar.
Mektepliler sabah erken
Mekteplerine gider iken...

* * * *

Kuzularla dolu dağlar,
Dere hazin hazin çağlar.
Arkadaşlar çalışalım,
Çalışmaya alışalım.
Mektep irfan kucağıdır,
Gençlik tam iş çağıdır.

Haydar Sabri

“Nişantaşı Lisesinin lağvı üzerine ikametgâhı civarında bulunan bir İngiliz mektebinde ikmal-i tahsil mecburiyetinde kalan Haydar Sabri Efendi”

“İhtiyar:

— Oğlum, sorduğum suallere niye cevap vermiyorsun?

Çocuk:

— Bir daha tekrar etmenizi bekliyorum. İki dinle bir söyle, dememiş miydiniz?”

“Kimseyi bir işe teşvik etmemeli...”

1- Bak armutlara...

2- Sen ağaçtan atarsın, ben toplarım.

3- Eyvah, düşüyorum!

4- !

5- İmdat!”

Manzum Masal

Üç Arzu

Evvel zaman içinde,

Ne Hint’te ne Çin’de

Daha bir benzeri yok,

Feyzi, hareketi çok,

Sevimli bir köy vardı.

Bu köyde de yaşardı,

Bir kocayla bir karı.

Sürerek tarlaları,

Geçinip giderlerdi

Hakk’a şükrederlerdi.

* * *

Her sabah kalkıp erken

Biri saban sürerken

Biri tohum ekerdi,

Arpa, buğday dikerdi.

Bu küçük ailenin

İçinde [ka]ilenin

Hiçbir eseri yoktu,

Neşeler pek çoktu.

Gün batınca her akşam,

İşler bulunca hitam

Sıvayarak bileği,

Yerler idi yemeği...

* * *

Recep'in nice zaman,

Kalbinde gizli kalan

Vardı küçük bir derdi,

Karısına hep derdi:

Dinle sözümü Zeynep,

Benim gece gündüz hep

Düşündüğüm bir şey var,

Anlatırsam ne zarar!

Onu bilirken Mevlam,

Kullarından saklamam:

Ecel gelip ölmeden

Şu dünyada eğer ben

Bir görürsem Hızır'ı,

Ölsem gam yemem gayrı.

Bu dertten kurtulursam

Hızır'ı bir bulursam

Bir koç kurban vereyim,

Muradıma ereyim.

* * *

İşte gece gündüz hep

Bunu söylerdı Recep.

* * *

Recep bir sabah erken

Tarlada çift sürerken

Gördü biraz ötede

Çok ihtiyar bir dede.

Omzunda ipek şalı

Ve süt gibi sakalı...

Gölgede oturuyor,

Ona bakıp duruyor.

* * *

Recep dedeyi gördü,

Dedi, acep kimdir bu?

Sabanını götürdü

Hemen dedeye doğru.

Dedi: Baba ne adın?

Söyle nedir maksudın
Burada oturmakla?
Dede dedi: Uzaktan
Geldim, durmak istedim.
Biraz otursam dedim.

Sayı: 6

Çocuk Postası

Sahife: 5

Yorgunum ne edeyim,
İstiyorsan gideyim...
* * *
Recep dedi dedeye:
Madem misafir diye
Geldin dinlen, sonra git
İhtiyarsın rahat et.
Recep bunu söylerken
Dede dedi ki: Erken
Yorulmuşsun sürmekle
Bu verdiğin emekle
On alsan bire karşı,
Buğdayla dolar çarşı.
Sabanımı bırak, gel
Bak şu gölge ne güzel!

Biraz da laf atalım
Gönle neşe katalım.
Böyle söylerken dede
Recep düştü hayrete.
Garip buldu bu sözü,
Durdurarak öküzü
Sonra sürerim diye
Oturdu gölgeleğe.
* * *
Sözü açıp ihtiyar,
Dedi ki: Bir derdin var,
Senin kalbinde Recep,
Budur düşündüğün hep.
Onu hatta dün gece,
Düşünüp saatlerce
Uzun uzun söyledin.
Karına, Zeynep, dedin
Hayatım hep kederde
Çünkü büyük bir derde,
Yıllar var düştü gönlüm
İnan ki beter ölüm.
Diyorsun ki: Hızır'ı
Görsem, gönlümde gayrı

Hiçbir keder kalmaz,
Neşemi dünya almaz.
Sen emin ol ki, Hızır
Her bir zarfta hazır.
Her şeyden haberi var,
Her gizli sözü duyar.

* * *

İhtiyarın sözüne,
Recep hiç inanmadı.
Bakıp bakıp yüzüne
Onu Hızır sanmadı.

* * *

İhtiyar dedi ki: Sen,
Hızır'ı görür isen
Nasıl tanırsın onu,
Söyle misin sen bunu?
İşte sana arzu üç,
İster kolay ister güç,
Yapacak ne söylersen.
Üç arzuyu eğer sen
Söylediğin lahzada
İfa etmezse dede
Onu kov çiftliğinden.

* * *

Dedenin dediğinden

Acaba nedir kastı?

Hiçbir şey anlamadı,

Ahmak kafalı Recep,

Dedi: Acep ne sebep

Bunları söylemekten.

Güç bir şey söyleyeyim ben

İhtiyar mahcup olsun,

Çiftliğimden defolsun.

* * *

Etmek istiyor alay,

Dedi: Arzum pek kolay,

Geçmeden pek çok zaman

Şu kuzu koskocaman

Bir koç şeklini alsın.

Boynuzlarıyla sal[dır]sın

Önüne gelene hep.

Bunu söylerken Recep

Dönmeden arkasına

Sırtının ortasına

Yemişti bir boynuzu.

Dönüp baktı ki kuzu,

Vücudu yağlı, etli
Bir koç olmuştu.
* * *
Recep buna kanmadı,
Bu işe inanmadı.
Düşünüp ahmak ahmak
Dedi ki: Bu koç mutlak
Bağlı kalmaktan bıktı,
İpi[ni] koparıp çıktı,
Civarda bir ağıldan.
Onu görmemiş çoban
Koşup tarlaya daldı,
Boynuzu bana saldı.
Dede: Bunu iyi bil,
Bu bir marifet değil!
Asıl marifet budur,
Yapar isen doğrudur
O zaman her bir sözün:
Karşıdaki öküzün
Çektiği bu sabanı,
Baştan başa her yanı,
Ne uç kalsın ne de sap
Birden bire tahta yap.

Bunu söylerken kalktı,
Koşup sabana baktı.
O her yanı demirden
Saban mahvolmuş birden.
Çünkü saban tahtaydı.
Demir iken kolaydı,
Sert toprakları sürmek
Taşta bile götürmek.
Şimdi eline alsa
Topraklara bir salsa
Her yanı ayrılacak,
Dökülüp kırılacak.
Şimdi ne yapacaktı?
Kendisi çok ahmaktı!
Başına yumruk vurdu,
Bin bir küfür savurdu,
Bu kara tali[hi]ne.
Sonra koşarak yine
Dedi: Aman ihtiyar,
Sende bir keramet var.
Senin emrinde saban,
Daha geçmeden bir an
Demirden olmuş [ta]hta!

Küstüm bu kara bahta.
Kırılırsa bu saban,
Onu çarşıda yapan
Çok pahalıya sa[ta]r.
Bu fakir Recep'te var
Bak ne para ne de pul,
Çabuk çaresini bul.
Elinden her şey gelir,
Şu tahta olsun demir.

-Bitmedi-

Necdet Rüştü

Kaplumbağa ile Leylekler

Topal insanların daima evde kalmaktan usandıkları gibi bir kaplumbağa da her zaman bulunduğu aynı ormanlık ve aynı yuvada oturmaktan usanmıştı. İçinde her tarafı görmek ve gezmek için şiddetli bir arzu vardı. O, bu arzusunu kendisinin bulunduğu yuvanın yakınındaki gölden su içen iki güzel leyleğe anlattı. Bunlar kaplumbağa ile alay ettiler ve dediler ki:

— Arzunuz hiç de zor değil bilakis gayet kolay...

“ — Nasıl, okumak için masal kitapları buluyor musun?

— Babam gazeteleri tavsiye ediyor.”

Kaplumbağa sevinçle:

— Kolay mı, kolay mı? diye bağırdı ve sordu:

— O halde nasıl olacak?

Leylekler havayı göstererek:

— Şu geniş yolu görüyor musun? İşte o yoldan arabayla Amerika'ya gideceğiz.

Araba ve Amerika sözünü duyan kaplumbağa, arabanın nasıl olacağına yeknazarda akıl erdiremedi. Şaşkın şaşkın leyleklere baktı. Onlar izah ettiler. Bir ağacın dalını göstererek:

— Bu ağaç araba olacak. Sen ağzınla ortasından tutacaksın. Biz de biz de gagalarımızla iki yandan tutup havalanacağız. Uça uça ta Amerika'ya vasıl olacağız. Orada sen birçok şehirler, payitahtlar, fabrikalar, bahçeler... hülasa daha birçok güzel ve iyi şeyler göreceksin. Bu suretle hem malumatın çoğalacak hem de her tarafı gezip görmek hususundaki arzun tahakkuk edecek. Şu şartla: havada giderken sair kuşlar seninle konuşmak veya sana bir şey söylemek veya senden sormak isterlerse sakın olup da cevap vermek için ağzını açmayasın. Çünkü yere düşer, bin [bir] parça olursun.

Kaplumbağa, leyleklerin bu teklifini memnuniyetle hemen kabul etti. Bir ağaç dalı kır[arak] dalın uçlarından gagalarıyla leylekler tuttular. Ortasından da kaplumbağa tutarak havalandılar. Alelumum kaplumbağaların yavaş yavaş ve sürünerek hareket ettiğini bilen havadaki kuşlar, leyleklerle beraber uçan bu kaplumbağayı görür görmez bir mucize görmüş gibi şaşladılar. Hayret ve taaccüple ona bakarak bağıştılar:

— Bu muhakkak kaplumbağalar padişahı olacak...

Sonra merakla bir cevap almak için ona:

— Değil mi? diye sordular.

Etrafında uçuşan kuşların bu suretle feryat ve suallerine maruz kalan kaplumbağa, kendisini

hakikaten bütün kaplumbağaların serdarı zannetmişti. Hakikatten uzaklaşmış, hülyalara dalmış, her şeyi, her hakikati unutmuştu. Mağrur ve mütebessim:

— Evet, bildiğiniz gibi ben bütün kaplumbağaların padişahıyım, demek, kuşlara cevap vermek için ağzını açtı. Ve ağzını açar açmaz bir kelime bile söylemeye muvaffak olamadan yere düştü ve derhâl öldü.

Yavrularım! Görüyorsunuz ki kaplumbağayı öldüren yegâne sebep mağrurluğudur. Sizler asla mağrur olmayınız. Çünkü mağrurluk, hakikatle, taban tabana zıt bir nevi budalalıktır. **Mudi: Bedriye Tevfik**

Beyaz Turnalar

-Mabadi-

Güneş battıktan sonra kardeşleri geldiler. Genç kız sükût ediyor ve hiç söz söylemiyordu. Şehzadeler hemşirelerinin bu halini de o[na] validelerinin bir sihri[nin] esiri zannederek pek çok mahzun oldular. Fakat bitişmiş ve yara içinde kalmış olan elle[ri]ni gördükleri zaman onun kendilerini halas etmek için ne yapmakta olduğunu anladılar. Bu kadar fedakârlığa karşı en büyük kardeşi ağlayarak kızın ellerini öpmeye başladı. Garip hal! Şehzade[nin] gözyaşları[nın] döküldüğü yerde derhâl yara zail oluyor, acı kesiliyordu.

Genç kız gece uykusundan vazgeçmişti. Sabaha kadar çalıştı, ertesi günü de durmayıp uğraştı. Bir gömleği ikmal edip ikinciye başladı. O sırada bir avı borusu[nun] çalındığını işitti. Ses gittikçe yaklaşıyordu. Birçok köpeğ[in] havlamaları duyuluyordu. Genç kız bundan korkarak mağaranın içine saklandı. Isırgan otlarını bir demet yaparak üstüne oturdu. Biraz sonra mağaranın önünde birçok avcı görüldü. Bunların içinde genç ve güzel biri vardı. Bu da o memleketin padişahı idi. Genç kızı gördü. Ömründe bu kadar güzel bir kadın görmemiş olduğundan onun yanına yaklaştı ve sordu:

— Dilber kız, buraya nasıl geldin? Ve nu suretle buralarda bulunuyorsun?

Kız başını salladı, ağzını açmaya cesaret edemiyordu. Çünkü biraderlerinin hayat ve halası onun sükûtuna bağlıydı. Padişah dedi:

— Sen burada böyle yalnız kalamazsın, benimle beraber şehre gel. Eğer güzel olduğun kadar iyi huylu isen seni ipekler ve kadifeler içine gark ederim. Başına bir altın taç vaz eylerim. Benim en güzel sarayımda yaşarsın ve orada hâkime olursun.

Padişah, bu sözleri söyleme[si]n[e] müteakip genç kızı yerden kaldırarak atının terkesine aldı. Mezbure ağlıyor ve kıvranıyordu. Kralda soruyordu:

— Dilber kız, ben ancak senin saadetini arzu ediyorum. Bir gün bana bu hareketimden dolayı teşekkür edeceksin.

Bunun üzerine maiyet-i efradıyla beraber dağlardan geçerek sarayına azimet eyledi. Güneş batmakta iken memleketin güzel payitahtı, büyük sarayları, cesim binaları, mükemmel bahçeleri ile önlerinde göründü. Padişah genç kızı, türlü türlü resimler, nakışlar, yıldızlarla; mermer havuzlar ve fiskiyeler ile müzeyyen olan sarayına götürdü. Fakat [gen kızın] bu güzelliklerde, bu ihtişam ve ziynetlerde hiç gözü yoktu. Yalnız ağlıyor, müteessir oluyordu.

Birçok hizmetçi kadın[ın] kendisini ipekli elbiselerle, şahane mücevherat ile ilbas ve tezyin etmelerine hiç mâni olmadı. Saçlarını inci dizileriyle ördüler. Isırgan otlarının yara bere içine koyduğu mini mini ellerine en ala ve en nefis eldivenler giydirdiler.

Mezbure, bu şahane müzeyyinat ile güneş gibi parlak, ayın on dördü gibi güzel olmuştu. Bütün saray halkı hayret ve ihtiram ile önünde baş eğdiler. Padişah bunu kendisine namzet ittihaz eyledi. Mükemmel bir düğün yapılmasını, çalgılar çalınarak, sofralar kurularak icrayı meserret olunmasını emretti. Yüzlerce çengi arasında genç kızı gayet muhteşem bir daireye götürdüler. Bahçeler cennet gibi güzel, revayih-i tabiye ile dolu idi. Bu kadar zevk ve meserret arasında gelin hanımın bir kere olsun ağzını açtığını, yüzünün güldüğünü kimse görmedi. O, yas ve hüznün heykeli gibi müteessir ve sakin duruyordu.

-Mabadi Var.-

“Baba, senin de karnında bebek mi var?”

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 6

İkinci Sayıda[ki] Bilmecemizin Halli

“Gece-gündüz” idi.

Doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciliği, Göztepe’deki İbrahim Rüştü Efendi ihraz fotoğraf makinesi kazanmıştır.

İkinciliği, Bezmiâlem Kız Lisesinden 60 numaralı Fahriye Ahmet Hanım ihraz bir albüm kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Taşkasap’ta Ali Bey’in mahdumu Mükerrerem Efendi ihraz mürekkepli bir kalem kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar birer kitap kazananlar: Kütahya Dârülhilâfe Medresesinden Hafız Mehmet Ali Efendi, Sokullu Mehmet Paşa Numune Mektebinden Necdet Sadık Efendi, Çamlıca’dan Sabiha Lamia Hanım, Konya Sultanisinden 563 Kasım Efendi, Dârümuallimîn Tatbikatından Azmi Efendi, Kabataş Fethinin İnas Mektebi talebesinden Sabriye Hanım, Vefa Lisesinden 505 Hamdi Süreyya Efendi, Darüşşafakadan 117 Namık Efendi.

On birden yirmi beşe kadar birer kartpostal kazananlar: Beşiktaş Gazi Osman Paşa Sultanisinden 85 Ömer Faruk Efendi, Galatasaraydan 262 Aziz Efendi, Gaziköy Sultanisinden Adnan Nazmi Efendi, Mercan Sultanisinden 83 Mehmet Ragıp Efendi, Üsküdar Sultanisinden 65 Hamdi Hikmet Efendi, Sarıyer Sezai Kaptan Yalısı’nda[n] Mustafa Efendi, Vezneciler’de dava vekili Galip Bey’in kerimesi Şefika Galip Hanım, Ayasofya’da[n] Refia Hanım, Balıkesir Dârümuallimîninden 65 Mehmet Şevki, Dârümuallimât-ı Aliyeden 16 numaralı Naciye Muhittin Hanım, Edirne Gazi Paşa Zekür İptidai Mektebinden 1 numaralı Ahmet Hamdi Efendi, Afyonkarahisar Numune Mektebi talebesinden 128 Mehmet Muhittin Efendi, Bursa[‘dan] Mülazım İsmail Hakkı Efendi’nin kerimesi Münir Hakkı Hanım, İstanbul Sultanisinden 663 Naci Efendi.

İkinci Sayıdaki Müsabakalarımıza Doğru Cevap Verip Hediye Kazananlar:

Birinciliği, İzmir Tilkilik'ten Ragıp Nuri Efe[n]di ihraz [bir] Mufassal Türk Tarihi kazanmıştır.

İkinciliği, Bursa Mekteb-i Sanayi talebesinden 47 numaralı Hüseyin Fehmi Efendi ihraz bir atlas kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Gedikpaşa'dan Necmiye Nadir Hanım [i]hraz mürekkepli bir kalem kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar birer kitap kazananlar: Kütahya Lisesinden Yeşil Hocazade Mustafa Hakkı Efendi, Jean Dark Sörler Mektebinden Emur Talha Hanım, Üsküdar İhsaniye[den] Vehibe Hanım, Kadıköy Acıbadem'de[n] Mehmet Necil Efendi, Kuleliden 864 Hüseyin Saim Efendi, Eyüp Sultan İnas Numune Mektebinden 1091 numaralı Mualla Hâlit Hanım, Beşiktaş Esmâ Sultan Kızlar Numune Mektebinden Belkıs Hanım, Üsküdar'dan Zahit Meşak Efendi.

On birden yirmi beşe kadar birer kurşun kalem kazananlar: Şemsü'l Mekatipten 416 E. Edip Efendi, Kızıltoprak Türk-Fransız Mektebinden 35 Sabiha Hanım, Büyükdere Feyziye Mektebinden 69 Sadık Efendi, Balıkesir Dârümuallimînden 26 Sabahattin Efendi, Vefa Sultanisinde[n] 1066 numaralı Zübeyir Talha Efendi, Şehit Muhtar Bey Mektebinde[n] 716 Vasfiye İbrahim Hanım, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 452 numaralı Ali Sırrı Efendi, Üsküdar Lisesinde[n] 82 Mehmet Tevfik Efendi, Esmâ Han İnas Numune Mektebinden Zeynep Hanım, Koca Mustafa Paşa Numune Mektebinden 692 Salih Sami Efendi, Davut Paşa Sultanisinden 27 Numaralı Ahmet Remzi Efendi.

* * *

Muhterem okuyucularımız, hediyelerinizi Perşembe gününden itibaren Kitabhane-i Sûdi'den aldır[manız] mercuvdur.

İhtar: Gelen bilmece ve müsabaka cevaplarının ekserisine adres yazılması unutulduğundan lütfen badema gönderilecek mektuplara adreslerini yazmalarını ve zarfın üzerine [mektubun] kaç numaralı müsabaka ve bilmeceye ait olduğunu[n] işaret edilmesini muhterem okuyucularımıza ihtar ve rica ederiz.

* * *

Tarihî Sualler

1. İstanbul'un fethinden evvel İslamlar Kaç kere [şehrin] fethine teşebbüs ettiler? Ve bu teşebbüslerin hangisinde şehre girdiler? Giren fırka kimin kumandasında idi ve İstanbul'da ne yaptılar?

Bilmece

Osmanlıların bir kıtaya geçtikleri zaman ilk çıktıkları yedi harfli öyle bir yerin ismini bulunuz ki baştan iki harfi çiçeklerden en çok sevdiğimize, dördüncü, beşinci, altıncı harfleri de çokluğa ve genişliğe delalet etsin.

* * *

Suallerimize doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yaldızlı cep defteri, ikinciye bir albüm, üçüncüye mürekkepli güzel bir kalem, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye [bir] takım Tarih-i Umumî, ikinciye bir pergel takımı, üçüncüye bir albüm, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek müsabakaya iştirak edecek küçük okuyucularımız[ın] müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır. Müsabakamıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve müsabakalarımıza iştirak edenler neticeyi sekizinci sayıda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Müsabaka Kuponu Sayı: 6

Bilmece Kuponu Sayı: 6

7. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 7

Yıl: 1

15 Teşrinievvel 1339 Pazartesi

Sayı: 7

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

“Maarif Müdür-i Muhteremi Saffet Bey’in Kerimesi Beria Hanım”

“Büyükdere Feyziye Mektebi talebâtından 62 Leman Arif Hanım”

“Maarif Müdür-i Muhteremi Saffet Bey’in Kerimesi Beriğa Hanım”

Haftanın Postası

Gelmeyenler

Yeğenimin defterinden...

Bugün annem, beni yanına çağırdı. Gözleri dolgun, benzi sararmış ve sesi titrekti. Henüz pek taze duran ince, yorgun siması[nın] etrafındaki kır saçları, genç

yaşında çok elem gördüğünü söylüyor gibiydi. Ta gözlerimin içine bakarak bir lahza düşündü, sonra sordu:

— Bugün neler gördün kızım, anlat...

Annemi çoktan beri bu kadar hazin bir sima ile görmemiştim, âdeta korktum:

— Anne, hasta mısın? dedim. Söyle nen var, niçin mahzunsun?

Annem hiç tavrını bozmadı. Dirseklerini dizine, sivri çenesini avuçlarına dayamış hala o derin düşünce içinde idi. Dikkat ettim, gözlerinden inen iki damla yaş yanaklarından sızarak avuçları içinde kayboldu. Sonra hep o vaziyeti muhafaza ederek söze başladı:

— Bugün neşeli bir gündü değil mi yavrum? Sokaklar baştanbaşa donanmıştı. Her taraf kalabalıktı. Siz, mini mini mektepliler en temiz, en güzel elbiselerinizi giymiş, sokak kenarlarına dizilmiştiniz. Gelecek kahramanları bekliyordunuz. Biraz sonra [da] onlar geçtiler. Hepiniz büyük bir heyecan içinde onları, kalplerinizin bütün kuvveti, ruhunuzun bütün himmeti ile alkışladınız. İşte yavrum, senin baban da böyle bir günde gitmişti.

Annem durdu, gözleri uzakta bir hayal arar gibi derinlere uzandı. Sonra tekrar bana dönerek devam etti:

— O gün de tıpkı böyle bir gündü. Yine sokaklar kalabalık ve her taraf donanmıştı. Babanı heyecan içinde teşci etmiştik. O, çok uzak bir memlekete, galiba [Kaf]kas hudutlarına gitmişti. Gitti ve bir daha gelmedi yavrum, bir daha gelmedi... İşte şimdi, o kahraman askerlerimiz bu güzel şehrimize girerken ben onu, zavallı babanı düşündüm. Ah, yavrum! Bu dakikada kim bilir böyle, tıpkı benim gibi düşünen ne kadar valideler ve senin gibi öksüz kalmış ne kadar yetimler var... Fakat sen bahtiyarsın. Baban mukaddes vatanı için canını verdi. Ve sen kıymetli bir şehidin evladı oldun. Bak, hiçbir mahrumiyet içinde değilsin; mektebine gidiyor, okuyor, çalışıyor ve öğreniyorsun. Evinde pişen sıcak bir çorban ve yiyecek taze ekmeğin var. Ya, düşün yavrum! Bunları bulamayan ne kada[r] şehit evladı vardır ki bugün gelen

askerlerde babalarının hayallerini sezerek kalplerinin sevince karışan hüznünü duydular. Fakat onlar da senin gibi bütün bir milletin evladı oldu. Sen, onların en yakın kardeşi[si]n. Daima, böyle zaferler kazanmış asker alayları şehre girerken onları düşün, bayram sabahları şehit çocukları için ümit ve teselliye koş!

Annem burada sustu. Gözlerinde parlayan iki damla yaş, bana gideceğim yolun ilahi bir ışığı gibi rehberlik ediyordu.

Musahabe

Küçük okuyucularım...

Size bu hafta, temiz ve saf ruhlarınızı dinlendirecek tatlı [bir] zevkten bahsedeceğim. Mektebinizin küçük büyük hangi sınıfında olursanız olunuz bu tatlı zevki kesriniz tatmıştır. Fakat bundan mahrum olan zavallı arkadaşlarınız da vardır. Onlar, sınıfınızın bütün dertlerini dinleyerek, okuyarak öğrenen çalışkanlar yanında hakikaten bedbaht [o]lanlardır. Çünkü onlar, bahçedeki oyunlarını, sınıftaki derslere tercih eden tembel çocuklardır.

Hiç şü[p]hem yok ki, bahsedeceğim bu güzel ve çok tatlı zevki merak etmeye başladınız. Öyle ise söyleyeyim, size bahsedeceğim: “Çalışma Zevki” dir.

Mekteplerinizin bahçesinde arkadaşlarınızı incitmeyerek oynadığınız oyunlardan sonra dimağınız dinlenmiş bir halde hocalarınızın öğreteceği dersleri dinlersiniz. Sizin daima iyiliğinizi isteyen sevgili hocanızın bütün sözlerini öğrenmek ve anlamak isteyerek dinlerseniz akşam evinizde kitabınızı okurken ertesi gü[ne] vereceğiniz dersi anlamış, öğrenmiş olacaksınız. İşte bu “çalışma zevki”ni ertesi gün hocanın [sizi] takdir ettiği zaman tatmış olacaksınız.

Bilseniz bu zevk ne kadar tatlı ne kadar güzeldir. Sınıfınızın daima ön sıralarını tercih eden çalışkan mektepliler, size şimdi yapma[nız] lazım olan mühim bir vazifenizi ihtar edeceğim. O da derslerinizi bilmeyen arkadaşlarınızın bu tatlı zevkten kalmamaları için çalışma[nız]dır.

Ya... Oyunlardan kendini alamayan yahut öğrenmek istedikleri halde zihinleri almayan o arkadaşlarınızı yanınıza alıp bildiklerinizi öğretir iseniz onlar da bu tatlı zevki tadarak çalışmaya alışacaklardır. Onlar da bu “çalışmak zevki”ni tattıkları için sizin gibi hocalarının, anne ve babalarının takdirlerine nail olacaklardır.

“ — *Kardeşim, artık yaz gidiyor. Boş zamanlarımızı nasıl geçiririz?*

— *Düşündüğün şeye bak! Mecmuamız çıktı, doya doya okuruz.*”

Şehit Evladı

Babacığım, üç yaşında

Beni yetim koyup gitti.

Harp ederken dağ başında,

Onu düşman şehit etti.

* * * *

Bir annemle iki bacım

Gurbetlerde kaldık yaya.

Yüreğimde büyük acım

Doyamazdım ağlamaya.

* * * *

Annemin garip gönlünü

Sürekli bir hüznü sardı.

Oturup Allah'ın günü,

Yüreğini yaralardı.

* * * *

Anadolu! Anadolu!
Ey, babamın cennet yolu!
Dertli anam, garip anam
Benim dileğim: İntikam!

Osman Nuri

Sayı: 7

Çocuk Postası

Sahife: 3

Çocuklarda Tuvalet-Temizlik

Evlatlarım, yalnız yüzünüzün, ağzınızın, dişlerinizin, ellerinizin temiz olması kifayet etmez. Yeni elbise giymek de temizlik değildir. Asıl, vücut temiz olmalıdır. “Hıfzıssıhha” denilen hasta olmamak çaresi de bunu emreder.

Siz, derinizi dümdüz, deliksiz zannedersiniz. Hâlbuki insanın derisi, gözle görünmeyen deliklerle doludur. Deri, sık bir patiska gibidir. Onu dümdüz, hiç deliksiz gibi görürüz lakin içine biraz su koyar isek derhâl öte tarafına geçer. Çünkü patiskadaki deliklerden su yol bulur.

Derimizdeki delikler(mesamat) , en sık patiskanın deliklerinden çok küçüktür. Eğer derimizde bu delikler olmasa terleyemeyiz.

Çok sıcaktan yahut yorgunluktan terleyen bir adamın yüzüne bakınız. Derinin üstünde ufak ufak tanecikler görürsünüz. İşte bu tanecikler, vücuttaki suyun hararetinden buğu(buhar) haline gelip dışarı doğru tazyik ederek derinin deliklerinden çıkmasından, dışarıdaki havaya dokununca yeniden su haline gelmesinden neşet eder.

Evlatlarım, bu deliklerin vazifesi yalnız ter tanelerini çıkarmaktan ibaret değildir. Vücut, bu deliklerden nefes alır. Eğer bu delikleri nefes alı veremeyecek derecede kapar, mesela tekmil-i vücudu yağlı bir boya ile boyar isek insan çok

geçmeden şişer ve ölür. Demek ki bu delikleri Cenab-ı Hakk vücudumuzun rahatı ve hayatımızın devamı için halk buyurmuştur.

Vücudun sağlam ve sağ olması, büyüüp serpilmesi için bu delikleri daima serbest ve açık bulundurmak lazımdır. İşte bunun için de sık sık yıkanmak icap eder.

Evlatlarım, yaz günlerinde terle beraber vücudumuzdan sızan yağlı bir madde, ter havaya uçtuktan sonra, derinin üstünde kalır. Tozlar, mikroplar, yakadan [ve] yanlardan girerek vücudun üzerindeki o yapışkan maddeye karışır. Bunlar birbiri üzerine gelerek kalınca bir tabaka teşkil eder. Derinin terlemek ve nefes almak vazifesini güçleştirir ve bundan da vücut rahatsızlığı hasıl olur. Hamamda validelerimizin vücudumuzu keselediği zaman fitil fitil çıkan kirler bu maddelerdir. Sık sık yıkanan, vücudunu temiz tutan kimselerde kir bulunmaz yahut pek az olur.

Temizliğin ve yıkanmanın vücuda faydasını size gelecek musahabemiz[de] bir hikâye ile anlatacağım. Sonra da yıkanmayı tarif edeceğim.

Hikâye

Biri İner Biri Çıkar

Sıcak bir yaz günü, bir tilki dağlarda dolaştıktan sonra pek ziya[de] susadığından içecek bir şey aramaya başlar. Gezer iken yolun kenarında[ki] bir kuyuya tesadüf eder. Kuyu çifte kovalı cinsinden imiş. Makaranın yanında asılı bulunan kovanın içine girer, ağırlığı kuyudaki kovadan fazla olduğundan aşağıya iner. İsteddiği kadar su içip susuzluğunu defettikten sonra dışarı çıkma[nın] mümkün olmadığını görerek düşünmeye, yaptığı yanlış işe teessüf etmeye başlar.

Biraz sonra susamış bir kurt, kuyunun ağzına gelir. Su var mı diye içeri bakar ve tilkiyi görünce haykırır:

— Tilki kardeş, pek susadım! Bana biraz su verir misin?

— Oraya suyu çıkarmak mümkün değil. Buraya gel de istediğin kadar iç.

— Fakat oraya nasıl ineceğim?

— Bundan kolay bir şey yok! Oradaki kovanın içine gir, yavaş yavaş inersin.

Kurt, tilkinin söylediği gibi kovaya girer. Bunu gören tilki de derhâl aşağıdaki kovaya atlar. Kurt tilkiden ağır olduğundan o aşağıya iner iken tilki yukarıya çıkar. Kurt, kuyuda[n] su içtikten sonra çıkmak için tilkiye seslenir:

— Tilki kardeş! Haydi, kovaya gir de aşağı in ki ben çıkayım.

[Tilki] bir kahkaha koyuvererek:

— Kurt kardeş, onu girmeden düşünmeli idin. Şimdi beklemek lazımdır. Dünya böyledir, biri iner, biri çıkar... Şimdi senin gibi bir budala gelir, kovaya girer ise sen çıkarsın. Biraz bekle, der ve savuşup gider.

Sivrisinek İle Çınar Ağacı

Bir sivrisinek iyice uçup dolaştıktan sonra dinlenmek için bir çınar ağacının dalına konar ve yarım saat kadar istirahat eder. Tekrar uçmak istediği zaman çınar ağacına hitap edip der ki:

— Ey çınar! Kendini sıkı tut çünkü uçacağım. Kanatlarımın rüzgârından darılmayasın.

Bunu işiten çınar gülerek cevap verir:

— Haydi, işine git! Senin gelip oturduğunu hissetmedim ki kalkıp gideceğini hissedeyim!

İşte evlatlarım, insan kendini değerinden fazla görmemelidir. Böyle görenler daima gülünç olur ve hakaret görür.

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 7

*“Konya Dârülmuaııimîn-i Tatbikat Üçüncü Sınıf Talebe[ler]inden 513
Numaralı Tarkan Hacim Efendi”*

Manzum Masal

Üç Arzu

-Mabadı-

Başta yeşil sarığı

Ayağında çarığı

Aksakallı ihtiyar,

Dedi: bir çaresi var,

Olmaz şeylerin bile

Allah'ın emri ile...

* * *

Recep işte o zaman,

Baktı ki tahta saban,

Olmuş yine demirden.

Ardına dönüp birden

Bunu görünce Recep,

Neşeyle gülerek hep

Dedeye doğru koştu

Fakat her taraf boştu!

* * *

Baktı her bir yere,

Kırlara, vadilere.

Ne sağda ne de solda,

Ne şehre giden yolda

Ne çoban var ne davar,
Her yerde bir boşluk var.
Bir tane insan yoktu,
Hızır'dan nişan yoktu...

* * *

Recep şaşıp kalarak
Yere çöküp dalarak
Bir düşünceye aklı
Dedi ki: Hızır haklı!
Daha dün gecede ben,
Şu dünyada, ölmeden
Görür isem Hızır'ı
Ölsem gam yemem gayrı,
Diyerek saatlerce
Söylemiştim epeyce.
Bu Hızır'dı mutlaka
Benimle etti şaka!
Bu işte zararım çok,
Başka bir faydam yok!

* * *

Faydam yalnız koçtu,
O da elimden uçtu.

Böyleymiş meğer bahtım

Çünkü vardı bir ahdim:

Hızır'ı görürsem ben,

Hiç vakit geçirmeden

Uğrunda koskocaman

Kesecektim bir kurban.

Oldu kalbin emeli,

Artık koçu kesmeli.

Ayağa kalkıp dedi:

Adak ödenmek gerek,

Adağını adadı

Güzel koçu keserek.

* * *

Koçu kestikten sonra

Dedi: Bunları Zeynep

Ayır, parçala, doğra

Köylülere dağıt hep.

Ben şurada oturup

Hızır'ı anacağım.

Bahtsız başıma vuracağım,

Derdime yanacağım.

* * *

Sadası yavaşladı,

Şu sözlere başladı:

* * *

Söylenir hep zır zır

Neredesin, diye, Hızır?

Buldun karşında hazır

Lazımdı yakalamak,

Hey Recep, koca ahmak!

Hızır'la olmaz oyun,

Ne ki lazım koç, koyun.

Kasap mı yoksa su yok?

Para al, keyfine bak

Hey Recep, koca ahmak!

Sabanın tahta olsun,

Yeter ki cebin dolsun.

Züğürdede saç ki yolsun

Hiç fayda eder mi bak,

Hey Recep, koca ahmak!

-Hitam-

Necdet Rüştü

Derince Türküsü

Düşman narı sönmezse

Deniz olup taşarız.

Şayet bu arz dönmezse

Arzı dolu[p] aşarız.

* * *

Sarplık bizlere düzlük,

Her vasfımız gürbüzlük,

Yoktur bizde öksüzlük,

Dünya ölse yaşarız.

* * *

Her ferdimiz cemiyet,

Her cemiyet nihayet

Olmuş bize bidayet

Biz, zafere koşarız.

* * *

Altın ordu bu ordu,

Her bir gücü buyurdu,

Âlimlere bir sordu

Biz mi nura şaşarız!

* * *

Gençlik, dinçlik, cesaret

Elektrik, hararet

Hepsi bizden ibaret

Sanılmasın kaçırız.

Vedat Avni

Sahife: 6

Çocuk Postası

Sayı: 7

“ — Oğlum bu ne hal? Yüzün, gözün şiş içinde!

— Pantolonum merdivenden yuvarlandı da.

— Pantolonun yuvarlanmasından mı bu hale girdin?

— Baba, anlayıversene! İçinde ben de vardım işte...”

Tuhaf Fıkralar

Tembel Çocuklar

Her zaman, derslerine çalışmayarak hocalarının cezalarına uğrayan iki tembel kardeş vardı. Arkadaşları derslerini dikkatli dikkatli okuyup her sene sınıflarını geçtikleri halde önlere sene sonunda numara kâğıtlarını aldıkları vakit altındaki “ipka” kelimesini okuyorlardı. Bu tembel kardeşlerin en sevmedikleri şey, sabahları tatlı uykularını terk ederek erkenden kalkmak, mekteplerine vakit-i zamanıyla gitmekti.

Bir akşam yatarlar iken ağabeyi küçük kardeşine dedi ki:

— Hüseyin, yarın erkenden kalkıp beni uyandır.

Kardeşi Hüseyin, ağabeyi Hasan’dan daha tembel bir çocuktü. Ağabeyinin bu teklifi hiç hoşuna gitmedi. Ağzını içi tarafa arsız arsız çarpıtarak cevap verdi:

— Eğer sen yarın sabah benim odamın kutusuna vurursan kalkıp seni uyandırırım!

Haylaz Veli

Haylaz Veli'den bütün mahalle halkı yaka silkiyordu. Her gün başlıca işi, mektepte arkadaşlarının çalışmalarına malik olmak, komşu bahçelerinden mektebe gidiyorken sanki gezmeye gidiyormuş gibi elini kolunu sallayarak kitapsız, deftersiz git[mek]ti.

Bir sabah babası oğlu Haylaz Veli'nin koltuğunda birçok kitapla kapıdan çıkarak mektebe doğru gittiğini görerek Veli'nin artık uslanıp çalışmaya başladığına zahip oldu. O gün babası sevinerek Veli'yi okşadı:

— Aferin, oğlum! Artık çalışmak için mektebe gidip kitap götürüyorsun.

Fakat Veli sırtarak babasının neşesini kaçırdı:

— Sınıftaki sıram çok alçak, bunların üstüne oturarak hoca dersi verirken kolayca hokkabaz resmi yapacağım!

Tilki ve Kurt

Vasi bir ormanda yaşayan hayvanlar arasında cesaretiyle tanınan bir aslan vardı. Bu aslan, ihtiyar olduğu için bir gün apansızın hastalandı. Onu tanıyan bütün [k]omşuları ziyaretine geldiler. İçlerinde yalnız bir tilki yoktu. Çoktan beri bu tilki ile araları açık olan bir kurt, onun me[v]cut olmamasından ve aslanın hal ve hatırını sormaya gelmemesinden istifade etmeyi düşündü. Niyeti, onu aslanın haşmetine uğratmaktı:

— Efendim, dedi. Şu ormanda yaşayan ve bugün huzurunuzda sizi ziyaretle bahtiyar olan arkadaşların hepsi mevcut, yalnız bir tilki yok! Anlaşıyor ki o, sizi ziyaret edeceği yerde [i]ninde yatmayı tercih etmiş olacak. Onun bu suretle hareketinden çıkan yegâne mana ise size ehemmiyet vermemek...

Kurt, bu son sözüyle aslanın en hassas bir damarına, cesaret damarına, dokunmuştu. Evet, bizzat kendisi olan cesur bir aslana karşı bir tilkinin ehemmiyet vermemiş olması hiç de kabil-i af bir iş değildi. Aslan fena halde kızdı ve tilkinin ininde yakalanmasına emretti.

Sadık bir arkadaşı vasıtasıyla kendisi için pek fena olan bu haberi duyar duymaz tilki hemen [huzura] geldi. Aslanın huzurunda gayet terbiyeli ve muti bir hareketle:

— Efendim, hastalığınızı herkesten evvel haber alan ve bundan dolayı pek müteessir olan bendenizin bu arkadaşlar gibi bu vakitte ziyaretinize gelmeyişimin yegâne ve mühim bir sebebi var. O da kuru kuru ziyaretten ise asıl maksat olan sizin sıhhat ve hayatınızın afiyetle devamına bir çare aramaktı. İşte ben, bu düşünce ile buradan oldukça uzak bir mevkide bulunan bir ziyaret mahalline gittim. İyi olma[nız] için o mübarek yerde Cenab-ı Hakk'a dualar ettim. Sonra döndüm ve geliyordum. Duamın manevi bir mükâfatı olacak ki yolum[un] üzerinde beyaz hayaletler belirmeye başladı. Bunlar bana karşı birtakım işaretler de ediyorlardı. İyice dikkat ettim, en önde sizin hayaliniz vardı. Üzerinizde de bir kurt post[u] giyişi taşıyordunuz. Kulağıma nereden geldiğini pek iyi anlayamadığım bir ses:

— Aslan iyi olur fakat bir kurt postu giysi[si]ne sarılarak kendisini sıcak tutacak olursa, dedi ve sustu. Ben sevinçle, koşa koşa bunu size müjdelemeye geldim.

Aslan bu sözlere katiyen inanıp sıhhatinin yerine geleceğine, iyi olacağına sevinirken tilki imalı gözlerle onu, yani başında bulunan ve biraz evvel kendisine fenalık etmek isteyen kurdu gösteriyordu. Aslan emretti. Kurt öldürüldü ve postuna giysi çıkartıldı.

Çocuklar, hiçbir kimse hakkında fenalık düşünmeyiniz. Başkasına fenalık yapmayı düşünenler, emin olunuz ki, daha büyük fenalıklara maruz kalırlar.

Mudi': **Bedriye Tefik**

Sayı: 7

Çocuk Postası

Sahife: 7

Beyaz Turnalar

-Mabadı-

Sırmalı ve ipekli kumaşlardan döşeli, altın ve gümüş eşya ile süslü bir odaya götürdü. Mağarada diken, ısırgan üzerinden örmüş olduğu gömleği de getirip odanın duvarına asmışlardı. Padişah dedi:

— Bu oda size mahsustur. Burada istediğiniz veçhile rahat edersiniz. Ormanda iken çalıştığınız işin numunesini de getirip buraya astırdım. Hayatınızın ihtişamı arasında mazinin bu eserini temaşa ile vakit geçirirsiniz.

Kız, kendi nazarında hazine kadar değeri olduğu halde kaybolduğunu zanneylediği gömleği görünce sevinerek güldü. Kardeşlerini kurtarmak çaresinin mahvolmadığını düşünerek memnun olup padişahın elini öptü.

Padişah, orman güzelini sultan yapmaya karar vermiş olduğundan davullar çalınmasını, düğün hazırlığı yapılmasını emretti. Nikâh günü geldi. Memleketin en büyük âlimi gelip duayı okudu, merasimi icra eyledi ise de kız ağzını açıp bir şey söylemedi. Çünkü ağzından çıkacak ilk kelime kardeşlerinin hayatına hatime çekecekti. Fakat gözlerinden minnettarlığı, şükranı hissolunuyordu. O alicenap ve hayırhah padişaha karşı meyil ve muhabbeti gittikçe artıyordu.

Her gece bütün insanlar derin [bir] uykuda oldukları zaman o, uyanık kalarak gömlek örmekle sabaha kadar meşgul oluyordu. Altı gömleği bitirdi, yedinciye başlayacağı sırada ısırgan otu bitti. Orman güzeli, mezarlıklarda işine yarayacak otların bulunduğunu biliyordu. Lakin otları bizzat kendisinin toplaması icap ediyordu. Bunu nasıl yapacaktı? Düşünüp taşındı. Nihayet karar vererek bir gece, parlak bir mehtab[ın] olduğu sırada saraydan çıktı. Bahçenin ağaçlı yollarından geçerek sokağa yetişti. Tenha sokaklardan dolaşa[rak] kabristana erişti.

Geniş ve büyük bir mezar taşı etrafında sihirbaz kadınlar toplanmışlar ve melun hizmetleri[ni] iştilal ediyorlardı. Genç kız bunları görerek fena halde korktu ise de dönmek olmayacaktı. Herhalde yanlarından geçmek, ısırgan otu toplamak lazımdı. Kalbinden dua okuyarak geçti. Çıplak elleriyle yakıcı otları topladı. Bir demet yapıp saraya avdet etti.

Onu mezarlıkta dolaşır iken sihirbaz kadınlardan bir de kabristanın bekçisi olan hoca görmüştü. Mumaileyh bunun bir sihirbaz olduğunu ve sihir kuvvetiyle padişahın kalbini zapt eyleyeceğini düşünerek bu keyfiyetten hükümdarı haberdar etmeye karar verdi. Birkaç gün sonra padişah, ziyaret için kabristana gitmişti. Bekçi bu fırsattan istifade ederek geçen gece gördüğü şeyi ve bu hususta düşündüklerini hikâye etti. O sırada bütün mezar taşları başlarını sallıyorlardı. Öyle değildir, inanma, demek istedikleri halde padişah bunu, bekçinin sözünü tasdik manasında alarak teessüründen ağlamaya başladı. Yüreğinde şüphe dolu olduğu halde saraya avdet etti. Uyumak için yattı ise de bir türlü gözlerini yumup uyuyamadı. Genç kızın gece yarısı yatağından kalktığını gördü. Arkasından gitti. Mezbure odasına kapandı. Bunu takip eden geceler aynen takip ediyordu.

Günden güne padişahın düşüncesi arttı. Çehresinde yeis ve kederin gölgesi tezayüt ediyordu. Orman güzeli bunun farkına vardı ise de sebebini anlamıyordu. Kemal-i gayretle gömlekleri bitirmeye çalışıyor ve her gece yatağından kalkıp odasına kapan[mak]ta devam ediyordu.

Sultan, gömleklerin on tanesini ikmal etmiş yalnız biri kalmıştı. Ve fakat ısırgan otu da kalmamıştı. Son defa olarak bir kere daha mezarlığa gidip yakıcı otlardan bir demet toplamak lazım geliyordu. Her ne kadar kabristanda gördüğü sihirbazları, [onların] çirkin çehrelerini düşünerek korkuyor, titriyor ise de azim ve sebatı her şeyi kaybediyordu.

Genç kız bir gece saraydan çıktı ve mezarlığa doğru yürümeye başladı. Padişah da arkasından onu takip ediyordu. Orman güzelinin kabristana girdiğini gördü.

-Mabadı Var.-

“ — Ne tuhaf şey! Denizler güneşin hararetiyle tehcir edip havada tekatüf ederek bulutları teşkil ederlermiş. Böylece bulutlardan da yağmur yağarmış.

— Peki ama dünya kurulumudur bu kadar yağmur yağdığı halde nasıl olup da denizler taşmıyor?”

Üçüncü Sayımızdaki Bilmecemizin Halli

“Kayseri-Kayser-Kayısı” idi.

Doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciliği, Susuzbağ'da[n] Ahmet Sezai Efendi ihraz bir sulu boya takımı kazanmıştır.

İkinciliği, Galatasaray Sultanisinden 880 numaralı Süleyman Efendi ihraz bir atlas kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Acıbadem'de[n] Nadide Lami Hanım ihraz bir mürekkepli kalem kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar birer kitap kazananlar: Aksaray Çakırağa Mahallesi'de[n] Maide Rıfat Hanım, Kadıköy Sultanisinden 774 Vedat Efendi, Tirede Numune İnas Mektebinden Perizat Mehmet Ali Hanım, Kuleli İdadisinden 303 Seyfettin Efendi, Bezmiâlem Lisesinden 60 Fahriye Ahmet Hanım, Balıkesir Lisesinden 188 İbrahim Efendi, İstiklal Sultanisinden 20 Numaralı İsmail Kemal Efendi.

On birden yirmi beşe kadar birer kart kazananlar: Çamlıca Kısıklı'da[n] Murat Efendi, Selçuk Hatun Sanayi Mektebinden 184 Bahriye Osman Hanım, Moda İnas Numune Mektebinden Saime Reşat Hanım, Ankara Sultanisinden 98 Edip Efendi, Beşiktaş Abbas Ağa'da[n] Kadriye Hanım, Kabataş Sultanisinden 273 Mehmet Reşat Efendi, Dârülmua'llimât-ı Tatbikat Mektebinden 141 Neşet [Hanım], Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden Ahmet Cevat Efendi, İzmir Lisesinden 6 numaralı Ahmet Muammer Efendi, Kasaba Koza Pazarı'nda[n] Hâlit Fehmi Efendi, Ankara Hacı Bayram Kız Numune Mektebinden 631 Fikret Celal Hanım, Mercan Sultanisinden 132 Tevfik Efendi, Aydın Halide Hatun İnas Mektebinden Kübra Hanım, Kuruçeşme Cevdet Paşa Numune Mektebinden Osman Refik Efendi.

Üçüncü sayımızdaki müsabakamıza doğru cevap verenler:

Birinciliği, Nuruosmaniye'de Kemerli Sokak'ta[n] Mehmet Talat Efendi ihraz bir yazı takımı kazanmıştır.

İkinciliği, Kırkkilise İnas Mektebinden Muazzez Şerif Hanım ihraz bir pergel takımı kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Fatih Sufiler Mahallesi'nde[n] Tarık İbrahim [E]fendi ihraz bir albüm kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar birer kitap kazananlar: Galatasaraydan 1023 Reşat Efendi, Sultantepe[n] 24 numaralı Hanzade İsmet Efendi, Süleymaniye İnas Numunesinden Zehra Hayati Hanım, Dârümuallimîn-i Tatbikatından 61 Azmi Efendi, Dârüşşafakadan 104 Muza[ff]er Hâlit Efendi, Davut Paşa Sultanisinden 82 Ali Sırrı Efendi, Mercan Sultanisinden 83 Ragıp Efendi.

On birden yirmi beşe kadar birer kart kazananlar: Fatih'ten Hediye Hayrettin Hanım, Gazi Osman Paşa talebesinden 206 Ekrem Sabit Efendi, Kuzguncuk'tan Perrin Hanım, Mercan Sultanisinden 510 İhsan Efendi, Üsküdar Lisesinden 82 Mehmet Tevfik Efendi, Maliye Vekâleti Muamelat-ı Nakliye Masanâtı Şevket Bey'in mahdumu İhsan Efendi, İstanbul Sultanisinden 682 Mehmet Fuat Efendi, Süleymaniye'de[n] Melahat Baha[r] Hanım, Nişantaşı İnas Lisesinden 9 Münife Hanım, Bursa Sultanisinden 697 Yusuf İzzettin Efendi, Edirne Sultanisinden 230 Ahmet Fehmi Efendi, Nişantaşı Nilüfer Hatun Mektebinden 612 Meliha Hanım, Mahmut Şevket Paşa Numune Mektebinden 700 Orhan Efendi, Beyazıt Numune Mektebinden 820 Muhlis Efendi, Bahriye Musiki Mektebinden 53 Yusuf Kani Efendi.

Muhterem okuyucularımız, hediyeleri[niz]i Perşembe gününden itibaren Kitabhane-i Sûdi'den aldır[manız] mevcuttur.

İhtar: Gelen bilmece ve müsabaka cevaplarının ekserisine adres yazılması unutulduğundan lütfen badema gönderilecek mektuplara adreslerini yazmalarını ve zarfın üzerine [mektubun] kaç numaralı müsabaka ve bilmeceye ait olduğunu[n] işaret edilmesini muhterem okuyucularımıza ihtar ve rica eyleriz.

* * *

Tarihî Sualler

1. Arap Camii'ni kimler yaptı ve bize kaç tarihinde[n] yadigâr kaldı?

2. Bir şehzadeyi düşmanlarının gözüne kül atarak kaçırıp tahta çıkararak hangi kadındır? O şehzadenin ismi nedir? Ve bu vakıa kaç tarihinde vukua geldi?

Bilmece

Öyle bir ülkenin ismini bulunuz ki baştan üç harfi dünyaya gelmemize delalet etsin. Dördüncü, beşinci harfleri musikiyi hatırlatsın. Yine dördüncü, beşinci, altıncı [ve] yedinci harfleri sema hadiselerinden birini hatırlatsın.

* * *

Suallerimize doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yaldızlı cep defteri makinesi, ikinciye bir albüm, üçüncüye mürekkepli güzel bir kalem, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye [bir] takım Tarih-i Umumi, ikinciye bir pergel takımı, üçüncüye bir albüm, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek müsabakaya iştirak edecek küçük okuyucularımız[ın] müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır. Müsabakamıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve müsabakalarımıza iştirak edenler neticeyi on birinci sayıda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Müsabaka Kuponu Sayı: 7

Bilmece Kuponu Sayı: 7

8. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 8

Yıl: 1

22 Teşrinievvel 1339 Pazartesi

Sayı: 8

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

“Evvelce Mektebe Nasıl Gidilirdi!”

Haftanın Yeni Postası

Gelecekler

Yeğenimin defterinden...

Dışarıda kışın geldiğini haber veren şiddetli bir yağmur gürültüsü devam ediyordu. Biz annemizin etrafını çevirmiş, anlattığı macerayı dinliyorduk. Annem kâh gözlerini süzüp derinlere bakarak kâh eliyle havada daireler çizerek anlatıyordu:

— Hülâsa çocuklar, sizler de benim gibi orada doğmuştunuz. Ve hala o topraklarda yedi ceddinizin kemikleri yatıyor. Fakat bir gün hepsini, ecdadımızın

kemiklerini, olduğu gibi bütün çocukluk hatıralarınızı, size ve bana babalarımızdan kalan bütün mukaddes yadigârları; doğup büyüdüğünüz evi, koşup oynadığınız bahçeyi hatta şehit babanızın yanından ayırmadığı kehribar teşbihi bile bırakarak işte buraya geldik. O gün nasıl bir gündü? Bunu size hiçbir zaman anlatmaya muvaffak olamayacağım. Gözlerimiz ümide, kalplerimiz Allah'a dönmüş; bir haber, bir selamet haberi bekliyorduk. Sonra o meşum gün geldi. Yarın düşman şehre girecek, dediler. Düşman mı? Ah, biz bu geleni Yenişehir'den muhacir gelen sütninemenen ne kadar çok işitmiştik. Pek iyi biliyorduk ki “düşman geliyor” demek evimiz, barkımız, namusumuz, hayatımız... hepsi gidecek demektir. Ve öyle oldu. Düşman geldi. Biz yalnız namusumuz ve canımızı kurtarabildik. Bir sabah şehrin sokakların[a] dolan, dolaşan düşman süvarilerinin at sesleri ve kılıç şakırtısıyla uyandık. Bu gelenler, [p]is ve yırtık elbiselerinin içinde gizlenmiş ve kara kuru simalı müstekreh insanlardı. Gözlerinde zaferin gururu değil hayret ve haş[yet]in parıltısı vardı. Buraya, bu koca çehre nasıl girmişlerdi, buna kendileri bile şaşıyorlardı. Bu sersemlik birkaç gün devam etti. Sonra da yağmaya, tahrip ve yangına başladılar. Biz evlerimizden kovulduk. Camii köşelerinde, harabelerin duvarları arasında günlerimiz geçti. Köylerden kaçabilenler, bizim aramızda, yaşayabilmek için ancak ekmek ve nefes bulabildiler. Kaçamayanlar ya kesildi ya yakıldı...

Annem, gözlerinde toplanan yaşı silerek bir dakika durdu. Gözü önüne gelen korkunç bir hayali defetmek için başını salladı. Sonra devam etti:

— Şüphesiz bir gün ateş ve ölüm bize de gelecektir. Ne olursa

Sahife: 2

Çocuk Postası

Sayı: 8

olsun buradan kaçmak, ana toprağına, kırmızı bayrağın gölgelediği mukaddes toprağına kaçmak lazımdı. Ve artık düşünmedik... Bir gün güneş mahzun ışığını denizin dalgalarına dökerken gemilere bindik. Bugün doğduğumuz topraktan müebbet ayrılış günüydü. Sanki herkes kederliydi. Deniz, gün, güneş her şey kalbimiz gibi kederliydi. Geminin güvertesinden bu ülkeye son bir bakışla baktık. Karşımızda[ki] minareler, bizi çağırarak ve görmek için başkaldırmış gibiydiler.

— İşte çocuklarım, şimdi buradayız, aziz ve mukaddes Türk toprağında... Fakat bizim gibi kaçamayıp oralarda kalan ne kadar zavallılar var ki kalpleri Allah'ta ve gözleri buradadır. Onlar da yakında gelecekler. Onlar da bizim gibi cetlerinin kemiklerini ve çocukluk hatıralarını; evlerini ve mahallelerini, her şeylerini bırakarak bu hür toprağın mesut havasına koşacaklar... Onlar sizin öz kardeşleriniz ve siz onların dert aş[i]nalarısınız. Dün sizin çektiğiniz felaket bugün hala onların başındadır. Onlara koşunuz, onlara yardıma koşunuz...

Annem başka bir şey söylemedi. Sustu... Yağmur hala yağıyordu. Pencerenin yanına yaklaşarak dışarı baktım. Her taraf karanlıktı. Yavaş yavaş anım soğuk cama dayandı, bir an titredim. Sanki gecenin bu ratıp karanlığı içinde binlerce hayal bana, evimizin ışığına ve odanın hararetine doğru koşarak:

— Açınız kapınızı, açınız! diyordu.

“Abi, saçlarımı kestirdiğim ne iyi oldu. Artık kızınca ucundan tutup çekemeyeceksin.”

Postanın Hikâyeleri

Halife ve Fakir Talebe

Harun Reşit, tebaasının ne halde yaşadığını yakın[da]n görmek için ara sıra geceleri tebdil-i kıyafetle şehirde dolaşırđı. Bu suretle halife, hâkimlerin, kadıların tatbik edeme[di]ği adaleti temine muvaffak olmuş ve birçok haksız[lığ]ın önünü almıştı.

Gezmelerinde Harun, inde hâce kendisine yardım etmeleri için vezirini ve kölelerinden bazılarını beraberine almaya itiyat edinmişti. Fakat bir gece bu ihtiyata lüzum görmedi. Dilenci kıyafetine büründü. Yalnız başına sarayda[n] çıktı, şeh[ri]n fakir mahallelerine doğru yürüdü. Fena bir tesadüf, kendisini eşkıya meskeni olan bir haneye sevk etti. İçeriye girip oturdu. Bir taraftan haydutların mükalematını dinliyor, bir taraftan da ertesi gün bunları tevkif ettirmeyi düşünüyordu. Ansızın eşkıyadan biri ayağa kalkarak Harun'un casus olduğunu söyledi. Haydutlar hep birden di[le]nci

elbiseli halifeyi sersemleyinceye kadar dövdüler sonra bir تنها sokağa atarak savuştular...

Vukuattan hemen sonra oradan geçen Ebu'l Âlâ isminde genç bir talebe, yerde çamurlar içinde yatan dilenci kıyafetli halifeyi gördü. Tabi kim olduğunu anlayamadı fakat tereddüt bile etmeden dilenciye kaldırdı, odasına götürdü; başını, yüzünü yıkadı. Harun[un] aklı başına gelince alicenap talebeye hitap etti:

— Bir dilenci için bu kadar külfet-i ihtiyara ne lüzum gördün? Ben, yaptığın iyiliğin mukabilini ver[e]meyecek derecede fakir bir âdemim...

Talebe cevap verdi:

— İlk bakışta senin fakir olduğunu gördüm. Fakat ben de senin gibiyim... Sevimli ve zeki yüzün hoşuma gitti. Şimdi lakırdını [da] işittim, [seni] bir kat daha sevdim. Diyebilirim ki sen de benim gibi terbiye, tahsil görmüş bir âdemsin. Gel seninle dost olalım, elimizden geldiği kadarıyla birbirimize yardım edelim. Bana inan, benim dünya hakkında epeyce ilmin ve tecrübem var. Çünkü elime geçen parayı kitaba verdim. Çalıştım, öğrendim... Velez son derece fakir olsun, iyi, sadık kalpli iki âdem birleşirse ittifak eden iki zenginden ziyade birbirlerine muavenet edebilirler. Ve dostluğunu kazanmakla sana etmiş olduğum ufak hizmetin mükâfatını kazanmış olduğumu anlıyorum.

Ebu'l Âlâ, karşısındakinin halife olduğunu bilerek tatayyuba çalışsaydı bu sade ve kalbi sözleriyle olduğu kadar muvaffak olmayacaktı.

Sayı: 8

Çocuk Postası

Sahife: 3

Harun, mevkiinin azamet ve haşmetine değil sırf şahsına yapılan şu muameleden pek mütehassis oldu. Genç talebeye büyük bir teessürle:

— Evladım, dedi. Seninle bir mukavele yapalım. Ben bütün kuvvetimle sana yardım edeceğim. Sen de beni unutmayacaksın. Şimdi söyle bakalım, arzun nedir?

— Benim arzum, ikimizin de iktidarından çok yüksektir. İstedğim nedir biliyor musun: tahsilimi, tetbilerimi ilerletmek için büyük bir kütüphane ve âlimlerden mürekkep bir meclis...

Harun Reşit, hayatını kurtaran talebenin şu basit arzusu karşısında gülmesini zor tuttu. Talebenin ne kadar kolay isaf edilebileceğini düşünüyordu. Fakat işe zahiren ehemmiyet vermek için:

— Pekâlâ, dedi. Korkarım pek cüzi olacak mamafih herhalde bu arzunu kısmen tatbik edebileceğim. Amcamın kızlarından biri Harun Reşit'in sarayında cariyedir. Halife kendisini pek sever. Şimdi onan gidip bana yaptığın iyiliği anlatacağım. Pek umarım ki saadet eder ve seni Harun'un ziyafetlerinden birine davet ettirir. İhtimal, halifenin kütüphanesinde bir memuriyete bile tayin olursun.

Talebe yeni dostunun bu saf haline güldü.

Harun, gençten ayrıldı. Bağdat çarşılarında birkaç saat geçirdikten sonra heyecanla avdet etti:

— Arzun eşref saatine tesadüf etmiş, dedi. İş oldu, ulüv kalbin amcamın kızını pek müteessir etti, hikâyeyi Harun'a anlattı. Ve halife ikimizi bu akşam sarayında yemeğe davet etti.

Genç evvela dostunun üst başına sonra kendisinin parça parça [olmuş] elbisesine baktı.

— Ayol, dedi. Bu kıyafetle saray ziyafetine nasıl gideriz!

— Adam sen de! Elbisemizle olduğumuz gibi görünüyoruz fe[na] mı? Emirin bir kat daha nazar-ı dikkati[ni] celp ederiz.

Birlikte çıktılar, saraya vardılar. İçeriye girerken Harun Reşit amcasının kızını göreceği bahanesiyle yıkanmak ve resmî elbisesini giymek için Ebu'l Âlâ'dan ayrıldı.

Genç, saray hademelerinin delaletiyle ziyaret salonuna idhal olundu. Ve kendisine sofranın ta dibinde, en mütevazı misafirlerin oturduğu tarafta bir yer gösterildi. Bu mevki, bilge talebenin ruhunu memnun etti. Biraz sonra salonun büyük kapısı açıldı. Vüzera vakabil kalkarak bir ihtişam[la] içeriye girmekte olan

Halife-i Zîkudret Harun Reşit'i karşıladılar. Harun sofraya şöyle bir göz verdi. Ebu'l Âlâ'yı gördü. Birden bire hiddetle vezire bağırdı:

— Kim o, sarı yüzlü, paçavra elbiseli çocuk? Burada ne işi var!

Veziri cevap veremedi. Ebu'l Âlâ'yı kovdurmak için emir vereceği sırada artık halife kendisini tutamadı, gülmeye başladı:

— Buraya çağır, dedi. Yanıma otursun. Kendisiyle görüşmek isterim.

Zavallı Ebu'l Âlâ, hayretten hayrete düştü. Harun söze başladı:

— Vay dostum, şimdi kimin hayatını kurtarmış olduğunu anladın mı? Kalem ve hükmüm dâhilinde her yer, her hizmet sana açıktır. Söyle ne istersin? Artık bana kütüphane memuriyetinden bahsetme...

Delikanlı cevap verdi:

— Taahhüdünü îfa et, beni kütüphanene yerleştir. O kadar[1] kâfi. Ben de sana karşı taahhüdümü bihakkın ifaya çalışacağım.

Ziyafet başladı. Fakat Ebu'l Âlâ'nın yemek esnasında yaptığı bir teşrifat hatası Harun'un epeyce canını sıktı. Talebe, halifenin önüne konan kahveyi almış, kendisi kendi önüne koyulanı da halifeye vermişti. Bu vakıa o kadar çabuk cereyan etmişti ki ikisin[de]n başkası işin farkında olmadı. Şüyua mahal bırakmamak, ziyafeti bozmamak için artık Harun da sesini çıkarmaya lüzum görmedi. Fakat halife bunu unutmadı. Ve sebebini anlamak için ertesi gün kütüphaneye gitti. İçeriye girince müstekreh ve menfur bir manzara karşısında bulundu. Ebu'l Âlâ, bir köpek leşini ortaya koymuş kendisi de ayakta duruyordu. Emir gazabâne sordu:

— Bu murdarı niçin buraya koydun? Bir de neden dün akşam[ki] ziyafette o münasebetsizliği yaptın?

Genç talebe cevap verdi:

— Mukavelemizin bana ait kısmını îfa ediyorum. Sen bana iyilik ettin, ben de sana ediyorum. Akşam senin kahveni ben içmedim. İçer gibi göründüm. Kahveyi bu köpek içti. Ve işte bak, ne oldu!

Halife bağırdı:

— Zehir! Fincanıma zehir mi koymuşlar? Kim koymuş?

Tahkikat neticesinde iş anlaşıldı. Bunu, sofrada emirin sol tarafında oturan adam yapmıştı. Bu bir ecnebi prensi idi. Muharebede mağlup olmuş ve sulh akdetmek için Bağdat'a gelmişti. Fakat halifeyi öldürmek ve bundan hâsıl olacak iğtişâş ve tefrikalar neticesinde sulhu vatani için daha hızlı akdetmek için böyle bir tedbire tavsil etmişti.

Harun Reşit, yeni kütüphane muhafızına yaklaştı:

— Fakir fakat namuslu bir dost, zengin bir yardan daha ziyade mukidir, demekte haklı imişsin. Birbirimize yardım hususunda hiçbir vakit seninle yarışamayacağım. Senin ihtiyacın pek ehemmiyetsiz bir şeydi. Onu tesviye edebildim. Mamafih emin ol, bütün hayatım müddetince senin bana ettiğin bu iyilikleri unutamayacağım, dedi.

Şadiye Hâlit

Beşiktaş

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 8

“ 1. O lastiği bana ver!

2. Mademki vermiyorsun ben zorla alırım!

3. Haydi çekişelim fakat ben kuvvetliyim. Şimdi bırakacaksın!

4. Anneciğim, anneciğim!”

Manzum Masal

Korku Bilmeyen Çoban

Bir karlı kış gecesi,

Hava pek fazla soğuk.

Çılgın rüzgâr sesi,
İnlerdi boğuk boğuk.
Tam üç gündən beri
Etraf karla dolmuştu.
Sokakların her yeri
Hep bembeyaz olmuştu.
Müthiş soğuk çıkarak
Donmuştu bütün sular.
Kapanmıştı her sokak
Dizlere çıkınca kar.
İşte böyle bir gece,
Isınırken sessizce
Odamızda üç kardeş,
Baktık, sobada ateş
Bir kor kümesi olmuş,
Oda hararet dolmuş.
Benim arkamda hırkam,
Kapalı göğsüm, yakam.
Gözlerim pek süzölmüş,
Bir köşeye büzölmüş
Dedemi bekliyorum,
Söylesin diye masal.
Dedem omzunda bir şal,

Sırtında kürkü samur
İçiyordu ıhlamur.
Üç kardeş yalvardık,
Etrafını hep sardık,
Aksakallı dedemin.
Dedik: Hani sen demin
Sessizce durursanız
Uslu otursanız
Masal söylerim size,
Diye vadettin bize.
Bizi etrafına al,
Söyle güzel bir masal.
Bak, uslu oturduk biz,
Bizim güzel dedemiz.
Dedemiz gülümsedi,
Sonra yavaşça dedi:
— Öyle ise toplanın,
Karşımda sıralanın.
Söyle[ye]yim bir hikâye...
Biz ki hikâye diye
Düşerdik bir sevince...
* * * *
İşte bir soğuk gece

Bundan on dört yıl evvel,

Çocukluğun en güzel,

O tatlı günlerinde

Dedemiz minderinde

Bize masal söylerdi.

Dinleyin yavrum, derdi:

* * * *

— Evvel zaman içinde,

Kalbur saman içinde

Cesur bir çoban varmış.

Bu çoban hep sorarmış,

Bilemedim kaç senedir,

Dünyada korku nedir?

Bilmem nasıl şeydir

Söyleyin nedir korku?

* * * *

Bu korku bilmez çoban,

Sorarak hayli zaman

Korku nedir, diyerek

Yıllarca vermiş emek.

Nihayet bir gün bıkmış,

Uzak yollara çıkmış.

Omuzunda dağarcık,

Ayaklarında arık.

Korkuyu aramaya,

Arayıp taramaya.

* * * *

Hep gece gündüz gitmiş,

Dere tepe düz gitmiş.

Aşıp dağlardan bütün,

Nihayet varmış bir gün

Güzel bir köye oban.

Bir köy ki her gün akan

Derelerin yatağı.

Bakarsak sağa sola

Bir cennet kadar güzel

Hatta dünyaya bedel.

[i]şekli bahçeleri var,

[Du]manlı dağları...

* * * *

[Gezer]ek senelerce,

[Dağ]larda her gece.

[Ar]tık oban yorulmuş,

[Bir] köy kahvesi bulmuş.

[Gir]miş hemen içeri,

[Bir] kenara oturmuş,

[Ra]hatça bağdaş kurmuş.
[Saf] kalpli Çoban Memiş,
[Kah]ve halkına demiş:
[Mer]haba ağalar!
[Hep]si demiş: Merhaba!
[Ak]sakallı bir baba,
[De]miş: Ey oğul söyle,
[Ne]reden geldin böyle?
[O] sözü duyup çoban,
Cevap vermiş o zaman:
[Mem]leketim Ödemiş,
[İs]mim de Çoban Memiş!
[Bu] yerlerden uzakta,
[O] sevgili toprakta,
[Ben] çobanlık ederdim,
Davalarını güderdim.
Bir gün köyümden çıktım,
Artık usandım, bıktım,
Kalbimdeki meraktan...
Çünkü benim kaç zaman
Aradığım bir şey var:
Onu herkese sorar,
Anlatın bana derim.

Pek çok merak ederdim,

Ben bunu kaç senedir,

Söyleyin korku nedir?

* * * *

Girdim yirmi yaşına,

Gelmedi ki başıma

Şu dünyada bir korku,

Ne garip meraktır bu!

Artık sormaktan bıktım,

Bir gün köyümden çıktım

Korkuyu aramaya,

Gittim hayli uzağa...

Hep yürüyüp ileri,

Uzak yakın illeri

Dolaştım adım adım,

Korku nerde aradım.

Gezdim de senelerce,

Ne gündüz ne de gece

Göze girmedi uyku,

Bilmem ki nerde korku?

* * * *

Kahvede genç, ihtiyar,

Bu sözlere şaşılar.

İhtiyarlar gülüştü,
Gençler hayrete düştü.
Çobana bir ihtiyar,
Dedi: Bir çaresi var,
Emin ol, bu merakın.
Nasıl şey imiş korku,
Pek müşkül değildir bu!
Gün batınca bu akşam
Yola çıkarak, tam
İki saat yürürsen
Bir mezarlık görürsün.
Olunca gece yarısı
Gezerek mezarları,
Sayarak birer birer
Kaç tenedir haber ver.
Çoban bu söze güldü,
Bu sanki pek müşküldü,
Onun cesaretine!
Bakarak saatine
Dedi, daha vakit var,
Akşam kararsın sular.

-Bitmedi- **Necdet Rüştü**

“Terbiye-i Bedeniye Hareketleri: Denize nasıl atlanır?”

“ — *Kızım kaçmasana gel, öpeyim!*

— *Ya, yanağımı siyah yapa[r]san!*”

Merhametli Çocuk

Cevat bir gün sabahleyin mektebe gidiyordu. Yolda iki [gözü] âmâ bir ihtiyara tesadüf etti. İhtiyar, dinle[n]mek üzere oturduğu yerden kalkmış, yanına koyduğu değneğini bulamayarak orada kalmıştı. Çünkü yaramazın biri ihtiyarın değneğini kapıp kaçmıştı.

Cevat, ihtiyarın yanına sokulup sordu:

— Baba, ne arıyorsun?

— Değneğimi arıyorum, şuraya koymuştum.

— Buralarda bir değnek yoktur.

— Ah, değneğimi almışlar! Şimdi ben ne yaparım? Yerime nasıl gideceğim? Gözlerim görmez, [ya] bir çukura düşer kalırsam...

İhtiyar, ağlamaya başladı. Cevat bunu görünce yüreği acıdı, ihtiyarın elinden tutarak dedi:

— Merak etme babacığım. Ben seni istediğin yere kadar götürürüm.

İhtiyar, çocuğun bu sözüne pek memnun olup sevindi. Gideceği yeri haber verdiğinden Cevat onu yavaş yavaş götürmeye başladı. Biraz ötede, bir hanımefendiye tesadüf ettiler. Hanım, Cevat'ı tanıyordu. Onu, bir âmâyı götürür görünce sordu:

— Nereye gidiyorsun oğlum? Bu kimdir?

Çocuk, vakayı anlattı. Hanım, Cevat'ın bu iyi hareketini takdir edip memnun oldu. Çocuk mektebe avdet etmezden evvel kadın mektebe gidip müdür beye bu vakayı anlattı.

Cevat, mektebe biraz geç kalmıştı. Korkarak sınıfa geldi. Bir kabahat yapmış gibi büzülerek yerine oturdu. Dersten sonra müdür bey dershaneye gelerek Cevat'ı yanına çağırdı. Bütün talebeye karşı Cevat'ın o gün yaptığı iyi hareketi nakil ile çocuğu tebrik etti. Ona büyük bir mükâfat vereceğini söyleyerek:

— Aferin, oğlum! İşte böyle olmalı, dedi ve [Cevat'ı] alnından öptü.

İyilik Mükâfatsız Kalmaz

İffet, akıllı, çalışkan, hamiyetli mini mini [bir] hanımdı. Her gün sabahleyin erkenden kalkar, yüzünü yıkar, temiz temiz giyinir, kahvaltısını eder ve hemen mektebe giderdi. Mektebe gider iken validesi öğle yemeğini sepetine k[o]yar, çocuğun eline verirdi. İffet, mektepte yemek zamanı gelince sepetini açar, yarısından ziyadesini kendi sınıfında bulunan ve mektebe yemek getirem[e]yen bir fakir kıza verir, onu, gel kardeşim beraber yiyelim, diyerek sevindirirdi.

Seneler geçti. İffet, gelinlik bir hanım oldu. O fakir kızın ne olduğundan, nereye gittiğinden haberi yoktu. Bir gün İffet'in evine mükellef bir arabada genç bir hanımefendi geldi. İffet ile validesi tanımadıkları bu misafir[e] nasıl ikram edeceklerini şaşırarak yukarı odaya aldılar. Misafir hanım İffet'e dedi:

— İffet Hanım, beni tanıdın mı?

— Hayır, efendim. Sizi şimdiye kadar hiç görmedim.

— Çok sene geçti de onun için tanıımıyorsunuz. Ben, sizinle beraber mektepte idim. O zaman fakir bir kızdım. Yemek vaktinde beni yanınıza alır ve [yemeğinizden] ikram ederdim. Şimdi tanıdınız mı?

İffet, misafir hanımın mektepte acıdığı, yemeğine iştirak ettirdiği fakir kız olduğunu anlayınca şaşırıldı. Hem de [mem]nun olarak hemen boynuna atılıp öpmek istedi ise de buna cesaret edemiyordu.

Misafir hanım İffet'i yanına oturttu. Elinden tutup yanaklarından öptü. Sonra kendisinin geçen sene çok zengin bir tüccara vardığını anlattı. Eski mektep arkadaşlığı hatırası olmak üzere İffet'e ufak bir hediye getirdiğini ve bunu kabul etmesini beyan ve [ri]ca etti. Koynundan çıkardığı mahfazayı genç kıza verdi. Bu mahfazada gayet kıymetli [bir] pırlanta vardı.

İşte, İffet'in hiçbir mükâfat ümit etmeyerek yaptığı iyiliğe Cenab-ı Hakk mükâfatını bu suretle gönderdi.

“ — *Artık yaramaz olmayacaksın değil mi?*

— *Abla, ben her işe yarıyorum zaten!*”

Sayı: 8

Çocuk Postası

Sahife: 7

Beyaz Turnalar

-Mabadı ve Hitam-

İlk defa[da] olduğu gibi sihirbaz karılar orada, mezarın etrafında toplaşmış oynuyorlardı. Padişah bunu görünce kızın ne yaptığını görmek için beklemeyerek saraya avdet etti. Artık zevcesinin şeytanın cariyesinden biri olduğuna kanaat hasıl etmişti.

Ertesi gün bir divan topladı. Bütün vezirler, allame, ayan ve mutebaran-ı memleket toplandılar. Padişah, gördüğü şeyi anlattı ve bu babta ona bir ceza tayin olunmasını istedi. Divan erkânı uzun uzadıya müzakereden sonra diri diri ateş[te] yakılmasına karar verdiler. Derhâl Sultan Hanım'ı o muhteşem odasından alıp karanlık ve rutubetli bir zindana götürdüler. Üstüne oturma[sı] için odasındaki ısırğan otlarını verdiler. Zindanın yükseğinde demir parmaklıklı bir penceresi vardı.

Genç kız, yorgan yerine verdikleri ısırğan gömlekleri bir tarafa koydu. Yaş toprağa oturarak azimkârane on birinci gömleği örmeye başladı. Akşamüzeri pencerenin üzerinde bir çıtırtı işitti. Başını kaldırıp baktı. Parmaklıkların arasından

uzanmış bir turna başı gördü. Bu en küçük kardeşi idi. O kadar sevindi ki onlar için hayatını feda edeceği kardeşlerini bulmuş olduğundan dolayı gözlerinden sevinç yaşları döküldü. Her ne kadar ertesi gün kendisini yakacaklar ise de gömlek bitmek üzereydi. Kardeşleri de uzakta değildiler. Biraz sonra zindan kapısı açılarak içeri bir hoca girdi. Bu, mezbureye tövbe vermek üzere geliyordu. Fakat kız bir söz söyleyerek başıyla eliyle işaret etmek suretiyle onu gitmeye davet etti. Çünkü işini ikmal etmek icap ediyor, eğer bunu itmam edemez ise çektiği zahmet[i] zayi edece[k], hayatı beyhude olacaktı. Hoca, genç kızın bir şey söylemek ve dinlemek istemediğini gördü. Kendi kendine söylenerek çıkıp gittiğinden mezbure işe başladı.

Şafak attı. Güneş doğmadan evvel on bir şehzade sarayın kapısına gelerek padişahı görmek istediler. Henüz gece olduğu ve padişah uykuda bulunduğu cihetle bunun kabil olmadığı cevabını verdiler. Şehzadeler ricanın kar etmeyeceğini görünce gürültü çıkardıklarından bütün saray halkı kapıya koştu. Bu şamatadan uyanmış olan padişah da ne olduğunu anlamak için oraya geldi ise de o anda güneş doğduğundan şehzadeler kayboldular. Yalnız on bir turnanın sarayın üstünde uçtukları görüldü.

Şehrin kapısından sel gibi halk, kale harcındaki meydana akıyordu. Orada, sihirbaz karıyı yaktıklarını izleyeceklerdi. Genç kızın bir zayıf başlı be[y]girin çektiği yük arabasına bindirmişlerdi. Arkasına bir eski çuval giydirmişlerdi. Dağınık saçları iki tarafından açılıyordu. Yanakları ölü gibi soluk olup dudakları kımıldı[mı]yor, elinde tuttuğu gömleği süratle örmeye devam ediyordu. On gömlek yanında duruyor, on birinciyi ikmale gayret eyliyordu.

Binlerce seyirci arabanın etrafını ihata etmiş, sövüp sayıyorlardı. Kızın dudaklarının oynamasına, gömleği örmekte devamına sihir yaptığı manasını veren halkın galeyanı artmış, ona hücum etmek üzere bulunmuşlardı. Tam o sırada on bir turna süratle inerek arabanın üstüne kondular. İri kanatlarını sallayarak ve ötüşerek onu, halkın tecavüzünden muhafazaya başladılar. Bu garibeyi gören halk, korkarak geri çekildi. Ekserisi:

— Bu, Cenab-ı Hakk tarafından bir işarettir. Şüphesiz bu kız masumdur, diye mırıldanıyorlardı.

Araba ateşin yanına gelmişti. Cellat genç kızı tutmuştu. Mezbure ikmal ettiği son gömlekle beraber diğerlerini turnaların üstüne attı. O anda on bir şehzade etrafında boy gösterdiler. Kız sesini yükselterek bağırdı:

— Artık söyleyebilirim, ben masumum!

Bu harikulade ahvale şahit olan binlerce halk kemal-i hürmetle başlarını eğip geri çekildiler.

Korku, heyecan, ıstırap... Biçare kızı pek ziyade yormuş ve düşürmüş olduğundan biraderlerinin kolları arasına düşüp bayıldı. O zaman şehzadelerin en büyüğü söze başlayarak:

— Evet, bu kız masumdur, dedi.

O zamana kadar cereyan eden ahval ve vakayı hikâye eyledi. O söyledikçe meydana güzel bir gül kokusu yayılıyordu. Çünkü orman güzelini yakmak üzere oraya getirip yığdıkları odunlar kâmilen yapraklanmış, kök salmış ve birer gül ağacı olarak orasını bir gül ormanına çevirmişlerdi. Bütün bu milyonlarca gül[ün] ortasında bir tek beyaz gül açmıştı. Padişah bu gülü koparıp [kızın] göğsüne koydu. Sultan Hanım derhâl kendisine gelerek gözlerini açtı. Kalbi sürur ve meserretle doldu. Bunun üzerine mükemmel bir tahtirevan getirilerek genç kız buna bindirildi. Saraya gittiler. Padişah yeni baştan bir mükemmel düğün yaptı. Onlar da muradına erdiler.

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 8

Dördüncü Sayımızdaki Bilmecemizin Halli

“Nilüfer”, “Ni”, “Lüfer” idi.

Doğru halledenler meyânında kura keşide edilerek birinciliği, Eyüp Sultan’dan Zeran Müştak Hanım ihraz ederek bir fotoğraf makinesi kazanmıştır.

İkinciliği, Galatasaray Sultanisinden Nevzat Efendi ihraz bir albüm kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Bursa Çekirge'de[n] Meliha Nihat Hanım ihraz bir mürekkepli kalem kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar birer kitap kazananlar: Şehzadebaşı'nda[n] Bedia Saffet Hanım, Konya Aziziye Mektebinden Şükrü Efendi, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 33 MehmetBehzat Efendi, Bursa Sultanisinden 496 Ali Turgut Efendi, Moda İnas Numune Mektebinden 311 Nebahat Mehmet Ali Hanım, Beşiktaş Gazi Osman Paşa Sultanisinden 2[?]4 Celalettin Efendi, Beyazıt Numune Mektebinden 737 C. Reşat Efendi, Kasımpaşa İnas Numune Mektebinden 102 Muhibbe Hanım.

On birden yirmi beşe kadar birer kart kazananlar: Erenköy İnas Sultanisinden 306 Nüzhet Azat Hanım, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 306 İbrahim Ethem Efendi, Suadiye'de[n] Köprülüzade Fatma Nilüfer Hanım, Büyükdere İtalyan Mektebinden Zekiye Şükrü Hanım, Ankara Hacı Bayram İnas Mektebinden 631 Fikret Celal Hanım, İzmit[‘ten] Hilmi Efendi'nin mahdumu Fikret Efendi, İzmir Dumlupınar Mektebinden 17 numaralı Zeki Efendi, Edirne Gazi Paşa Numune Mektebinden 1 Numaralı Ahmet Hamdi Efendi, Büyük Ada[‘dan] İbtihac Hüseyin Hanım, Çamlıca'da[n] Yafez Cevdet Efendi, Edirne Kız Lisesinden Nevin Hanım, Kabataş Sultanisinden 70 İsmail Refik Efendi, Şark İdadisinden 42 Vecihi Efendi, Mercan Sultanisinden 409 Kemal Efendi, Kızıltoprak Türk-Fransız Mektebinden İbrahim Kenan Efendi.

Müسابaka Suallerimize Doğru Cevap Verenler:

Müسابakamıza iştirak edenler meyanında kura çekilerek birinciliği, Akşemsettin Mektebinden Ahmet Niyazi Efendi ihraz yazı takımı kazanmıştır.

İkinciliği, Harbiye'de[n] Nizamettin Adil Efendi ihraz bir pergel takımı kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Gedikpaşa'da[n] Leman Kâzım Hanım ihraz bir albüm kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar birer kitap kazananlar: Haydarde-i Türki Mektebinden Ayşe Nazan Hanım, 247 Refik Efendi, Tarsus'ta[n] Hüseyin Lütfü

Efendi, Bigadüs Darüleytam [ta]lebesinden Said Efendi, Süleymaniye'de[n] Hayriye Selman Hanım, Bursa İdadi-i Askerîye[den] Rebi Efendi, Darül Hulefa Medresesinden 312 Medet Efendi, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 81 Sadi Sabit Efendi.

On birden yirmi beşe kadar birer kart kazananlar: Nilüfer Hatun Mektebinden Meliha Hanım, Mercan Lisesinden 554 Feridun Efendi, Çamlıca'dan Sabiha Leman Hanım, Beşiktaş Şems'ül Mekatipten 428 Hüseyin Bahattin Efendi, Kütahya Lisesinden 79 Ahmet Nurettin Efendi, Maçka'da Kapıönü Apartmanı'nda[n] Nevin Hanım, Sultan Mahmut Türbesi[nden] Füsün Muhsin Hanım, İstanbul Sultanisinden 532 Mehmet Faruk Efendi, Şafak Kütüphanesinden Misan Mikalyan Efendi, İstanbul Sultanisinden 663 Naci Efendi, Dârüşşafakadan 104 Mazhar Efendi, Dârümuallimât-ı Aliyeden 16 numaralı Naciye Muhittin Hanım, Aksaray Mahmudiye Mektebinden 287 Mehmet Mazhar Efendi, Samsun Dede Hulûlî Mektebi talebesinden 13 Hayati Hamit Efendi, Kabataş Sultanisinden 153 A. Kemal Efendi.

* * *

Tarihi Sualler

1. Kaptan-ı Derya Barbaros Hayrettin Paşa hangi tarihte doğmuş ve hangi tarihte vefat etmiştir?
2. En büyük muharebe-i bahriyemiz hangi padişahın devrinde idi?

Bilmece

Anadolu'da akan öyle bir nehir ismi bulunuz ki dört harften müteşekkil olsun. Birinci [ve] ikinci harfleri, üçüncü ve dördüncü harflerinin aksi[ni] ifade eden bir emr-i hazır olsun.

* * *

Suallerimize doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yaldızlı cep defteri makinesi, ikinciye bir albüm, üçüncüye mürekkepli güzel bir kalem,

onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye [bir] takım Tarih-i Umumi, ikinciye bir pergel takımı, üçüncüye bir atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek müsabakaya iştirak edecek küçük okuyucularımız[ın] müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır. Müsabakamıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve müsabakalarımıza iştirak edenler neticeyi on ikinci sayıda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Müsabaka Kuponu Sayı: 8

Bilmece Kuponu Sayı: 8

9. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 9

Yıl: 1

29 Teşrinievvel 1339 Pazartesi

Sayı: 9

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200 [kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

“Şimdi Mektebe Nasıl Gidiyorlar!”

Haftanın Yeni Postası

Nevşin’in Defterinden Karilerime

Benim mini mini karilerim, dört beş haftadan beri devam eden musahabelerimiz artık bizi birbirimize hayli yakınlaştırdı. Sizleri, görmeden tanıyor gibiyim. İçinizde çok çalışkanlar, hafifçe tembel olanlar hatta küçük yaramazlar bile var. Mamafih ne olursanız olunuz hepimizi aynı muhabbet ve hararetle seviyorum. Biliyorum ki Pazartesi günlerini büyük bir merakla bekliyorsunuz. Acaba bu hafta gazetemizde nasıl resimler, ne gibi makaleler ve şiirler var diye üzüntü içindesiniz. Sonra gazeteler elinize geçince büyük bir sevinçle mütalaaya başlıyorsunuz. Ben de

bir zaman tıpkı sizin gibi idim. Çocukluğuma ait olan günleri hatırladıkça bu tatlı merakı sanki yeniden yaşıyorum. O zaman bir “Terakki Gazetesi” çıkardı. Perşembe günleri gelir gelmez kitapçıya koşar, gazetemi alırdım. Onu öyle saatlerce derin derin mütalaa etmek bana büyük bir gurur, büyük bir zevk verirdi. Ah, böyle ne kadar hatıralarım var ki onların hepsini size ayrı ayrı yazmak, onların sizin mini mini mefkûrenize bir hisse ayırmak istiyorum. Kim bilir belki de sizin hayatınızı yaşamış, sizin duyduğunuz heyecanları duymuş büyük bir kardeşinizin bu hatıralarından çıkacak faydalı dersler vardır.

Size evvel mektebime nasıl başladığımı, mektebimde geçen günleri anlatacağım. Bu pek tatlı ve pek eğlenceli hatıradır. Sonra yavaş yavaş mektep hayatının benim üzerimde hâsıl ettiği kâh acı kâh tatlı tesirleri hikâyeye edeceğim. Şimdi düşünüyorum ki eğer kıymetli amcam olmasaydı ben, mektep duvarlarının arasında bit ot gibi yetişmiş manasız bir mahluk olacaktım. Fakat amcam bana kederli zamanlarımda teselli ve ümitsiz günlerimde ümit ve kuvvet verdi.

Amcamın bana gönderdiği mektupları hala saklarım. Onları ara sıra okumak bana bir zevk, bir neşet verir; kendimi yeniden gençleşmiş, çocuklaşmış bulurum. Benim o kadar faydalı hususlar çıkardığım bu mektupları aziz karilerim, sizlere de tevdi edeceğim. Eminim ki siz de onlardan kendinize mahsus dersler çıkaracaksınız. Amcam bu mektuplarda bana kâh bir baba kâh bir kardeş kâh bir arkadaş gibi hitap etmiştir. Bu mektupların hiç

Sahife: 2

Çocuk Postası

Sayı: 9

birisinde onun titizlenip sinirlendiği bir dakika bulamadım. O, her vakit benim yolum[un] üzerinde bir rehberlik vazifesi ifa etti. Benim küçük bir vakadan müteessir olarak mektepten, hayatımdan, kendimden vazgeçtiğim dakikalarda onun irşatlarıyla hakikati görebilme saadetine erdim. Size, benim başımdan geçen bu küçük vakaları anlattığım zaman siz âdeta kendinizi görür gibi olacaksınız. Ben, amcamın nasihatleriyle teessürlerimi yenebildim. Ümit ederim ki siz de bu satırlar arasında kendinize rehber olabilecek nasihatler bulabileceksiniz.

Şimdi büyüdüm. Saçlarıma yavaş yavaş birkaç beyaz tel karıştı. Hayatı çok iyi anlıyorum. İçimde yegâne üzüntü, kendimi istediğim gibi hazırlayamamış olma[mdır]. Ben ki akranımın arasında oldukça iyi yetişmiş olanlardan sayılırım. Yine [de] çok noksanlarım[ın] olduğuna eminim. Çok defa, niçin o zamanlar bugün gibi düşünemedim, diye yanar ya[kı]nırım. Ve mini mini karilerim, sizlere gıpta ederim. Kendi kendime düşündüğüm vakit, bugün çocuk olsaydım neler neler yapacaktım, diyerek telhif ettiğim anlar çok olur. Onun için size, tecrübelerimin hâsıl ettiği düşüncelerimi de söylemek arzusundayım. Öyle sanıyorum ki bunlar da sizin için ayrı bir fayda olacaktır.

Mamafih benim için pek kıymetli olan defterim belki sizi sıkar. E, biraz da haklısınız. Her hafta benim defterimle meşgul olmak biraz can sıkabilir. İstikbale matuf gözleriniz yeni yeni ufuklar temaşa etmek isterse niçin haklı sayılmasın... Onun için sizi ara sıra bugünün vakalarına, bugünün düşüncelerine de sevk edeceğim. Bu suretle, bu sütunlarda siz her hafta kendiniz için faydalı birkaç satır bulmuş olacaksınız.

“Mahalle mektebi oyunlarından...”

— Nasıl, püskül çıkışır mı?

— İşime gelmez... Çıkışa çıkışa benimki güdük kaldı.”

Ağa Babamın Köşesi

Karanfil

Ağa babam yine hepimizi etrafında topladı. Beyazlanmış sakalını, derisi altından damarları tamamen gözükken elleri ile biraz karıştırdıktan sonra:

— Evladım, dedi. Biraz evvel sizin mücadele ettiğinizi gördüm. Biriniz diğerinizle [onun] sözünü ret ile aksini iddia ediyordu. Diğer de kendi sözünde inat ediyordu. Hâlbuki ikinizin de iddia[sı] boştu. Çünkü bir türlü hakikati göremeden kendi yanlış bilgilerinizde ısrar ediyordunuz. Sizi böyle görünce aklıma bir hikâye geldi. Onu anlatmak için [sizi] ya[nıma] çağırdım...

Vaktiyle bir bahçıvan varmış. Bu bahçıvan sanatında çok mahir bir adammış. Bahçesi de âdeta nadide çiçeklerle dolu bir müze gibi imiş. Bu bahçede bilhassa hiçbir yerde bulunmayan bir karanfil varmış. Güzelliği her tarafta şöhret bulmuş. Hele kokusu... elli metre uzaktan hissediliyormuş. Bahçıvan [bu] çiçekleri göstermek için bahçenin kapısını herkese açmış. Günün birinde bahçeye iki kişi girmiş. Her tarafı gezmişler. Nam-ı meşhur karanfilin önünde durmuşlar. Biri eğilmiş, karanfilini [kok]lamış:

— Ne güzel, ne güzel karanfil, demiş. Fakat yazık ki hiç kokusu yok!

Diğeri cevap vermiş:

— Ne söylüyorsun birader! Karanfilin kokusunu ben buradan hissediyorum. Bilakis pek müthiş bir koku var. Fakat maalesef şekli güzel değil.

Yekdiğerini çark eden ve hakikatten uzak olan bu sözleri bahçıvan işitince müteessir olmuş. Bahçede[n] çıkarken arkalarından takip etmiş. Kim olduklarını sormuş ve nihayet anlamış ki karanfilin kokusunu beğenmeyen adam nezleye tutulmuş. Şeklini beğenmeyen de gözleri pek az görürmüş.

İşte yavrularım! Bu hikâye gibi dünya da. Sırf kendi kusurları yüzünden iyi şeyleri fena görenler pek çoktur. Bir şeye fenaya da iyi demezden evvel kendinizde kusur var mı yok mu bunu tetkik ediniz.

Ağa Baba

Sevgili Karilerimiz...

Güzel güzel [ve] seve seve okuduğunuz “Beyaz Turnalar” hikâyesi geçen sayımızda bitmiştir. Bu sayıda onun yerine yine meraklı bir hikâyeye başladık. Badema postanızda her hafta bir güzel ve tam hikâye bulu[na]cak ve aynı zamanda da iki veya üç hafta devam edecek sabitli büyük bir hikâye okuyacaksınız.

Demir Efsanesi

Pek uzak bir zamanda, insanların daha şehir nedir, ev ne demektir bilmedikleri bir devirde... Etrafı yeşil çam ağaçlarından ormanlarla çevrilmiş bir yer vardı. Bu yerde bir hemşire ve iki biraderden ibaret üç kardeş yaşıyordu. Her üçü de anneleriyle ve babalarıyla beraber oyuk bir kaya parçası içinde büyümüşlerdi. Fakat ebeveynleri öldükten sonra yalnız kalmışlar ve birbirlerinden ayrılmışlardı.

İki birader "Lemi" ve "Vayyina" ika[me]t etmek için ormanı tercih ettiler. Hemşireleri "Poja" ise peder ve validelerinin yaptığı mağarada kalmayı tercih etti. Burada beş tavuğu ve iki ineği ile beraber yaşıyordu. Her sabah inekleri sağıp, tavuklarının yumurtasını alır, süt ve yumurtayı karıştırarak yaptığı çörekleri ormandaki kardeşlerine verirdi. Ağabeyleri "Lemi" ve "Vayyina" ise mukabilinde kız kardeşlerine vurdukları geyiklerin boynuzlarını, öldürdükleri hayvanın derilerini getirirlerdi.

İki birader çok bedbaht idiler... Orman çok soğuk olurdu. Ve hatta don da çoktu. Buna mukabil kendilerini müdafaa edecek hiçbir silahları yoktu. Ellerinde yalnız ağız tarafları ince ve siv[ri] taş parçaları, kendilerine hem balta hem silah vazifesini görüyordu.

Demir ve çelik bu devirde daha malum değildi. Taştan aletlerle hiçbir şey yapılamayacağını elbet takdir edersiniz. Sizin gibi iki iyi birader de ellerindeki taş parçalarının bir şeye yaramadığını gördüğü için çok müteessir oluyorlardı. Fakat ne yap[salar] çaresizlikle karşılaşıyorlardı. Geceleri kurt, ayı gibi hayvanların taarruzuna maruz kalmamak için ağaçların yüksek dallarına çıkarlar, oralarda pineklerlerdi. Kışın lapa lapa yağan karların altında soğuktan don[ar]lardı. Eğer şiddetli bir rüzgâr eser de ağaçların kudurmuş dallarını yere düşürürse bu dalları toplarlar, üst üste yığarlar kendilerine sığınacak muvakkat bir yer yaparlardı.

Vayyina, bu tarz hayattan o kadar şikâyet etmiyordu. Hatta alıştığı için memnun bile oluyordu. Ormanda ökse ile kuş tutuyor, nehirde olta ile balık avlıyor ve kuşlardan öğrendiği latif havaları ıslık ile terennüm ederek yaşıyordu. Lemi'ye

gelince o, bu suretle yaşamaktan hiç memnun değildi. Hemen her vakit hiddet ve asabiyet içinde idi. Ormandan nefret ediyordu. Ormanın sade, fena şeylerinden değil güzel kuşlarından, yabani ağaçların tatlı meyvelerinden, latif çiçeklerinden hoşlanmıyordu. Hatta ormana karşı büyük bir muhabbeti olan kardeşi Vayyina'yı bile sevmiyordu. Muhabbeti yalnız hemşiresi "Poja"ya idi. Onu seviyordu. Çünkü Poja, hem sevimli hem zeki hem de büyü ve sihirli uğraşan bir kızdı. Ara sıra yanına gidince kendine iyi fikirler verir, güzel ve sehhar şarkılarla memnuniyetini celp ederdi.

Bir akşam Lemi'nin canı pek fazla sıkılmıştı. Âdeta çatacak adam arıyordu. Oyalanmak içi[n] kız kardeşinin mağarasına gitti. Poja, ineklerin sütünü geyik derisinden mamul torba gibi güğümlere sağmakla meşguldü. Lemi, bir taşın üzerine oturdu. Başını avuçları içine aldı:

— Ah, Pojacığım, dedi. Çok bedbahtım. Artık tahammül edemeyeceğim. Gece, pi[n]eklediğim ağaca bir kurt çıktı, az kaldı beni yiyecekti. Bereket versin karanlığa güç hal ile kaçarak kurtuldum. Kaçarken başımı kayalara, ağaçlara çarptım. Bu sabah ise uyukladığım dal üstünde soğuktan az kaldı donuyordum. Biliyorum sen çok zeki, çok kurnaz aynı zamanda ç[o]k âlimsin. Bana bir çare göster, bir yol bul. Kendime bir yer yapacağım. Aynı zamanda nefsimi vahşi hayvanların tecavüzüne karşı müdafaa edeceğim.

Poja cevap vermedi. Sadece güldü ve ineklerini sağmaya devam etti. Hemşiresinin cevap vermediğini gören [Lemi] hiddetlendi. Tehdit etmek için yanına yaklaştı. Bir de ne görsün? Hayret! İneğin birinin sütü kan renginde, kıpkırmızı; ötekinin ise simsiyah akıyordu. Şaşırıldı. Şaşkınlığı o kadar büyüktü ki kendi derdini bir müddet için unuttu.

Poja, sütleri sağdıktan sonra ineklerini taş oyuğunun ahır vazifesi gören köşesine götürdü ve bağladı. Kardeşine döndü. Hayvan derisinden yapılmış güğümleri gösterdi:

— Lemi, dedi. Benden istediğin muavenet işte, o gördüğün güğümlerin içindedir, al!

Lemi yine hiddetlendi. Poja kendisiyle alay mı ediyordu! Birer tekme ile güğümleri devirdi. Sütler, siyah mürekkep ve kırmızı kan gibi birbirine karışarak

otların üstüne yayıldılar. Vakit geçmişti, gece yaklaşmıştı. [Lemi] o zaman [ormana] dönemedi. Homurdana homurdana olduğu yere uzandı ve uyudu. Uyurken bile küfürler ederek sayıklıyordu. Sabahleyin [Lemi] uyandı. Gözlerini ovuşturduktan sonra sağına soluna bakındı. Yanında siyah süt ile kırmızı sütün dökülerek birbirine karıştığı yerde, o ana kadar görmediği iki şey, iki büyük cisim gördü. Eli ile dokundu. Hem sert hem de buz gibi soğuktı. Kaldırmak istedi, kaldıramadı çünkü çok ağırdı. Merak ederek kız kardeşine seslendi:

— Poja! Cevap alamayınca daha kuvvetli bağırdı:

— Poja! Benim küçük Pojacığım... Gel, artık bir daha hiddetlenmeyeceğim. Gel... gel... Soracağım şeye cevap ver. Bu siyah, sert, soğuk ve ağır cisim nedir? Bana öğret...

-Mabadı Gelecek Haftaya-

Melik Kemalettin

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 9

“Yazısız Hikâye

1-2-3-4”

Manzum Masal

Korku Bilmeyen Çoban

-Mabadı-

Hemen ifa ederim,

Mezarlığa giderim.

Hatta etmeden telaş,

Sayarım yavaş yavaş

Mezarları bütün,

Söylerim ertesi gün.

* * *

Nihayet akşam oldu,

Günün ışığı söndü.

Köye çöktü karanlık,

Vakit gelmişti artık.

* * *

Çoban yollara baktı,

Sonra kahveden kalktı.

Bakmadan sağ[ı]na soluna,

[Devam] eyledi yoluna.

* * *

Ufukta eriyip gün,

Kaçarak bütün bütün

Hep karara karara

Yabancı diyarlara

Ziyasını dökmüştü,

Bir karanlık çökmüştü.

Şimdi her yer ıssız,

Köyler sessiz sedasız,

Gürültüsüz kalmıştı,

Bir uykuya dalmıştı.

* * *

Yalnız durup bir zaman

Dinlenirse uzaktan

Sesler duyuluyordu:

Köpekler uluyordu.

İnlerken vahşi rüzgâr,

Göklerde yıldızlar

Ona gülümsüyordu.

Zulümat bir duvar gibi

Titriyordu kalbi.

Aksedip derin derin

Bu karanlık köylerin

Uzadıkça gecesi

Keskin bir çan sesi.

Korku bilmeyen çoban

Yürüyüp hayli zaman

Köylerden uzaklaştı,

Mezarlığa yaklaştı.

Yürüyüp az bir zaman

Sonra gördü uzaktan,

Sık ağaçlı bir yeri,

Karanlık servileri.

Korkmadan ilerledi,

İçinden şöyle dedi:

Bu mezarlığa girer,

Taşları birer birer

Sayarım, gün doğarken

Köye dönerim erken

Veririm halka haber.

* * *

Çoban bu sözleri der,

Mezarlığa girer.

Mezarları hep tek tek

Elini sürüp sayar,

Der ki: Yüz tane var!

Yere sürüp elini,

Görür ki bir de yeni

Kazılmış bir mezar var.

O zaman baştan sayar,

Der ki: Tam yüz bir oldu.

Vücudum pek yoruldu,

Mezar saymaktan bütün.

Şuracıkta bir tütün

Sararım biraz durup

Bir kenara oturup

Çoban bir yer ararken
Tütünü sararken
Çekemedi bir nefes,
Arkasından sert bir ses
Der ki: Hiç kaçma, dur!
Biri der: Dur deme, vur!
Çoban bakar her yeri,
Vücutları pek iri,
İki korkunç eşkıya
Birden çıkıp ortaya
Öldürecekler onu
Çoban görünce bunu
Çekerek Bismillah
Bir taş alarak ele
Hiddetlenir, köpürür,
Hırsızları öldürür.

-Bitmedi-

Necdet Rüştü

Peri Hikâyeleri

İnci Ağlayan Ceylan

Vaktiyle...

Seneleri unutulmuş bir zaman içinde sık ağaçlarla dolu geniş bir ormanda, güzel müşaşa bir ceylan yaşıyordu. Bu ceylanın rengi beyazdı. Süt gibi bembeyazdı. Aynı zamanda da dört ayağında da altın nalları vardı. Civar köyler, bu beyaz ceylanın ara sıra feryat ederken ağladığını ve gözlerinden yaş yerine inci taneleri döktüğünü söylüyorlardı. Bu incilerin her birisi fındık cesametinde imiş ve başlı başına büyük bir servet teşkil ediyormuş. Birçok avcı ve oduncu, ormanda tesadüf ettikleri bu incilerden toplayıp zengin olurlar. Bu vaka, en uzak memleketlere kadar duyulur. Her taraftan akın akın adamlar gelir. Ormana dalarlar, gözyaşları inciden, nalları altından olan bu harikulade beyaz ceylanı ele geçirmek için çok uğraşırlar ve muvaffak olamadan avdet ederler. Bunların bir şey yapamadan, esrarengiz ceylanı elde edemeden hatta göremeden avdetleri de her tarafta duyulur.

Bu ormana yakın şehirlerden birinde “Talas” isminde zalim, hunhar bir eşkiya, her ne pahasına olursa olsun beyaz ceylanı tutmaya ve onun vücudunda saklı olduğunu zannettiği muazzam serveti elde etmeye azmeder. Talas, zalim olduğu kadar da mahir bir avcı olduğundan maiyetine aldığı kendi gibi bir sürü haydut ve av köpekleri ile ormanı alt üst eder. Birkaç defa beyaz ceylanı görür fakat bir türlü tutmaya muvaffak olamaz. Süvarilerin atları çatlar, köpekler yorgunluktan yarı yolda kalır. Talas, kan ter içinde hiddetlenir. Fakat bunların hiçbiri işe yaramaz. Ceylan, takip edenlerin elinden yıldırım suretiyle kaçarak kurtulur. Haydut kendi kuvvet ve kudreti ile bu esrarengiz hayvanı elde edemeyeceğini anlar. Hileye, hitaya tuzak kurmaya karar verir ve ormanın birçok yerine [tuzak] yerleştirir.

Ormana yakın bir su kenarında, ufak bir kulübede, “Hakkı” isminde fakir, kimsesiz bir çocuk vardı. Bu çocuk haftada iki gün ormana girer, mantar toplar, [bunları] çarşıya götürerek satar, parası ile de ekmek alarak geçinirdi.

Hakkı bir gün yine ormana gitti. Topladığı mantarları sepetine doldurdu. Kulübesine dönerken ormanın derinlerinden doğru gelen bir inilti, bir ağlama sesi işitti. Hakkı hem cesur hem de merhametli bir çocuktü. Sepetini bir ağac[ın] kenarına bırakarak ağlama seslerinin geldiği tarafa koştu. Bir de ne görsün! Beyaz ceylan,

balık ağından yapılmış bir tuzak içinde çırpınıp duruyor... Hakkı, herkesten uzak fakir bir hayat yaşadığı için ceylanın şöhretini bilmiyordu. Tuzak içinde süt gibi bembeyaz bir ceylanın çırpınmasını görünce bir nida-i hayret kopardı:

— A, ne güzel hayvan!

Fakat kulağına akseden bir ses üzerine olduğu yerde dondu kaldı. Bu ses, latif bir insan sesi idi. Söyleyen de ceylandı. Diyordu ki:

Sahife: 6

Çocuk Postası

Sayı: 9

— Ey, merhametli, alicenap Hakkı! Beni düştüğüm bu tuzaktan kurtar. Zalim haydut Talas'ın eline düşeceğim.

Hakkı hemen cebinden çakısını çıkardı. Tuzağın iplerini kesti. Beyaz ceylan kurtulmuştu. Fakat ormanın içlerine doğru kaçmak yeri[ne] Hakkı'nın yanına yaklaştı. Minnettar bir vaziyetle ayaklarına süründü:

— Allah senden razı olsun, dedi. Beni kurtardın fakat ben de nankör değilim. Yaptığın bu iyiliği hiçbir vakit unutmayacağım. Şimdi buralarda durmayalım. Neredeyse Talas canavarı gelir. Beni kurtardığını görecektir seni hemen öldürür.

— Ey, güzel mahluk! Sen görüldüğün gibi bir ceylan değilsin. Fakat zannedersem ceylana tahavvül etmiş bir sultansın.

— Evet, öyleyim çocuk. Çok doğru keşfettin.

— O zaman zalim dediğin Talas buraya gelsin. Ben ondan korkmam. İster süngü ile ister kılıçla, ne ile olursa olsun onu bir hücumda öldürürüm.

Beyaz ceylan, kendisini kurtaran gen[c]in bu cüretkârlığı karşısında hem takdîrkâr hem de endişeli bir vaziyet aldı.

— Tedbirsizlik etme. Talas ile karşı karşıya gelmekten ne kazanacaksın? Etrafına bak, gözümden akan bu inciler seni zengin etmeye kâfi değil mi? Daha ne istiyorsun? Senin hayatını tehlikede görmek, tekrar ağlama[mı] mı arzu ediyorsun?

Hayır, hayır! Bunu yapmayacaksın. Mademki beni bu tehlikeden kurtardın eğer cesur isen yapacak bir hizmetin daha var. Ben “Güneş Memleketi”nin padişahıyım. Beni bir sihirbaz ceylan şekline soktu ve tacımı, tahtımı, saltanatımı elimden aldı. Bu sihirbazla başa çıkmak için cesaret ve kuvvetten ziyade hita ve kurnazlık lazım. Yapacağın şey, bu sihirbazın yanında içerisinde sihirli su dolu küçük bir şişe vardır, işte bu şişe benim tılsımımdır. İçindeki sudan bir damla başıma damlatılırsa hemen eski şeklime, genç kız kıyafetime girerim. Fakat dediğim gibi bunlardan daha emin bir yerde bahsederiz. Şimdi burada durmalıyım. Bin arkama, seni öyle bir yere götüreceğim ki taş çatlasa düşmanlarımız bizi bulamayacaklar.

Hakkı bir sıçrayışta ceylanın üstüne atladı. Ormanın içinden, ağaçların arasından ok gibi koşmaya, uçmaya başladılar... Ormandan çıktılar. Dağları, vadileri aynı [sür]atte geçtiler. Hakkı'nın başı döndü. O kadar süratle gidiyorlardı ki nefes bile alamıyordu. Nihayet yüksek bir dağın tepesinde durdular. Bu dağın önünde geniş, muazzam, her tarafı mamur pırıl pırıl parlayan bir memleket vardı. Ceylan:

— İşte bak, dedi. Burası benim merkez-i saltanatım. Nehir kenarındaki şu büyük ve kalesi zümrütten inşa edilmiş sarayı görüyor musun? O da benim sarayım. Şimdi, içinde beni ceylan kıyafetine sokan malum sihirbaz hüküm sürüyor. Haydi, yolun açık olsun. Git, kurnazlık et, hile [ve] hitaya müracaat et. Ne yaparsan yap, tılsımı getir o zaman iste benden ne istersen...

“Ebu Cerrar”, Feyz-i Seher Sultan'ın taç ve tahtı[nı] gasp eden sihirbazın ismiydi. Bütün memleketi yed-i zaptına geçirmişti. Mamafih diğer taraftan da sihirbazlığı, büyücülüğü terk etmiyordu. Her sabah erkenden, daha herkes uykuda iken kalkar, sarayın kirli bir kuyusundan çıkar, yakın[in]da akan büyük nehrin kenarında birtakım esrarengiz otları toplar sonra bunları kaynatarak büyüsünü meydana getirirdi. Yine bir sabah, adi bir köylü gibi tebdil-i kıyafet ederek saraydan çıktı. Nehir kenarına gel[in]ce suyun içinden çırılçıplak bir adamın çıktığını gördü. Yanına yaklaştı ve sordu:

— Nasıl arkadaş, sabah sabah banyo hoşuna gitti mi? Nehrin suyu zannederim pek çok soğuk değildir.

Nehirden çıplak çıkan Hakkı idi [ve] şu cevabı verdi:

— Bilakis çok soğuk! Hatta insanı iliklerine kadar donduracak derecede fakat ben keyfim için nehre girmedim. Bakınız!(sihirbaz[a] kiraz kadar bir inciyi göstererek) Bu müstesna ve kıymeti biçilemez inciyi nehrin dibinde buldum. Yanında bir tane daha vardı. Hem daha güzeldi. Birazdan gelip onu da alacağım. Şimdi ısınmak için hana adar gidiyorum.

Hakkı bu sözleri söyle[rken] bir taraftan da bir taş kovuğu içine koyduğu elbiselerini giymişti. Sihirbazı nezaketle selamladıktan sonra nehir kenarından uzaklaştı. Lakin biraz ötede bir ağacın arkasına saklandı.

Ebu Cerrar yalnız kalır kalmaz hemen nehrin kenarına yaklaştı. Gözlerini suyun derinliğine dikti. Ta dipte hakikaten büyük bir inci parçasını gördü. Gözleri dört açıldı.

— Budala, dedi. Zannediyor ki nehirdeki serveti kendisine bırakacak kadar aptalım! Suyun dibindeki bu inci, benim hazinemın bütün mevcudundan daha kıymet[ta]r. Herhalde ona malik olma[m] lazım...

Ebu Cerrar, hiç tereddüt etmeden hemen soyundu. Elbiselerini olduğu yerde bıraktı ve alelacele inciyi almak için baş aşağı daldı. Ağacın arkasında sihirbazın bütün hareketini tarassut eden Hakkı, hemen yerinden fırladı. Ebu Cerrar'ın elbiselerini kaptığı gibi bacaklarının bütün kuvvetiyle kaçmaya başladı. Yakın[ın]da olan bir ormanda kendisini bekleyen beyaz [ceylanın] yanına koştu. Hemen elbiselerinin ceplerini araştırdı. Tılsım şişesini buldu. Gözlerinden yaş yerine inci damlayan, nalları altından olan [ceylanın] başına bir damla akıtır akıtmaz [ceylan] müstesna ve harikulade güzel genç bir kız şekline girdi. Feyz-i Seher Sultan artık bu suretle [ceylanlıktan] kurtulmuştu.

Sayı: 9

Çocuk Postası

Sahife: 7

“Gökyüzünden bu kadar su boşalıyor da o kadar ihtiyacımız olduğu halde niçin bir avuç toprak düşmüyor?”

Hakkı[’nın], karşısında duran genç kızın harikulade güzelliği karşısında, gözleri kamaştı. Hemen ayaklarına kapanmak üzere idi ki Feyz-i Seher Sultan buna mâni oldu. Kendisini iki defa kurtarmış olan delikanlının boynuna atladı:

— Hakkı, dedi. Sen bana değil[sin] ben sana minnettarım. Binaenaleyh sen benim zevcim olacaksın. Bu koca saltanatı da beraber idare edeceğiz. Şimdi gel, sarayıma girelim, alçak sihirbazın cezasını verelim.

Halk, sultanlarının avdetini görünce ve işitince pek çok sevindiler. Haftalarca süren şenlikler yaptılar. Ebu Cerrar, nehir kenarında çırılçıplak bir halde, “Yetişin, hırsız elbisemi çaldı!” diye bağırırken bulundu. Yakalandı ve idamına karar verildi.

Zalim haydut Talas’a gelince o da cezasını buldu. Bir gün parasız kalarak yol hırsızlığına çıktı. Fakat karşısındaki kendisinden kuvvetli olduğundan bir demir darbesiyle Talas’ın beynini patlattı.

Feyz-i Seher Sultan artık bütün düşmanlarından kurtulmuştu. Kendisini seven ve himaye [e]den Hakkı ile beraber uzun seneler yaşadı. O kadar ki torunlarının çocuklarını bile görmeye muvaffak oldu.

Haftaya: “Şems-i Fer Sultan”. Meraklı bir peri hikâyesi okuyacaksınız...

Nüzhet’in Trampeti

Sünnet düğünü münasebetiyle amcası, Nüzhet’e güzel bir trampet hediye etti. Nüzhet’in sevincine artık payan yoktu. Sabahtan akşama kadar trampetiyle evin içindekileri rahatsız etmeye başladı. Nihayet babası tahammül edemeyerek trampeti aldı ve dolaba kilitledi. Birkaç gün sonra Nüzhet babasına yalvarmaya başladı:

— Kuzum, bey baba! Canım bey baba! Ne olur trampetimi ver.

— Olmaz! Yine kafamızı ağrıtabak, kulaklarımızın zarını patlatacak[sın] değil mi?

— Emin ol baba, söz veriyorum, trampeti siz uyurken çalacağım.

Hem Oyun Hem Ders

Sekiz-on arkadaş bir araya gelince ne oyna[ya]lım, diye düşünmeyiniz. Size burada tarif edeceğim oyun, sizi hem eğlendirecek hem de ders yerine geçecektir.

Bulduğunuz yer eğer bahçe gibi bir mahal ise toprağın üzerine değnekle, yok bahçe değil de evde iseniz bir tebeşirle zeminin üzerine kabataslak bir Türkiye haritası hududu çizin. Arkadaşlarınızın her birisi[ne] birer vilayet ismi veriniz. Mesela, İstanbul, Ankara, Bursa, Eskişehir, Sivas, Adana, Konya gibi. Sonra içinizden birisi, “bir, iki, üç” diye bağırır. “Üç” der demez herkes ismini taşıdığı vilayetin haritada bulunması lazım gelen yerine koşarak gitsin ve dursun. Bu oyun, vilayet isimlerinin şehir, ova, dağ isimleri ile de değiştirilmek suretiyle tekrar edilebilir. Hem eğlenmiş hem de istifade etmiş olursunuz.

“Kız:

— Niçin kışın geceler, yazın gündüzler uzun olur?

Erkek:

— Yazın bol bol gezmek, kışın çok çok istirahat etmek için!”

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 9

Beşinci Sayımızdaki Bilmecemizin Halli

“Ankara”, “An”, “Ak”, “Kara”, “Ra” idi.

Doğru halledenler meyanında çekilen kurada birinciliği, Fatih İnas Numune Mektebinden Nevvare Hakkı Hanım ihraz yıldızlı güzel bir cep defteri kazanmıştır.

İkinciliği, Vefa Sultanisinden 575 Tarık Hayri Efendi ihraz güzel bir albüm kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Çamlıca İnas Sultanisinden Melahat Hanım ihraz bir mürekkepli kalem kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Üsküdar Sultanisinden 152 Ferit Efendi, Vefa Sultanisinden 325 Necmettin Efendi, Erenköy[‘den] Mehmet Refik Efendi, Kandilli İnas Sultanisinden Naime Ahmet Hanım, Üsküdar Sultanisinden 274 Muzaffer İbrahim Efendi, Mahmudiye Mektebinden 287 Mehmet Mazhar Efendi, Konya Lisesinden 85 İbrahim Kemalettin Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Eskişehir Mal Hatun İnas Mektebi talebesinden Nimet Zeki Hanım, Tarsus’ta[n] Hüseyin Lütfü Efendi, Çamlıca’da[n] Sabiha Mehmet Hanım, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 48 Fikret Efendi, Kastamonu Lisesinden 171 Ali Rıza Efendi, İzmir Dumlupınar Mektebinden 17 Zeki Efendi, Adana Sultanisinden 782 Cezmi Efendi, İstanbul Rüstem Paşa Medresesi İptida-i hariç 342 Hafız Süleyman Ziver Efendi, Eyüp Sultan İnas Numune Mektebinden 629 Mazhar Sadık Hanım, İnegöl[‘den] Nezahet Ragıp Hanım, Beyazıt serkomiserinin mahdumu Hüseyin Şadi Efendi, Tarsus Rehber-i Feyz Mektebinden 36 Hüseyin Adil Efendi, İnebolu Numune Mektebinden 258 Haluk Fikri Efendi, Karesi Lisesinden 57 Fuat Efendi, Müdde-i Numune İnas Mektebinden Saiye Reşat Hanım birer kartpostal kazanmışlardır.

Beşinci Müsabakamızdaki Suallerimize Doğru Cevap Verenler

Doğru cevap verenler meyanında çekilen kurada birinciliği, Rehber-i Saadet Mektebinden Ali İhsan Efendi ihraz bir takım Tarih-i Umumi kazanmıştır.

İkinciliği, Dârülmualimâtın K. Ferit Hanım ihraz bir pergel takımı kazanmıştır.

Üçüncülüğü Kadıköy Sultanisinden 415 Arif Akit Efendi ihraz bir albüm kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Bezmiâlem Kız Lisesinden 918 Sabahat Ziya Hanım, Antalya Lisesinden 225 Hamit Efendi, Kuleliden 112 Selami Efendi, Nilüfer Hatun İnas Numune Mektebinden 160 Zehra Hanım, Ankara Lisesinden 15 numaralı Fahri Efendi, Kütahya Lisesinden 91 Daniş Fuat Efendi, Şems’ül Mekatipten 443

Seyit Ali Efendi, Beyazıt Numune Mektebinden 143 Fazıl Efendi, Hafize Osman Hanım birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Kumkapı Fransız Mektebinden Mehmet Reşat Efendi, Bostancı'dan Şadiye Tevfik Hanım, Eyüp İnas Rüştüyesinden 526 Kemal Mustafa Efendi, Kandilli'de[n] Bülent Raif Efendi, Bursa Sultanisinden 547 Abdullah Azmi Efendi, Üsküdar Lisesinden Mehmet Tevfik Efendi, İstanbul Sultanisinden 532 Mehmet Faruk Efendi, Büyük Reşit Paşa Mektebinden Bekir Lütfü Efendi, Kütahya Mal Hatun İnas Mektebinden 107 Naciye Şükrü Hanım, Beşiktaş Esmâ Sultan Mektebi[n]den 516 Seniha Hanım, Memba-i Füyuzat Mektebinden 600 Mehmet Vecihi Efendi, Gazi Osman Paşa Mektebinden 206 Ekrem Sabit Efendi, Memba-i Arifan İdadisinden 209 İsmail Nihat Efendiler birer kart kazanmışlardır.

* * *

Bilmece

Dakikada bir, iki ayda üç defa görüldüğü halde senede hiç görülmeyen [şey] nedir?

Aramaca

“Lu”, “lü”, “du”, “dü”, “a”, “a”, “ne”, “na”, “lev”, “ba”, “e”, “y”, “be”, “ya”, “cennet”, “mek”, “a”, “a”, “ne”, “na”, “dir”, “ib”, “dolu”, “m”, “gur”, “m”, “kim”, “m”, “e”, “intikam”, “de”, “bile”, “benim”.

Yukarıdaki karışık [sesler], Çocuk Postası'nın evvelki nüshalarında intişar etmiş bir şiirin parçasıdır. Her satır, şiirin [bir] satırı ile alakadar[dır]. Bunları yerli yerine koymak suretiyle hangi şiire ait olduğunu bulunuz.

* * *

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye güzel bir çakı, ikinciye sulu boya takımı, üçüncüye bir atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

Aramacamıza doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yaldızlı cep defteri makinesi, ikinciye bir albüm, üçüncüye mürekkepli güzel bir kalem, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek müsabakaya iştirak edecek küçük okuyucularımız[ın] müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır. Müsabakamıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve müsabakalarımıza iştirak edenler neticeyi on üçüncü sayıda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Aramaca Kuponu Sayı: 9

Bilmece Kuponu Sayı: 9

10. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, Nu. 10

Yıl: 1

5 Teşrinisani 1339 Pazartesi

Sayı: 10

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

Ağa Babamın Köşesi

Namus

Ateş, su, rüzgâr ve namus... Dördü de seyahate çıkmışlardı. Yolları bir müddet beraber gitti. Birbirlerini sevdiler. Hatta ayrılmak istemediler. Fakat her [dördünün] de gidecekleri yerler ayrı ayrı idi. İşlerini gördükten sonra tekrar buluşmak ve arkadaşlıklarını ölünceye kadar uzatmak istediler. Mesele nerede ve nasıl buluşmakta idi.

Rüzgâr dedi ki:

— Ne zaman ağaçların üzerinde yaprakların sallandığını görürseniz biliniz ki ben oradayım.

Ateş:

— Ne zamanki, dedi. Yeryüzünde kıvranarak semaya doğru bir duman çıktığını görürseniz o dumanın çıktığı yerde ben varım.

Su ileri atıldı:

— Beni bulmak pek kolay, dedi. Toprağın üzerinde yeşil bir ot görürseniz hemen, su kardeş buradadır, diyebilirsiniz.

Sıra namusa gelmişti. Namus başını öne eğdi. Müteessir bir sada ile ağlayarak:

— Heyhat, arkadaşlar! dedi. Ayrılığımız son ayrılık... Hepiniz[in] kaybolduktan sonra tekrar bulunmanız için birer alametiniz var. Benim ise yok. Beni bir kere kaybeden ebediyen kaybetmiş olur.

Namus gider dönmez geri,

Yoktur onun belli yeri.

Ağa Baba

“Galatasaray Sultanisinden 374 Sabri ve 241 Ferit Efendiler”

Sahife: 2

Çocuk Postası

Sayı: 10

Demir [E]fsanesi

-Baş tarafı geçen sayıda-

Lemi çok yalvardı. Nihayet Poja dışarı çıktı:

— Ne istiyorsun Lemi?

— Benim küçük Pojacığım... Buradaki siyah, ağır, soğuk olan şey nedir? Bunu ben hiç görmedim.

— Bu demir.

— Demir mi? Demirden ne yapılır?

— Demir ile balta, testere ve çivi yapılır. Balta hem ayıları, vahşi hayvanları öldürmeye hem de büyük ağaçları kesmeye yarar. Testere de ağaç gövdelerini tahta haline koyar. Çivi ise bu tahtaları birleştirir. Soğuktan ve hayvanların tecavüzünden korunacak güzel bir ev meydana gelir.

Lemi sevinçten âdeta deli olacaktı:

— Sevgili Pojacığım, dedi. Ben artık ormanın en kuvvetli adamıyım. Bu kadar iyi bir şey olan demiri bana verdiğin için sana ne kadar teşekkür etsem yine az...

Fakat Poja cadı bir eda ile sağ elinin başparmağını kaldırarak:

— Lemi, dedi. Demir iyi bir şey olmakla beraber fena da olabilir dikkat et.

— Nasıl? Fena da mı olabilir? O halde fena olmaması için ne yapmalı?

— Gider bal arılarının reisesi Güzel Hanım'ı bulursun, ondan bal istersin. Getireceği balın içinde bu demiri bir gün bir gece bırakırsın. O zaman fenalığa alet olmaz, bir felakete meydan vermez.

Lemi:

— Hemen şimdi Güzel Hanım'ı bulmaya gidiyorum, dedi. Ve koşarak ormana daldı. Bal arıları ormanın uzağında, Lemi'nin kardeşi Vayyina'nın bulunduğu yerde idiler. Lemi'nin olduğu yerde eşek arıları vardı. Bu eşek arıları Lemi'nin koşarak gittiğini gör[ünce] merak ederek arkasından takip ettiler. Güzel Hanım ile konuştuğunu işittiler. Lemi bal arılarının reisesine:

— Güzel Hanım, diyordu. Bana çok, pek çok bal lazım. Bu balın için[e] bir gün bir gece demiri koyacağım. Bu suretle de demir daima iyiliğe vasıta olacak, fenalık yapmayacak. Bu balı bana sen bulacaksın. Bu akşam Poja'nın oturduğu yere getireceksin olmaz mı?

Güzel Hanım:

— Peki olur, dedi. Mademki iyilik yapmak içinmiş, bütün mevcudiyetimle çalışacağım ve s[enin] akşama istediğin kadar bal[ı] getireceğim.

Lemi, memnun ve müsterih geri döndü. Fakat eşek arıları öğrenecek şeyi öğrenmişlerdi.

Hemen bal arısının arkasına düştüler. Yakalayarak sordular:

— Sen niçin Lemi'nin sözüne itaat ettin, akşama bal getireceğini söyledin? Sen Vayyina'[nın] [ta]rafında yaşıyorsun. Onun sözünü dinle. Fakat bizimle beraber yaşayan Lemi'ye hizmet etmek senin işin değil.

Güzel Hanım metanetle cevap verdi:

— Ben işi kimin hesabına gördüğüme bakmam. O işin iyi veya fena maksatla mı yapıldığını araştırırım. Lemi benden bal istedi. Bu balı iyilik için kullanacak. Niçin itaat etmeyeyim?

Eşek arıları Güzel Hanım'ın güzellikle yola gelmeyeceğini anlayarak üzerine hücum ettiler. Kanatlarını yoldular ve sürükleyerek ormanın ortasından geçen tozlu yolun üstüne bıraktılar. Bu yoldan gelen geçen eksik olmaz[dı]. Eşek arıları, yolculardan birisinin görmeyerek Güzel Hanım'ı öldüreceğini düşündüler ve memnunen geri döndüler.

Ormanın ortasında pis, hastalıklı bir göl vardı. Buraya hiç kimse gelmezdi. Etrafı zehirli hayvanlarla meskûndü. Eşek arıları buraya gelince düşündüler:

— Lemi'nin istediği şeyi biz götürelim. Fa[ka]t bizim balımız yok. Onun yerine bir şey bulmak lazım, dediler. Etraflarına bakınca yerde sürüne sürüne giden bir yılan gördüler. Hemen yılanı çevirdiler:

— Yılan arkadaş! Ağzındaki zehrenden bize bir parça verir misin?

— Ne yapacaksınız?

— Lemi'ye götüreceğiz. İçinde sabaha kadar demiri ıslatacak.

Yılan sevinç alameti olarak birkaç kere kıvrandı. Mecnunane ağzını açarak:

— Alın, istediğiniz kadar alın, dedi.

Eşek arıları yılanın zehrini aldılar. Lemi'ye götürürken yolda ezilmiş, kan içinde kalmış bir akrep gördüler. Hemen yanına yaklaştılar:

— Akrep kardeş! Sen nasıl olsa ölüyorsun müsaade et de kanından alalım. Yılanın verdiği zehirle karıştıralım. Lemi, içinde demiri sabaha kadar ıslatacak.

Akrebin cevap vermeye takati yoktu. Eşek arıları kandan aldılar. Kan ve zehirden mürekkep bir halitayı Lemi'ye götürmek üzere Poja'nın taş kovuğuna doğru uçtular. Tam bu sırada da ormanın tozlu yolundan geçen bir yolcu Güzel Hanım'ı çiğneyerek öldürdü.

Mabadı var.

Melik Kemalettin

Sayı: 10

Çocuk Postası

Sahife: 3

Küçük Fıkralar

Kahraman Kumandan

Harb-i Umumi 'de Suriye Cephesi'nde bir mevkiimiz düşmanın sıkı bir tecavüzü karşısında tehlikeye düşmüştü. Düşman kumandanı bu mevkiinin müdafiyi olan zabite teslim olması için haber gönderdi. Ve imzalamak üzere bir de mukavele yolladı. Kahraman zabit ise şu cevabı verdi:

— Kumandanınıza söyleyiniz. Gönderdiği mukaveleyi imzalamak isterdim fakat maalesef yanıma kalem almayı unutmuşum. Yalnız kılıcımı aldım...

Kahraman Şehit

İnönü Muharebesi esnasında bütün harekâta hâkim bir tepeyi Yunanlıların elinden almak lazımdı. Fırka kumandanı bir bölük askeri bu tepeyi işgale memur etti. Kanlı bir muharebeye müteakip kahraman bölük tepeyi aldı ve düşmanı püskürttü. Bölük kumandanı başçavuşunu çağırdı ve tepenin zapt edildiğini iki saat uzakta başka bir harbi idare eden fırka kumandanına bildirmeye memur etti. Hâlbuki bu başçavuş mühlik surette yaralanmıştı. Bölük kumandanı ise bunu birden bire fark edememişti. Başçavuş yaralı olduğunu söylemeden vazifeyi kabul etti. Beygirine bindi. İki saat sonra bitap bir halde, üstü başı kan içinde fırka kumandanının önünde resmi tazim ile:

— Tepeyi aldık, dedi.

Fırka kumandanı çavuşun üstündeki kanları görerek:

— Fakat evladım, sen de yaralısın, deyince kahraman çavuş:

— Hayır! Yaralanmadım fakat şehit oldum... Cevabını vererek yere düştü ve teslim-i ruh eyledi.

Açık Göz Nuri

Ağa babası torunlarını görmeye geldi. Nuri'ye bir paket uzatarak:

— Nuri, dedi. Bu pakette iki tane pasta var. Büyüğünü sen al, küçüğünü de kardeşine ver. Nuri paketi açtı, baktı ki pastaların ikisi de bir büyüklükte. Hemen bir tanesinin yarısını ısırarak diğer yarısını küçük kardeşine uzattı:

— Al işte, küçüğünü sana veriyorum.

Sihirli Bir İp

Beyaz bir makara tiresi alınız. Bu tireyi gizli olarak oldukça fazla tuzlu bir su içinde iki üç dakika bırakınız. Sonra ucundan tutarak ve sarmamaya çalışarak tuzlu sudan çıkarınız. Kurutunuz. Kuruttuktan sonra tekrar tuzlu suya so[k]unuz. Yine bir iki dakika sonra ihtimamla çıkararak kurutunuz. Bu ameliyeyi üç defa tekrar ediniz. Üçüncü defadan sonra elinizde[ki] tire artık sihirlenmiştir. Yani başkaları için esrarengiz bir tire olmuştur.

Arkadaşlarınızı toplayınız. Bu tireyi duvara çaktığımız iki çivi arasına bağlayınız. Fakat duvara temas etmemesine dikkat ediniz. Sonra tirenin içine mümkün olduğu kadar hafif bir yüzük geçiriniz ve kibritle tireyi ateşleyiniz. Tire bir baştan bir başa yandığı halde yüzük tirenin külü üzerinde muallakta kalır.

Sebebi: Tabii iplik tamamen yandı fakat tireyi birkaç defa tuzlu suya batırdığımız için tuz tirenin etrafına bir nevi boru gibi sarıldı. İplik yanarken bu boru alevden müteessir olmadı. Ve yüzük muallakta imiş gibi göründü. Hakikatte ise boruya istinat ediyordu.

Bu tecrübeyi yapacağınız odada rüzgâr bulunmamasına dikkat etmelisiniz.

Sevgili okuyucularımız... Postamız sizin bütün arzularınızı temine çalışmak istiyor. Postanızdan neler beklediğinizi bildirirseniz husule gelmesine çalış[ıla]caktır.

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 10

Yazısız Hikâye

“Her şeye el uzatmamalı”

Manzum Hikâye

Korku Bilmeyen Çoban

-Mabadı-

Sonra kahraman çoban

Bir dakika durmadan

Bir mezar taşı bulur,

Üzerine oturur.

Tütünü sara sara

İçer orada sigara.

Oturup rahat rahat

Mezarlıkta üç saat

Canı sıkılır kalkar,

Ufuklara bir bakar:

Zaten güneş doğuyor,

Nur zulmeti boğuyor.

Güneş nurlar yayınca,

Itrafin olmayınca

Öğle vaktinden farkı

Çoban bir yanık şarkı

Hep söyleye söyleye

Yollanır doğru köye.

* * *

Gelmeden köye çoban

Bu korkunç bahsi duyan

Köylerin uzak yakın

Yerinden akın akın

Bir yere gelip halkı

Olmaz mahşerden farkı.

Kadın, kız, genç, ihtiyar

Herkesin merakı var.

Bekleyenlerin kalbi

Atıyor bir kuş gibi.

Toplanıp birer birer

Yollarda gezinenler

Meraktan bıktıyor.

Gürültüler çıkıyor

Her kafadan başka ses.

Sabırsızlanıp herkes
Kimi keder ediyor,
Kimi yazıktır, diyor
Öyle cesur bir gence.
Allah bilir ki, bence
Öyle delilik eden
O mezarlığa giden
Bir dakika sağ kalamaz.
Bunu aklım hiç almaz:
Vücudu anlı şanlı
Bir çoban delikanlı,
Perilerle cinlerin
Yatağı olan yerin
Koynuna atılamaz.
Unuttuk mu, geçen yaz
Muhtarın oğlu Hasan,
Bekçinin deli oğlan,
Sakaların Kıl Bıyık,
Bir de bizim Pis Bıyık,
Toplanarak dört kişi,
Bırakarak her işi,
Sabırsızca, sessizce
Köyden çıkıp bir gece

Görmek için cinleri
O tehlikeli yeri
Dolaşmıştı, gezmişti,
Ertesi gün sızmıştı
Köy[e] bilinmez bir keder
O gün rahmetli peder,
Gidip hepsini bulmuş,
Fakat hepsi yorulmuş.
Cinlerle olmaz şaka
Hiç şüphem yok, mutlaka
Bu korku bilmez çoban,
Gidecek köye kurban

* * *

Halk bunları söylerken
Pek çok merak ederken
Köyün mezarlık yolu
Üstünde sevinç dolu
Haykırmalar yükseldi,
Atlılar dedi: Geldi,
Bir kılında yok ziyan
Korku bilmeyen çoban!

* * *

Ahali birden coştı,

Yollara birden koştu.

Baktılar Çoban Memiş,

Elinde birçok yemiş

Sayı: 10

Çocuk Postası

Sahife: 5

Diyor ki: Pek çok zaman

Korku arayan çoban

Size neler topladı...

* * *

Sevincinden hopladı

Genç, yaşlı, kadın, erkek

Türküler söyleyerek.

* * *

Sonra bütün köylüler

Okşayıp birer birer,

Dediler: Geçmiş olsun!

Kimi: Çok yaşa tosun!

Kimi: Ey, delikanlı!

[Ki]mi cura bağla[dı]

Kimi kadın ağla[dı]

Oturup sevincinden.

* * *

Çoban halkın içinden
Şaşarak bu telaşa,
Çekilip baştanbaşa
Macerayı söyledi.
En sonra meyus dedi:
Fakat korkuyu bulmadım
Derdimden kurtulmadım.

* * *

Köyden bütün ahali
Dinleyince bu hali,
Kahvede toplandılar,
Geçen yazı andılar.
Çünkü o yıl dört erkek
Mezarlığa giderek
Aramıştı cinleri
Sonra o meşum yeri
Ertesi gün köylüler
Arayıp birer birer
Boğulmuş bulmuşlardı.
Demek bu cinin adı,
Eşküyaymış hakikat.
Hep köylüler o saat,
Mezarlığa doğruldu,

Eşkivaları buldu,
Mezarlıkta gebermiş.
Köylü böylece ermiş
Eşküyadan halasa.
Fakat gönlünde tasa
Her zaman çoban Memiş
Rast geldiğine dermiş:
Ben korkuyu bulmadım
Meraktan kurtulmadım!

* * *

Bir gün köyde imam,
Demiş: Her gün çekip gam
Bu genç helak olacak,
Sararacak, solacak.
Aramış kaç senedir,
Ben bari korku nedir
Göstereyim çobana
Gelsin bir sabah bana.
Ben ona bir pederim,
Pek çok ikram ederim.
Bir gün bende yemek yer,
Bu maksadına erer!

* * *

Bunu duyunca Memiş,
Omuz silkerek demiş:
Korku bilmezdir adım,
Onu kaç yıl bulamadım.
Gezsem de bulamam yine
Giren imam evine
Hiç korkuyu bulur mu?
İmamdan korkulu[r] mu!

-Bitmedi-

Necdet Rüştü

Sahife: 6

Çocuk Postası

Sayı: 10

Peri Hikâyeleri

Şems-i Fer Sultan

Bir kış gecesi, hepimiz sıcak bir odaya toplanmıştık. Dışarıda rüzgâr bütün şiddetiyle esiyordu. Her taraf bembeyaz

“Karayel Şems-i Fer Sultan’ı kaçırdı.”

Kar içinde idi. Fanilasını örmekle meşgul olan Emine Teyze, elindeki işini bıraktı:

— Yavrularım, dedi. Siz, karla rüzgârın ve denizin hikâyesini bilir misiniz? Kışın yağan karlar, esen soğuk rüzgârlar neden ve nasıl olmuştur size anlatayım. Bunların sebebi “Karayel” isminde sihirbaz bed [bir] adamın Şems-i Fer Sultan’ı zorla kaçırmış olmasıdır. Eğer Karayel, Şems-i Fer Sultan’ı kaçırmamış olsa idi bugün ne deniz ne kar ne de rüzgâr mevcut olurdu. Dinleyiniz...

— Vaktiyle yeryüzünü sihirbazların, büyücülerin istila ettikleri bir devirde, insanların soğuk ve sıcak nedir bilmedikleri bir zamanda “Karayel” isimli bir sihirbaz vardı. Bu sihirbaz, çok fena bir adamdı. Para için can[ını] verirdi. Dünyada ne kadar servet varsa hepsine sahip olmak isterdi. Birçoklarının canlarını yakmış, büyü ile sihir ile mallarına, servetlerine konmuştu.

Karayel bir gün, güller, sümbüller diyarının padişahı Muhteşem Han’ın büyük bir servete sahip olduğunu işitti. Bu serveti elde etmeği kurdu. Fakat Muhteşem Han, emsali görülmemiş derecede muazzam servetini iyi muhafaza ediyordu. Hazinesinin etrafında müsellaah nöbetçiler gece gündüz her saat dolaşıyorlardı.

Karayel, sihirbazlığı nispetinde korkaktı. Bu serveti kuvvet ile alamayacağına aklı kesti. Hidayaya müracaata var[dı] ve Muhteşem Han’dan kızı Şems-i Fer Sultan’ın dest-i izdivacını talep etti. Bu suretle hem kızına hem de servetine sahip olacaktı.

Muhteşem Han, dünyada bir misali daha bulunmayacak kadar güzel olan kızını tabi Karayel gibi suratsız bir sihirbaza veremezdi. Nitekim izdivaç talebine karşı şu cevabı gönderdi:

— O mendebura söyleyin! Ne kızımın ne de servetimin yü[zü]nü görebilir. Nafile uğraşmasın. Eğer kızar da bana karşı [gel]mek isterse bilsin ki oğlum Gazanfer onun kemiklerini tuz gibi dağıtır.

Karayel, bu haberi alınca hiç sesini çıkarmadı. İşi daha fazla kurnazlıkla halletmeyi düşündü ve kararını verdi. Evvela Şems-i Fer Sultan’ı kaçırarak sonra da kızını i[a]de şartıyla babası Muhteşem Han’ın bütün servetini isteyecekti.

Bu maksatla yola çıktı. Esrarengiz memleketlerden geçti. Hiç kimsenin bulunmadığı bir yere geldi. Burada çelik ve demirden yedi katlı ve yedi kuleli bir [ka]le yaptı. Kale biter bitmez büyü sayesinde kuş gibi uçarak Muhteşem Han’ın sarayına girdi. Vakit gece idi. Bir efsun okudu. Bu efsun ile kimseye gözükmeden Şems-i Fer Sultan’ın odasına çıktı. Hiçbir şeyden haberi olmayan sultan derin bir uykuda idi. [Karayel,] [sultanı] uyandırmadan kolları arasına aldı. Geldiği gibi uçarak yaptığı kaleye döndü. Şems-i Fer Sultan’ı bir yatağın üzerine bıraktı. Şems-i Fer Sultan, kendisine geldiği zaman bulunduğu yere baktı. Şaşırıldı. Bu sırada Karayel karşısına dikildi:

— Sizi ben kaçırdım, dedi. Burası babanın sarayından yıllarca uzaklıktadır. Etrafında da hiç kimse yoktur. Bağırса, feryat etsen nafile... Ölmeden kurtulmak için babana bir kâğıt yaz ve bana ver. Bütün servetini Kaplan Ovası'na bıraksın. Bir tek inci eksik olursa kabul etmem. Bu servetini alınca seni getirdiğim gibi üç dakika içinde, sihir kuvvetiyle geldiğin yere iade ederim. Sana yedi gün müsaade... Yedi günden sonra ise kendini ölmüş bil!

Şems-i Fer Sultan, böyle bir mektup yazmak istemedi. Diz çökerek Cenab-ı Hakk'a duaya başladı. Bu sırada Muhteşem Han, kızının kayıp [olduğunun] farkına varmış. Her tarafa adamlar çıkarmış. Aratmış, taratmış... bir türlü bulduramamıştı. Sarayda kızının matemini tutuyordu. Şehzade Gazanfer ise, pek ziyade sevdiği hemşiresi için gözyaşları döküyordu.

Aradan dört gün geçti. Şems-i Fer Sultan hala yedi kuleli kalede mahpustu. Bir sabah kapatıldığı yerin penceresinin önüne geldi. Etrafına baktı. Babasının yanında geçen mesut ve rahat demlerini hatırladı...

Sayı: 10

Çocuk Postası

Sahife: 7

Göğsü şişti, kalbinde derin bir “ah!” ko-ptu. Dudakları arasından çıkan bir ahın nefesi birden büyüdü... büyüdü... büyüdü. Pek çabuk bir rüzgâr haline geçti. Dağlardan, bayırlardan, ovalardan aştı. Muhteşem Han'ın sarayının penceresine kadar gelerek çarptı. Bu rüzgârı hisseden şehzade:

— Ah! dedi. İşte kız kardeşimin, altın saçlı Şems-i Fer Sultan'ın nefesi ta buraya kadar geldi. Fakat kendisi acaba nerede? Allah'ım bana yol göster, kardeşimi kurtarayım.

Şems-i Fer Sultan, ağzından çıkan nefesin rüzgâr olduğunu görünce bir ümide düştü:

— Acaba, başörtümü bu rüzgâra tevdi etsem babamın sarayına kadar götürür mü? Dedi. Ve hemen beyaz başörtüsünü çıkararak pencereden bıraktı.

Başörtüsü rüzgârın arasında birden bin parça oldu. Her parçası da ayrı ayrı biner parçalara ayrıldılar ve zemine yağmaya, rüzgâr ile savrulmaya başladılar. Şems-i Fer Sultan'ın başörtüsü kerhen arzı kaplayan kar şekline girmişti. O zamana kadar bilinmeyen bu kar, ta Muhteşem Han'ın sarayına kadar geldi. Sarayın üstünü beyaz bir örtü gibi katladı. Şehzade Gazanfer yine bir “ah!” kopardı:

— Bunda, bu beyaz örtüde Şems-i Fer Sultan'ın kokusunu duyuyorum. Kardeşim bana haber gönderiyor. Benden imdat istiyor fakat nerede? Ya Rabbi, nerede?

İki gün daha geçti. Müddetin [bitmesine] yirmi dört saat kalmıştı. Şems-i Fer Sultan, pederinin servetini bu menhus sihirbaza teslim etmektense ölmeyi tercih ediyordu. Bir gün kalan ömrü için ağlamaya, gözlerinde sel gibi yaşlar dökülmeye başladı... Hayret! Mucize... Bu gözyaşları gittikçe büyüdü... büyüdü... büyüdü. De[re], sel, nehir haline intisap ettikten sonra büyük bir deniz oldu. Bu denizin dalgaları, güller, sümbüller diyarının padişahı Muhteşem Han[ın] sarayına kadar geldi. Şehzade Gazanfer, deniz kokusunda kız kardeşinin gözyaşlarını hissetti:

— Cenab-ı Hakk, bana yol gösteriyor. Bu su beni altın saçlı Şems-i Fer Sultan'ın bulunduğu yere götürecektir, dedi. Aynı zamanda denize düşen karlar birleşti. Bir araya gelerek küçük bir sa[n]dal halini aldı. Şehzade Gazanfer, bu sandala bindi. Rüzgâr esti, sandalı Şems-i Fer Sultan'ın mahsur olduğu kaleye getirdi.

Karayel, bir haftadır zuhur eden mucizeler karşısında şaşırmış, bütün bunları[n] kendi sihir ve büyüünden daha kuvvetli olduğunu teslim etmişti. Başına gelecek felakete intizaren tir tir titriyordu. Şehzade Gazanfer'in geldiğini görünce hemen ayaklarına kapanarak af diledi. Gazanfer Karayel'in elini ayağını bağladı. Kız kardeşini kurtardı. Sandala bindirdi. Sihirbazı da beraber[ine] alarak sarayına döndü.

Şems-i Fer Sultan'ın badema ne kadar [musibet] anlar yaşadığını söylemeye hacet yok... Karayel'e gelince, bir katırın kuyruğuna bağlandı. Dağdan dağa, kayadan kayaya sürüklene sürüklene bin parça oldu.

“Karayel bir katırın kuyruğuna bağlandı.”

Haftaya:

Peri hikâyelerini seve seve okuyorsunuz. Bütün bu masallar “Vaktiyle...” diye başlıyor. Şimdi periler yok. Demek vaktiyle bir peri saltanatı varmış. Bu saltanat zeval bulmuş. Mahvolmuş. Nasıl ve neden? İşte bunu önümüzdeki hafta “Periler Saltanatı’nın Zevali” hikâyesinde okuyacaksınız.

Küçüklerin Defteri:

Altın Topum

Yüzün pembe, bakışın şen,

Altın saçın lüle lüle.

Yaşa her gün, her lahza sen

Hayatını güle güle.

* * *

Altın topum söyle neden

Her tarafın mini mini?

Bilmem neden severim ben,

Duruşunu, biçimini?

* * *

Elin, kolun her yerin dinç,

Oynuyorsun, koşuyorsun.

Ruhunda bir tatlı sevinç:

Gülüyorsun, coşuyorsun.

* * *

Senin lastik topun varsa

Benim altın topum sensin.

Ne gün beni keder sarsa,

Senin ile oynarım ben.

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 10

Altıncı Sayımızdaki Bilmecenin Halli:

“*Gelibolu*” — “*Gel*” — “*Bul*” idi.

Doğru halledenler meyanında çekilen kurada birinciliği, Üsküdar Kız Sanayi Mektebi’nden M. Arif Hanım ihraz bir takım Tarih-i Umumî kazanmıştır.

İkinciliği, Mekteb-i Sanayi’den Ahmet Kadri Efendi ihraz bir pergel takımı kazanmıştır.

Üçüncülüğü Beyazıt Numune Mektebi’nden 147 Fazlı Efendi ihraz bir albüm kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Kuzguncuk’ta[n] Selma Bahri Hanım, Edirne Sultanisinden 158 Ali Rıza Efendi, Davut Paşa Sultanisinden 108 Nevzat [Efendi], İzmir Punta’da Suzan Hanım, İstanbul Sultanisinden 267 Sami Efendi, Üsküdar İnas Sultanisinden 155 Behire Ömer Hanım, Kastamonu Sultanisinden 136 Vahib Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Eyüp Sultan İnas Numune Mektebi’nden 897 Saime Kemal Hanım, Bezmiâlem İnas Mektebi’nden 56 Dürdane İbrahim Hanım, Beyazıt Numune Mektebi’nden 838 M. Hayri Efendi, Üsküdar Lisesi’nden Luvellittin Efendi, İzmir İdadisinden Naci Efendi, Heybeli Ada’dan Aliye Şevket Hanım, Vefa Lisesi’nden 505 Hamdi Süreyya Efendi, İstanbul Kız Lisesi’nden 134 Semahat Arif Hanım, Kabataş Lisesi’nden 272 Uğur Nüzhet Efendi, Mercan Sultanisinden Osman Şaban Efendi, Şemsü’l Mekatibden 404 Münir Aziz Efendi, Erenköy’de[n] Rauf Paşa’nın hafidesi Nermin Hanım, Galata İdadi-i Askerîyesinden

846 Necati Efendi, Makriköy Adile Sultan Mektebi talebesinden Mesrure İbrahim Hanım, Edirne Lisesi'nden 67 Fevzi Efendi, bir[er] kart kazanmışlardır.

Altıncı sayımızdaki tarihî suallerimize doğru cevap verenler:

Altıncı sayımızdaki müsabakaya doğru cevap verenler meyanında çekilen kurada birinciliği, Çengelköy'den Mehlika Saffet Hanım yaldızlı bir cep defteri kazanmıştır.

İkinciliği, Beşiktaş Gazi Osman Paşa Lisesi talebesinden 51 Hikmet Ali Efendi ihraz bir albüm kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Akşehir Numune Mektebi'nden Kemal Cinani Efendi ihraz bir mürekkepli kalem kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Büyük Reşit Paşa Numune Mektebi'nden 81 Sadi Efendi, Kandilli İnas Sultanisinden Naime Hamit Hanım, Feyz-i Ati Numune Mektebi'nden 163 Reşit Efendi, Sütlice Numune Mektebi'nden 345 Mehmet Nafiz bin Hilmi Efendi, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebi'nden 48 Mehmet Fikret Efendi, Şems'ül Mekatib'den 101 Hüseyin Avni Efendi, Antalya Numune-i Terakki Mektebi'nden 551 Ali Kemal Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Kütahya Lisesi'nden 79 Ahmet Nuri Efendi, Nişantaşı Nilüfer Hatun İnas Mektebi'nden 576 Ayşe Ahmet Hanım, Kabataş Lisesi'nden 422 H. Basri Efendi, Kadıköy Lisesi'nden 142 Mustafa Efendi, Vefa Lisesi'nden 506 Hâlit Ziya Efendi, Dârümuallimîn talebesinden Urfalı M. Kemal Efendi, Bursa [dan] Hafız Ali Efendi'nin mahdumu İsmail Hakkı Efendi, Kabataş Lisesi'nden 183 M. Sait Efendi, Çamlıca İnas Sultanisinden 153 Fatma Türkân Hanım, Bursa Lisesi'nden 697 Aydınoglu Yusuf İzzettin Efendi, Üsküdar Lisesi'nden 239 Şahbay Mehmet Selahattin Efendi, Kütahya Lisesi'nden 21 Hüseyin Hüsnü Efendi, Konya Aziziye Mektebi'nden 54 Ragıp Efendi, Ankara Lisesi'nden 27 Yusuf Kemal Efendi, Ankara Dârümuallimîn müdavimlerinden Abdurrahman Rahmi Efendi birer kartpostal kazanmışlardır.

Muhterem okuyucularımız, Perşembe gününden itibaren hediyelerini[zi] Kitabhane-i Sûdi'den aldırma[nız] mercuvdur.

Bilmece

Ne eti var ne kemiği var,

Ne canı var ne kanı var,

Beş parmaklı eli var.

Aramaca

Dokuz çiçek ismi arayınız. Bu çiçeklerin ilk harfleri bir araya gelince büyük halaskârımızın muhterem ismi meydana gelsin.

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye güzel bir çakı, ikinciye sulu boya takımı, üçüncüye bir atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar millî kartpostal hediye edilecektir.

Aramacamıza doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yaldızlı cep defteri makinesi, ikinciye bir albüm, üçüncüye atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek aramacalarımıza iştirak edecek küçük okuyucularımızın müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğu'na gönderme[ler]i lazımdır.

Müsabakalarımıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve aramacalarımıza iştirak edenler neticeyi on dördüncü sayıda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Aramaca Kuponu Sayı: 10

Bilmece Kuponu Sayı: 10

11. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, Nu. 11

Sayı: 11

12 Teşrinisani 1339 Pazartesi

Yıl:1

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

Nevşin'in Defteri'nden

Mektebe Başlarken

Şimdi yirmi, yirmi beş sene oluyor. O zaman henüz [ço]cuktum. Mamafih hayatımın bu mühim günü[nü] hiçbir zaman ölmeyecek hatıra-i azizliğiyle kalbimin en derin bir köşesinde saklıyorum. [O] günü tamamen hatırlıyorum.

Artık mektebe başlayacaktım. Annem bir akşam beni yanına çekmiş:

— Artık büyüdün Nevşin. Seni mektebe vereceğiz, demişti. Gözlerim yaşlarla doldu. Kalbim büyük bir heyecan ile ça[r]pmaya [baş]ladı:

— Mektep... Mektep mi? Aman ya Rabbi! Ben nasıl... [Mek]teb... O zamana kadar benim için bir nevi azap yeri idi. [Ev]de ne zaman biraz fazla koşsam, biraz fazla gülssem dadım, [kar]deşim, annem, babam... herkes bana:

— Seni mektebe verelim de gör! O vakit aklın başına gelir, derlerdi.

En neşeli, en bahtiyar dakikalarım da bana o kadar ihtar [edi]len bu cezadan o derece yılmışım ki artık mektep kelimesi benim [i]çin bir umacı tesiri yapar gibi olmaya başlamıştı.

Hayalimde mektep, karanlık odalardan mürekkep bir hapisane, hoca da o hapisanenin eli değnekli bir bekçisi ve talebeler de [ev]lerinde yaramazlık ettikleri için annelerinin yanından uzakla[ş]tırılan bir alay şeklinde tecelli ederdi. Onun için annem kemal-i saffet ile:

— Nevşin artık büyüdün, seni mektebe vereceğiz, dedi. [O] zaman gözlerim yaşlarla doldu. Hıçkırma hıçkırma ağlamaya başladım:

— Anneciğim, beni mektebe verme! Artık evde uslu oturacağım, koşmayacağım, ağlamayacağım hatta istersen gülmeyeceğim, dedim. Zavallı annem birden bire âdeta şaşırır gibi oldu. Benim bu derin kederimden müteessir oldu:

— Fakat aziz kızım, mektepte okumayı, yazmayı öğreneceksin. Akıllı, cici bir kız olacaksın. Seni herkes daha çok sevecektir.

Sonra ikimiz de sustuk. Ben nasıl mektebe gideceğimi düşünmeye, annem galiba vaktiyle söylediği sözlerin bugün onu nasıl içinden çıkılmaz, müşkül bir mevkiye koyduğunu hesap etmeye başladı.

“Fransız Koleji talebelerinden Hasip Efendi”

“Kuleli İdadi-i Askerîyesinden 846 Necati Efendi”

Ertesi gün beni mektebe veremediler. O kadar ağladım o kadar ağladım ki evde[ki] herkes korktu. Nihayet babam:

— E... Pekâlâ! Bırakınız da Nevşin daha birkaç gün evde kalsın, demeye mecbur oldu.

Fakat o günden sonra artık benim neşem avdet etmedi. Geceleri uykularımda hep mektebin karanlık, izbe odalarını görerek titriyor, ağlıyordum. Gündüzlerim daima neşesiz ve düşünceli geçiyordu.

Bir hafta [boyunca] bütün ev halkı, hep benimle meşgul oldular. Bazen büyük kardeşim beni yanına çeker:

— Nevşin, bilsen mektep ne kadar güzel, orada ne iyi arkadaşlar var, ne kadar ç[o]k oyunlar oynuyoruz, derdi. Ben bütün bu sözleri beni aldatmak için söylenen masallar diye dinlerdim. Ve daima kalbimde o büyük korku, o karanlık mektep kapısı yaşardı.

Birkaç gün daha böyle geçti. Bir gün babam, elinde sırmalı bir cüz kesesi ile eve geldi. O gün annem bana en süslü elbiselerimi giydirdi. Başıma elmaslar taktılar. Dadımın eline koskoca bir şeker sepeti verdiler. Şaşkın bir halde idim. Ağlamaya cesaretim bile yoktu. Bütün evi, böyle benimle meşgul görmek galiba biraz da gururumu okşamıştı. Babamın amirane sesine mukavemet edemedim. İçimde garip bir hüznün ile merdivenleri indim. Kapı önünde birkaç araba bizi bekliyordu. Karşılardan, komşulardan herkes pencerelerini açmış mini mini Nevşin'in mektep alayını temaşaya çıkmıştı...

İşte böylece mini mini Nevşin alaylarla, âminlerle mektebe başladı.

Sahife: 2

Çocuk Postası

Sayı: 11

Demir Efsanesi

-Başı Evvelki Sayıda-

Lemi, Güzel Hanım'ı bekliyordu. Eşek arılarının geldiğini görünce sordu:

— Bal arısı Güzel Hanım'ı gördünüz mü?

Eşek arıları cevap verdiler:

— Evet Lemi, gördük. Serseri serseri o çiçekten o çiçeğe konarak vakit geçiriyordu. Senin ona tahmil ettiğin vazifeye ehemmiyet bile verdiği yoktu. Beklediğini bildiğimiz için yanına geldik.

— Bana bal mı getirdiniz?

— Hayır fakat daha iyi bir şey.

Lemi tereddüt etti:

— Poja bana demiri bal içinde ıslatma[mı] söylemişti.

— Poja seni aldattı. Demiri sana verdiği hatta şimdiden nadim oldu. Kıymetini düşürmek ve tesirini hafifletmek için sana bala batırma[ı] söyledi. Onun sözlerine inanma. Demiri bizim getirdiğimizin içinde sabaha kadar bırak. Memnun olacaksın.

Lemi, inandı. Bir kayanın içi[n]e bir oyuk yaptı. Yılanın zehri ile akrebin kanı içinde demiri sabaha kadar ıslattı. Ertesi gün Poja'nın yanına gitti:

— Pojacığım, dediğini yaptım.

— Uzun müddet bal içinde iyice ıslattın ya?

— Evet, bal içinde ıslattım.

Lemi, utanmadan yalan söylüyordu. Fakat Poja'nın bu yalandan haberi yoktu. Kardeşine inandı. Demirden balta, testere ve çivi[nin] nasıl yapıldığını öğretti. Lemi sevinerek ormana doğru koşarken de arkasından bağırdı:

— Lemi! Lemi! Dikkat et... Demir, iyi ve faydalı olduğu kadar fena ve mucip felaket bir şeydir.

Lemi tam bir sene çalıştı. Ağaçları kesti, demirledi, bir araya getirdi, çiviledi... Kendisine güzel bir ev yaptı. Yanına kimseyi yaklaştırmıyor, ağaçları bu kadar çabuk nas[ı]l kestiğini, evini nasıl meydana getirdiğini kimseye söylemiyordu. Herkes Lemi'ye gıpta etmeye başladı.

Lemi, kız kardeşi Poja'yı evine davet etti:

— İşte Pojacığım, dedi. Senin sayende yaptığım ev... Poja evi beğendi:

— Aferin, çok güzel olmuş, dedi. Duvarda asılı duran baltayı görerek sordu:

— Lemi, demiri Güzel Hanım'ın balı içinde tamamen ıslattığına emin misin?

Lemi, alelacele cevap verdi:

— Elbet... Elbet...

— O halde, tamamen mesut olmanı temenni ederim, kardeşim.

Poja memnunane uzaklaştı. Lemi kız kardeşinin arkasından bakarak mırıldandı:

— Kim bilir... Eğer Poja'nın dediği gibi demiri bal[ın] içine batırsaydım belki bu evi yapamazdım. Eşek arılarının hakkı var...

Lemi, ikinci bir ev daha yapmak istedi. Mütemadiyen ormanda çalışıyor, kalın gövdeli ağaçları kesiyordu. Her balta darbesi ağaçlar arasında akisler bırakarak yayılıyor, Lemi'nin kulağına garip sesler getiriyordu. Bu sesler:

— Lemi! Lemi! Dikkat et, demir iyi olduğu kadar fena ve felaketli bir şeydir, diyor gibiydi. Fakat Lemi aldırılmıyordu.

Yılan zehri ve akrep kanına bulanmış demir, uzun müddet kullan[ıl]a kullan[ıl]a içindeki zehri ve pis kanı Lemi'ni[n] bileklerinden kanına ve kalbine akıttı. Siması vahşi bir şekil aldı. Soğuktan titreyen ve açıkta ailesi ve bir çocuğu ile inleyen kardeşi Vayyina, Lemi'ye müracaatla evini nasıl meydana getirdiğini sordu. Bu esrarı öğretmesini rica etti. Fakat kalbi katılaştan damarına yılan zehri aşılansmış Lemi, kardeşinin ricalarına, ağlamalarına kulak bile asmadı. Vayyina rica ile elde edemediği esrarı, kurnazlıkla öğrenmek istedi. Kardeşini gözetledi. Ormanda elinde balta [ile] koca koca ağaçları birer hamlede devirirken gördü. Hemen meydana çıkarak tekrar yalvarmaya, baltayı iki saatlik bir müddet için kardeşinden istemeye başladı. Lemi'nin gözleri kararmıştı. Esrarını kardeşinin öğrenmesine de kızdı. Baltayı kaldırdığı gibi Vayyina'nın başına indirdi. Zavallı Vayyina kan içinde başı yarılarak yere yuvarlandı ve o anda terk-i hayat etti. Her tarafı kan içine bulandı. Lemi, şaşkın şaşkın kardeşinin ölmüş cesedi karşısında bakınırken birden kuvvetli bir rüzgâr, bir kasırğa çıktı. İki dakika içinde Lemi'nin bir sene zarfında yaptığı evi

yıktı, parça parça etti ve her bir parçasını bir tarafa savurdu. Bütün köylüler koşuştular. Lemi'yi Vayyina'nın cesedi önünde görünce haykırmaya başladılar:

— Kardeşini öldürmüş... Kardeşini öldürmüş!

Lemi, hala şaşkın şaşkın etrafına bakıyordu. Kanlı baltayı otların üstüne atmıştı. Bu sırada Poja geldi:

— Lemi, dedi. Sen yalan söyledin. Demiri bal içinde ıslatmadın ve bunun içindir ki katil hem de kardeş katili oldun! Ben sana, demir hem iyi hem de fenadır, dememiş miydim? Aramızdan defol! Seni kovuyoruz.

Lemi, başı önde deli gibi koşarak ormana daldı. Kendisini kaybetmişti. Gittiği

Sayı: 11

Çocuk Postası

Sahife: 3

yeri görmüyordu. Gece oldu. Hala koşuyordu. Birden derin bir bataklığa düştü. Kurtulmak için çabaladı ise de muvaffak olamadı. Yavaş yavaş batarak kayboldu.

Poja Lemi'nin kanlı baltasını aldı. Güzel Hanım'ın hemşiresinin yaptığı bal içinde tam bir sene ıslattı. Köylülere kullanmasını öğretti. Baltaya işleyen balın tatlılığı onu kullanan ellerden kalplere aktı. Herkes muhabbet ve saadet içinde yaşadı...

Melik Kemalettin

Haftaya:

“Aptal Nuri Nasıl Padişah Oldu?” gülünçlü bir hikâye okuyacaksınız.

Küçük Hikâyeler

Su Uyur, Düşman Uyumaz

Hayvanların içinde kurnazlığıyla iştihar eden tilki, bir gün bütün ümit kapılarının kapandığını görmüştü. Karnı fena halde acıkan tilki, Ahmet Ağa'nın çiftliğindeki üzümleri yemek üzere yola çıktı. Çiftliğin kapısındaki asmanın salkımlarına uzanıyordu ki, boynuna bir halka düştü. Bu, Ahmet Ağa'nın namaz kıldıktan sonra asmaya astığı teşbih idi. Teşbihin boynuna geçtiğinden korkan tilki, bütün süratiyle koşmaya başladı. Lakin yarı yolda bir sürü ördeğe rast geldi. Ördekler boynunda bir tespihle tilkiyi görünce ona seslendiler:

— Tilki baba! Boynundaki tespih nedir?

Lakin tilki itidalini bozmadı ve aklına şeytani bir fikir geldi:

— Artık sizlere yaptığım bütün fenalıklara nedim oldum. Tövbe etmek için hacı olmaya gidiyorum.

Ördekler de bu sözlere sevindiler. Hakikaten onun uslandığını zannettiler:

— Öyle ise bizi de hacı olmaya götür!

— Haydi, gelin arkamdan!

Biraz yürüdükten sonra yolda üç tane kaza tesadüf ettiler. Ördekler hemen kazları çağırdı:

— Tilki baba tövbekâr oldu. Hacı olmaya bizi de götürüyor. Haydi, siz de gelin!

Aptal kazlar hemen inandı ve yola koyuldular. Henüz ilerlemeye

“Membra-i Arifan İdadisinden 172 Ahmet Lami Efendi”

başlamışlardı ki bir horoza tesadüf ettiler. Horoz bu kabileyi görünce merak etti:

— Böyle nereye gidiyorsunuz?

Tilki:

— Ben artık size fenalıktan vazgeçtim. Hacı olmaya giderken bunları da götürüyorum. Tilkinin kurnazlığıyla söylediği sözlere horoz inandı:

— Öyle ise karımdan izin alıp geleyim.

Lakin horoza karısı Çilli Tavuk itiraz etti. Tilkinin ebedi bir düşman olduğunu söyledi. Horoz [karısını] hiç dinlemeden bu kafiyeyle iltihak etti.

Epeyce yol yürümüşlerdi ki tilkinin karnı acıktı. Hemen arkasına dönerek ördeklere seslendi:

— Ördekler, sizi yiyeceğim! Çünkü siz hiçbir izin almadan başınıza yeşil sarık sarmışsınız. Sonra da hacı olmaya kalktınız. Siz, Allah'tan korkmuyor musunuz? Ördeklerin hakikaten başları yeşildi. Tilki vakit bırakmadan hepsini yedi. Ertesi gün yine karnı acıkan tilki, kazlara hitap etti:

— Kazlar, sizi yiyeceğim! Çünkü sizin yanınızdan geçen mini mini çocukları boynunuzu uzatarak korkutmak gibi büyük bir kabahatiniz var. Aptal kazlar bu haksız bahaneye inandılar. Tilki onların hepsini de yedi. Geride yalnız horoz kalmıştı. Yine ilerlemeye başladılar. Horoz bu felaketin kendi başına da geleceğini düşünürken tilki seslendi:

— Ey, horoz! Seni yiyeceğim. Zira sen her sabah uyuyan çocukları, yatan hastaları ince sesinle bağırarak uyandırırısın. Allah insanlara eziyet edenleri sevmez. Sen hacı olamazsın...

Lakin horoz bir çare bulmuştu. O anda uçarak bir ağacın dalına kondu. Ve oradan diğer dallara uçarak böylece kümese kadar geldi. Bütün tavuklar etrafını sar[arak] hepsi kendilerine Kâbe'den ne getirdiğini sordular. Lakin horoz vakayı anlatınca şaşırdılar. Ve karısı Çilli Tavuk başını sallayarak şöyle dedi:

— Bu söz kulağına küpe olsun: Su uyur, düşman uyumaz!

Manzum Masal

Korku Bilmeyen Çoban

-Geçen Nüshamızdan Mabadı-

Şaşarak hayli zaman
Nihayet gitmiş çoban
Gülerek için için,
Tecrübe etmek için
Hanesine imamın
İmam her ihtimamın
Üstünde etmiş hürmet
Geçmiş bir iki saat.
Artık bakmış ki çoban,
Hiç eser yok korkudan!
Hayret etmiş buna pek
Demiş: Ne olsa gerek
Davet etmeye sebep?
Daha beklesem hep
Eseri yok korkunun,
Sonu bilemem ne bunun?
İşte tam o zaman,
İmam demiş ki: Çoban,

Gel sofraya gidelim,
Biraz taam edelim.
Çoban yerinden kalkmış,
Sofraya gidip bakmış:
Bir güzel sıcak çorba,
Ala turşulu lapa.
Sofraya geçip Memiş,
Doyarak yemek yemiş.
Fakat bakmış nihayet,
İçerisi geniş gayet,
Bir kapalı sahan var.
İmam ortaya koyar
Sahanı, çobana der:
Verirken ihtiyar peder,
Kapağı açar Memiş.
Bu sahandan var yemiş.
Kapağı üstünden at,
Yemişi bana uzat!
Açar kapağı çoban,
Fakat işte o zaman
İçinden üç kuş uçar,
Çoban birden sıçrar
Oturduğu yerden

Bir ‘‘Ay!’’ deyip derinden.

* * *

O dakika imam der:

Bak, bu ihtiyar peder

Seni, ey cesur oban,

Kurtardı merakından!

Sen ki nice senedir

Korku denen Şey nedir,

Diye gezip dolaŐtın,

Dağlar, tepeler aŐtın,

Korkuyu bulamadın.

Fakat oldu muradın:

* * *

Ben satın alıp üç kuş,

İŞte bu sahana koymuş,

Üstünü kapatmıştım.

Kuşlar kapalı kaldı,

Hapis olmaktan bunaldı.

Sen kapağı açınca,

Kuşlar birden kaçınca

Bak birden bire korktun.

Çünkü farkında yaktun,

Burada kuş olduğundan.

Kurtul artık meraktan,

Korkuyu bulan çoban!

* * *

Çoban murad[1]na ermiş,

İmam da ona vermiş,

Kızını, yapıp düğün

Tam kırk gece kırk gün.

* * *

Çobanla kız şu dünyada,

Vasıl olmuş saadete.

Onlar ermiş muradına,

Biz çikalım kerevete.

Necdet Rüştü

Kedinin İntikamı

- 1- Yaramaz çocuklar kediyi kartopuna tuttular.
- 2- Kediyi kaçarken bile rahat bırakmadılar.
- 3- Kedi tulumbanın üzerine çıktı.
- 4- Yaramazlığın cezasını çocuklar soğukta ıslanarak çekti.

Sayı: 11

Çocuk Postası

Sahife: 5

Ben Sosyalistim!

(Monolog)

Evet, size açıkça söylüyorum... Ben sosyalistim. Hem de ihtilalci bir sosyalist!
Bunu düne kadar bilmiyordum. Nasıl anladım? Pek kolay... Dün akşam bey babam

gazetede, bilmem nerenin sosyalistleri ihtilal çıkaracaklarmış, diye okuyordu. Sosyalistin ne demek olduğunu sordum. Bey babam: “Her şeyde ve herkeste müsavata isteyen insanlara sosyalist derler” dedi. Bu müsavata ben de istiyordum. Müsavatsızlığa ben de kızıyordum. Demek ben bu ana kadar sosyalist imişim de haberim yokmuş. Şimdi öğrendim... Artık bütün cesaret-i medeniyyem ile kimseden korkmadan, çekinmeden cümle âleme ilan ediyorum: Ben bir sosyalistim! Hem de ihtilalci bir sosyalist! Bir mevki-i iktidara geçse idim her şeyi yapmak elimde olsa idi neler yapmazdım neler... Derhâl bir, yalnız bir tek kanunla her şeyi müsavi kılardım.

Görüyorsunuz ya ben, öyle tembel, yavaş yavaş ve korkarak iş gören takımlardan değilim. O ne demek efendim? Birtakım insanların birtakım şeylere malik olmalarına mukabil diğerlerinin bu şeylerden mahrum kalmaları muvafık-ı adalet, insaniyet ve müsavat mıdır?

Ah, dediğim gibi... Elimde bir parça iktidar olsa idi! Bir taraftan süpürge sapı, fasulye sırtığı, telgraf direği gibi upuzun insanları diğer bir karış boylu biçare cüceleri görünce insan nasıl tahammül eder? Hemen emir verirdim:

— Cüceleri uzatsınlar. Sırık gibi olanları da kısaltınlar! Herkes boyca müsavi olsun...

Ya yağ tulumu gibi şişmiş koca karınlı, geniş enseli adamlara ne dersiniz? Bunların yanında çerez gibi sınıksızca biçareleri görürseniz müsavatsızlığa kızmaz mısınız? Ben hemen emri verirdim:

— Zayıfları şişirsinler, şişkoları da baskıya koyarak yağlarını eritsinler. Herkes vücutça müsavi olsun.

Hele tahtakuruları ile pirelere o kadar hiddetleniyorum ki zenginlerin evlerinde hiç mi hiç yok. Hep biçare fakirlere musallat oluyorlar. Zavallıların zaten etleri, kanları kendilerine yetişmiyor. Bir de bu hayvanlara mı versinler? Hemen emrederdim:

— Bütün tahtakuruları ile pireleri toplasınlar, umum-ı müsavat dairesinde taksim etsinler.

Herkes azapça da müsavi olsun. Daha sonra hangi birisini söyleyeyim? Saymakla bitmez tükenmez ki... Bir tarafta bekâr erkekler dururken diğer tarafta evlilerin ailelerinden başka bir de kaynanaları var. Bu doğru mu? Muvaffak-ı insaniyet ve müsavat mı? Derhâl emir verirdim:

— Evliler zevceleri ile yalnız kalsınlar. Bütün kaynanaları da alıp bekârlara versinler.

“Bir taraftan yağ tulumu gibi şişmiş adamlar varken...

Bu muvaffak-ı adalet ve müsavat mıdır?”

Herkes ailece de müsavi olsun. Son gün[ler]de bir takım insanların, ben Ankaralıyım yok sen İstanbullusun, diye birbirlerine kafa tuttıklarını görüyor ve işitiyorum. Bu ne demek? Bu ne müsavatsızlık! Hemen lazım gelenleri serian ve derhâl emirler verirdim:

— İstanbulluları Ankara’da doğurtsunlar, Ankaralıları [da] İstanbul’da... Ne Ankaralı kalsın ne de İstanbullu. Bu suretle herkes vata[n]ca da müsavi olsun.

Gıdı Gıdı

Küçük Hikâye

Düşünmeden İş Yapan Kaybeder!

Bir gün ziyadesiyle yorulan bir eşek, ahırında dinleniyordu. Lakin tam [da] o zaman ormanlarda hiçbir av bulamayarak acıkan bir kaplan şehre doğru inmişti. Yırtıcı kaplan, sinsi sinsi hiçbir kimseye görünmeden bir çiftliğe doğru yaklaştı. Çiftlikteki küçük tavuklar onun açlığını gideremezdi. Etrafını ararken büyük bir ahıra girdi. Eşek o ahırda dinlenirken arkasına döndüğü zaman büyük bir kaplanın sivri dişlerini göstererek ona ağzını açtığını gördü. Hiç zekâveti olmayan eşek bir çare aradı. Kapıdan kaçamayacağı için ahırın içinde bir çare bulmalıydı. O saniyede güya aklına gayet güzel bir tedbir geldi! Hemen başını önündeki bir yığın samana soktu.

Filvaki kendisi hiçbir yeri görmüyordu. Lakin bütün vücudu dışarıda idi. Eşek samanlardan etrafını görmeyince içinden:

— Artık kurtuldum. Bak, ben bir yeri görmüyorum. Kaplan da beni görmüyor...

Kaplan eşeğin bu sersem hareketine güldü ve onu parçalayarak yedi. Eşek düşünmeden iş yaptığı için hayatını kaybetmişti.

Sahife: 6

Çocuk Postası

Sayı: 11

Peri Masallarından

Periler Saltanatının Son Günleri

Perilerin güzel ve efsanevi hikâyelerini tatlı tatlı okurken bu sevimli mahlûkların bugün neden mevcut olmadıklarını hiç

“Orman Perisi”

düşündünüz mü, hikâyeciler? Bu muazzam saltanatın nasıl inkıraz bulduğunu şimdiye kadar anlatmak hususunda biraz gevşek davranmışlar. Ben bugün size, periler saltanatının son günlerini ve bu saltanatın nasıl mahvolduğunu hikâyeye edeceğim...

Vaktiyle perilerin bütün kuvvet ve nüfuzları ile saltanatlarına hâkim oldukları bir devrede “Nevbahar” isminde genç, çok güzel bir sultan vardı. Bu sultanı “Saadet Perisi” himaye[si] altına almıştı. Bu bahar sultan yirmi yaşına gelince pederi Cihangir Han, [kızını] evlendirmek istedi. Genç sultanı amcazadesi Şehzade Turhan ile nişanladı. Düğünleri pek mutantan bir surette yapılacaktı. Bütün halk davet edildi. Tabi en başta periler olmak suretiyle... Çünkü Nevbahar Sultan’ı Saadet Perisi himaye ediyordu. Arkadaşlarının himaye ettiği bir sultanın düğününe bütün periler sevinçler iştirak-ı kabul ettiler. Hazırlıklar büyük bir hararetle devam ediyordu. Perilerin her birisi ayrı ayrı genç evlilere verecekleri hediyeleri düşünmekle

meşguldüler. Bu hediyelerin insanların gözlerini kamaştırarak derecede görülmemiş bir şey olmasını istiyorlardı.

Saraya mensup eski bir zabıt bir gün Cihangir Han'ın huzuruna çıktı:

— Heybetli hakan, dedi. Ecdat-ı muazzamanızın daima takip ettikleri bir usulü terk etmeyiniz. Hanedan-ı saltanatınız azasından herhangi birisinin izdivaç merasimi büyük pederinin türbesinde icra edilmek usul-i kadime muktezasındandır.

Cihangir Han, bu kadim âdeti hatırladı. İhtiyar zabıtın hakkı vardı. Hemen lazım gelen emirleri verdi. Dü[ğ]ün ve koltuk merasimleri ecdatlarının türbesinde icra edilecekti. Yalnız bir mahzur vardı. Türbe pek küçüktü. Bü[t]ün davetlilerin bir kısmı dışarıda kalacaktı. Kala[n]ların arasında periler de vardı.

Bu kararın esasen mağrur olan periler indinde nasıl bir adem-i memnuniyetle karşılandığını söylemeye hacet yok. Hepsi de hiddetinden küplere bindiler. Türbede en mutena mahallin kendilerine tahsis edileceğini beklerken kapı dışarısında bırakılmak izzet-i nefislerini cerihadar etti. Düğünden bir gün evvel umumi bir içtima-i akdederek müzakereye koyuldular. Müzakere pek hararetli hatta münakaşalı oldu. Evvela hava ve Rüzgâr Perisi söz aldı:

— Bu kendilerini beğenmiş insanlar bilmiyorlar mı ki, gökyüzünde olan bütün bulutları, rüzgârları toplayıp türbelerini başlarına yıkabilirim!

Sular ve Denizler Perisi ileri atıldı:

— Ya ben, dedi. İstersem memleketi tufana gark ederim. Türbeleri de kendileri de şiddetim karşısında bir sivrisinek kadar dayanamazlar.

Bu suretle her biri intikam almak için kendi kudretini, neler yapmaya kadir olduğunu söyledi. Yıldırım Perisi, tam düğünün ortasında, koltuk merasimi esnasında türbeyi davetlilerin ve yeni evlilerin başına geçirmek istiyordu. Ateş Perisi ise bütün memleketi cayır cayır yakacağından dem vuruyordu:

— Hem [de] öyle bir ateş ki, diyordu. Ebediye[n] yansın ve bizlere karşı insanoğullarının hürmetsizliğini â[lem]e ilan etsin. Hiç olmazsa başkalarına da bir ders olur. Bu sırada tatlı bir seda yükseldi:

— İki kabahatsiz gencin felaketine sebep olmakla sanki büyük bir şey mi kazanacaksınız! Budalaca[sı]na bir âdetin yüzünden daracak bir yerde düğünlerinin olması bu iki gencin kabahati mi? Hem Nevbahar Sultan da bu karardan ve bize karşı alınan hürmetsiz hareketten müteessirdir.

Bunları söyleyen Saadet Perisi idi. Meraklılar Perisi tasdik etti:

Sayı: 11

Çocuk Postası

Sahife: 7

“Perilerin İçtimai”

— Saadet Perisi’nin hakkı var. Siz intikam almayı düşünürken ben de düğüne iştirak etmek için bir kurnazlık düşünüyordum. Nihayet buldum. Umum periler bir ağızdan sordular:

— Nasıl? Ne gibi bir kurnazlık?

— Pek kolay bir şey... Hepimiz kelebek ve mayıs böceği şekillerine gireriz. Türbenin içinde kimseyi rahatsız etmeden herkesten rahat merasimi seyrederiz. Nasıl, muvaffak mı? Herkes hararetle bu teklifi alkışladı:

— Muvaffak... Muvaffak... Çok güzel!

Basiret Perisi itiraz etti:

— Peki, ama bir noktayı unutuyorsunuz. Doğru, biz istediğimiz zaman istediğimiz şekle girebiliriz. Fakat bu şekilden hal-i aslımıza dönmek için mutlaka şeklini değiştirmemiş bir perinin bize temas etmesi lazım. Hepimiz mayıs böceği ve kelebek olursak bizi sonra böcek ve kelebek şeklinden kim kurtaracak?

Basiret Perisi’nin hakkı vardı. Herkes başını önüne eğdi. Herkes sükût ediyordu. Bu sırada Kaygısız Perisi’nin sesi yükseldi:

— Merak etmeyiniz, hepimiz düğüne gideceğiz. Ben gitmem. Gidip de ne yapacağım. Sanki hiç düğün görmedim mi? Ben türbenin kıyısında bekler[im]. Düğünden sonra beni bulursunuz. Temasımla hal-i aslımıza avdet edersiniz.

Kaygısız Perisi'nin bu fedakârlığı umumi bir alkış tufanı ile karşılandı. Ertesi gün bütün periler mayıs böceği ve kelebek şekillerinde türbeye doldular. Kapının önünde de Kaygısız Peri uyuklamaya başladı. Bu sırada, akşamki periler içtima[sı]nda ve bittabi karardan haberi olmayan ormanlar perisi geldi. Düğünü görmek istiyordu. Kapıda duran Kaygısız Peri'ye:

— Biraz geç kaldım peri kardeşim, dedi. Müsaade et de içeri gireyim.

Uykusundan uyandırıldığını gören Kaygısız Peri hiddet etti. Ormanlar Perisi'ne kendini göstermek isteyerek:

— Olmaz, dedi. İçeri girmek yasak!

Ormanlar Perisi kızdı. Kendisine kafa tutan Kaygısız Peri'ye sihirli değneği ile dokunarak hemen kurbağa şekline koydu ve türbeye girmeyerek gerisi[n] geriye ormanına doğru uçtu, gitti... Kaygısız Perisi'nin kederine beyan yoktu. Müsebbibi olduğu büyük felaketi düşünüyor ve hüngür hüngür ağlıyordu. Şimdi ne yapacaktı? Arkadaşlarını böcek ve kelebek şekillerinden nasıl kurtaracaktı? Bu imkânsızdı. Düğün bitti. Herkes dağıldı. Mayıs böcekleri ile kelebekler de mesut cıvıltıları ve vızılıtları ile Kaygısız Peri'yi aramaya başladılar.

Kaygısız Peri meydanda yoktu.

— Kaygısız... Kaygısız! Neredesin?

Sesleri etrafta çınladı ve cevapsız kaldı. Nihayet onu bir taş parçası[nın] arkasında kurbağa şeklinde buldular. Hepsini bir telaş aldı. Ne olduğunu sordular. Kaygısız ağlayarak macerayı anlattı. Hemen, vakit kayıp etmeden Ormanlar Perisi'nin peşine düştüler. Onu bulmak, şekil-i aslilerine avdeti temine kâfiydi. Fakat periler saltanatının zevali mukaddermiş. Meseleden bihaber olan Ormanlar Perisi, ormanda çiçekler arasında kendini bulunca Kaygısız'a karşı olan hiddetini unuttu. Bir arzuya düştü:

— Şimdi beyaz bir kuğu olsam, şu çayda yıkansam. Yıkandıktan sonra da elbet bir peri gelir beni şekil-i aslıma iade eder, dedi. Ve hemen kar gibi beyaz bir kuğu oldu.

Böcek ve kelebek şeklindeki periler, Orman Perisi’ni bu halde görünce felaketlerinin derecesini anladılar ve hep birden hüngür hüngür ağladılar. Feryat ve fiğana başladılar. İşte bu zamandan beri mayıs böcekleri ve kelebekler mütemadiyen koşarak ve vızıldayarak kendilerini şekil-i aslilerine çevirecek bir peri aramakla meşgul oldular. Daha uzun zaman, ta kıyamete kadar bu periyi arayacaklar. Çünkü Kaygısız Peri’nin lüzumsuz hiddeti periler saltanatını büsbütün mahvetti.

Muhterem okuyucular, vaktinizi hoş geçirmek ve ahlaki hikâye okumak isterseniz Şark’ın en güzel masalı olan “Alaattin ve Sihirli Lamba” hikâyesini okuyunuz. Otuz altı resimle müzeyyin olduğu halde çıktı. Fiyatı yalnız on beş kuruştur.

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 11

Yedinci Sayımızdaki Bilmecenin Halli:

“ana”, “do”, “lu”, “Anadolu” idi.

Doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciliği, Mercan Lisesinden 239 Dumrul Hüseyin Hüsnü Efendi ihraz yaldızlı bir cep defteri kazanmıştır.

İkinciliği, Bezm-i Âlem İnas Lisesinden 60 numaralı Fahriye Ahmet Hanım ihraz bir albüm kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Beykoz’dan Mehmet Şemsettin Efendi ihraz mürekkepli kalem kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinde[n] 61 Bekir Lütfü Efendi, Çamlıca’dan M. Celalettin Efendi, Galatasaray Sultanisinden 1154 İbrahim Hüseyin Efendi, İhsaniye’de Sufi Mehmet Paşa İnas Numune Mektebinden 85 Süheyla Nusret Hanım, Edirne Gazi Paşa Numune Mektebinden 1 Ahmet Hamdi Efendi, Beyazıt İnas Numune Mektebinden 192 Naciye Cemil Hanım,

İnebolu Numune Mektebinden 90 Burhanettin Turgut Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Ortaköy'den Mustafa Necdet Efendi, Kütahya Lisesinden 91 Daniş Fuat Efendi, Çamlıca Sultanisinden Perihan Ziya Hanım, İstiklal Sultanisinden Halil Necdet Efendi, Mahmut Şevket Paşa Numune Mektebinden 70 Orhan Efendi, Kadıköy Lisesinden 90 Mehmet Galip Efendi, Konya'dan Nihat Rıfki Efendi, Bursa İdadi-i Askerîyesinden Çorumlu Celalettin Efendi, Zonguldak Numune Mektebinden 212 Mustafa Saim Efendi, Adapazarı [‘ndan] Hacı Abdi Efendi mahdumu Süleyman Sabri Efendi, Kadıköy Lisesinden 769 Hüsnü Süleyman Efendi, Vefa Sultanisinden 272 Mehmet Neşet Efendi, Aksaray Mahmudiye Vakıf Mektebinden 34 Adnan Bedi Efendi, Süleymaniye İnas Numune Mektebinden 2793 Fahri Saffet Hanım, Dârümuallimât-ı Aliyeden 110 Hediye Hayrettin Hanım birer kartpostal kazanmışlardır.

Yedinci sayımızdaki tarihî suallerimize doğru cevap verenler:

Meyanında kura çekilerek birinciliği, Topkapı Bostan Sokağı'nda[n] Ahmet Yaşar Efendi ihraz bir takım Tarih-i Umumi kazanmıştır.

İkinciliği, Heybeli Ada'dan Naime Hayri Hanım ihraz bir pergel takımı kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Edirne Sanayi Mektebinden 99 İsmail Nevzat Efendi ihraz bir albüm kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Sufiler'den Fatma Mübareke Hanım, Jan Dark Sörlük Mektebinden Ümran Galip Hanım, İstanbul Sultanisinden 532 Mehmet Faruk Efendi, Mercan Lisesinden 429 Kemal Efendi, Göztepe'den Hediye Recep Hanım, Kabataş Sultanisinden 109 Selahattin Efendi, Rumelihisarı'ndan Feriha Hanım birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Kabataş Sultanisinden 229 Müfit Hamit Efendi, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 452 Ali Sırrı Efendi, Çelebi Sultan Mehmet İnas Numune Mektebinden 258 Adalet Mustafa Hanım, Balıkesir Mithat Paşa Numune Mektebinden Mediha Rauf Hanım, Kuleli İdadi-i Askerîyesinden 428 Mehmet Ferit Efendi, Darüşşafakadan 134 Ahmet Naci Efendi, İzmir Sanatlar

Mektebinden 85 Hasan Nurettin Efendi, Süleymaniye İnas Numune Mektebinden 2793 Fahri Saffet Hanım, Kütahya'dan Necdet Rami Efendi, Üsküdar Lisesinden 82 Mehmet Tevfik Efendi, Acıbadem'de[n] Ruhsar Şevket Hanım, Anadolukavağı [‘ndan] Fahriye Mehmet Hanım, Samatya'da[n] Ahmet Nurettin Efendi, Beypazarı [‘ndan] Şevket Reşat Efendi, Eyüp Sultan Ana Numune Mektebinden Neriman Hanım birer kart kazanmışlardır.

Muhterem okuyucularımız[ın] hediyelerini Perşembe gününden itibaren Kitabhane-i Sûdi'den aldıkları mercudur.

Bilmece

Canavarım, dört başım var

Beni gören hemen kaçır.

Bir başımı tut da kopar,

Kokum etrafa misk saçır.

İster isen alma nefes,

İkinci başımı da kes.

Keser kesmez reddolu[nu]rsun

Her kapıdan kovulursun.

İlk üç başım, yaklaşma, der

Yaklaşırsan elin yanar.

İsmim nedir bilir isen,

“Sûdi Bey” ‘den mükâfat var.

Bulmaca

-- -- --	289	686
-- -- --	956	928
-- -- --	875	596

Bu noktaların yerlerine ehad-ı hanesinden birer rakam koyunuz. O suretle ki yukarıdan aşağıya ve sağdan sola cemedildiği zaman hep yirmişer çıksın.

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye güzel bir çakı, ikinciye sulu boya takımı, üçüncüye bir atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar millî kartpostal hediye edilecektir.

Aramacamıza doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yaldızlı cep defteri makinesi, ikinciye bir albüm, üçüncüye atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek aramacalarımıza iştirak edecek küçük okuyucularımızın müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğu'na gönderme[ler]i lazımdır.

Müsabakalarımıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve aramacalarımıza iştirak edenler neticeyi on dördüncü sayıda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Aramaca Kuponu Sayı: 11

Bilmece Kuponu Sayı: 11

12. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 12

Sayı: 12

19 Teşrinisani 1339 Pazartesi

Yıl:1

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

Nevşin'in Defterinden

Mektepte İlk Gün

Arabalar hareket edince sevgili evime hasret ve hicran dolu bir nazarla baktım. Sanıyordum ki artık buradan, bu doğup büyüdüğüm sevgili yuvadan müebbeten, müebbeten ayrılıyordum. Bir daha buraya hiç [mi] hiç avdet etmeyecektim.

Arabalar bizi birçok sokaktan dolaştırdı. Lüzumlu lüzumsuz birçok caddeden geçtik. Mektep eve o kadar uzak değil iken bilmem ki niçin bizi böyle uzun uzun dolaştırmaya lüzum görmüşlerdi.

Nihayet -bu gün gibi hatırlarım- büyük kapılı, harap, eski bir konağın önünde durduk. Dadım sevinç ve sürur içinde beni kucaklayarak aşağıya aldı. Annem, sevinçten mi kederden mi hala sebebini anlayamadığım bir garip tahsis içinde

ağlıyordu. Ben artık irademi kaybetmiş gibiydim. Ağlamıyor, gülmüyor, kederlenmiyor, sevinmiyor yalnız dalgın ve hayran beni sürükleyen cereyana kapılmış gidiyordum.

O vakit, o mini mini yaşında bile bana bütün bu merasim bu kadar ma[na]sız ve maksatsız geliyordu. Arabalar mektep kapısı[nın] önünde durur durmaz içeriden insana sıkıntı veren bir gürültü geldi. Mektebin pencerelerinden yüzlerce baş sarkarak sallanmaya, birbirine çarparak, birbirini iterek bizleri temaşaya başladı. Bu ne kadar garip ve ne kadar bir manzara idi. O manzaranın garabetini şimdi düşündükçe tasavvur ettikçe ne kadar gülünç buluyorum. Bu başların hepsi intizamsız ve perişandı. Renkli yemeniler, püskülsüz fe[s]ler, asker kalpakları hatta birkaç sarık bu sevimsiz manzaraya nazarı hırpala[ya]n bir ahenksizlik veriyordu.

Dadım beni, elimden çekerek bu büyük kapıdan içeri soktu. İşte o zaman sanki bir ses bana:

— Daha ne duruyorsun? Ağla... Ağla! der gibi oldu. Bilaihtiyar ağlamaya başladım. Benim feryatlarımla içerinin gürültüsü birbirine karışarak o kadar garip bir uğultu husule geldi ki o uğultuyu samiamda her zaman her zaman duyarım. Sonra bu gürültüden kendim bile sıkılarak sustum. Tahtaları gıcırdayan bir merdivenden çıkarak geniş bir odaya girdik.

“Çinlinin Saçı...”

- 1- *Çinli çocuğu balık tutuyor.*
- 2- *[Çocuk] suya düştü.*
- 3- *Çocuğun düştüğünü gören validesi bir telaş koştu.*
- 4- *Saçını suya sarkıttı.*
- 5- *Çocuk tutunarak çıktı.*
- 6- *Sevinç...”*

Şimdi anlıyorum ki bu oda, müdür odası demek olacaktı. Müdür efendi odanın bir köşesinde, bir sedir üzerinde oturmuştu. Biz de bu geniş odayı çepeçeviren minderlerden birinin bir kenarına iliştik.

Evvvela annem söze başladı. Bütün nezaketini takınarak mahcup ve hürmetkâr bir sesle:

— Hoca efendi hazretleri, kerimem-i cariyeniz artık büyüdü de mektebe başlatmaya geldik. Artık çocukcağımız okusun, sayenizde adam olsun, dedi.

Sahife: 2

Çocuk Postası

Sayı: 12

Hoca efendi ne bana ne anneme bakmadı bile. Tabakasından bütün bir itina ile bir çekimlik enfiye aldı. Onu öyle hususi bir tavır ve eda ile çekti ki küçük aklıma durgunluk geldi. Sonra öksürdü, aksırdı, nihayet:

— Bu kızın adı ne, dedi. Annem:

— Bilmem neden bu sualden utanır gibi oldu.

Âdeta ismimi söylemek istemiyor gibiydi. Fakat hoca efendinin dikkatli intizarı karşısında mukavemet edemeyerek hafif bir sesle:

— Nevşin, diye mırıldandı. Hoca:

— Nevşin... Nevşin... Ne tuhaf isim. Sanki başka bir isim bulamadınız mı? Hatice, Ayşe, Hasibe, Mübareke...

Ve böyle birçok isim saydıktan sonra benim adıma da kafasının bir köşesine yazdı. O dakikadan sonra küçük Nevşin, birçok Haticelerin, Hasibelerin arasına karıştı.

Ağa Babamın Köşesi

Gül

İhtiyar bir adam bir gün elindeki dikenli bir fidanı bahçenin en güzel bir yerine dikmekle meşguldü. Bunu gören küçük torunu Süheyla:

— Ağa baba, dedi. O pis, dikenli, eğri büğrü değnek parçasını bahçenin canım güzel yerine niçin saplıyorsun? Yeşilliklerin güzelliğini bozuyor.

— Kızım, biraz sabret. Bugün dikenli değnek parçası zannettiğin gül fidanı, birkaç ay sonra bahçenin bütün çiçeklerini bastırarak.

Filhakika birkaç ay sonra, ağa babamın ihtimamı sayesinde gül fidanı açıldı. Çiçeklerden daha güzel bir manzara peyda etti. Süheyla ellerini çırparak:

— A! Ne güzel... Ne güzel, diye bağıırıyordu. Ben böyle olacağını zannetmiyordum.

Her şeyden bir ders çıkarmak âdeti olan ağa baba, bu fırsatı [da] kaybetmedi:

— Süheyla, yavrum, dedi. Bu çiçeği görüyor musun? Onu sen evvela nasıl beğenmedi isen güle benzeyen fakat bidayette dikenli olan bazı nasihatleri cahil insanlar dinlemek istemezler. Yanlarına gelen, aralarına giren mürşitlerin ikaz[at]ına kulak vermek işlerine gelmez. Gülün dikenli fidanı evvela hoş a gitmediği gibi mün[i]r adamların da sözleri hoş a gitmez. Onlara hücum ederler fakat zaman geçer, bir parçacık sabır ile hakikat meydana çıkar. Nihayet bu türlü insanlar kendilerine itiraz edenlerin itirazlarının gevşemeye yüz tuttuğunu [anlar] [o] sırada [kendileri de][önce] yavaş yavaş ve nihayet büsbütün açılırlar. Ve “İnsan Bahçesi” ‘nin medar-ı iftihar olurlar. Kendileri ile istihza edenleri istihza edenleri utandırırılar. Lakin kızım, “nebatî gül” gibi “insani gül” ‘ün de açılabilmesi ve güzel, çok çiçek vermesi için iki şart lazımdır:

— Evvela sabır sonra da kuvvetli, akıllı, nafız bir bahçıvan...

Ağa Baba

Aptal Nuri

Vaktiyle anasız, babasız, budala bir çocuk vardı. Bütün köylüler bu çocuğa “Aptal Nuri” derlerdi. Aptal Nuri, ahırının yolunu kaybetmiş şaşkın danalar gibi o kapıdan o kapıya giderek bir lokma ekmek dilenir, gözlerini budala[ca]sına etrafına çevirir, ağzını sanki içine gök[te]n bir şey düşecekmiş gibi havaya açardı. Mütemediyen sokak sokak dolaşırdı. Susadığı zaman önüne rastgelen çeşmeden, dereden, ça[y]dan susuzluğunu teskin eder; acıktığı zaman serapa önüne çıkan

köylülerden bir dilim ekmek dilenir, uykusu geldiği zaman da yaz ise kırlarda, otların üstünde; kış ise, kapısını açık bulduğu ahırda, köprülerin içinde yatar. Arkasına giydiği elbise ise serseri hayatının bir numunesi gibiydi. Ayağında, diz kapaklarından büyük birer hava deliği açılmış bir çuval pantolonu vardı. Arkasına da düğmesiz, lime lime bir yelek giyerdi. Cekete gelince, hayatında bir cekete malik olduğunu Aptal Nuri hiç hatırlamıyordu. Bu mahrumiyete mukabil başında, kulak memesine kadar geçen beyaz bir takkesi vardı. Bu takke Aptal Nuri'nin simasında olan bir parça zekâ eserini de büsbütün kapatıyor ve ona tam manasıyla budala gül[ünç] bir tavır veriyordu. Saffet namına ise serserilikten başka bildiği yoktu. Hiç kimse de kendisine bir şey öğretmeyi hatırına getirememişti. Mamafih Aptal Nuri, birçok şeyi bilmemekle beraber bazı şeylere de tamamen vakıftı. Mesela hiç durmadan, dinlenmeden, mütemadiyen boğazını doyurmak, günün yarından fazlasını deliksiz uyku ile geçirmek ve ıslık ile bütün kuşların sedalarını taklit etmek onun maharetle tatbik ettiği ve yaptığı işlerdendi.

Karnını doyurduktan, mükemmel bir uyku kestirdikten sonra elleri pantolonunun yırtık cebinde, burnu havada, şarkı söylediği zamanlar Aptal Nuri,

Sayı: 12

Çocuk Postası

Sahife: 3

kendisini dünyanın en mesut adamı farz ederdi. Kim bilir, belki de haklıydı...

Hikâyemiz bir yaz günü başlıyor. Aptal Nuri, bir orman[ın] kenarında olan küçük bir çiftliğin kapısı önünde[n] geçiyordu. Zavallı Nuri, sabahtan bir şey yememişti. Midesi açlıktan feryat ediyordu. Çiftliğin sahibi[ni] kapının önünde çömelmiş, dibi tutmuş bir tencereyi temizlerken görünce hemen yaklaştı:

— Allah rızası için, karnım aç, bana bir lokma yiyecek bir şey verin.

Çiftlik sahibi başını kaldırdı. Nuri'yi süzdükten sonra elindeki tencereyi uzattı:

— Al yavrum... Bu tencerenin dibinde seni doyuracak kadar yemek var. Afiyetle ye. Cenab-ı Hakk'a da ineklerimin sütünü arttırması için dua et.

Aptal Nuri hemen toprağın üstüne çöktü. Bacaklarını ayırdı. Tencereyi dizleri[nin] arasına çekti. Tırnakları ile dibini kazımaya başladı. Fakat kendisinden evvel tencereden yiyenler içindekini tamamen bitirdiklerinden Aptal Nuri'ye ancak tırnaklarının arasına giren kırıntılarını yalamak kalmıştı. Parmaklarını gırtlığına kadar sokarak ve tamamını şaklatarak:

— Oh, dedi. Ne tatlı... Ne tatlı yemek! Ben şimdiye kadar bu kadar iyi bir şey yemedim. Muhakkak halis buğday ile et suyundan yapılmış bir bulamaç olacak. Kim pişirdi ise elleri dert görmesin. Ne muradı varsa Allah versin.

Eve girmek üzere olan çiftlik sahibi geri döndü:

— Aferin! Sen ağzının tadını bilenlerdensin. Yazık ki tencerede çok bir şey yok. Mamafih sana şimdi bir dilim siyah ekmeğe getireyim.

İki dakika sonra Abdal Nuri'ye fırının yeni çıkardığı siyah ekmeğe bir dilim verdi. Nuri, tıpkı aç bir kurt yakaladığı koyunun budunu nasıl ısıtırırsa sıcak ekmeğe dişlerini geçirdi. Hemen gözlerinden memnuniyet ateşleri etrafa saçıldı:

— Ooh! Dedi. Bu ekmeği mutlaka padişahın ekmeğe başı yapmış. Hamurunu da hamurcubaşı yoğurmuştur. Başka türlü bu kadar nefis olamaz.

Yine evine girmekte olan çiftlik sahibi, bu iltifattan hoşlanarak geri döndü:

— Hakikaten sen çok zeki bir çocuksun. Her şeyin iyisini biliyorsun. Ekmeğinin üzerine bir parça tereyağı sürsem ne dersin?

— Tereyağı mı? O... bunu ben ancak rüyamda görürüm.

— O halde getireyim de lezzetine bak.

İki dakika sonra büyük bir tahta kaşık dolusu tereyağı getirdi. Aptal Nuri, tereyağını ekmeğinin üzerine sürerek midesine yuvarladıktan sonra:

— Siz, dedi. İnsanların Karun'u çiftçilerin padişahısınız.

Çiftlik sahibi Aptal Nuri'nin metihlerine hakikaten layık olduğunu ispat içine girdi. Biraz sonra ikinci bir dilim ekmeğin üzerine sürülmüş kalın bir tabaka reçel ile avdet etti.

Aptal Nuri, çok uzun zamandan beri bu kadar nefis yemek yememişti. Her lokmada metihlerini, takdirlerini daha şiddetli ve mübalağalı sarf ediyor, çiftlik sahibi de elleri arkasında bu sözleri kemal-i memnuniyetle dinliyordu.

Bu sırada, uzaktan gelen bir süvari çiftliğin önünde durdu. Sirapa silahlara ve zırhlara bürünmüş olan bu süvari çiftlik sahibinden sordu:

— Çelik Saray'ın yolu ne taraftadır?

— Nasıl? Siz Çelik Saray'a mı gidiyorsunuz?

— Evet, oraya gitmek için çok uzaklardan geliyorum. Gece gündüz, durup dinlenmeden üç aydır yolda koşuyorum. Yedi [at] çatlattım.

— Çelik Saray'da ne yapacaksın?

— Altın tasla elmas mızrağı alacağım.

Aptal Nuri başını kaldırdı:

— Altın tas, elmas mızrak mı? Vay canına! Satılacak olursa epey para eder. Meçhul süvari güldü:

— Epey para da söz mü? Dünyanın bütün servetinden daha kıymetlidir. Altın tasa sahip olan adam, bu tasın içine bakarak ne isterse muradı hâsıl olur. Mesela baklava istese tas baklava ile dolar. Para istese altından taşar. İçine su koyup [bu sudan] içirilen hastalar hemen şifa bulurlar. Hatta ölülerin bile dudağına yaklaştırılacak olursa hemen dirilirler. Elmas mızrağa gelince, kime karşı tutul[ursa] o adamı o anda helak eder.

— Ne mükemmel şey... Peki, bu elmas mızrak ile altın tas kimin elinde?

— Ebu Turnüş isminde bir sihirbazın elinde. Ebu Turnüş Çelik Saray'da oturuyor. Her gün altın tası boynuna asar, elmas mızrağı eline alır, kırsağına biner, orman içinde dolaşmış. Mamafih elindeki mızrak sihirbaza yalnız Çelik Saray'ın içinde bir işe yararmış. Dışarıda bir faydası olmazmış. Sarayda ise, bu kıymetli şeyleri çelik kapılı bir mahzende saklarmış. Bu mahzenin kapısını sihirbazın yanında taşıdığı anahtardan başka anahtar açmazmış. İşte ben, bu Çelik Saray'a, Ebu Turnüş'ün elinden altın tas ile elmas mızrağı almaya gidiyorum.

Çiftlik sahibi:

— Heyhat, dedi. Muvaffak olamayacağınıza şimdiden söz vereyim. Sizden evvel yüzlerce kişi, aynı maksatla buradan geçtiler. Ve hiçbirisi avdet etmediler.

-Bitmedi-

Melik Kemalettin

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 12

Manzum Masal

Sultan ile Avcı

Bu yerlerden uzakta,
Bir yabancı toprakta
Bundan üç asır evvel,
Dört tarafı[nı] güzel
Süslü bahçelerle sarmış,
Zengin bir diyar varmış.

* * *

Açıp pembe laleler,
Bahçelerde yer yer
Dağlardan şelaleler,
Çağlayarak akarmış.

* * *

Cennet gibi her yolu,

Gülistan sağı solu,

Seyyahlar haset dolu

Nazarlarla bakarmış.

* * *

Bu diyarın sultanı,

Namı sarıp cihanı

Onu seven bir canı,

Sevdasıyla yakarmış.

* * *

Yokmuş üstüne güzel,

Bakışları muhayyel!

Belki dünyaya bedel,

Mücevherler takarmış.

* * *

Uzun saçları ipek,

Yüzü tatlı bir melek,

Vücudu narinmiş pek:

Gülsuyuyla yıkarmış.

* * *

Yolda birer birer

Dizilmiş cariyeler,

Hasbahçesinde gezer,

Sarayına çıkarmış.

* * *

Bu güzel sultan bir gün,

Ca[r]iyeleri bütün

Ona divan dururken

Elbisesi kırmızı

Sarayın muhafızı,

Gelip huzura girer

Tah[tı]na yüzün sürer

* * *

Der: Bir haberim var, siz

Sözümü ederseniz

Söylemeye irade...

* * *

Sultan pek merak eder,

Haberini söyle, der,

Ettim sana müsaade.

* * *

Tahtı öperek tekrar,

Muhafız söze başlar:

* * *

Ben bu sabah pek erken,

Hasbahçeyi beklerken

Çiçekler arasında,

Göğsünün yarasında

Kanla, bir küçücük kuş,

Bulmuştum, kalbi durmuş.

* * *

Pek acıdım bu kuşa,

Kuştaki o duruşa

Yürekler dayanmazdı...

* * *

Başığa yazık diye,

Bahçede bir köşeye,

Ona bir mezar kazdı.

* * *

Önce birkaç yaprakla

Sonra biraz toprakla

Mezarımı kapattık.

Uzak yakın her yoldan,

Adam salıp dört koldan

Vuran kimdir arattık.

* * *

Kırları baştan başa

Hep dolaşa dolaşa

Arayanlar yorulmuş.

* * *

Nihayet su başında,
Belki yirmi yaşında,
Genç bir avcı bul[un]muş.

* * *

Avcıyı hapsedtik,
Bir odaya kapattık,
Şimdi orada duruyor.

* * *

Ceza tertip edin siz,
Öğretelim izinsiz,
Nasıl bir kuş vuruyor!

* * *

Güzel sultan dedi ki:
Sözlerin doğru, peki,
Karşıma getir onu,
O kuşu vurduğunu
Huzurumda sorayım
Sebebini arayım.

* * *

Muhafiz öpüp tahtı:
“Yüce sultanın tahtı,
İlelebet nur olsun,
Sultanım mesrur olsun!”

Diyerek dua etti,

Sonra çekilip gitti.

* * *

Aradan pek az zaman

Geçip, girdi kapıdan

Muhafızla beraber,

Genç avcı birer birer...

O zaman güzel sultan,

Dedi ki: Söyle avcı,

Yüreğın hiçbir acı,

Duymaz mı kan görürken?

Hissetmiyor musun sen

Bir ıstırap bir sızı,

Vururken kuşcağızı?

* * *

Kim bilir ne kadar kuş

Yüreğinden vurulmuş

Senin elinle böyle!

Susamış mıdır söyle,

Canları yaka yaka

Avcının her dakika

Kan içmeye tüfeğı?

* * *

Artık avcının rengi,
Birden gül gibi oldu,
Yüzü sarardı, soldu.
Hiç çıkmıyor sesi,
Düşün ki kendisi
Kabihatliydi gerçek...

-Bitmedi-

Necdet Rüştü

Yeni Oyunlar

Sandalye Kapmaca Oyunu

Kış günleri hava soğuk ve yağmurlu olur. Tabi bahçede koşmaca, top gibi oyunlar oynayamazsınız. Evde oda veya salonda, mektepte ise teneffüshanede, ne oynayalım, diye düşünüp durursunuz. İşte size güzel ve çok eğlenceli bir oyun:

On, on iki sandalye ile biraz geniş bir daire teşkil ediniz. Bu sandalyelere arkadaşlarımız otursunlar. Yalnız bir tanesi boş kalsın. Orta yerde bir ebe dursun. Bu ebe'nin vazifesi, boş sandalyeye oturmaya çalışmak ve oturanların da vazifesi daima sağdan sola doğru sandalyedeki yerlerini süratle değiştirmektir. Bu suretle oturanlar, sandalye değiştirmek suretiyle süratle dönerler ve ebeyi oturmaktan men ederler. Arkadaşlarından birinin yavaş hareketi ile ebe, boş kalan sandalyeye oturmaya muvaffak olursa oturduğu sandalyenin sağındaki arkadaş[1] [onun] yerine ebe olur.

Küçük Hikâyeler

Sarf İmtihanında

Mümeyyiz:

— Oğlum, “Oğuz’un kitabı” dediğimde kitap, Oğuz’un nesi olur?

Talebe:

— Malı efendim...

Hesap İmtihanında

Mümeyyiz:

— Cezr neye denir?

Talebe bir müddet düşündükten sonra:

— Nebatın toprağın içinde kalan kısmına denir.

Küçük Hikâye

İki Damla Gözyaşı

Vaktiyle çok zengin ve zengin olduğu kadar alicenap bir adam vardı. Bu adam, kendisi gibi iyi kalpli zevcesiyle beraber etrafı bağılık, bahçelik bir köşkte oturuyordu. Civar köylüler bu köşke “Çiçekli Bağ” ismini vermişlerdi. Karı koca etraflarına daima iyilik saçarak mesut yaşamakta idiler.

Bir gün Canab-ı Hakk, kendilerine bir kız çocuğu ihsan etti. Bu çocuğun ismini “Servinaz” koydular. Servinaz seneler geçtikçe büyüdü. Fakat büyüdükçe de ebeveynlerini bir endişe aldı. Kızları tuhaf bir tabiatta idi. Filvaki çok güzeldi. Lakin kalbi katıydı. Pederinin, validesinin alicenap şefkatinden Servinaz’da eser bile yoktu. Validesi bir hocaya müracaat etti. Hoca:

— Heyhat! dedi. Kızınız daima sert ve taş kalpli kalacak. Ta ki gözlerinden iki damla teessür yaşı damlasın.

Validesi köşke döndü. O kadar uğraştı ise de fayda vermedi. Servinaz daima mağrur ve taş kalpli olarak kalıyordu. Gözlerinden teessür yaşı değil teessür izleri bile belirmiyordu.

[Servinaz] on altı yaşına girdi. Bir gün genç kızın amcazadesi “Müşfik Bey” ’in geleceği havadisi çıktı. Servinazı ebeveyn[ler]i Müşfik Bey’e nişanlamak istiyorlardı. Ve bu itibarla onu köşklerine davet etmişlerdi. Müşfik Bey geldi, amcazadesini çok güzel buldu ve hemen muvafakat etti. Bir hafta sonra da nişanlandılar.

Artık hemen daima iki nişanlı beraber geziyorlar, civarda atla tenezzüh yapıyorlardı. Bir sabah yine atlarına bindiler, ormanda gezmeye çıktılar. Akşama kadar dolaştılar. Avdette, yolun ortasında bir tekerleği çamura saplanmış [bir] araba gördüler. Zavallı genç arabacı, tekerleği kurtaracağım diye uğraşıp duruyordu. Servinaz sert bir sesle bağırdı:

— Ne uğraşıp duruyorsun, tembel adam! Çabuk ol, yolumuzun üstünden çekil!

Zavallı adam:

— Çekileceğim efendim fakat arabanın tekerleğini çamurdan çıkaramıyorum, dedi.

Servinaz alıştığı gibi emrinin hemen infaz edilmediğine kızdı:

— Bak daha hala söy[len]iyor! Anlaşılan yardım istiyorsun. Ben sana şimdi yardım edeyim de gör! diyerek kırbacını kaldırdı ve arabacının üzerine doğru hayvanını sürdü. Fakat Müşfik Bey daha evvel davrandı. Beygirden atlayarak Servinaz’ın biçareye yaklaşmasına mâni oldu:

— Rica ederim, dedi. Bu zavallıya dokunmak insaniyetsizliktir. Görmü[yor] musunuz, arabanın tekerleği çamura saplanmış, çıkmıyor. Arabacıya dönerek:

— Senin ismin ne, arkadaş?

— Bekir efendim.

— Haydi bakalım, sen de çalış ben de yardım edeyim. Arabayı kurtar...

— Zahmet olmasın efendim...

— Ne zahmet olacak. İnsanlar birbirlerine yardım etmekle en büyük saadeti hissederler.

Beş dakika sonra tekerlek kurtuldu. Bekir yoluna devam etti. Servinaz hiddetten kuduruyordu. Bunu gören Müşfik tatlı bir sesle:

— Servinaz Hanım, dedi. Bana refika-yı hayat olacak kadın benim gibi müşfik olmalı. Ve biçarelere yardım etmeli. Genç kız mağrurane yanı kaldırdı. Hiddetten sararmış dudakları arasından şu cevap çıktı:

— Bana da zevç olacak erkek, sokaktaki pis sefillere, aşağı insanlara muavenet süsü altında kendi mevkiini düşürmemelidir.

Böyle söyleyerek atının başını çevirdi. Ormana doğru koşturmaya başladı. Müşfik arkasından bağırdı ise de bir netice vermedi. Servinaz, atı[nın] gemini azıya almıştı. Genç kız mütemediyen dizgini çektiği halde faydası olmadı. Hayvan saatlerce koştu. Müşfik, nişanlısının izini kaybetmişti. Azgın hayvan nihayet Servinaz'ı sırtından yere attı. Mağrur kız yere düşer düşmez bayıldı. Gözlerini açtığı zaman üzerine doğru eğilmiş kendisini ayıltmaya ça[lı]şan bir köylü kızı gördü. Mağrur ve amirane bir tavırla sordu:

— Sen kimsin?

— Fakir bir köylü kızıyım efendim. Sizi, atınızdan düşer düşmez gördüm. Ve şimdiye kadar başucunuzda ayıltmaya uğraştım.

Servinaz, kendisinden çok aşağı bir derecede olan bir köylü kızına teşekkür etmeye adem-i tenezzül ile:

— Beni Çiçekli Bağ'a götür, dedi.

— Çiçekli Bağ mı? Ne diyorsunuz, bu şimdi mümkün değil. Çiçekli Bağ buraya en aşağı altı saattir. Müsaade buyurunuz, sabaha kadar istirahat ediniz. Hayvanınızı da ahıra bağladım. Evde dinleniniz yarın beraber gideriz. Size yolu gösteririm.

Servinaz başkasının bilhassa fakir bir köylünün nasihatine muhtaç olmadığı iddiasındaydı. Mamafih ormana doğru bakınca ortalığın karanlık olduğunu gördü. Korktu. Köylü kızına döndü:

— Pekâlâ, beni sabaha kadar nerede misafir edeceksin?

— Burada, şu gördüğünüz küçük kulübede, kendi odamda...

— Bu pis yerde mi? Görünüşe nazaran içi de içinde oturanlar da pis olmalı...

Böyle söylemekle beraber kulübeye girdi. Etrafına müteneffir bir nazar fırlattı.

“Sizi fakir kulübemde misafir edeceğim.”

— Hani ya, aydınlık? Şamdanları niçin yakmadın?

— Affınızı istirham ederim, mazur görünüz. Biz fakiriz, kulübelerimizde şamdan filan bulunmaz. Biz tezek yakarız. Hem bize ışık verir hem de ısıtır.

— Senin ismin ne?

— Leyla.

— Pekâlâ, tezeğini yak bakalım. Ne çare katlanacağım.

Leyla ocağa bir kocaman tezek getirerek yaktı. Kulübenin ufacık odasına hafif bir aydınlık serpildi. Servinaz sordu:

— Ben nerede yatacağım?

— Burada, benim yatağımda yani. Şu otların üstünde. Merak etmeyiniz otlarını daha bu sabah topladım. Üzerinde de hiç yatmadım. Yumuşaktır.

Mağrur kızı kendi eli ile soydu, otların üzerine yatırdı. Servinaz sabahleyin gözlerini ovuşturarak uyandı. Leyla'yı ocak başında bir tahta iskemlenin üzerinde oturmuş buldu.

— Orada ne yapıyorsun?

— Hiç efendim, sizi bekliyordum.

— Gözlerin neden kırmızılanmış?

— Bu gece uyumadım.

— Ateş söner, üşürsünüz diye korktum, yanınızda bekledim. Burası tenhalıktır. Bazen tehlikesi olur. Eğer Bekir burada olsa idi o kadar endişe etmezdim.

— Bekir de kim?

— Abim. Dün şehre odun götürdü. Demek satamadı ki akşama dönemedi.

Servinaz yolda tahkir ettiği adamı, arabacıyı hatırladı. Bu adam demek Leyla'nın ağabeyi idi.

— Karnım aç, bana ne vereceksin?

— Ekmek var efendim. Bir de sade suya pirinç çorbası yaptım.

Sayı: 12

Çocuk Postası

Sahife: 7

Servinaz'ın karnı adamakıllı acıktığından bilmeceburiye bu yemeği kabul etti. Leyla'nın yalnız kendi önüne koyduğu çorba ile kuru ve siyah ekmeğe bakarak:

— Bu nasıl ekmek, dedi. Simsiyah...

— Biz hep bunu yeriz, efendim.

— Beyaz ekmek daha tatlı değil mi?

— Hiç yemedim ki lezzetini bilemem.

— Ben sana göndereyim de ye...

— Teşekkür ederim.

— Sen sabahleyin bir şey yedin mi?

— Hayır efendim.

— Niçin yemiyorsun?

— Sonra yerim efendim.

— Hayır, şimdi ekmeği al, gel. Karşıma otur. Beraber yiyelim.

— Başka ekmeğim yok efendim. Bir dilim kalmıştı onu da size verdim.

— Nasıl? Kendin aç kalıyorsun da ekmeğini bana mı veriyorsun?

— Ne ehemmiyeti var? Biz zaten açlığa alıştık. Fakir, pis köylüleriz. Birazdan Bekir Ağabeyim gelir. Eğer odunları satabilmiş ise ekmeğin de getirir.

Servinaz, kendisini evine kabul eden, yatağına yatıran, gece uykusunu terk ile başında nöbet bekleyen sonra da aç kalma tehlikesine rağmen yegâne bir dilim ekmeğini ikram eden Leyla'ya baktı. Kendi sert ve mağrur tavırları ile bu fakir köylü kızının alicenabını mukayese etti. Müteessir oldu. Gözlerinden iki damla yaş, inci tanesi gibi yanaklarından yuvarlandı. Bu iki damla yaş, genç kızın kalbinde büyük bir inkılap yaptı. Bu sırada

“Müşfik Bey, beni affediniz.”

amcazadesi Müşfik de ormanın ucundan göründü. Kulübenin önünde nişanlısını görür görmez koştu:

— Ah, Servinaz Hanım! Ne kadar merak ettim. Nihayet sizi bulabildim. Çok rahatsız olmadınız ya?

— Bilakis Müşfik Bey, Leyla, bu gördüğünüz köylü ve fakir kız, bana şimdiye kadar bilmediğim, duymadığım bir his [olan] merhamet ve uluvv-i cenâblık hissini aşıladı. Ve beni ağlattı. Sizin hakkınız varmış. Beni affediniz.

Müşfik, nişa[n]lısındaki mesut tahavvülden memnun oldu. Servinaz'ın peder ve validesi de sevindiler. Hekimlerin, hocaların yapamadığı işi Leyla yalnız başına ifa etmişti. Servinaz'a alicenaplığı öğretmişti. Bir hafta sonra genç kızın Müşfik Bey ile düğünleri icra edildi. Leyla'yı da biraderi Bekir ile beraber yanlarına aldılar. Ve mesut bir hayat yaşadılar.

Emir Süleyman

Dervişin Uluvv-i Cenâbı

Sultan Beyazıt zamanında padişahın sevdiklerinden nüfuzlu bir adam, kapısı önünde bir lokma ekmek dilenen biçare bir derv[i]şi adamları vasıtasıyla taşa tutarak kovdurdu. Derviş, üzerine atılan taşlardan [iki]sini eğilerek yerden aldı ve koynunda sakladı:

— Bir fırsat düşer, bu taşları ben sahibine iade ederim, dedi.

Filhakika altı ay sonra bu nüfuzlu adam padişahın nazarından düştü. Mevkiinden azledildi. Elleri bağlı bir halde sokaklarda dolaştırılmaya sonra da uzak bir yere sürülme[si]ne karar verildi. De[r]viş bunu duyar duymaz beklediği [fir]sata nihayet eriştiğine sevinerek sakladığı taşı aldı. Düşmanının geçeceği yol[un] üzerinde durarak bekledi. Tam geçerken, derviş elinde taş[la] şöyle düşündü:

— Hayır, hayır! Şimdi ben intikam almaya kalkışsam çok büyük bir günah olur. Bir insanın düşmanı kuvvetli ve na[fiz] olursa ondan intikam almak tedbirsizlik ve budalalıktır. Fakat bu [düşman]ın elinden kuvveti gider ve âciz kalırsa o zaman [a]leyhinde bulunmak da âcizlik ve vahşilik olur.

Bu yüksek düşünce üzerine, alicenap derviş, geri döndü.

Sekizinci Sayımızdaki Bilmecenin Halli

“Gel”, “Git”, “Gelgit” idi.

Doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciliği, Dârümuallimînden Behzat Efendi ihraz bir takım Tarih-i Umumî kazanmıştır.

İkinciliği, Yeniköy’den Maide Leman Hanım ihraz bir pergel takımı kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Vefa Caddesi Taş Tekneler’de Muammer Efendi ihraz bir mürekkepli kalem kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Vefa Lisesinden 505 Hamit Süreyya Efendi, Kabataş Sultanisinden 4 Nimet Efendi, Kuleli İdadisinden 643 Mehmet Saim Efendi, Cerrahpaşa’da[n] Emin Bey’in kerimesi Fatma Kâmile Hanım, Galatasaray Sultanisinden 1154 İbrahim Hüseyin Efendi, Tarsus Numune Mektebinden 12 Adil Efendi, Beyazıt Numune Mektebinden 737 Reşat Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Galatasaray’dan 1097 Naci Efendi, Bezmiâlem İnas Lisesinden 123 Neriman Süreyya Hanım, Kuleli ’den 420 Mehmet Ferit Efendi, Şark İdadisinden 42 Vecihi Efendi, Mercan Lisesinden 554 Feridun Efendi, Konya’da[n] Mehmet Emin Bey [‘in] beyzade[si] Ali Mübarek Efendi, Üsküdar’da[n] İbrahim Cemalettin Efendi, Kumkapı’da Behram Çavuş Mahallesi’nden Avni Efendi, Eyüp Sultan İnas Numune Mektebinden Muzaffer Sıtkı Hanım, Üsküdar Mal Hatun İnas Numune Mektebinden Hatice Fehmi Hanım, Davut Paşa Sultanisinden 27 Ahmet Remzi Efendi, Beylerbeyi’nden Muzaffer Cevdet Bey, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 60 Bekir Lütfü Efendi, Mevlevihan Ömer Naci Bey Mektebinden 28 Reşat Reşit Efendi, Kadıköy Lisesinden 90 Mehmet Galip Efendi birer kart kazanmışlardır.

Sekizinci sayımızda tarihî suallerimize doğru cevap verenler meyanında çekilen kurada birinciliği, Ankara Dârümuallimînden İbrahim Efendi ihraz yaldızlı bir hesap defteri kazanmıştır.

İkinciliği, Eyüp Sultan Numune Mektebinden Ahmet Hikmet Efendi ihraz bir albüm kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Beşiktaş Köyiçi'nde[n] Kamuran Hüsrev Efendi ihraz mürekkepli bir kalem kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Tarsus Numune Mektebinden 106 Musa Fazlı Efendi, Darüşşafakadan 456 Mustafa Hulusi Efendi, Emirgan'dan Fahre Sabri Hanım, Kızıltoprak İnas Numune Mektebi talebesinden Ferzan Selahattin Hanım, Kütahya Dârülhilâfe Medresesinden Mazlumzade Yusuf Ziya Efendi, İstanbul Sultanisinden 532 Mehmet Faruk Efendi, Üsküdar'da[n] Zahit Müştak Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Haydarpaşa'da[n] Melik Fahre Hanım, Kırkkilise İnas Numune Mektebinden Şaziye Şeref Hanım, Makriköy Numune Mektebinden İbrahim Kemal Efendi, Galatasaray Sultanisinden 310 Süleyman Şükrü Efendi, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 48 Mehmet Fikret Efendi, Mercan Lisesinden 510 İhsan Efendi, Gedikpaşa'dan Nail Fuat Efendi, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 33 Mustafa Behzat Efendi, Çırçır'da[n] Şerif Bey'in kerimesi Memnune Hanım, Fatih İnas Numune Mektebinden Neyyir Mahmut Hanım, Mektebi Sanayiden Kâzım Efendi, Numune-i Arifan Mektebinden Rıfat Efendi, Küçük Mustafa Paşa'da[n] Bakkal Ahmet Efendi'nin mahdumu Ali Nusret Efendi, Fatih İnas Numune Mektebinden Nevvare Hakkı Hanım, Rehber-i Saadet Mektebinden Ahmet Remzi Efendi birer kart kazanmışlardır.

Muhterem okuyucularımızın hediyelerini Kitabhane-i Sûdi'den perşembe gününden itibaren aldirmaları mercuvdur.

* * *

“Alaattin ve Sihirli Lamba” hikâye[si] şimdiye kadar neşrolunan meraklı hikâyelerin hepsinden daha güzel ve resimli ve ahlak[i]dir. Fiyatı yalnız 15 kuruş.

* * *

Bilmece

İki heceli bir kelime bulunuz ki baş tarafına iki heceli diğer bir kelime ilave edilince uzamasın bilakis aslından daha kısa olsun.

Aramaca

Kendi, ağlamaz, çivi, söker, komşuna, gülme,

Düşen, çivi, gelir, başına.

Yukarıdaki iki satırın arasında üç atasözü yani darbimesel karışmıştır. Kelimelerini ayırarak bu üç darbimeseli meydana getiriniz.

Okuyucularımıza...

Fotoğrafınızı gönderdiğiniz takdirde postanıza derç edeceğimiz gibi her hafta cumartesi günü saat on bire kadar mektebinden aldığımız aferin ve hüsnühal varakalarını ibraz ettiğiniz takdirde postanıza isminiz dahi derç olunacaktır.

* * *

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye güzel bir çakı, ikinciye sulu boya takımı, üçüncüye bir atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar millî kartpostal hediye edilecektir.

Aramacamıza doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yaldızlı cep defteri, ikinciye bir albüm, üçüncüye atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek aramacalarımıza iştirak edecek küçük okuyucularımızın müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğu'na gönderme[ler]i lazımdır.

Müsabakalarımıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve aramacalarımıza iştirak edenler neticeyi on altıncı sayıda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Aramaca Kuponu Sayı: 12

Bilmece Kuponu Sayı: 12

13. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 13

Sayı: 13

26 Teşrinisani 1339 Pazartesi

Yıl: 1

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

Nevşin'in Defteri'nden

Ölmeyen Hatıralar

Mektepte geçirdiğim ilk seneler şimdi pek uzak bir mazide kaldı. Onların çoğu hayalimden silinmiş gibidir. Mamafih hafızamda hâlâ pek kuvvetli bir yer tutan ne kadar kıymetli hatıralarım var. Mesela sınıfımızı ne güzel tahattur ediyorum. Burası büyük, ucu bucağı görünmeyen, loş, esrarengiz bir oda idi. Biz çocuklar yerdeki minderler üzerine bağdaş kurarak oturur, hocanın esneye esneye okuduğu ilahiyi dinleyerek vakit geçirirdik. Hocamız cidden sevimli, vakur, tatlı bakışlı bir ihtiyardı. Bize ekseri nasihat eder, cehennemden, cennetten bahsederdi. Daha küçük yaşında mini mini hafızam bu cennet ve [cehennem] tasvirleriyle dolmuştu.

Hocamızı hepimiz severdik. Mamafih bu sevgimiz sınıfta gürültü yapmamıza mâni olmazdı. Bilakis onun yorgun argın sınıfa girerek sedirin üzerinde uyuklamaya

başladığı zamanlar bizim için en eğlenceli zamanlardı. O vakit, tam bir serbesti ile bağırır, atlar, yaramaz çocukların bin türlü maskaralıklarını temaşa ederek eğlenirdik.

Mektepte ikinci eğlencemizi bahçede geçirdiğimiz zamanlar teşkil ederdi. Burada büsbütün serbest idik. Eğer ara sıra elindeki kalın sopasıyla hoca efendi bahçede görünmese büsbütün atılmış, unutulmuş gibi olurduk. O vakit çocuklar ağaçlara tırmanır, birbirini iter kakar... Şimdi ismini hatırlayamadığım garip oyunlarla günün yorgunluğunu giderirdik.

Mektebimi sevmiş mi idim. Hâlâ içimdeki bu hissi tahlil etmek kabil olamamıştır. Yalnız şunu pek iyi biliyorum ki bu mektepte geçen üç sene zarfında üç ilahiden başka bir şey öğrenmedim. Mamafih bu zamanlar çok mesut idim. Evde itibarım yükselmişti. Komşular, akrabalar bana:

— Maşallah, mektebe de gidiyor, diyerek iltifatlar ediyorlardı.

Ara sıra garip bir hüznün ile kendimi düşünsem saadetim teessürüme mâni oluyordu. Annem, babam hatta hocam beni memnun etmek için her türlü fedakârlığa katlanırlardı. Bütün bu mesut günler ve mesut vesileler arasında kaybolan şey, arkada kalan senelerdi. Ah, o [sene]ler ki bir daha avdet etmeyecek. Ah o seneler ki, benim için ne kadar faydalı olabilirdi.

Hiç unutmam bir akşam, mektepten eve döndüğüm zaman amcamı bizde buldum. Amcam beni kucakladı, öptü:

— Oh, Nevşin! Ne kadar büyümüşsün, dedi. Amcamı birkaç seneden beri görmemiştim. Hatta unutmaya bile başlıyordum. Fakat o beni tanıdı. Benimle konuşmaya başladı:

— E, Nevşin neler okuyorsun? Anlat bakalım, dedi. Garip bir his altında sıkıldığımı anladım. Elimdeki cüz kesesini açarak

“Hızır’ın ziyareti”

amcama verdim. Amcam çantamın içini karıştırdı. Bir amme cüzü bir de elifba çıkardı:

— Bütün okudukların bundan mı ibaret, diye sordu. Şaşırdım:

— Bir de ilahilerimiz var, dedim ve garip bir safiyet ile üç sene zarfında o kadar güzel öğrendiğim ilahilerden bir tanesini okumaya başladım. Amcam beni dinledi, dinledi... Mahzun mu oldu, memnun mu oldu bilemiyorum. Fakat o günden sonra o büyük kapılı, büyük dersaneli mektebe bir daha hiç mi hiç gitmedim.

Aptal Nuri

-Başı Geçen Sayıda-

Biliyorum fakat şimdiye kadar gidip de geri dönmeyenler benim gibi kurnazlık perisinin nasihatlerinin dinlememişlerdi. Aptal Nuri söze karıştı:

— Ay! Demek siz perilerle de konuşuyorsunuz... Perilere çok kuvvetli diyorlar, doğru mu?

— Elbet... Bu Ay Perisi bana ne yağacağım lazım geldiğini öğretti. Evvela sihirli ormanı geçmek icap ediyor. Bu ormandan geçerken beni yolumdan çıkarmak için önüme birçok mâniler çıkacak. Beni korkutmak isteyecekler. Ebu Turnüş büyüğü ile benim yolumu şaşırtacak. Benden evvel altın tas ile elmas mızrağı almaya gidenler hep ormanda yollarını şaşırmışlar ve korkularından ödleri patlamış.

— Vay! Bu fena... Peki, ormanı geçmeye muvaffak olursanız?

— Ormanı geçmekle tehlikeyi atlattım olmuyorum. Perinin söylediklerine göre, daha büyük tehlikelere atılıyorum. Evvela karşıma bir cüce çıkacak. Bu cücenin elinde uzun, çok uzun alevli bir mız[rak] varmış. Bu mızrağı kime karşı tutarsa o adam, o dakikada kül olurmuş. Bu cüce, bir elma ağacının altında muha[fız] vazifesini görüyormuş. İşte ben bu elma ağacından bir elma koparmaya mecburum.

— Eğer cüce efendi müsaade ederse... Peki, ya sonra?

— Yoluma bir müddet devamdan sonra “Gülen Çiçek” ‘e rast geleceğim. Bu çiçeğin dibinde, saçlarının her teli bir yılanı temsil eden büyük bir aslan nöbet bekliyor. Bu aslana rağmen Gülen Çiçek’i koparmalıyım.

Aptal Nuri tir tir titreyerek:

— Allah’tan size akıllar vermesini niyaz ederim. Benim sayım suyum yok. Ne Şam’ın şekeri ne Arap’ın yüzü...

— Hepsi bu kadar olsa yine iyi... Dahası var. Yolumun üzerine çıkan yılan ve çıyan dolu “Büyük İfrit Gölü” ‘nü geçmek lazım. Gölün öbür başında, bir dudağı yerde bir dudağı gökte, zebella gibi bir Arap’ı mağlup ettikten zevk tarlasının insanı aldatıcı füsunlarına göz kapadıktan sonra baştan

“Ebu Turnüş’ü görünce hemen ağacın arkasına saklandı.”

ayağa kadar sarı ipekler giymiş güzel bir kadının karşısında bulacağım. İşte bu kadın bana altın tas ile elmas mızrağı nasıl alabileceğimi öğretecek.

Genç süvari, böyle söyleyerek Çelik Saray’ın istikametine doğru atını sürdü. Çiftlik sahibi süvarinin arkasından bağırdı:

— Yazık, dedi. İşte, avdet etmeyeceklerden biri daha. Biçare ölüme doğru dörtlüye gidiyor. Sonra Aptal Nuri’ye döndü:

— Yavrum sen bir iş işliyor musun?

— Boş gezenin işsiz kalfasıyım.

— Benim yanımda kalır ve çalışır mısın? Koyunlarımı, ineklerimi otlatmaya götürürsün. Karnını iyice doyururum.

Aptal Nuri, yediği tereyağı ve reçelin hatırına kabul etti. Hem mademki koyunları ve inekleri otlatıyordu demek ormanda ve kırdan gezecekti. Serseri ruhuna pek muvaffak gelen bu iş hoşuna gitti.

Aptal Nuri artık koyun ve sığır çobanı olmuştu. Her gün hayvanları alır, ormana götürür, burada akşama kadar onları otlatır; akşam güneş batarken çiftliğe getirirdi.

Bir gün ineklerden biri, otlaya otlaya ormanın içerisine doğru uzaklaştı. Aptal Nuri, hayvanı çevirmek için arkasından koştu. Bu sırada kulağına bir ayak sesi geldi. Durdu, dinledi... Bulunduğu mahalle doğru bir at geliyor gibiydi. Sesler yaklaştı ve nihayet güzel bir kırsığa binmiş biçimsiz bir adam görüldü. Kırsığın arkasından da on üç aylık bir tay geliyordu. Aptal Nuri, kırsığın üzerindeki adamın sihirbaz Ebu Turnüş olduğunu eli[n]deki elmas mızrak ile boynundaki altın tastan anladı. Ve hemen bir ağacın arkasına gizlendi. Ebu Turnüş, Aptal Nuri'yi görmeden geçti ve ormanın sık ağaçları arasından kayboldu.

Aptal Nuri, Ebu Turnüş'ün hangi yoldan gittiğini merak ederek aradı ise de bir türlü bulamadı. Güneş de batmak üzere idi. Hayvanlarını topladı ve çiftliğine döndü. Gece, sabaha kadar, Ebu Turnüş, altın tas ile elmas mızrağa ait rüyalar gördü. Ertesi günden itibaren Çelik Saray'a gitmek arzusu kafasında yer buldu.

-Bitmedi-

Melik Kemalettin

Feyz-i Masallar

Alicenaplık

Kerim Bey, çok alicenap bir adamdı. Maiyetindeki adamlardan biri bir gün Kerim Bey'in kıymetli altın şamdanını çaldı ve sattı. Sariği bir türlü bulamadılar. Aradan birkaç ay geçtikten sonra Kerim Bey'in tanıdıklarından birisi altın şamdanı çarşıda, tellalın elinde gördü. Sordu ve kimin sattığını anladı. Hemen parasını vererek alıp Kerim Bey'e götürdü:

— Şamdanınızın filan çalmış ve satmış. İşte getirdim, dedi.

Çalan adam da bu sırada birçok kimse[y]le beraber Kerim Bey'in yanında bulunuyordu. Çok mahcup oldu, kızardı. Bunu gören Kerim Bey, tatlı bir sesle:

— Şimdi hatırlıyorum ben bu şamdanı size hediye vermişim. Anlaşılan sıkıntı çektiniz de bunu sattınız. Alınız, bunu size tekrar hediye ediyorum. Fakat bir daha satarken öyle ucuz vermeyiniz. Hakiki kıymeti ile satınız.

Sarik, kerim Bey'in büyük alicenabı karşısında büsbütün ezildi ve bir daha hırsızlık etmeye tövbe etti.

Birbirinden Ahmak

İki ahmak beraber yolculuğa çıktılar. Bir müddet gittikten sonra yorularak bir ağacın gölgesinde oturdular. Biri:

— Ah! dedi. Bir sürü koyunum olsa istediğim zaman bir iki tanesini kesip kavurma yapsam, afiyetle yesem. Canım istedikçe sütlerini sağarak içsem, tüyelerini satarak zengin olsam...

Diğeri:

— Benim de bir sürü koyunum olsa, der. Bu kurtları senin koyun sürüsünün içine salsam, bütün koyunlarını parçalasalar...

Birinci:

— Canım, niçin böyle faydasız bir şey istiyorsun? Benim koyunlarımı senin kurtların parçalarsa ne kazanırsın? Sen ahmak birisin.

— Asıl ahmak sensin!

— Sensin!

Derken aralarında bir kavgadır başladı. İyice dövüştüler. Nihayet baygın ve bitap düştüler. Bu sırada uzaktan bir merkepli adam gözüktü. Bu adam, merkebine iki çömlek balı yüklemiş, çarşıya, satmaya götürüyordu. İki ahmak hemen bu adamı çevirdiler. Maceralarını hikâye ederek:

— Hangimiz akıllı, hangimiz ahmak sen doğru[yu] söyle, dediler.

Bu adamcağız hemen merkebinin durdurdu. Üzerindeki iki çömlek balı yere indirdi. Çömleğin birini bir ahmağa diğeri de öbür ahmağa verdi:

— Bu çömlekleri birbirine vurunuz. Hanginizin elindeki çömlek kırılırsa o ahmak değildir, dedi.

İki ahmak çömlekleri şiddetle birbirine vurdular. Bittabi çömlekler parça parça oldu. İçindeki ballar da yere aktı ve zayı oldu. Bunu gören bal sahibi, çömleklerinin kırık parçalarına bakarak:

— Eğer, dedi. Sizin ikinizde de akıl varsa şu bal gibi kanım aksın! Siz ikiniz de ahmaklardan ahmaksınız...

Tembel Aklı

Bir temmuz sıcaklığında, işten yorgun düşmüş bir bahçıvan çırağı, bir ağacın gölgesi altında yeşil çimen üzerine yatmış uyuyordu. Bahçıvan bunu farkında olarak hemen çırağı uyandırdı:

— Tembel! Çalışacak iken horul horul uyumaya utanmıyor musun? Sen Cenab-ı Hakk'ın insanlara büyük bir lütfü olan güneşin ziyasından mahrum kalmaya layık birisin...

— İşte ben de bu kabahatimi bildiğim içindir ki güneşten kaçtım ve gölgeye uzandım.

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 13

Manzum Masal

Sultan İle Avcı

-Mabadı-

Sultana söyleyecek,

Yoktu ufak bir sözü.

Dalmıştı yaşlı gözü

Sultanın gözlerine.

Kalbi hep vuruyordu.

* * *

Omuzlarından akan,

Topuklarına sarkan

İpek saçları kumral,

Yüzü ak dudağı,

Sultan avcıya baktı.

* * *

O dakika yaktı,

Genç avcının bir güneş

Birden kalbini sanki.

Bu ateş bir hicran ki,

Kalbini sarıp taşıyor,

Onu duyan yaşıyor

Büyük bir hayal içinde

Bir tatlı hal içinde.

* * *

Avcı dalmış sultana

Bakarken sultan: Bana

Çabuk söz söyle, dedi

Bekleme böyle, dedi.

* * *

Avcı, gözlerinde yaş,

Söyledi yavaş yavaş

Silerek gözlerini,

[Sul]tana sözlerini:

* * *

Ben bu sabah pek erken

Kırda gezip durmuştum.

Böyle yalnız gezerken

Bir küçük kuş vurmuştum.

Baktım, kuş oldu sakat

Aradım her yeri.

Hiçbir tarafta fakat

Yoktu kuşun eseri.

* * *

Uçmuş bu yaralı kuş,

Hasbahçelere doğru.

Onu muhafız bulmuş,

İşte kabahatim bu.

* * *

O serçeyi vurarak

Böyle cezamı buldum,

Huzurunda durarak
Ta kalbimden vuruldum.

* * *

Bak karşında diz çöken
Bir esirinim ben de
Olsun gözyaşı dökken
Avcı sana bir bende.

* * *

Emret daim gözyaşım,
Dere gibi çağlasın.
Emret talihsiz başım
Hep karalar bağlasın.

* * *

Uğruna kendini ben,
Vurup ölen olayım.
Azat kabul etmeyen
Sadık kölen olayım.

* * *

Söyleyip sözlerini
Avcımın gözlerini
Hazin yaşlar bürüdü.
Tahta doğru yürüdü,
Göğsünde vuran kalbi

Yanarak ateş gibi.
Birden bire diz çöktü,
Ağlayıp hep döktü
Tahta koyup başını
Sel gibi gözyaşını.

* * *

Bunu görüp o zaman
Tahtında güzel sultan
Avcıya der: Kalk, haydi
Şefkatim olmayaydı
Sana verirdim ceza.
Bu ceza çünkü naza.
Affettim cürmünü bak,
Lakin ceza olarak
Yalnız, bir iradem var:
Her sabah erken kalkarak

-Bitmedi-

Necdet Rüştü.

Küçük Mektepliye

Mekteptir muabbidi [hepinizin]
Fazilet istiyor her bir din
Çalışmak vazifen fakat bil,

Hakikat önünde dur, eğil!

* * *

Bir sağlam fikirle bir metin

Ahlakı bekliyor milletin.

Yücelmek yücelenmek istersen,

Marifet ve ilmi sev öğren...

* * *

Ey mektepli! Vazife bu:

Yükselt artık güzel yurdu...

Güzire Osman

Sayı: 13

Çocuk Postası

Sahife: 5

Cüceler

1-2-3-4-5-6-7-8-9

Birçok peri ve cin masallarında hepimiz bir takım cücelerden, bir karış boylu insanlardan bahsedildiğini duydunuz değil mi? Hatta içinizden pek çoğunuz “Parmak Çocuk” hikâyesini bilirsiniz. İhtima[1] kendi kendinize bu kadar küçük insanların yalnız masallarda mevcut olduğunu zannedersiniz. Eğer böyle bir zanda bulunuyorsanız aldanıyorsunuz. Daha bundan elli sene evvel “Tom Yivis” isminde bir Amerikalı Paris’te teşhir edildi. Bu adam altmış santimetre boyunda-yani üç karış- ve yedi buçuk kilo sıkletinde idi. Daha sonra 1750 tarihinde yaşamış olan meşhur “Yaya” ‘yı Avrupa’da herkes bilir. Yaya, doğduğu zaman tam bir karış boyunda imiş. Ağırlığı da 50 gram geliyormuş. Yaya’ ya beşik vazifesini içine yün doldurulmuş bir iskarpin görmüş.

Bugün bile dünyada pek çok cüce mevcuttur. Resimde gördüğümüz veçhile, cambazlar her memlekette meşhur olan cüceleri toplayarak, bir araya getirerek ahaliye teşhir etmekte ve bunlara öğrettikleri oyunlarla para kazanmaktadırlar. Cüceler içinde hakikaten mahir sanatkârlar da vardır. Resimde 2 numaradaki “Mösyö Pikulummini” ‘nin boyu yetmiş sekiz metre ve sıklığı on üç kilodur. 7 numaradaki de “Matmazel Terez” ‘dir. Ve Pikulummini’nin nişanlısıdır. Henüz yirmi yaşında bir taze olan Matmazel Terez’in sıklığı dokuz buçuk kilodur. Fakat nişanlısından üç santimetre daha uzundur. Resimde gördüklerinizin en küçüğü 5 numaralı “Prenses Juli” ‘dir. Juli on yedi yaşında olup boyu elli beş santimetredir. Yani iki buçuk karıştır. Prenses Juli’ye doğduğu zaman bir sigara kutusu beşik vazifesini görmüştür.

Bu cüceler grubu Elyum Paris’te bulunmakta... Mükemmel operet oynamaktadırlar. İçinizde belki gören olmuştur. İki sene evvel de İstanbul’a bir Rus tarafından böyle dokuz cüce getirilerek Beyoğlu’nda tiyatro oynatılmıştı. Bu cüceler, İstanbul’dan Selanik’e sonra da Mısır’a gittiler. Şimdi Yunanistan’da bulunuyorlar. Görüyorsunuz ya bir karış boylu insanlar, yalnız masallarda değil. Yirminci asırda bile mevcuttur.

İpnotizma/Seyr-i fil Menam

Sinirli ve pek kolaylıkla müteessir olan bir insanın karşısına geçerek elinizdeki çakı, anahtar gibi mücella bir cismi gözünün hizasında tutunuz. Elinizdeki çakıdan gözünün katiyen ayrılmamasını ve aynı zamanda fikrini[n] elinizdeki cisimle meşgul olmasını ihtar ediniz.

Karşınızdaki insanın derece-i asabiyetine ve kuvve-i tefkiriyesinden şiddetine göre biraz sonra gözkapaklarının gayriihtiyari olarak kapandığını ve uyduğunu göreceksiniz. İşte bu suretle davet edilen uykuya “İpnotizma” denir.

İpnotizma fiilini yapan insan, uyuyan insan üzerinde, uyku devam ettiği müddetçe, fikr-i mahsusunu telkin eder. Ve ona her türlü emrini icra ettirir ve onu istediği gibi uyutur, konuş[tur]ur. İşte bu türlü harekâtın icrası imkânına “telkin” namı verilir.

İpnotizma olan insanlarda görülen hal[ler]in başlıcaları şunlardır:

Uykuda olan insanın kolları, bacakları kaldırılsa kol ve bacakları kaldırıldığı vaziyette kalır ve kendisine katiyen rahatsızlık vermez.

Uykuda iken konuşmak, bir işle meşgul olmak. Gelmek ve gitmek. Elhasıl bir insanın uyanık bulunduğu zaman yaptığı işlerin hiçbirini der-hatır edemeyen bir hal vardır ki buna “seyr-i fil menam” namı verilir.

Seyr-i fil menam halinde bulunan insanlar, âdeta uykudan uyanır gibi yatağından kalkar. Kapıyı açarak odadan dışarı çıkar. Gündüz dolaştığı mahallerde gezer. En tehlikeli mahallerde ihtiyatla dolaşarak odasını avdet edip yatar. Sabahleyin kalktığı zaman yaptığı işlerden katiyen haberdar olmaz. Bu fikrin ve fikirde tecelli eden hususun mevkiî tatbiki konduğu adı rüyaların biraz uzamasından ibaret bir haldir.

Kazı Kim Çaldı?

Bir gün Hazreti Süleyman’ın huzuruna bir adamcağız geldi:

— Ya Hazreti Süleyman, dedi. Mescidin avlusunda bir kazım dolaşıyordu. On beş dakika evvel çalmışlar.

Hazreti Süleyman, hemen civarda olan cemaati mescide topladı. Minbere çıkarak:

— Ey müminler! dedi. Bir Müslüman kardeşinizin hem kazını çalmak hem kesmek, kestikten sonra da tüyünü sarığına sokmak sizlere yakışır mı?

Bu sözler üzerine kazı çalan adam gayriihtiyari olarak elini sarığına götürdü. Acaba tüy var mı diye aramaya başladı. Hazreti Süleyman hemen:

— İşte, kazı çalan budur, dedi ve sarığın cezasını verdiler.

Hızır Aleyhisselam

Şehirden uzak, تنها bir mahalde çalidan çırpıdan yapılmış ufak bir kulübe içinde, fakir bir kadıncağız yaşardı. İsmi Hürmüz olan bu kadıncağız, kocası öldükten sonra biricik kızı Hacer ile beraber kalmıştı. Hiçbir yerden bir geliri yoktu. Hürmüz Hanım, kocasının zamanından kalan bir tezgâhta bez dokur, bu bezi çarşıya götürerek satar, parası ile de kendini ve kızını geçindirirdi. Bu geçinmek ise âdeta sürünmeye benziyordu. Çünkü biçare kadın ihtiyarlamaya başladığından çok bez dokuyamıyor binaenaleyh eline fazla bir para geçmiyordu. Böyle olmakla beraber Hürmüz Hanım'ın gayet iyi bir kalbi vardı. Kendi fakir olduğu halde fukaraya muaveneti sever, onlara, kendi aç kalmak suretiyle ekmeğini verirdi. Hacer ise validesinin bu alicenabına tevarüs etmişti. Mini mini kalbi, bir fakir gördüğü zaman acır, hemen ona elinden geldiği kadar yardıma koşardı.

Hürmüz Hanım'ın kulübesinin biraz uzağında ise oldukça büyük bir çiftlik vardı. Bu çiftliğin sahibi Fatma isminde bir kadın olup bütün civarda hasisliği ve fena tabiatı, katı kalpliliği ile suişöhret kazanmıştı.

Hürmüz ile Hacer'in cömertliğini gören Fatma bir gün kulübelerine geldi:

— Görüyorum ki, dedi. Siz açlıktan hemen hemen ölecek derecede fakirsiniz. Böyle olduğu halde, hemen her gün kapınızın önünde bir fakire yiyecek veriyorsunuz. Ben öyle pis adamları değil kapımın önüne oturtmak bahçeme bile sokmam. Hem onlara verdiğiniz ekmeklere, yiyeceklere yazık değil mi? İsrâf ediyorsunuz.

Hürmüz Hanım başını kaldırdı:

— Hayır, dedi. Fakirlere verdiğim yiyeceklere hiç yazık değil. Vakıa doğru, ben fakirim. Fakir olduğum için fukaranın hallerini bilirim. Mademki uzatılan eller benden ziyade muhtaç bir hale düşmüşlerdir, ben elimden geldiği kadar yardıma mecburum. Ta ki bir gün ben de onların bulunduğu mevkiye düşersem bana da başkaları muavenet etsinler.

Fatma kahkaha ile güldü:

— Bunlar saçma şeyler, dedi. Ben, bunlara ehemmiyet vermem. Servetim o kadar çoktur ki hiç fakir düşmeyeceğim ve kimseye minnet etmeyeceğime eminim.

Mağrur ve hasis Fatma böyle söyleyerek uzaklaştı. Hürmüz'le Hacer de bu kadının söylediklerine ehemmiyet vermeyerek kendi fakir hayatlarında yaşamaya ve ellerinden geldiği kadar hemcinslerine yardıma devam ettiler.

Bir gün Hacer, havanın güzelliğinden istifade etmek emeli ile kapısından çıkmış, kırlara doğru gezmeye gitmişti. Küçük bir göl kenarında, bir ağacın gölgesi altında istirahat etmekte iken uzaktan, elindeki değneğe dayana dayana gelen bir ihtiyar gördü. Bu ihtiyar Hacer'in yanına yaklaştı:

— Yavrum, dedi. Hem açım hem susuzum hem de yorgunum. Buralarda Tanrı misafiri kabul eden iyi kalpli insanlar var mı?

Hacer hemen yerinden sıçradı, ihtiyarın elinden tuttu:

— Gel benimle beraber... diyerek doğruca kulübelerine götürdü.

— Anne! Bir misafir getirdim. Çabuk, ekmek, çorba ve soğan getir. Yatağı da düzelt. Biçare adamcağız biraz istirahat etsin. İhtiyar:

— Fazla zahmet etmeyiniz, dedi. Bana bir parça un ve az da su kâfi... Yatağınızı da kirletmeyeyim şöyle yerde, toprağın üzerinde yatarım.

Hacer ve Hürmüz ısrar ederek ihtiyarın karnını doyurdular ve yataklarında yatırdılar. Ertesi sabah Hacer, ihtiyarı uyandırdığı zaman hayretten gözleri açıldı. Yatakta yatan ihtiyarın yüzü gençleşmiş, nurani bir hal almıştı. İhtiyar uyanınca Hacer'in hayretini gördü:

— Ben, dedi. Hızır'ım... İnsanların kalplerindeki hisleri anlamak için seyahate çıktım. Sizi gördüğüm insanlardan çok yüksek ve alicenap buldum. Binaenaleyh bu alicenabınızın mükâfatına nail olmanız hakkınızdır. Hürmüz Hanım'a dönerek:

— İyi kalpli kadın, dedi. Ben gittikten sonra eline hangi işi alır ve işe tam bir hafta durmadan dinlenmeden devam edersin. Çünkü ben böyle istiyorum, dedi ve ortadan kayboldu.

Ana kız evlerini Hızır Aleyhisselam'ın ziyaret etmiş olmasına çok sevindiler... Vakit öğleye yaklaşıyordu. Akşama yiyecekleri olmadığından Hürmüz Hanım dokuduğu bezi çarşıya götürmek için eline aldı. Her vakit yaptığı gibi evvela arşınlamak istedi. Mucize! Elinde tuttuğu adi bez, ipekli kumaş olmuştu. Ve arşınladıkça mütemadiyen uzamaya başlamıştı. Hürmüz tam bir hafta geceli gündüzlü arşınladı. Ve tam bir hafta ipekli kumaş uzadıkça uzadı.

Hürmüz'le Hacer'in sevinçlerine payan yoktu. Cenab-ı Hakk'a şükürler ettiler. Meydana gelen kumaşları çarşıya götürerek sattılar. Parası ile yeni ev aldılar. İnekler, koyunlar, tavuklar alarak büyük bir çiftlik sahibi oldular ve etraflarına daha vasi iyiliklerde bulunmaya başladılar.

Hızır Aleyhisselam'ın geldiği haberi, bütün şehirde şayi oldu ve herkes izhar-ı memnuniyet etti.

Sayı: 13

Çocuk Postası

Sahife: 7

Çünkü Hacer'i ve Hürmüz'ü köyde sevmeyen yoktu. Ana kız artık mesut bir hayat yaşamaya başladılar. Fakat hasis Fatma, kıskançlığından kuduruyordu. Hacer'i kırdı dolaşırken gördü ve Hızır'ın nasıl bir adam olduğunu sordu. Hacer masum edasıyla hepsini anlattı. Fatma hemen evine döndü. Gece gündüz yalvardı:

“Mini mini bir karimiz, Müştak Hasan Efendi.”

— Kuzum [Hı]zır, canım Hızır, ne olur benim evime de misafir gel, diye ricaya ve duaya başladı.

Bir gün Fatma kapısının önünde otururken uzaktan ihtiyar bir adamın geldiğini gördü. Hacer'in tarifi hatırında olduğundan bu ihtiyarın hem[en] istikbali[ne] koştı:

— Buyurunuz, bütün evim, yemeklerim hep sizin olsun.

İhtiyar, bastonuna dayanarak:

— Bana yalnız bir parça un ile su kâfidir, dedi. Ve Fatma'nın önüne çıkardığı envai reçelleri, yemekleri yemedi. Yatmak için gösterdiği ipekli örtülerle süslü karyolanın üzerine değneği ile heybesini attı ve yere uzanarak uyudu. Fatma kendi kendine:

— Ne pis herif, dedi. Keşke odama ka[da]r çıkarmaya idim. Yerde yatacak olduktan sonra bahçede yata idi. Neyse zarar[ı] yok. Kirlettiği yerleri yarın temizlerim. Yeter ki benim evime geldi. Giderken bana da [Hürmüz]'e yaptığı gibi bir iyilik eder, zahmetimin acısını çıkarmış olurum.

Ertesi sabah, ihtiyar derviş bir şey söylemeden yatağından kalktı ve gitmek için kapıya doğru yürüdü. Fatma, ihtiyarı bahçenin nihayetine kadar götürdükten sonra:

— Ne o? dedi. Bana bir mükâfat vermeden mi gidiyorsun? Size bu kadar yemek yedirdim. En iyi odamda yatırdım. İhtiyar güldü:

— Peki, dedi. Mademki istiyorsun sen de Hürmüz'e söylediğim gibi ben gittikten sonra tam bir hafta elini neye sürer ve ne yaparsan o harekette devam edesin.

İhtiyar gittikten sonra Fatma sevinerek evine doğru dönmeye başladı:

— Ben, diyordu. Hürmüz gibi budala değilim. Hemen çek[me]cemin başına oturacağım. Altınları saymaya başlayacağım. Tam bir hafta sayacak olursam iyi bir servete konarım.

Hasis kadın bu düşünce ile bahçedeki kuyunun yanından geçiyordu:

— A! dedi. Kova kuyunun içinde kalmış. Hem paslanacak hem de ip ıslanarak çürüyecek sonra para verip de tekrar almak lazım. Evvela şu kovayı çıkarayım sonra çekmecemin başına giderim.

Fatma kuyudan kovayı dolu olarak çıkardı. Ve suyunu döktü. Fakat Hızır Aleyhisselam'ın emri yerine gelecekti. Görünmeyen bir kuvvet kovayı tekrar kuyuya daldırmaya Fatma'yı sevk etti. Hızır gittikten sonra elini sürdüğü ilk şey, kova ve yaptığı ilk hareket, kuyudan su çıkarmak olduğundan tam bir hafta geceli gündüzlü su çekti ve çektiği suyu dışarıya boşalttı. Bu, susuz çiftliğin avlusunda bir göl

meydana getirdi. Çiftliğin temelini çürüterek koca binayı yıktı. Fatma bir hafta içinde beş parasız, yersiz yurtsuz [kalarak] dilenmeye mahkum oldu. Hasisliğinin, katı kalpliliğinin, gururunun ve ahmaklığının cezasını böylece çekti. Düştüğü fakru zaruret içinde ona yardım eden de yine Hürmüz’le Hacer oldular...

“Refleks ihage- Süleyman nereye bakıyor?”

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 13

Dokuzuncu Sayımızdaki Bilmecenin Halli

“Y” harfi idi. Zira “dakika” ‘da bir “y”, “iki ay” ‘da üç “y” var idi.

Halledenler meyanında çekilen kurada birinciliği, Adana Sultanisinden Ahmet Tahir Efendi güzel bir çakı kazanmıştır.

İkinciliği, Adile Sultan İnas Numune Mektebinden Fahre Hanım ihraz bir sulu boya takımı kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Koca Mustafa Paşa Numune Mektebinden 651 Hayrettin Efendi ihraz bir atlas kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Haydarpaşa’dan Muazzez Hamdi Hanım, Dârülhilâfet-i Aliye Medresesinden 766 Abdurrahman Efendi, İhsaniye’den Mualla Hanım, Tarsus Numune Mektebinden 131 Mehmet İrfan Efendi, Dârümuallimîn-i Aliyeden Latif Efendi, Mahmudiye Vakıf Mektebinden 92 Mehmet Orhan Efendi, Mercan Sultanisinden 526 Mustafa Kemal Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Edirne Sultanisinden 138 Mithat Efendi, Üsküdar Kız Sanayi Sultanisinden 163 Mediha Abdülaziz Hanım, Balıkesir Lisesinden 202 Ragıp Efendi, İnegöl’den Nezahat Hanım, Üsküdar Lisesinden 274 Muzaffer İbrahim Efendi, Kastamonu Lisesinden 136 Vahap Efendi, Kabataş Lisesinden 272 Oğuz Nüzhet Efendi, İstanbul Sultanisinden 634 İbrahim Kemalettin Efendi, İzmir Sultanisinden Ahmet Naci Efendi, Beyazıt İnas Numune Mektebinden 114 Mediha

Hikmet Hanım, Bursa Sultanisinden 566 Ahmet Fazlı Efendi, Edirne Sanayi Mektebinden 99 İsmail Nevzat Efendi, Antalya'dan Nezahat Şükrü Hanım, Eyüp Sultan İnas Numune Mektebinden Efser Hürrem Hanım, Çengelköy'den Nedim Fethi Efendi birer kart kazanmışlardır.

Dokuzuncu sayımızdaki aramaca, “Şehit Evladı” manzumesi idi.

Doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciliği, İstanbul Sultanisinden Fahri Efendi ihraz yaldızlı bir cep defteri kazanmıştır.

İkinciliği, Erenköy İnas Sultanisinden Adile Kani Hanım ihraz bir albüm kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Konya Darülarifan Mektebinden Mehmet Ekrem Efendi ihraz mürekkepli bir kalem kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 13 numaralı Abdi Fikri Efendi, Bursa İdadi-i Askerîsinden Semih Efendi, Galatasaray'dan 1078 F. Hüseyin Efendi, Afyonkarahisar Lisesinden 101 Namık Kemal Efendi, Dârümuallimât-ı Tatbikat talebelerinden 316 Meliha Ahmet Hanım, Eyüp İnas Mektebinden 1332 Adalet Cemal Hanım, İzmir Sanayi Mektebinden 127 Ali Kamuran Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Mahmudiye Vakıf Mektebinden 148 Ahmet Mükerrerem Efendi, İzmir Göztepe İnas Mektebinden Siyadet Hasan Hanım, Çelebi Sultan Mehmet İnas Numune Mektebinden 279 Hümeysra Hanım, Erenköy İnas Lisesinden Emine İclal Hanım, Tarsus Numune Mektebinden 22 Hüseyin Adil Efendi, Ak Şemsettin Numune Mektebinden 451 Hüseyin Rauf Efendi, Konya Lisesinden 336 Mehmet Güneri Efendi, Koca Mustafa Paşa Numune Mektebinden 651 Hayrettin Efendi, Talebe-i Ulumdan 322 Ahmet Veysi Efendi, Kütahya Lisesinden 91 Daniş Fuat Efendi, İzmir Tilkilik Yeni İzmir Eczanesinde Reşit Haki Efendi, Beşiktaş Şemsü'l Mekatipten 582 Osman Zeki Efendi, Makriköy Numune Mektebinden 87 Hüseyin [Av]ni Efendi, Kadıköy Osmangazi Numune Mektebinden 311 Nafiz Muhittin Efendi, Edirne Sultanisinden 198 Nahit Ali Osman Efendi birer kartpostal kazanmışlardır.

İhtar: Muhterem okuyucularımız[ın] imzalarını açık yazmalarını ve imzasız mektup göndermemelerini ihtar ve rica ederiz.

Bilmece

Dişleri olduğu halde ısırılmayan nedir?

Aramaca

Haftanın yedi günü içinde en kısa günler hangileridir?

Dişleri olduğu halde ısırılmayan nedir?

Okuyucularımıza...

Fotoğrafınızı gönderdiğiniz takdirde postanıza derç edeceğimiz gibi her hafta cumartesi günü saat on bire kadar mektebinden aldığımız aferin ve hüsnühal varakalarını ibraz ettiğiniz takdirde postanıza isminiz dahi derç olunacaktır.

* * *

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye güzel bir çakı, ikinciye sulu boya takımı, üçüncüye bir atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar millî kartpostal hediye edilecektir.

Aramacamıza doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yaldızlı cep defteri, ikinciye bir albüm, üçüncüye atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek aramacalarımıza iştirak edecek küçük okuyucularımızın müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğu'na gönderme[ler]i lazımdır.

Müsabakalarımıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve aramacalarımıza iştirak edenler neticeyi on yedinci sayıda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tefvik

Teşebbüs Matbaası

Aramaca Kuponu Sayı: 13

Bilmece Kuponu Sayı: 13

14. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 14

Sayı: 14

3 Kânunuevvel 1339 Pazartesi

Yıl: 1

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

Nevşin'in Defterinden

Boncuk Ayşe

Amcamın ısrarları üzerine beni mahalle mektebinden aldıktan sonra bütün benliğimi derin bir hüznün kapladı. Niçin bilmem. Bu büyük kapılı, karanlık merdivenli, geniş odalı mektebi çok mu sevmiştim, zannetmem. Fakat burada öyle tatlı hatıralarım vardı ki onlar beni bilaihtiyar bu mahalle mektebine bağlamıştı.

O tatlı hatırların en zindesi “Boncuk Ayşe” ‘dir. Onu mektebe geldiğim ilk günler görememişim bile. O kadar sessiz ve gölgesiz bir köşeye büzülüp kalmıştı. Sonra bir gün hoca efendinin kalın ve gür sesi büyük dershanenin içerisinde nevazişkar bir ahenkle çınladı:

— Boncuk... Boncuk! Gel bakalım. Cüzünü al da gel, dersini oku.

O odanın kuytu bir köşesinden onun ince ve narin endamı, sanki süzülerek, akarak hoca efendinin rahlesine yaklaştı. İşte nazlı ve şirin Boncuk'u o zaman tanıdım. Ne kadar güzel ve ne kadar cana yakındı Ya Rabbi! Kırmızı entarisi üzerinde küçük başı bir yasemin çiçeğini andırıyordu. İki örgü halinde al yemenisinden taşan sarı saçları yaldızlanmış gibi parlak ve gözleri hakikaten iki boncuk gibi mavi fakat ne kadar manalı idi.

Daha on dakikada Ayşe ile dost olmaya karar verdim. Dersinden çıkarken yanına yaklaşarak dedim:

— Ayşe Hanım, benimle dost olur musun? Bilsen seni ne kadar seveceğim, sana ne candan bir arkadaş olacağım.

Ayşe güldü ve dudaklarının ince tebessümü arasında:

— Ama siz zenginsiniz, ben fakirim, diyebildi.

Mamafih o günden sonra birbirimizden hiç ayrılmadık. Ayşe ile beraber gezer, derslerimize beraber çalışır çok defa yemeği beraber yedik. Evden bana yemek gönderdikleri zaman daima onu da hesap ederler, iki kişilik yemek gönderirlerdi. Küçük Ayşe bu minnetin altında kalmak istemezdi. Çok defa onun da bizim yemeğimize iki elma, iki portakal veya birkaç hurma ilave ettiği olurdu.

Daha sonraları küçük Ayşe bana sergüzeştini anlatmaya başladı. Esasen Giritli idiler. Mamafih o, Girit'ten ayrıldıkları zaman bir, bir buçuk yaşlarında [imiş]. Bununla beraber annesinden dinlediği hikâyeleri mini mini kalbinin bütün ıstıraplarını benim ta kalbimin içine akıtarak hazin hazin anlatırken ne kadar garip garip ağlaşırdık. Bir gün benim güzel Boncuğuma:

— Ayşe, senin banan ne iş yapar? diye sordum. Onun ince kırmızı dudakları evvela acı bir tebessüm ile büküldü sonra:

“Necla Hanım, Harunrahman'ın sarayına mektubu götürdü.”

— Benim babam yok ki... Onu Rumlar kestiler, diyebildi. Ve annesinden öğrendiği bu feci hikâyeyi şöyle anlattı:

— Henüz ben pek küçükmüşüm. Bir gün, bir Cuma günü bütün Müslümanlar camilerinde namaz kılariken Hanya sokaklarında bir vaveyla kopmuş. Rumlar camilere hücum ederken Türkleri kesmeye başlamış. Annem evde yalnız, babam dışarıda, camide imiş. Zavallı anneciğim bir taraftan beni, bir taraftan babamı düşünürmüş. Derken babam gelmiş, anneme demiş ki:

— Haydi, sen Ayşe'yi al, buradan kaç... Şimdi gâvurlar gelecek... Allah size yardımcı olsun.

— Babam sözünü bitirmeden haydutlar içeri, eve girmişler. Zavallı babacığımı orada, zavallı anneciğimin gözü önünde öldürmüşler. Annem güç bela ellerinden kurtulabilmiş. Birkaç gün gizli bir bucakta saklanmış. Sonra... Sonra...

Ayşecik durdu. Hikâyesini tamamlayamadı. Beraber ağlamaya başladık... Ah, onunla böyle gizli gizli ağlayarak için için gözyaşı döktüğümüz zamanlar ne kadar çok olurdu.

Boncuk Ayşe, ince, beyaz siması; parlak, mavi gözleri ve altın gibi sarı saçları ile çocukluk hayatımın en büyük tesellisi idi. Amcamın o kadar ısrarları üzerine mektebi terke mecbur olduktan sonra günlerce benim mini mini sevgili Ayşeciğimi düşündüm. Fakat Boncuk Ayşe'yi bir daha hiç [mi] hiç görmedim.

Saadetin Sırrı

Hindistan'a gidenler bilir, Ganj Nehri sahilini saatlerce boylayan büyük ve güzel bir bahçe vardı. Bu bahçe, dünyanın hiçbir tarafında bir misli daha görünmeyen çiçekler, meyvelerle doluydu. Sabahtan akşama kadar bülbül sesi bütün afağa yükselir... Bahçenin ortasında pembe mermerden yapılmış muazzam bir saray var. Bu saray heybet ve azameti ile Hindistan'da bir tanedir. Hindistan yolcuları, bu sarayın ve bahçenin önünden geçerlerken hayret ve takdir ile birbirine sorarlar:

— Bu muhteşem saray acaba kimin? İçinde yaşayan adam kim bilir ne kadar mesuttur.

Filhakika bu misli görülmemiş sarayda oturan Harunrahman, pek mesuttu. Servetine muadil bir servet dünya yüzünde yoktu. Maiyetinde binlerce kişi beslerdi. Merhameti ve alicenaplığı da serveti kadar büyüktü. Herkese iyilik etmeyi severdi. Harunrahman bu koca serveti ve ordu kadar çok maiyeti ile mesut bir hayat yaşamakta idi. Yalnız kızına karşı biraz zafiyeti vardı. Binlerce kişiye emreden civarın bütün ahalisinin amiri olan Harunrahman, kızı Süheyla'nın en ufak bir arzusu önünde baş eğdi. Kızını çok seviyordu. Bütün saadeti de dünyada aile namına yegâne kızı olan Süheyla'nın yanında geçirdiği zamanlar[da] hissediyordu. Servet, ihtişam, debdebe, tantana... bunların hiçbirisi gözünde değildi. İlla illa kızı Süheyla...

Bir gün Süheyla hasta düştü. Bütün dünyadan doktorlar getirildi. Harunrahman, kızını kurtaracak kimseye bütün servetini bağışlayacağını ilan etti. Fakat heyhat! Ne bu [vaat]ler ne ilanlar ne de gelen doktorların ihtima[m]ları fayda vermedi. Zavallı Süheyla, yakalandığı hastalıktan kurtulamadı. Ve terk-i hayat etti.

Babasının düştüğü elemi tasvir imkânsızdır. Âdeta deli gibi oldu. En eski bir hizmetkârını çağırdı:

“Harunrahman ormanda Necla'ya tesadüf etti.”

— Ben, dedi. Artık burada duramam. Sarayımın her yanı, bahçemin her köşesi bana sevgili Süheylacığımı hatırlatır. Binaenaleyh gideceğim, uzak memleketlere gideceğim. Bakalım belki Cenab-ı Hakk, bana acır da bir teselli vasıtası gönderir.

Harunrahman seyahate çıktı. Bütün cihanı dolaştı. Etrafına gücü yettiği kadar iyilikler saçarak nihayetsiz yoluna devam etti. Fakat gezdiği yerler, gördüğü şeyler bir türlü kederini unutturamıyor, evlat acısı ile yaralı baba kalbine bir teselli veremiyordu.

Bir gün artık Hindistan'a dönmüş, Hindistan içinde seyahat ediyordu. Yolu bir ormana saptı. Bu ormanda, bir ağacın dibine oturmuş düşünen mahzun yüzlü bir kızcağız

Sayı: 14

Çocuk Postası

Sahife: 3

gördü. Bu kızcağız tıpkı Süheyla'ya benziyordu. Yanına yaklaştı ve sordu:

— İsmi ne kızım?

— Necla!

— Niçin öyle mahzun duruyorsun?

— Mahzunum çünkü ebeveynim mezayık içindeler. Yağmur, dolu küçük tarlamızda ekinlerimizi çürüttü. Beş parasız kaldık. Babam dün akşam: “Dilenmekten başka çaremiz kalmadı” diyordu. Nasıl mahzun olmayayım.

Küçük kızcağız ağlamaya başladı. Harunrahman:

— Ağlama, dedi. Kalk, benimle beraber gel. Necla'yı ormandan çıkardı, eline bir mektup verdi. Uzaktan kendi sarayını gösterdi:

— Bu sarayı görüyorsun ya, Harunrahman'ın sarayı... Verdiğim mektubu oraya götür.

— Ben gitmesem, korkarım. Üstüm başım pis, beni kapıdan kovarlar.

— Kovmazlar. Kapıdaki nöbetçilere mektubumu göster ve müsterih ol artık mezayıktan kurtulursunuz.

Necla doğru saraya gitti. Nöbetçiye mektubu verdi. Kızcağız hemen saray müdürünün huzuruna çıkarıldı. Müdür:

— Necla Hanım, dedi. Mektubu yazan muhterem zatın emirleri başımla beraber. Yarın size yüz öküz ve yüz inek göndereceğim. Pederinize de yeni ve mükemmel bir ev vereceğiz. Bir de her şeyi tam mükemmel bir çiftlik hediye

edeceğiz. Velhasıl getirdiğiniz mektupta ne emir edilmiş ise yapacağız. Merak etmeyiniz.

Necla şaşkın bir halde evine döndü. Kendi kendine rüya gördüğüne zahip olmuştu. Fakat ertesi gün saray adamları, yüz öküze yüz ineği getirince sevinçlerine payan olmadı. İki gün sonra da büyük ve zengin bir çiftli[ğe] yerleştiler.

Necla teşekkür etmek için boyuna ihtiyarı arıyordu. Nihayet ormanda tesadüf ederek boynuna atladı:

— Ah, siz ne kadar alicenapsınız. Bizi sefaletten kurtardınız. Nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum, dedi.

Harunrahman Necla'yı ormanın içinde küçük bir kulübeye götürdü:

— İşte bu kulübe benim meskenimdir, dedi. Ara sıra gelersen bana şükran vazifeni yapmış olursun.

— Nasıl? Burada mı oturuyorsunuz, niçin? Sanki mustarip olduğunu görüyorum. Söyle neyin var?

— Evet, yavrum mustaribim. İstirabım pek büyüktür. Bunu şimdi söyleyemem. Belki bir gün, kim bilir...

Aradan seneler geçti. Harunrahman daima ormanda[ki] kulübede oturuyordu. Bir gün Necla, saçı başı darmadağın bir halde koşarak kulübeden girdi. Gözlerinden yağmur gibi yaş akıyordu. Zavallı kız hıçkırıklar arasında peder ve validesinin dün gece birdenbire vefat etmiş olduklarını anlattı:

— A! Ya Rabbi... Ya Rabbi! Dünyada artık kimsem kalmadı, diye dövünmeye başladı. Harunrahman çok müteessir oldu. Necla'yı kucağına aldı:

— Yavrum, dedi. Vaktiyle benim de bir kızım vardı. Cenab-ı Hakk, saadetimi çok gördü. Kızımı yanına çağırdı ve beni yalnız bıraktı. Şimdi sen de aynı felakete uğradın. Yalnız kaldın. Gel, beraber yaşayalım. Artık kim olduğumu senden saklayamam. Ben, zengin Harunrahmanım. Senelerden beri kızımın acısını unutturacak bir teselli aradım. Bu teselli sen ol. Saraya gidelim. Her ikimiz de kaybettiğimiz saadetin sırrını bulalım. Ölenlere ağlayalım fakat kendi hayatımız içinde birbirimizin saadeti için çalışalım.

Necla memnuiyetle kollarını Harunrahman'ın boynuna doladı. Harunrahman artık aradığı teselliği bulmuştu. Sarayına döndü ve Necla ile beraber mesut bir hayat yaşadı.

Fıkralar

Devenin birine:

— İniş mi, yokuş mu? demişler.

Deve de:

— Düz yol ne güne duruyor, cevabını vermiş.

* * *

Kaza âdeta beş parmaklı bir şahsiyettir ki bir kimseden kam almak istediği zaman, parmağının ikisiyle gözünü kapar, ikisiyle de kulaklarını tıkar. Birisini dudağı üzerine koyarak “sus” der ve işini görür.

* * *

Bir koyun veya keçi kasap tarafından kesileceği zaman:

— Canım gidiyor, diye kederlenirmiş. Onu kesen kasap da:

— Acaba ne kadar yağ çıkacak, diyerek uzun uzun düşünürmüş.

* * *

“Alaattin’in Sihirli Lambası” hikâyesini okuyunuz...

Manzum Masal

Sultan İle Avcı

-Mabadı-

Vurup yara açtığın,
Kanlarını saçtığın
Kuşun kabrini bekler,
Pembe, beyaz çiçekler
Süslersen her gün
Kuşa reva gördüğün
Ölümün bak bu gayet
Hafif cezası... Şayet
Kabri beklemeyip sen
Çiçekle süslemezsən
Kendini de ölmüş bil!
Haydi, önümde eğil.
Kurtulduğunla şükret,
Emrimi yapmaya git.

* * *

Öperek avcı yeri,
Gözünden yaş selleri
Birdenbire boşa[lı]dı,

Düşüp tahta kapandı.

* * *

Kalkıp avcı her sabah,

Yürekten ederek ah

Mezarı süslüyordu.

Bu vazife çok yordu,

Genç avcıyı günlerce...

Biçare, gündüz gece

Gözünde daima yaş

Eriyip yavaş yavaş

Artık hayattan bıktı.

Çünkü avcı âşıktı,

Sultana pek derinden!

Aşkının kederinden

Üzülüp mahvoluyor,

Sarıyor, soluyor ve

İniliyordu her gün.

* * *

Haber vermek ne mümkün

Sultana sevdasından!

Artık kalbi yasından

Her lahza kanıyordu,

Sultanı anıyordu.

* * *

Avcı bir sabah erken,

Şafak henüz sökerken

Silerek gözyaşını

Hep mezarın başını

Süslerken çiçeklerle,

Kalbi dolup kederle

Allah'a dua etti:

Tanrım çektiğim yetti,

Bitsin bu sonsuz elem,

Dolmayacak mı çilem?

Akacak yaşım varmış,

Ne kara başım varmış,

Bir sultana tutuldu.

Derin bir hicran buldu.

Huzura çıkıp bir gün

Aklımı bütün bütün

Mahvetti güzel sultan,

Dünyaya bedel sultan!

* * *

Avcı dua ederken

Bu kelimeleri derken

O gün bahçe[ye] inmiş,

Tenha bir yere sinmiş

Sultana âşık vezir,

Bu sözleri hep bir bir

İşitip hiddet etti.

Sonra yavaşça gitti

Sarayında[ki] odasına,

O da düştü yasına

Şimdi bu aynı aşkın.

Vezir ki çılgın, taşkın

Bir sevdanın kurbanı,

Seviyordu sultanı.

Tam iki senedir

Görmemiş rahat nedir.

Saçını yoluyordu,

Sararıp soluyordu.

Şimdi ne yapmalıydı?

Sultanı kapmalıydı

Avcının pençesinden.

* * *

Kurtulurdu kederin

Vezir düşündü derin,

Dudakları büzüldü,

Sonra şeytanca güldü.

Ona yeterdi gücü,
Çağırdı bir büyücü.
Dedi ki: Beni dinle,
Şimdi senin elinle
Hazırlanmış sihirden
Şu dakikada birden
Büyü çıksın meydana
İyi kulak ver bana:
Bu avcı bir kuş vurmuş,
Hasbahçeye düşmüş kuş.
Sultan bunu işitmiş,
Huzuruna getirtmiş.
Fakat sultan nasılsa
Demiş: Avcı asılsa
Yazıktır gençliğine,
Onu affettim yine.
Sonra sultan bu gence,
Sabah kalkıp bu erkence,
Akşamüstüne kadar
Vazife verip yollar,
Gönderir hasbahçeye.
Bu garip bilmeceye
Şu cevaptır muvaffak:

Sultan avcıya âşık!
Şu dakikada eğer sen
Malik olmak istersen
Bir büyük hazineye!
Durmadan bir saniye
Kimi sevdiyse sultan

Sayı: 14

Çocuk Postası

Sahife: 5

Gebersin duyulmadan

Sevdiği kimse, sesi.

* * *

O lahza son nefesi

Çıkıyordu vezirin.

Büyücüdeki sihrin

Ona oldu [tesir]i.

Çünkü bir yıl[dır]

Sultan onu severdi.

Fenalık ediyorken

Öldüreyim derken

Avcıyı birden bire.

* * *

Sarayda bu habere

Herkes pek memnun oldu.

Fenalık eden buldu,

Cezasını nihayet.

Sultan sevinip gayet,

Anlattı ki: Ben giz[li]ce,

Muhabbetle epeyce

Sevinmiştim fakat, bugün

Mesudum bütün bütün.

Sevmiyor Allah bile,

Kalbinde bile bile

Bir fenalık yapanı.

Kalmasın ünü, kanı,

Ateşleyin odunu

Yakın pis vücudunu!

* * *

Avcı ile sultan da

Şu koskoca cihanda,

Daha bir benzeri yok,

Saadetleri pek çok,

İki sevgili olmuş

Düğün yapıp dolmuş

Saray çalgı, eğlence

Tam kırk gün kırk gece.

* * *

İnsan bilmez rahat ne,

Fena olursa huyu!

Düşürsün içerisine,

Kazma kimseye kuyu!

-Hitam-

Necdet Rüştü

“ Erkek:

— Duydun mu? Bizim muallim şimdiye kadar kimseyi darp etmemiş.

Kız:

— Galiba kıraat cetvelini bilmiyorsun.”

Küçük Fıkralar

Domuzun Kendisi

Anadolu Harbi’nde Yunanları kovalayan bir bölüğümüz, bir orman içinde karargâh kurmuştu. Bu ormanda bir yaban domuzu vardı ki, geceleyin uykuda olan askerleri rahatsız ediyordu. Bölük kumandanı, domuzu öldürüp başını getirene mükâfat vadetti. Bölük aşçısı Bolulu Recep hemen ormana daldı. Epeyce yürüdü. Vakit gece idi. Birden omuna domuz çıktı. Recep hemen mavzeri uzattı. Ateş etti, hayvan öldü. Kasaturasını çıkararak kafasını keseceği sırada ormanın içine kadar girmeye muvaffak olmuş bir Yunan neferi, Recep’in üzerine çuvallandı. Maksudı Recep’i öldürmek, karargâha yaklaşarak vaziyet-i askerîyeyi öğrenmekti. Recep’in, üzerine çullanan Yunan palikaryası cılız değildi. [Lakin] [Recep’te] kahraman Türk kanı vardı. Serbest kalan sol eli ile Yunan’ın gırtlığından yakaladı, [gırtlığını] sıktı. Palikarya Recep’i bırakmış, yalvarıyordu. Recep yakaladığı esiri doğru karargâha

getirdi. Bölük kumandanının çadırının önüne geldi. Esiri kapıdaki nöbetçiye teslim ederek çadıra girdi. Bölük kumandanı sordu:

— Ne haber Recep? Hani domuzun başını getirecektin?

— Efendim, daha iyi yaptım. Domuzun kendisini getirdim.

— Nerede?

Recep hemen dışarı çıktı. Yunanlıyı çadıra sokarak:

— İşte! dedi.

Sahife: 6

Çocuk Postası

Sayı: 14

Aptal Nuri

-Geçen Nüşadan Mabadı-

Ertesi gün hemen ormana koştu. Ebu Turnüş'ü bekledi. Ormana doğru uzaktan bir ihtiyarın geldiğini gördü. Yanına yaklaşarak sordu:

— İhtiyar! Nereye gidiyorsun?

— Çelik Saray'a...

— Korkmuyor musun?

— Neden korkayım, Çelik Saray'da oturan Ebu Turnüş benim yeğenimdir. Onu ziyarete gidiyorum.

İhtiyar böyle söyleyerek elindeki değnekle bir daire çizdi. Ortasına bir efsun yazdı. Derhâl ormanın içinden koşarak Ebu Turnüş'ün kısrağının tayı geldi. İhtiyar taya bindi:

— İşte bu hayvan beni her türlü tehlikeden atlatarak Çelik Saray'a götürür, dedi ve ormanda kayboldu.

Nuri'nin hem merakı hem de ümidi arttı. Akşamüstü ihtiyarın Çelik Saray'dan avdetini görünce altın tasla elmas mızrağı elde etmek hevesi arttı. Bunun için de kısrağın tayını elde etmek icap ediyordu. Uzun müddet düşündü. Bir kurnazlık aradı. Tayı hida ile elde ettikten sonra takip edeceği planı kararlaştırdı.

Tayın geçeceği yola biraz yulaf serpti. Bir torba bularak içine birçok ökse yani tutkallı değnek doldurdu. Beline bir ip sardı. Ebu Turnüş'ün vürudunu beklemeye başladı. Öğleye doğru sihirbaz görüldü. Yine kısrağına binmişti. Arkasında da kısrağın yavrusu geliyordu. Ağacın arkasına sa[k]landı. Ebu Turnüş, Nuri'yi görmeden geçti. Fakat tay yerdeki yulafları görmüş, iştihası kabarmış ve durarak yemeğe başlamıştı. Aptal Nuri, Ebu Turnüş'ün adamakıllı uzaklaştığını görünce hemen ağacın arkasından çıktı. Tayı saçlarından yakaladı. Üzerine atladı. Genç hayvan gözleri ile annesini aradı, bulamayınca geri döndü. Ormana, geldiği yola doğru dönmeye başladı.

Aptal Nuri tayın üzerinde tir tir titriyor, ödü kopuyor fakat inadından altın ile elmas mızrağı elde etmek hususunda verdiği karardan vazgeçmiyordu. Nasıl vazgeçsin? Ucunda zengin olmak var. Ormandan geçerken sihirbazın büyüsü ile bütün ağaçları[n] canlanarak üzerine yıkılıyor zannetti. Yaprakların her birisinin ayrı ayrı korkunç sesleri çıkıyordu. Dalların üzerine konmuş baykuşlar:

— Nereye gidiyorsun? Ölüme mi susadın! Dön geri! Dön geri! diye haykırıyorlardı.

Nuri, tayın boynuna doğru eğilerek sımsıkı sarılmış, rengi sararmış, hiç sesini çıkarmıyor, yoluna devam ediyordu. Önünde hayali uçurumlar mı açıl[ma]mıştı, etrafında bütün ormanın tutuştuğunu ve alevlerin üzerine doğru geldiğini [mi] zannetmedi...

“Aptal Nuri, altın tas ile elmas mızrağı aldı.”

Hayali dağlardan kopan kocaman kaya parçalarının başına düşmediğini mi görmedi? Fa[kat] bütün bunlar Ebu Turnüş'ün büyüsü ile meydana geldiğini ve maksadın kendisini korkutarak geri çevirmek olduğunu biliyordu. Dişlerini sıktı.

Sabretti. Nihayet büyüdü ormandan kurtuldu. Vasi ve kuru bir ovaya geldi. Bu ova tamamıyla insan leşleri ile doluydu. Bu leşlerin üzerine kargalar ve hatta kurtlar üşüşerek [leşleri] parçalamışlardı. Aptal Nuri'nin tüyleri diken diken oldu. Bu biçarelerin kendisinden evvel Çelik Saray'a gitmek için yola çıkanlar ve burada ölenler olduğunu anlamakta güçlük çekmedi. Tayın üzerinde ovayı da geçti. Yemyeşil bir çayırılığa geldi. Burada yalnız bir ağaç, büyük bir elma ağacı vardı. Ağacın altında da ateşten elinde ateşten kılıcı ile bir cüce duruyordu. Cüce Aptal Nuri'yi görünce yeri göğü titreten bir şiddetle bağırdı. Fakat Nuri bütün cesaretini toplamış, büyük bir nezaketle cüceye yaklaştı:

— Rahatsız olmayınız efendi hazretleri. Ben yabancı değilim. Çelik Saray'a, Ebu Turnüş hazretlerini görmeye gidiyorum. Ben, sizin de efendiniz olan muhterem Ebu Turnüş hazretlerinin yeni aldığı uşağım.

— Benim haberim yok, sen yalan söylüyorsun!

— Yalan mı söylüyorum? Ne münasebet, niçin? Esasen görmüyor musunuz ki altımda tayı, ikimizin de efendi[si] olan Ebu Turnüş hazretlerinin tayıdır. Yolda müşkülata tesadüf etmeyeyim diye bilhassa bana gönderdi.

— Peki, sözüne inandım. Fakat sen Çelik Saray'da ne vazife göreceksin?

Sayı: 14

Çocuk Postası

Sahife: 7

— Çelik Saray'ın hasbahçesindeki ağaçlarına birtakım kuşlar musallat olmuşlar. Bütün çiçekleri ve meyveleri yiyorlarmış. Ben, güzel kuş tutarım. Onun için beni hizmetine çağırdı.

— Kuşları nasıl tutarsın?

— Belimdeki iple...

— İple mi? Şimdiye kadar iple kuş tutulduğunu hiç görmemiştim. Benim muhafaza ettiğim elma ağacında birçok kuş konuyor. Burada bir tecrübe et bakalım, tutabilecek misin?

— Hayhay... Seni memnun etmek benim için bir saadettir.

Aptal Nuri taydan indi. Belindeki kalın ipi çözdü. Ucunu ilmik etti. Ağacın tepesine atıyor gibi yaparak cücenin başına fırlattı ve çekti. İlme[ği] cüce[nin] boynundan yakaladı ve sıktı. Aptal Nuri hemen sıçradı. Cebindeki mendil ile cücenin ağzını tıkadı, bağırmasına meydan vermedi. Ve iple güzelce ağa[ca] bağladı. Sonra alçak dallardan büyük bir elma kopardı. Koynuna soktu. Taya bindi ve yoluna devam etti. Önüne bir küçük bahçe çıktı. Bu bahçede Gülen Çiçek vardı. Bu çiçeğin yanında da saçlarının her bir teli birer yılan olan koca bir aslan bekliyordu. Aptal Nuri aslana hitap etti:

— Ey, aslanlar aslanı! Müsaadenizle size bir soru soracağım. Lütfen, Çelik Saray'a yakın mıyım yoksa daha çok yolum var mı, söyler misiniz?

Aslan homurdandı:

— Ne yapacaksın?

— Çok bir şey değil. Çelik Saray'da oturan muhterem Ebu Turnüş hazretlerine amcası tarafından [gönderilen] bir kuzu dolması götürüyorum.

— Kuzu dolması mı? Bunun ne kadar nefis bir yemek olduğunu biliyor musun? Tam bir senedir ki kuzuya hasretim...

— Vah, vah! Size acıdım. İsterseniz Ebu Turnüş'e götürdüğüm kuzudan bir parça tattırayım? İşte burada, bu torbanın içinde...

Aslanın gözler dört açıldı. Acaba doğru mu söylüyor diye Nuri'nin [yüz]üne baktı. Aptal Nuri hemen taydan yere atlayarak içinde tutkallı değnekler bulunan torbayı aslanın ağzına uzattı. Aslan körü körüne başını torbaya uzattı. Aptal Nuri hemen torbanın ağzını bağladı. İçindeki tutkallı değnekler aslanın ağzına, yüzüne, gözüne yapıştı. Tepinmeye başladı. Fırsattan istifade eden Nuri, Gülen Çiçek'i kopardı. Taya atladı ve uzaklaştı.

Biraz sonra önüne İfrit Gölü çıktı. Tay göle girerek yüzmeye başladı. Tam gölün orta yerine gelince Nuri'nin etrafını su aygırları ve timsahlar sardı. Fakat Nuri cebine birçok çakıl taş[ı] doldurmuştu. Bu taşlardan, etrafında açılan timsah ve aygırların ağızlarına nişan alarak attı. Hücumlarından kurtuldu. Gülen Çiçek'ten

sonra Zevk Tarlası'na vasıl oldu. Bu tarlada bin türlü meyve ağaçları ve çiçekler vardı. Meyveler kendiliğinden koparak Nuri'nin ağzına geliyor ve "Beni ye!" diyordu. Çiçekler de keza "Beni kokla!" diye burnuna yaklaşıyordu. Nuri bunlara aldırış etmedi. Gözlerini kapadı ve nihayet Çelik Saray'ın önüne geldi.

Kapının önünde, sarı ipekler giymiş güzel kızı gördü. Hürmet ve nezaketle:

— Güzel sultan, dedi. Beni Çelik Saray'ın içine götürür müsünüz?

Güzel kız cevap vermeden yürüdü. Aptal Nuri arkasından takip etti. Saraya girdiler. Nuri'nin elindeki Gülen Çiçek, bütün kilitli kapıları açıyordu. Böylece beş büyük salondan geçtiler. Çelik bir kapının önünde durdular. Nuri Gülen Çiçek'i uzattı, kapı açıldı. Küçük bir oda[ya] girdiler. Bu odada elmas mızrak ile altın tas vardı. Nuri hemen koşarak bunları yakaladı. O anda her taraf müthiş bir gürültü ile sarsıldı. Ebu Turnüş'ün büyüsi bozulmuş, Çelik Saray ortadan kaybolmuştu.

Aptal Nuri kendisini ormanın içinde buldu. Uşaklık ettiği çiftliğe dönecekti. Bu sırada kulağına bir tellal sesi geldi. Bu ses, memlekete hücum eden düşmanı kim kovarsa padişahlık makamına veliaht tayin edileceğini haber veriyordu. Aptal Nuri doğru padişahın huzuruna çıkarak düşmanı kovacağını söyledi. Müsaade aldı. Elindeki elmas mızrakla bütün düşmanı tepeledi. Altın tas ile de padişah[ın] ordusunun yaralılarını tedavi etti. Padişah sözünde durdu. Onu veliaht ilan etti. Aptal Nuri bu suretle evvela veliaht sonra da çobanlık ettiği memlekete padişah oldu.

-Bitti-

Melik Kemalettin

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 14

Onuncu Sayımızdaki Bilmecenin Halli

"Eldiven" idi. Zira eldivenin beş pa[r]mağı olduğu halde can ve kanı yoktur.

Doğru halledenler meyanında çekilen kurada birinciliği, Mekteb-i Bahriyeden Muzaffer Efendi ihraz güzel bir çakı kazanmıştır.

İkinciliği, Trabzon Sultanisinden Mehmet Şakir Efendi ihraz bir sulu boya takımı kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Mercan Lisesinden 323 İlhami Efendi ihraz bir dünya atlası kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Kabataş Lisesinden 173 M. Sait Efendi, Beyazıt Numune Mektebinden 319 Necdet Efendi, Üsküdar Lisesinden 239 Mehmet Selahattin Efendi, Beykoz Ali Bey Mahallesi'nde[n] Tevfik Bey'in hemşiresi Yaşar Hanım, İzmir'de müfettiş Vasfi Bey'in mahdumu Ahmet Naci Efendi, İstanbul Lisesinden 267 Sami Efendi, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 470 Süleyman Nafiz Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Beşiktaş Şemsü'l Mekatipten 363 Abdullah Zühdü Efendi, Kabataş Sultanisinden 4 Nimet Efendi, Vefa Sultanisinden 272 Mehmet Neşet Efendi, Rumeli Hisa[r]'ından Feriha Hanım, Mercan Lisesinden 429 Kemal Efendi, Beşiktaş Mihrimah Sultan İnas Numune Mektebinden 1098 Melahat Mahmut Hanım, Beşiktaş İbrahim Ağa Mahallesi'nde[n] Burhanettin Efendi, Aksaray Mahmudiye Vakıf Mektebinden 34 Adnan Bekir Efendi, Edirne Sultanisinden 132 Kemal Efendi, Şemsü'l Mekatipten 252 İsmail Kenan Efendi, İnebolu Numune Mektebinden 379 Mehmet Müfit Efendi, Jan Dark Sörlük Mektebinden Leyla Celal Hanım, Üsküdar Lisesinden 274 Muzaffer İbrahim Efendi, Dârülmualimîn-i Aliyeden 27 Emrullah Kemal Efendi, Davut Paşa İnas Numune Mektebinden 78 Nermin Sadık Hanım birer kart kazanmışlardır.

Onuncu sayımızdaki aramacamız, çiçeklerle, "Mustafa Kemal Paşa" hazretlerinin ismini bulmaktır.

Doğru cevap verenler meyanında çekilen kurada birinciliği, Beylerbeyi'nden Adile Şevki hanım ihraz yaldızlı bir cep defteri kazanmıştır.

İkinciliği, Fatih Numune Mektebinden Ahmet Yaşar Efendi ihraz bir albüm kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Makriköy Adile Sultan Numune Mektebinden 40 Meliha Şakir Hanım ihraz bir Yeni Dünya Atlası kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Şişli Sörler Mektebinden Nezahet Hanım, Darüşşafakadan 134 Ahmet Naci Efendi, Harbiye'de[n] Beliha Saffet Hanım, Mamuraziz'de[n] Kâzım Aziz Efendi, Konya Posta Telgraf Başmüdürü Hüsnü Bey'in kerimesi Fahire Hanım, Kütahya Lisesinden 79 Ahmet Nurettin Efendi, Erenköy İnas Lisesinden Nezahet İhsan Hanım birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Kadıköy Moda İnas Numune Mektebinden Munise Hanım, Bursa Lisesinden 566 Ahmet Fazlı Efendi, Feyza Mektebi talebesinden 94 Fahre Hâlit Hanım, Bursa Lisesinden 542 Mehmet Faik Efendi, Antalya İttihat-ı Terakki Numune Mektebinden 4 numaralı Mehmet Nuri Efendi, Kastamonu Lisesinden 55 Muzaffer Efendi, Büyükdere İtalyan Mektebinden Melek Şükrü Hanım, Bezmiâlem İnas Numune Mektebinden 739 Lamia Arifan Hanım, Kuleli İdadi-i Askerîyesinden 846 Necati Efendi, Nişantaşı Nilüfer Hatun Mektebinden 195 Sabiha Salim Hanım, Vefa Lisesinden 3 numaralı Mehmet Tevfik Efendi, Eyüp Sultan İnas Numune Mektebinden Neriman Hanım, Edirne Lisesinden 1[?]3 Mehmet Sait Efendi, Kızıltoprak Türk-Fransız Mektebinden Mustafa Orhan Efendi birer kart kazanmışlardır.

* * *

Karilerimizden M. Sait Efendi, gönder[diğiniz] yazılar ve bilmeceler muvafık görüldüğü takdirde neşrolunacaktır.

Bilmece

Denizi olmadığı halde bütün balıklar[ı] esir ettiğini ifade eden şehir hangisidir?

Aramaca

Üç yaşımdan tutarak çekersen beni

Orta yaşı yaşa koy geçersen beni.

Okuyucularımıza...

Fotoğrafınızı gönderdiğiniz takdirde postanıza derç edeceğimiz gibi her hafta cumartesi günü saat on bire kadar mektebinden aldığınız aferin ve hüsnühal varakalarını ibraz ettiğiniz takdirde postanıza isminiz dahi derç olunacaktır.

* * *

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye güzel bir çakı, ikinciye sulu boya takımı, üçüncüye bir atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar millî kartpostal hediye edilecektir.

Aramacamıza doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yaldızlı cep defteri, ikinciye bir albüm, üçüncüye atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek aramacalarımıza iştirak edecek küçük okuyucularımızın müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır.

Müsabakalarımıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve aramacalarımıza iştirak edenler neticeyi on sekizinci sayıda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Aramaca Kuponu Sayı: 14

Bilmece Kuponu Sayı: 14

15. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 15

Sayı: 15

10 Kânunuevvel 1339 Pazartesi

Yıl: 1

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

Haftanın Postası

Merhametli Mehmet

Bir karlı kış günü Mehmet, pencereden sokağı seyrediyordu. Annesi ona ısıttığı ıhlamurdan bir fincan doldurmuş, arkasına da yünlü ve pamuklu elbiseler giydirmişti. Dışarda kar belki bir karış olmuştu. Göklerden beyaz kelebekler gibi düşen bu karlar, kafeslere, saçaklara dolmuş, her tarafı beyaz bir örtü ile kaplamıştı. Mehmet pencereden yolda gelip geçen insanların, arabaları çeken beygirlerin tabii bir duman gibi görünen nefeslerine bakarken yolun bir köşesinde bekleyerek yolculara kibrit satmakla meşgul olan mini mini Ali'yi gördü. Ali, ayaklarında; soğuk ve çamu[r]lu, kar suları ile dolmuş patlak kunduraları, sırtında; yırtık ve çok ince bir ceketle titreyerek boynuna astığı kutusundan kibrit satmaya uğraşıyordu:

— Kibrit, kibrit! Kırk paraya kibrit...

Mehmet, küçük Ali'nin bu zavallı haline acıdı. Küçük kalbine bir sızı düştü. Kendisinin annesi, babası vardı. Ona şefkatle bakıyorlardı. Fakat kim bilir bu küçük çocuğun yatacak bir yeri bile yoktu. Mehmet bunları düşünerek kalktı. Ya[z]dan beri babasının her Cuma verdiği paralarla dolan kumbarasını alarak hiç kimseye görünmeden aşağı indi. Sokak kapısını açarak kibrit satan Ali'yi içeri aldı. Sordu:

“İzmir Sanayi Mektebinden Bir Grup”

Sahife: 2

Çocuk Postası

Sayı: 15

— Sen yine kibrit [mi] satıyorsun? Baban yok mu?

— Babam askere gitti. Annem hasta yatıyor. Bu kibritleri satarak her akşam kazandığım bir meci diye ile anneme kömür ve ekmek götürüyorum.

O zaman Mehmet büsbütün acıdı. Toprak kumbarasını vurarak kırdı. İçinden tam iki lira çıktı. Bu paraları zorla Ali'ye kabul ettirebildi:

— Bunlarla annene doktor çağır, kömür al.

O zaman arkalarından bir ses duydular:

— Aferin! Benim iyi kalpli oğlum...

Mehmet aşağı inerken annesi onu takip etmişti. Deminden beri onları gözetliyordu. Oğlunun bu alicenap kalbine gözünden yaşlar damlayarak memnun oldu. Küçük Ali'ye Mehmet'in eski elbiselerini giydirdiler. Ayaklarına sağlam bir potin geçirerek bu iki lirayı doğru annesine götürmesini tembih ettiler. Ali o iki lira ile doktor çağırıp ilaç alarak annesini iyi etti. Mehmet'in annesi de iyi kalpli oğluna kaç zamandan beri istediği oyuncakı aldı.

Küçük yavrularım, merhametli olanları Allah da kul da sever.

Küçük Fıkralar

Mehmetçiğin Hesabı

Sakarya Muharebesi'nde idi. Bölük kumandanı çadırında oturmuş, biraz sonra yapacağı taarruzun planını düşünmekle meşguldü. Bu sırada, yakın düşman siperinden atılan bir el bombası, çadırın kapısının önüne düştü.

Bomba heme[n] patlayacaktı. Bölük kumanda[nı] kurtulmak imkânının kalmadığını gördü. Biraz uzaktan tehlikeyi gören bir Mehmetçik heme[n] koştu. Bombayı korkmada[n] yakaladı ve d[üş]man [si]perine fırlattı. Bomba heme[n] ya[r]ı yolda patlamış ve Yunan siperinin üzerine cehennemden kopan bir ateş gibi düşmüştü. Bölük kumandanı, Mehmetçiği çağırdı:

— Evladım, dedi. Sen bu hareketinle pek büyük bir fedakârlık ettin. Evvela benim hayatımı kurtardın. Benim hayatımı kurtarmakla da bölüğün zabitsiz kalmasına mâni oldun. Binaenaleyh vatanına hizmet ettin. Mükâfat görmem lazım. Söyle, bir gümüş harp madalyası mı istersin yoksa yüz lira mı?

Mehmetçik biraz düşündükten sonra sordu:

— Harp madalyası[nın] kaç lira değer[i]?

— Madalyanın vakıa maddi olarak büyük bir kıymeti yok. Fakat şerefi pek büyüktür. Bir gümüş harp madalyası, etse etse üç dört lira haydi beş lira...

— Siz bana yüz lira ile harp madalyasından birini tercih etmemi söylemediniz mi? Mademki harp madalyasının kıymeti beş lira imiş o halde madalya ile beraber doksan beş lira veriniz. Ben razıyım...

Kolay Barometre

Barometre, havanın kuru yahut rutubetli olacağını, yağmurun yağıp yağmayacağını bildiren bir alettir. Bu aleti dükkânlarda hazır olarak sata[r]la[r]. Mamafih size burada söyleyeceğimiz usul, barometreyi kendi kendinize ve masrafsız olarak yapabileceğinizi gösterecektir.

Ufak bir tahta alınız. Bu tahtanın bir ucuna bir çivi ça[k]ınız. Çiviye bir ip bağlayarak diğer ucuna da bir demir parçası raptediniz. Resimde gördüğünüz gibi demir parçası ipe asılır. O tıpkı duvarcı çekülü gibi tahtada sallanır.

“Barometre”

Bu tahtayı bir duvara asınız. Ve bekleyiniz. Hava yağmurlu olduğu zaman ip rutubetten gevşer. Ucundaki demir parçası da ağır olduğundan ipi gerer. Bu suretle ip biraz uzar. Hemen bir kurşun kalem ve tebeşirle demirin tahta üzerindeki hizasını tespit ediniz. Sonra yine bekleyiniz. Birkaç gün sonra hava açılır, rutubet gider. Güneş çık[ıp] rutubet gidince tabiatı ile iplikte yumuşaklık kaybolur. Kendisini çeker, gerilir. Bu gerilme esnasında da ucundaki demiri biraz yukarı çeker. Demirin yukarı çekildiğini tebeşirle çizdiğiniz hizadan ayrılması ile görürsünüz. Ve yeni meydana gelen hizada tekrar işaret edersiniz. İşte barometre oldu demektir. Bundan sonra havanın nasıl olacağını anlamak istediğiniz zaman tahtanıza bakarsınız. Eğer ipin ucundaki demir aşağı çizgiye doğru inmiş ise yağmur yağacak veya hava rutubetli olacaktır. Yok, demir yukarı çizgiye doğru ise güneş açacaktır.

Sayı: 15

Çocuk Postası

Sahife: 3

Bir Nasihat

— Evladım, hayatta muvaffak olmak için evvela eşiğinden başlamalı. Yavaş yavaş yukarıya doğru çıkmalı.

— Fakat muallim bey, babam bu dediğinizin aksini yapar.

— Nasıl?

— Yukarıdan başlar, aşağı iner.

— O halde tuttuğu işte muvafık olamaz.

— Bilakis hem de çok zengin oldu.

— Ne yaptı?

— Toprağın altında maden kömürü var, dedi. Kazdı... kazdı... Aşağıya doğru indi. Kömürü buldu, zengin oldu.

Hemen Şimdi

Ahmet Bey ne kadar boğazını severse Hakkı Bey de o kadar hasisti. Mamafih aralarında büyük bir samimiyet vardı. Bir gün Hakkı Bey, Ahmet Bey'i yemeğe davet etti. Yemek tam manasıyla hasis yemektir. Sade suya bir çorba, yağsız bir fasulye bir de bulgur pilavından ibaretti. Tabii Ahmet Bey'in hoşuna gitmedi. Yemekten sonra ayrılırken Hakkı Bey misafirini kapıya teşyi etti:

— Ahmet Bey, dedi. Bir daha beraber yemek yemek için ne zaman teşrif buyurursunuz?

Ahmet Bey, boş midesini kastederek:

— Hemen şimdi, cevabını verdi.

Şişe İle Mum Söner mi?

Evet, söner...

Evde ebeveyn[ler]iniz, kardeşleriniz oturu[r]ken vakti hoş geçirmek üzere eğlence arayınız. İşte size fennî ve kolay bir hokkabazlık...

Elinize boş bir şişe alınız. Şişenin içinde tabii hava var. Dudaklarınızı şişenin ağzına yapıştırarak içine üfleyiniz. Ağzınızdan çıkan nefesi şişedeki havanın üzerine tazyik ederek yerleş[tirin]. Şişenin ağzını hemen başparmağınız ile tıkayınız ve yanan bir mumun yanına yaklaştırarak parmağınızı şişeden iğne ucu kadar aralıklatınız. Şişedeki tazyik edilmiş hava, şiddetle çıkar ve mumu üfleyerek söndürür.

Posta Kutuları

Her memlekette posta kutuları ahaliye büyük hizmetlerde bulunur. Bu posta kutuları âdeta postahane şubeleri gibidirler. Mektubunuzu yazıp üzerini pulladıktan sonra uzak yerde iseniz postahaneye gitmenize lüzum yok. Civarınızda bulunan posta kutusuna atarsınız. Günün mukannen zamanlarında postacı gelir, kutuyu açar, mektupları alarak postahaneye götürür. [Mektubunuz] burada gideceği yere gönderilir.

En fazla posta kutusuna malik olan memleket Almanya'dır. Almanya'da son tutulan hesaba göre, 153187 posta kutusu var. Sonra Fransa gelir. Fransa 83100, İngiltere 60332, Avusturya 43317, İtalya 36270, Rusya 27769 [tane] posta kutusuna maliktirler.

En az posta kutusuna malik memleketler içinde, Yunanistan'ın 1914, Lüksemburg'un 818 ve nihayet bizim 476.

Posta kutuları memleketlerin ahalişi itibarıyla hesap edilecek olursa birinciliği Danimarka kazanır. Çünkü Danimarka'da 234 kişiye bir posta kutusu isabet etmektedir. İsviçre'de 276 kişiye, Fransa'da 472 kişiye bir kutu isabet ediyor. Bize gelince maalesef, yine sonunculuğu teşkil ediyoruz. Memleketteki posta kutuları ile nüfus-i umumiyesini mukayese edince otuz bin kişiye bir kutu düşmekte olduğunu görürüz.

İnşallah son büyük inkılabımızdan sonra biz de medeniyet yolunda şimdiye kadar kaybettiğimiz mesafeyi kazanırız. Diğer milletler gibi terakki ederiz.

Küçük Mektepli

İlim ve irfan bahçeleri senin için açılmış,

Etrafına sıra sıra nur-i hikmet saçılmış.

İşte sen de bu bahçenin bir çiçeği, gülüsün

Derslerinle hep uğraş ki bu fidancık büyüsün.

Senin için cahil olmak bir yırtıcı canavar

Çalıştıkça cehlin ölür yeni irfan parlar.
Evet senin parlak zekân şafakları hep açar,
Yılmaz, metin o azmin ki sana ümitler saçar.
Hayır, hayır! Ümidisin sen de bugün vatanın,
Sana bütün şanlar okur azametli sancağın.
Ve bu manzume sana der ki: Ey, mektepli vatandaş!
Seni bugün yükseltecek derslerinle kucaklaş...

30 Teşrinievvel 339

Çarşamba.

Tekirdağ **Zeki Tahsin.**

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 15

Manzum Masal

Tarladaki Hazine

Bir gün Süleyman Ağa,
Kalkamayıp ayağa,
Birden hasta olmuştu.
Köyde herkes koştu,
Ona ilaç bulmaya.
Fakat Süleyman Ağa
Hissetti bu hastalık,
Onun ömrüne artık

Verecekti nihayet.
Telaş etmedi gayet,
Dedi: Allah'ımın emri!
İnsanların hiçbiri,
Yeryüzünde kalmaz sağ.
Edeyim Hakk'a dua,
Günah ettim şayet,
Rabbim edip inayet
Affetsin kusurumu.
Bulurum huzurumu
O vakit ben ölürken.
Ecelim değil erken,
Bu sene oldu doksan.
Ömrümü Ulu Rahman,
Bu kadar uzun etti.
Verdiği mal da yetti,
Kalmadım dünyada aç.
Beni namerde muhtaç,
Etmedi Yüce Rabbim.
Şu dakikada kalbim,
Ona niyaz ediyor.
Yüce Allah'ım, diyor.
Hayır ve şer de sende,

Sen eksik etme bende

Lütfunu, keremini

Allah'ım, affet beni.

* * *

Sakalı bıyığı kar

Gibi hasta ihtiyar,

Çağırarak oğlunu

Dedi: Unutma bunu,

Dinle, bir tarafa yaz.

Kimseden fayda olmaz,

İnsana baba gibi.

Çünkü bir baba kalbi,

Evladını çok sever.

Onu severken döver,

Adam edeyim diye,

Vermek için terbiye.

Girdin yirmi yaşına

Dünyada tek başına

Çalışacaksın artık.

Eder isen haylazlık,

Sonra olursun pişman.

Şu gençliğinde her an,

Çalış ki durmayarak

Saçların olunca ak,
Köşeye geçip rahat,
[Bul] huzur, istirahat.
[Bir] zamanlar genç iken
Daim çalışarak ben,
Topladım hayli para,
Sakladım bir kenara.
Ömrüm erdi sona,
As fermanı boynuna
Bir lahza durma artık,
Evinden tarlaya çık.
Çünkü bunca senedir,
Bir lahza rahat nedir
Bilmeyerek çalıştım,
Çoğaltmaya alıştım,
Paramı her saniye.
Oldu şimdi hazine.
Şimdi bu pek çok para
Tarlada bir kenara
Gömülüdür pek derin.
Gömülü olan yerin
Vereyim haber.
Ben öldüğüm gün eğer,

Sen çıkararak tarlaya,
Günleri saya saya
Kazarsın tam bir ay.
İşte o zaman kolay
Bulursun hazineyi.
Sözümü dinle iyi,
Otuz günde eğer sen
Onu bulamaz isen
Kazarak her tarafı,
Al bu kapalı zarfı.

-Bitmedi-

Necdet Rüştü

Sayı: 15

Çocuk Postası

Sahife: 5

Kambur Prens

Vaktiyle...

“Şaballa” isminde bir padişah vardı. Şaballa isminde padişah olur mu, diyeceksiniz. Evet, olur. Hatta bu padişahın hükümrân olduğu memleketin ismi de “Şabalistan” idi. Şaballa Padişah memleketinde, fenalığı, zulmü, müsrifliği ile şöhret kazanmıştı. Bütün bu fena tabiatların üzerine tüy dökken bir şey daha varsa o da pek ama pek çok çirkin olması idi. Hele sırtındaki kambur, vaziyetine gülünç olmaktan ziyade nefret edici bir şekil veriyordu.

Şaballa Padişah bekârdı. Evlenmek istediği halde hiç [mi] hiç kimse, zenginliğine, padişah olmasına rağmen kendisine kız vermemişti. Adi bir köy kızına

bile razı olduğu halde bulamadı. Kızdı, hiddetinden köpürdü. Dünyadaki bütün kadınlardan intikam almaya kalkışmak için tasavvurlarda bulundu. Mamafih bu tasavvurlarını icra etmeden evvel bir kere “Karanlıklar Perisi” ‘nin almak istedi. Karanlıklar Perisi, Şaballa Padişah’ın samimi bir dostu idi.

— Padişahım, dedi. Sana kimse kızını vermiyor çünkü evvela çirkinsin. Sonra kaba ve fena tabiatın var. Daha sonra da zalimsin. Çirkinliğin Allah vergisidir. Fakat fena tabiatlarından vazgeç, zulmü bırak! Göreceksin ki herkes sana kızını verecek.

Şaballa kızdı. İlk rast geldiği, hoşuna giden kızını zorla alacağını söyledi. Karanlıklar Perisi, Şaballa Padişah’ın verdiği kararı tatbik edeceğini biliyordu.

— Acele etmeyin, dedi. Benim tanıdığım bir kız var. Hem de asil bir kızdır. Şehirden uzak ve تنها bir köşkte oturur, kimseyle görüşmez. Bu itibarla da sizin fena şöhretinize vakıf değildir. Zannederim ki size varmaya muvafakat edecektir.

— Oh! Ne ala... Hemen, bu günden tezi yok, gidip o kızını alalım.

— Biraz daha durun. Sözümü bitireyim. Bu kızın yanında bir de [a]rkadaşı var.

— Arkadaşını beraber[inde] mi alacağım?

— Hayır çünkü bu arkadaşı insan değildir. Bir köpektir.

— Pekâlâ, köpeğini de buraya getiririz. Güzel bir kümes yaptırırız.

— Mesele köpeği getirmek, kümesi yaptırma değil. Bu köpek başka köpeklere benzemez. İnsan gibi lakırdı söyler... Kızın ismi “Mahpeyker”. Köpek Mahpeyker’i daima muhafaza eder. Ona nasihatler verir. Zannedersen köpek şekline girmiş bir sihirbaz olsa gerek...

“Kambur Prens”

Mahpeyker’i almanız için bu hayvanı yanından ayırmanız lazım.

— O kolay...

— Kolay değil. Çünkü köpek çok kurnazdır. Elinizden kurtulur. Yalnız bir çare var.

— O çarenedir?

— Kuyruğunu kesmek. Eğer buna muvafık olursanız köpekten korkunuz kalmaz.

Şaballa Padişah hemen demirci başı[na] koştı. Öküzün boynuzunu bir darbede kesmeye kadir bir makas ısmarladı. Ve ertesi gün için hazırlamasını emretti.

Ertesi gün makas hazırlandı. Padişah doğruca Karanlıklar Perisi'nin tarif ettiği köşke gitti. Açık bulduğu kapıdan bahçeye girdi. Ağaçların arasında ipek döşemeli bir kanepeye uzanmış uyuyan bir kız gördü. Bu, Mahpeyker idi. Ayakucunda büyük, güzel bir köpek yatıyor, uyuyordu. Şaballa Padişah için bundan ala fırsat olamazdı. Ayaklarının ucuna basa basa yaklaştı. Arkasında sakladığı makası eline aldı. Köpeğe uzattı. Makasın iki ağzını açarak kuyruğu içine aldı...

-Mabadı Var.-

Melik Kemalettin

Sahife: 6

Çocuk Postası

Sayı: 15

Bir Katırın Hatıratı

Bugün çiftliğe geleli tam üç ay oluyor. Çiftliğin sahibi Ahmet Bey beni pazarda[ki] mezattan kırk sekiz liraya aldı. Ahırın en iyi yerini bana verdi. Rahatım mükemmel. Hele Ahmet Bey'in çocukları Neziye ile Bülent, beni ne kadar seviyorlar. Her sabah arpa ve samanımı yedikten sonra yanıma gelirler. Mini mini elleri ile bana şeker veriyorlar. Fakat bilmem neden daima ahırda bağlı duruyorum. Canımı sıkan yalnız bu... Ah, hürriyet, hürriyet! Sen ne tatlı bir şey imişsin. Senin kıymetini ancak mahrum olanlar bilir.

-Dört gün sonra-

Ya Rabbi! Ne saadet... Bu sabah bana şeker vermeye gelen Neziye İle Bülent, yularımı bağlamayı unuttular. Ahır kapısını açık bırakarak gittiler. Hiç durur muyum! Vakıa Ahmet Bey'in yanında rahatça çok iyiyim. Fakat hürriyet hepsinden tatlı... Haydi, vakit geçirmeden dışarı fırlamalı. Arkadan yetişmesinler diye hızlı koşmalı. Vay vay bu köpek de ne oluyor! Aklınca bana kafa tutacak. Ne o, Ahmet Bey'e, havlayarak haber mi veririm diyorsun? Haydi yavrum, haydi... Havlaya havlaya istersen boğazını yırt, beni yolumdan çeviremezsin. Ya şu horoza bakınız. Sözde, tavukları benden korkmuş. Yumurtalarını keseceklermiş. Budala! Yumurtayı ben yemiyorum ki umurumda olsun...

"Bahçeye çıktım."

"Ahırdan dışarı fırladım."

"Çocuklar beni seviyorlar."

Ahırımdan kaçalı iki saat kadar olmuştu. Önüme güzel bir bostan çıktı. Hemen içerisine daldım. Ne güzel baklalar, daha körpe de. Bunları, ahırda kalsa idim hiç yemeğe muvaffak olur muydum? Karnımı adamakıllı doyurdum. Köşede bir saman yığını vardı. Taze baklanın üstüne saman ne güzel bakla olur. Hemen yaklaştım, yemeğe başladım. Felaket! Samanın altı arı kovanı imiş. Bütün arılar üstüme üşüştiler. Bereket olsun derim kalın. Bacaklarım da kuvvetli, kaçarak kurtuldum. Yaramaz arılar! Beni tam bir buçuk saat koşturdular. Kan ter içinde kaldım. Neyse kurtuldum. Şimdi şu önümdeki dereye girer hem yıkanır hem de bol bol istediğim kadar su içerim.

Dereye girdim. Aradan beş dakika geçmedi, bacaklarıma bir şey yapışmaya, ısırılmaya başladı. Galiba bütün uğursuzluklar benim başıma geliyor. Bir de ne bakalım, boydan boya sülükler yapışmamış mı? Kurtuluncaya kadar akla kararı seçtim. Ve bittabi dereden çıktım.

Bir ormana girdim. O zaman güzeldi. Oh, ne ala, yaşasın hürriyet! Güneş yok, her taraf gölgelik. Evet çok, istediğim kadar, karnımı doyurdum. Yatarım, kalkarım, gezerim, oynarım... vakıa burada küçük Neziye İle

“Arılardan kaçarak kurtuldum.”

“Samanı yemeğe başladım.”

“Bostanda adamakıllı karnımı doyurdum.”

Sayı: 15

Çocuk Postası

Sahife: 7

Bülent’in şekerlerinden mahrum kalacağım. Ne zararı var! Şekere mukabil daha tatlı olan suyuna sahip değil miyim?

O ne? Bir patırtı var. Eyvah! Gök gürlüyor. Vay vay vay... Yağmur yağmaya başladı. Şimdi Ahmet Bey burada olsa idi üzerimi bir gocukla örter veyahut beni ahırıma çekerdi.

“Başıma kocaman bir ağaç dalı düştü.”

“Sol ayağım bir kapana tutuldu.”

Ne olursa olsun hürriyetime sahip olacağım diye rahatımı bıraktığıma çok fena ettim. Geri döneceğim, döneceğim ama ahırın yolunu bulabilecek miyim? Bir bakalım...

Tam ormandan çıkacağım sırada başıma kocaman bir ağaç dalı düştü. Beynimi altüst etti. Yarım saat kadar sersem sersem kaldım. Kendimi toplayıp da yoluma devam etmek istediğim zaman henüz birkaç adım atmıştım ki sol bacağım bir kapana tutuldu. İşte, felaketin en büyüğü... Bir türlü kapandan kurtulamıyordu[m]. Ormanın içi[nde] bağlanmış kalmıştım. Ya kurt gelir beni yerse? Kendimi müdafaa edemem. Ödüm koparak feryada gücüm yetene kadar bağırmaya başladım. Yağmurdan kaçan iki yolcu sesimi işittiler. Beni kurtararak evlerine götürdüler. Bereket versin namuslu adamlarmış:

— Sahibi çıkarsa veririz. Şimdi ona biraz saman atalım yesin, dediler.

Ertesi gün kulağıma bir tellal sesi geldi. Bu ses:

“Önüme biraz [sa]man attular.”

“Ertesi gün kulağıma tellal sesi geldi.”

— Ahmet Bey’in katırı kaybolmuş. Bulana helalinden beş meci diye var! diye bağıyordu. Bir saat sonra da ahırında, kaçtığım ahırda bulunuyordum. Küçüklerin sevinmelerine diyecek yoktu.

Beni, evvela hırsızların çaldığına zahip olmuşlar. Sonra çık bırakılan kapıdan çıktığımı anlamışlar. Şimdi tekrar rahatıma kondu.

Ahmet Bey çocuklarına:

— Bir daha ahır kapısını açık bırakmayınız, diye tembih etti.

Artık varsınlar açık bıraksınlar. Ben bir kere ağzımın tadını aldım. Hiç kaçarmıyım! Hatta evvelki gün yine kapıyı kapamayı unuttular, ben başımla kapadım.

Hürriyet benim gibi akılsız hayvanlar için değilmiş. Bunu anladım ama pek geç... Şimdi hayvanlığımı biliyor, ne verirlerse yiyor, ara sıra da çift sürüyor, araba koşuyor... rahatıma bakarak kaderime katlanıyorum.

“Refleks ihagee. Süleyman nereye bakıyor?”

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 15

On Birinci Sayımızda[kı] Bilmecemizin Halli

“Kurt” idi.

Doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciliği, Dârümuallimâttan K. Naim Hanım ihraz bir çakı kazanmıştır.

İkinciliği, İzmir Basmahane 'den Mehmet Fuat Efendi ihraz bir sulu boya takımı kazanmıştır.

Üçüncülüğu, Dârümuallimîn-i Aliye üçüncü sınıftan 104 Abdüllatif Efendi ihraz bir atlas kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Kantarcılar'dan Hayrullah Efendi, Dârümuallimâttan 42 Mürüvvet Hanım, Vefa Lisesinden 506 Hâlit Ziya Efendi, Mudanya Cem Sultan Mektebinden 10 numaralı Ahmet Agah Efendi, Mercan Lisesinden 526 Mustafa Kemal Efendi, Çelebi Sultan Mehmet İnas Mektebinden 24 Muammer Vahit Efendi, Beykoz Cezayirli Ahmet Paşa Mektebinden 106 Mehmet Refik Efendi bir[er] kitap kazanmışlardır.

On birinciden yirmi beşe kadar: Kuleli İdadisinden 643 Mehmet Saim Efendi, Debistan-ı İraniyandan 206 Hüseyin Daniş Efendi, Konya Fransız Mektebinden Nadir Fakı Efendi, Galatasaray Sultanisinden 1907 Naci Efendi, Vefa Sultanisinden 3 Mehmet Tevfik Efendi, Konya Lisesinden 336 Mehmet Güneri Efendi, şemsü'l Mekatipten 233 Hulusi Efendi, Adana Amerikan Kızlar Mektebinden Mürüvvet Yusuf Hanım, Menba-i Arifandan 336 Süreyya Hâlit Efendi, Muhlis Millî Muhafız Taburundan Alaşehirli Mehmet oğlu Mustafa Efendi, Eyüp Sultan İnas Numune Mektebinden 786 Hayrunnisa Ahmet Hanım, Edirne Lisesinden 780 Sadrettin Efendi, İzmir Balfıçı Sokağı'ndan Hayri Bey'in Mahdumu Sıtkı Necdet Efendi, Makriköy'den Piraye Hayri Hanım, Karahisar Sahib'den Aksaraylı Mektebi talebesinden 1 numaralı Fethi Efendi birer kart kazanmışlardır.

Aramacamıza doğru cevap verenler meyanında kura-i keşide edilerek birinciliği, Uşak'tan Cemil Bey'in mahdumu Kamuran Efendi ihraz yaldızlı bir cep defteri kazanmıştır.

İkinciliği, Ömer Naci Bey Numune Mektebinden Ahmet Remzi Efendi ihraz bir albüm kazanmıştır.

Üçüncülüğu, Antalya Numune-i Terakki Mektebinden 4 numaralı Mehmet Nuri Efendi ihraz bir atlas kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Ahmet Halim Bey'in mahdumu Kemal Efendi, Kastamonu Lisesinden 51 Nevzat Efendi, Bursa Koca Alizade Mektebinden 222 İsmail Yavuz Efendi, Beyazıt Zekür Numune Mektebinden 727 Cafer Reşat Efendi, Sinop Hususi İnas Numune Mektebinden 93 Nezihe Latif Hanım, Galatasaray Sultanisinden 1088 F. Hüseyin Efendi, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 22 Ahmet Fahri Efendi, Şemsü'l Mekatipten 425 Ahmet Zeki Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Konya Mekteb-i İdadi-i Askerîyesinden Mehmet Necati Efendi, Erenköy Ömer Paşa Köşkü'nde[n] Muazzez Cafer Hanım, Kabataş Lisesinden 273 Mehmet Reşat Efendi, Şemsü'l Mekatipten 691 Ahmet Sabahattin Efendi, Mahmut Şevket Paşa Numune Mektebinden 700 Orhan Efendi, Tarsus Numune Mektebinden 22 Hüseyin Adil Efendi, Mahmut Şevket Paşa Numune Mektebinden 12 Ali Haydar Efendi, Kütahya'dan Mustafa Hulusi Efendi, Mercan Lisesinden 339 Hüseyin Hüsnü Efendi, Darüşşafakadan 456 Mustafa Hulusi Efendi, Beyazıt İnas Numune Mektebinden 114 Mediha Hikmet Hanım, Küçükpazar'dan Ahmet Sacit Efendi, Kalamış'tan İbrahim Selami Efendi, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 445 Recep Efendi, Makriköy Numune Mektebinden 87 Hüseyin Avni Efendi birer kart kazanmışlardır.

* * *

Karilerimiz bilmece hediyelerini Perşembe günleri, Kitabhane-i Sûdi'den aldirmaları ve taşra karilerimiz kartlar için yüz para, kitaplar için on kuruşluk posta pulu göndermeleri mercuvdur.

* * *

Bilmece

“Gül” ‘ün ortasından su geçse ne olur?

Aramaca

Aşağıdaki resim, çizgilerle yap[ıl]mış bir kaplan başı resmidir. Bu çizgilere dokunmadan aralarındaki boşluktan geçen şeritle resmin ta merkezine kadar giden hattı çiziniz.

* * *

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye güzel bir çakı, ikinciye sulu boya takımı, üçüncüye bir atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar millî kartpostal hediye edilecektir.

Aramacamıza doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yaldızlı cep defteri, ikinciye bir albüm, üçüncüye atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek aramacalarımıza iştirak edecek küçük okuyucularımızın müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır.

Müsabakalarımıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve aramacalarımıza iştirak edenler neticeyi on dokuzuncu sayıda görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Aramaca Kuponu Sayı: 15

Bilmece Kuponu Sayı: 15

16. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 16

Sayı: 16

17 Kânunuevvel 1339 Pazartesi

Yıl: 1

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Haftanın Postası

Topaç Ali

Bu adı ona arkadaşları takmıştı. İnce bacakları üzerinde şişkin karnıyla haddinden fazla ağır duran kalın kaba vücuduna bakılırsa bu isim ona cidden münasıptı.

Topaç Ali, bir yerde durmayan, koşan, atlayan, bağırان bir çocuktur. Umulmadık yerde çıkar, arandığı zaman kaybolur, bilir bilmez her söze karışır, çok sevilir, çok yer, daima oyun oynamakla zamanını geçirirdi.

Mektepte herkes ona biraz tiksinerak, biraz iğrenerek bakardı. Sınıfta biraz gürültü oldu mu başka sebep aranmaya lüzum görülmez, her işin başı olan Topaç Ali'den şüphe edilirdi. Topaç Ali, tuhaf halleri, münasebetsiz sözleri, derbeder kıyafeti ile herkesin nefretini kazanmıştı. Hocalar onunla yakından meşgul olmuşlar,

Ali'yi ıslah için çok çalışmışlardı. Fakat bütün gayretler semeresiz kalmıştı. Hiçbir nasihat Ali'yi münasebetsiz hallerinden vazgeçirmek için kâfi gelmemişti.

Mektebin bu garip mahlukatını bir gün tam zamanında mektepte görmek nasip olmamıştı. O ekseri, bütün çocuklar gelip de derse başladıktan sonra mektebe gelir, hoca efendinin mutad nasihatleri karşısında müstehzi bir tavırla bir müddet durduktan sonra kendi köşesine çekilerek orada kendi başına, kendi işleriyle meşgul olurdu. Onun için ders, hoca, mektep bunlar düşünülecek, meşgul olunacak şeyler değildi.

Bir gün, hiç unutmam, soğuk bir kış günüydü. Her taraf bembeyaz karlarla örtülmüştü. Geniş, büyük bir mangalın ısıttığı dershanede, hoca efendinin karşısına dizilmiş ders dinliyorduk. Karanfil Hoca -mektepe hocamız bu isimle anılırdı- elindeki değneği rahlesine vurarak hepimizi sükûta davet etti. Sonra derse başladı. Bugün Karanfil Hoca'nın bir neşesi vardı. Bize Peygamberimizin hayatından, gazvelerinden bahsediyordu. Dersin en tatlı bir yerinde idik. Sınıfta çıt yoktu. Herkes, bütün çocuklar, nefes almaktan bile korkarak dersi şevk ile dikkat ile dinliyordu[k]. Birden kapı sert bir vuruşla açılarak içeriye Topaç Ali girdi. Belli ki soğu[k]tan donmuştu. Dişleri birbirine çarpıyor, elleri titriyordu. Dudakları morarmış, yüzü sararmıştı. Karanfil Hoca sesine en tatlı bir halavet vererek sordu:

— Oğlum Ali, şimdiye kadar neredeydin çocuğum? Niçin mektebe geciktin?

Ali hiçbir cevap vermedi. Zavallı çok üşüyordu. Yırtık elbisesinden sızarak ta içine kadar giren karlar vücudunu ıslatmıştı.

“Uzun kulaklı Recep'i eve almadılar!”

Sahife: 2

Çocuk Postası

Sayı: 16

Hoca efendi, Ali'ye tekrar bir sual sormaya lüzum görmedi. Rahlesinden inerek çocuğu yanına geldi, Ali'nin soğuk ellerini, elleri içine alarak ısıttı. Sonra onu mangal başına getirerek:

— Isın çocuğum, üşüyorsun, dedi.

Hepimiz ferin bir hayret içinde idik. Bize her gün o kadar bağırın, kızan Karanfil Hoca'ya bugün ne olmuştu? Bunu düşünüyorduk. Karanfil Hoca hiçbir şey olmamış gibi yerine oturdu. Dersine devam etmeye başladı. Fakat gözleri dalgındı. Sözlerini daha ziyade düşünerek pek müşkülata söylüyordu. Nihayet daha fazla devam edemedi. Fikrini o kadar meşgul eden düşüncesini ortaya atmaya mecbur oldu:

— Oğlum Ali, gel yavrum, dedi.

Ali tereddütle, korka korka meydana çıktı. Ve Karanfil Hoca bir defa öksürerek cübbesinin yanlarını sıvadı. Sonra “Dinle çocuğum” diyerek sözüne başladı:

— Bak, Ali oğlum... Bugün yine geç geldin. Niçin geç geldin bunu pek iyi bilmiyorum. Çünkü sokakta, mahalle çocuklarıyla beraber oynamak istiyordun. Kartopu yapıp birbirinizle dövüşecektiniz. İstedğin oldu, oynadınız. Şimdi sana soruyorum, bu oyundan ne kazandın? Her gün gibi bugün de bir dersini kaçırdın. Arkadaşlarının öğrendiği şeylerden sen mahrum oldun. Bundan elbette biz bir şey kaybetmedik. Seneler geçiyor yavrum, günler, haftalar, aylar gibi seneler geçiyor. Sonra ne olacak? Böyle gidersen bir gün seni kulağından tutup sokağa atacaklar. Ondan sonra da ömrün hep orada, sokak kaldırımları üzerinde, ümitsiz ve tesellisiz geçecek. Artık senin için büyüüp adam olmak ihtimali kalmayacak. Bunu istiyor musun, yavrum? Ali söyle, bunu istiyor musun?

Karanfil Hoca daha ziyade söylemeye kuvvet bulamadı. Gözlerinden iki damla yaşın düşerek sakalları arasında kaybolduğunu gördük. Ali'ye gelince, bugün onun çehresinde o her zamanki istihza yoktu. Rengi sarardı. Bakışları dalgındı ve eğer koşup tutmasaydılar mutlaka yere düşecekti.

Uzun Kulaklı Recep

Vaktiyle...

Şakir isminde zengin bir adam ve Şükriye isminde bir de zevcesi, müşterek bir hayat yaşıyorlardı. Bunları bir de çocukları meydana geldi. İsmi Recep koydular.

Recep büyüdü, on beş yaşına geldi. Fakat pek katı kalpli merhamet bilmez bir çocuk olmuştu. Annesi, babası ne kadar nasihat ettilerse de fayda vermedi. Recep bir türlü ıslah-ı hal etmedi.

Bir gün hava almak için kırlara çıkmıştı. Akşama kadar dolaştı. Avdet ederken yol üstünde ihtiyar bir adam gördü. Bu adam acı acı inliyordu. Recep’i görür görmez hemen istimdata başladı:

— Aman yavrum! Allah rızası için bana yardım et. Şuradaki hendeğe düştüm, ayağım kırıldı. Elimden tut da kulübeme kadar gidebileyim.

Recep kızdı:

— Haydi işine! dedi. Ben senin uşağın değilim. Gözünü aç, ben zengin Şakir Bey’in oğluyum. Sana elimi bile sürmeye tenezzül etmem. Biraz bekle, köylülerden biri geçer, sana yardım eder.

— Oğlum, böyle söyleme. Düşmüşlere yardım herkesin boynuna borçtur. Bir gün gelir sen de düşersin.

— Haydi, haydi! Benim saçma dinleyecek vaktim yok.

Böyle söyleyerek yoluna devam etti. Evinin önüne vasıl olarak kapıyı çaldı. Şakir Bey’in muhafız-ı gaddarı kapıyı açtı ve sordu:

— Ne istiyorsun?

— Nasıl ne istiyorsun? Ben geldim!

— Sen kimsin?

— A, deli mi oldun? Ben, Recep, Şakir Bey’in oğlu!

Nuri kızdı:

— Şu edepsiz bak! Utanmadan, Şakir Bey’in oğluyum, diyor. Defol buradan! diye bağırdı.

Recep mütemadiyen, Şakir Bey’in oğluyum, diye ısrar ediyordu. Nihayet Şakir Bey gürültüyü duyarak aşağıya indi. Nuri anlattı:

— Efendim, bu çapkın sizin oğlunuz olduğunu iddia ediyor.

— Benim böyle suratsız, pis [bir] oğlum yok. Defet gitsin!

Nuri aldığı emri tatbik etti ve Recep'i kovdu. Recep ne olduğunu anlamadan ağlaya ağlaya bir dere kenarına vasıl oldu. Oturdu, düşünmeye başladı. Bu sırada gözü dereye ilişti ve suyun üzerinde yüzünün aksini gördü. Aman ya Rabbi! Ne olmuştu? Siması sakil bir şekil almıştı. Kulakları da merkep kulağından daha fazla uzundu. Babasının ve uşağı Nuri'nin kendisini tanıma[ma] sebebini şimdi anladı. Derhâl aklına yol kenarındaki ihtiyar geldi. Hemen koştu. Onu hâlâ oturduğu yerde gördü.

Sayı: 16

Çocuk Postası

Sahife: 3

— Kuzum ihtiyar, dedi. Ben bu sabah sana karşı hürmetsizlik ettim. Fakat işte görüyorsun ya cezamı çekiyorum. Bir daha yapmam. Müsaade et de eski şeklime döneyim.

İhtiyar:

— Dur, dedi. Acele etme. Nedametinin hakiki olup olmadığını bilmiyorum. Benim yanımda iki sene kalarak bana hizmet edeceksin. Bu müddet zarfında eğer tamamıyla ıslah-ı hal ettiğine kani olursam seni eski şekline sokarım. Yoksa ilanihaye böyle uzun kulaklı kalırsın.

Bu ihtiyar büyücü idi. Recep'i yanına aldı. Bir efsun okudu. Gözlerini kapadılar. Açtıkları zaman kendilerini uzak bir memlekette [buldular].

Tam iki sene ihtiyarın yanında çalıştı. Üzerine ufak bir ihtar bile celbetmedi. İki senenin hitamında ihtiyar, Recep'i karşısına çağırdı:

— Recep, dedi. Sen büyüdün, akıllandın, hatanı tamir ettin. Sana eski şeklini vereceğim. Fakat daha evvel yapacağın bir şey kaldı. Benim uzakta, bir deniz kenarında büyük bir sarayım var. Bu sarayı benden daha kuvvetli olan bir sihirbaz elimden aldı. Kızımı da hasetti ve beni [de] kovdu. O kadar zaman uğraştım bir türlü

sarayına malik olamadım. Ve kızımı da kurtaramadım. Yalnız bir peri bana, kızımı uzun kulaklı genç bir adamın kurtaracağını söyledi. Senin kulakların uzun binaenaleyh bana bu hizmeti yap. Kızımı ve sarayımı kurtar. Kızımı kurtardığın gün, eski şekline girmiş olacaksın.

— Peki, sarayınızı ve kızınızı kurtaracağıma söz veriyorum.

Recep, ihtiyarın tarif ettiği sarayın yolunu tuttu. Yolda giderken bir ağacın altında bir kedi gördü. Bu kedi, pençeleri arasına aldığı beyaz bir fareyi yemek üzere idi. Hemen bir taş atarak kediyi kaçırdı ve fareyi kurtardı. Beyaz fare dile geldi:

— Ey, insanoğlu! Bu iyiliğini unutmayacağım. Ne zaman “Fare! İmdadıma gel!” diye bağırsan ben gelirim. Allaha ısmarladık, dedi ve otların arasından kayboldu.

Recep biraz daha gittikten sonra ökseye tutulmuş bir güvercin gördü. Bunu da kurtardı. Güvercin:

— Ey, insanoğlu! dedi. Beni kurtardın, teşekkür ederim. Belki bana lüzumun olursa hemen “Güvercin, hemen imdadıma koş!” diye bağır, ben gelirim. Böyle söyledikten sonra uçarak gitti.

Recep biraz daha gidince önüne bir karış boylu bir cin çıktı. Bu cin[i] arkasından kocaman bir yılan kovalıyordu. Recep bir taşla yılanın kafasını ezdi ve cini kurtardı. Cin:

— Ey, âdemoğlu! dedi. Bana büyük bir iyilik ettin. Bu değneği al. Ne zaman sağ elinden sol eline alırsan kimseye görünmezsin. Daha sonra eğer bana lüzumun olursa “Cin, imdadıma gel!” diye bağır, hemen gelirim.

Recep değneği alarak yoluna devam etti ve nihayet sarayın önüne geldi. Kapının önünde saraya temellük eden büyücü oturuyordu. Gözlerinden alev fişkırlıyordu. Recep hemen değneği sol eline aldı. Büyüçüye görünmeden saraya girdi. Odalardan birinde bir inilti işitti. Bu odanın kapısını açtı. Ve ihtiyarın kızını gördü. Zavallı kızın bulunduğu hal çok acıklı idi. Yanına yaklaştı:

— Hemşire, dedi. Korkma! Seni kurtarmaya geldim.

Genç kız şaşırıldı. Bir insan sesi işittiği halde kimseyi görememişti. Recep:

— Ben seni kurtarmaya geldim, dedi. Şimdi gözükmiyorum fakat kurtarınca meydana çıkarım, merak etme.

— Nasıl kurtaracaksınız? Her tarafım kalın halatlarla bağlı...

— Şimdi görürsün.

Recep böyle söyleyerek bağırdı:

— Fare! İmdatıma gel...

Beyaz fare hemen geldi:

— Emret, dedi.

— Bu genç kıızı bağlayan halatları hemen kes!

Beş dakika sonra genç kız kurtulmuştu. Recep tekrar bağırdı:

— Cin! İmdatıma gel...

Bir saniye sonra cin Recep'in karşısında duruyordu:

— Emret, insanoğlu!

— Bütün cinleri topla. Aşağıda, kapının önünde oturan sihirbazı öldürt!

— Başüstüne.

Cin bütün arkadaşlarını topladı. Milyonlarca cin ellerinde toplu iğne kadar süngüleriyle ejderha şekline girmiş, sihirbaza hücum ettiler. Evvela gözlerini çıkardılar. Sonra öldürdüler.

Recep ve genç kız, fareye ve cinlere teşekkür ederek saraydan çıktılar. Recep güvercini de çağırdı. Ayağına bir mektup bağladı ve bu mektubu ihtiyara götürmesini tembih etti. Güvercin uçarak gitti. Yarım saat sonra, ihtiyar, kızının kurtulduğundan ve düşmanının öldüğünden haberdar olmuş ve büyü kuvvetiyle sarayına gelmişti. Recep'e teşekkür etti:

— Oğlum, dedi. Artık eski şekline girebilirsin. Recep, yine eski Recep olmuştu. Büyücünün efsunu ile müzeyyen bir arabaya kuruldu. Doğruca babasının evine gitti. Uzun zamandan beri evlatları için ağlayan Şakir Bey ile zevcesinin

sevinçlerine payan olmadı. Her üçü de beraber ve mesut yaşadılar. Recep artık fena tabiatlarını terk ederek iyi bir insan olmuştu.

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 16

“Recep bir ihtiyara tesadüf etmişti.”

Manzum Masal

Tarladaki Hazine

İçindeki duayı

Mutlak[a] bir Eylül ayı,

Oku beş altı saat,

Sonra bir uykuya yat.

Uykuya yatıp da sen,

Rüyada ne görürsen

Hareket et öylece.

Bulacaksın böylece

O gömülen zarfi.

Fakat üşenip zarfi

Açar isen kazmadan

Sen iyi bil ki o an,

Hazine olur toprak.

Çünkü sihir yaparak

Koydum böyle kaide

Olmaz zarfı yırt[mak].

* * *

Süleyman Ağa o an,

Al, diyerek uzattı

Bir zarfı. Sonra yattı,

Uzanarak yatağa.

Sonra Süleyman Ağa,

Söyleyip son sözünü,

Kapatarak gözünü

Ruhunu teslim etti.

Zavallı ölüp gitti.

* * *

Beş altı gün aradan

Geçmeden oğlu Hasan,

Ele alıp sabanı,

Sürdü her gün her yanı.

Hasan tam otuz gün,

Sürüp tarlayı bütün

En nihayet yoruldu.

Çünkü ne para buldu

Ne ona benzer bir şey.

Dedi ki: Hey baba, hey!

Otuz gün oğlun Hasan,

Yorulmadan atırsan

Ne olurdu Şu zarfı.

Kazmazdım her tarafı,

Böyle her gün her saat.

Bari edeyim rahat,

Paraya kavuŐarak.

* * *

Hasan hemen koşarak

Gitti evine doğru.

Dedi ki: Son çare bu,

Zarfı amalı artık.

* * *

Kalbi vurarak tık tık!

Zarfı aldı eline

En büyük emeline

Böyle kavuŐacaktı.

Zarfa merakla baktı.

Dedi: Senin içine

Gömülü bu hazine.

Geldi zenginlik demi,

Artık büyük neşemi,

Dünyalara saayım;

Mühürlü zarfi açayım.

* * *

Zarfi yırtınca Hasan,

Kâğıdı çekti o an

Yazılarına baktı.

O dakikada bıraktı,

O kâğıdı elinden.

Çünkü zarfın içinden

Dua değildi çıkan.

Okudu hayran hayran

Hasan şu cümleleri:

-Mabadı Var.-

Necdet Rüştü

Sayı: 16

Çocuk Postası

Sahife: 5

Buzdan Bir Abide

Resmini aşağıda gördüğünüz abide, ilk nazarda zannettiğiniz gibi mermerden yapılmış değildir. Bu abidenin her tarafı buzdur.

“Buzdan Abide”

Almanya’da Haydelburg civarında gayet yüksek dağlar vardır. Kış mevsiminde seyyahlar, bu dağlara çıkarak gezerler. Seyyahlar için dağ başlarında hususi oteller,

gazino[lar] mevcuttur. Resimdeki abideyi de bu otel sahiplerinden birisi yapmıştır. Bu adam, her sene muhtelif şekillerde ayrı ayrı buzdan abideler yapar. Seyyahların birçoğu bu abideyi görmek için dağa çıkarlar. Buz tabii yaz sıcaklığında erir. Fakat kışın yerine yenisi yapılır.

Müteharrik Kaldırımlar

Paris'te, Londra'da insanları yürüyerek yorulmaktan kurtarmak için müteharrik kaldırımlar yapılması[nın] düşünüldüğünü, bir iki sene evvelki gazete[ler] yazmıştı. Bu müteharrik kaldırımları çok evvel Amerikalılar düşünmüşler ve memleketlerinde tatbik etmişlerdi.

“Müteharrik Kaldırımlar”

Resimde göreceğiniz vecihle, dik bir yokuşun ortasına müteharrik bir yol yapmışlar, yüklü arabalar yokuştan çıkarken hayvanların zahmet çekmemesi için bu yolun üzerinde ahz-ı mevki ederler. Yol da yokuş yukarı hareket ettiğinden araba durduğu yerde, hayvanlar bir adım bile atmadan yokuşun başına çıkmış bulunur.

Merkep Ya[r]ışı

Şu Amerikalıların ne tuhaf tabiatları, halleri var. Dünya'da ne kadar garip şey varsa hep Amerika'da, Amerikalılardan zuhur ediyor. Mesela “Merkep Yarışı”. Merkep Yarışı [‘na] da yine: “Bu da garip bir şey mi? Merkebe biner ve koşturursun. Bu her tarafta var” diyeceksiniz biliyorum fakat benim bahsedeceğim merkep yarışı, öyle sizin bildiğiniz gibi merkep yarışı değil. Resimde görüleceği vecihle insan merkebe değil merkep insana biniyor. Yarışa iştirak edecekler, merkepleri ön ayaklarından omuzlarına bağlıyor. Ve öyle yarış ediyorlar. Bu usul yarış, Amerika'dan İngiltere'ye de geçmiş. Ve büyük bir rağbet görmüş. Bize kalırsa sevilecek hiçbir ciheti yok...

“Merkep nasıl yarış yapıyor?”

* * *

Sekizinci sahifede gördüğünüz resim, Afrika çöllerinin ortasında vahşi halde yaşayan zencilerin tapındıkları mabudun tahtadan oyulmuş resmidir. Zenciler, yakaladıkları beyaz insanları esir diye doğrudan doğruya heykelin önüne götürürler ve [zavallı]yı kurban ederler.

Sahife: 6

Çocuk Postası

Sayı: 16

Kambur Prens

-Başı Geçen Sayıda-

Fakat köpek birden yerinden fırladı. Mahpeyker’in öbür tarafına geçti. Sanki hiçbir şey olmamış gibi yere uzandı ve uykusuna devam etti. Şaballa’nın muvaffakiyetsizliğinden canı sıkıldı. Mamafih ümidini kesmedi. Ertesi sabah yine geldi. Yine genç kız ile köpeği aynı yerde uyur gördü. Birden koştu ve makasla köpeğin kuyruğunu kesti. Keserken gözleri hem hayret hem de dehşetinden dört açıldı. Köpek birden bire cadaloz bir kadın şekline girmişti. Bu kadın gözlerini Şaballa Padişah’a dikti:

— Ey Şaballa! dedi. Sen beni köpeklikten kurtardın. Ben, bir büyü ile köpek haline girmiştim. Uzun zamandan beri de büyüden kurtulamıyordum. Beni kurtarmak için kuyruğumu kesmek icap ediyordu. Bunu sen yaptın. Benim de sana mukabil bir iyilikte bulunmam lazım. Fakat söyle, sana benim kuyruğumu kesmeyi kim talim etti? Şüphesiz benim köpek şeklinde bir kadın olduğumu bilmiyordun. Senin ne derece zalim bir hükümdar olduğun da bütün memlekette maruftur. Binaenaleyh kendi halinde duran zavallı bir hayvanın keyfin için kuyruğunu kesmek büyük bir zulümdür. Bundan dolayı cezaya müstahaksın fakat daha evvel söyle seni kim talim etti?

— Ey kadın! Senin kuyruğunu kesmemi bana Karanlıklar Perisi söyledi. Benim Karanlıklar Perisi ile aramda büyük bir ahbaplık var.

— Pekâlâ, niçin kuyruğumu kestin?

— Kuyruğunu kesmek suretiyle senin bana müşkülât çıkarmamanı temin edecektim. Çünkü ben, Mahpeyker’le evlenmek istiyorum.

— Ya... O halde, beni kurtardığın için ben de senin Mahpeyker’le izdivacına mâniat etmeyeceğim. Yalnız kendi halinde sakın sakın uyuyan bir köpeğin canını yakmaya teşebbüs ettiğiniz ve bilhassa memleketinizdeki arkası kesilmez mütemadi zulümlerinizden dolayı sana bir beddua edeceğim. Sen, Mahpeyker’le evleneceksin. Fakat doğacak çocuğun senden daha çirkin olsun! Sırtında biçimsiz bir kambur bulunsun! Ve evlenmek için senden çok sıkıntı çeksin. Kimse ona kız vermesin!

Cadaloz karı bu bedduayı ettikten sonra ortadan kayboldu. Çünkü o da bir büyücü idi. Şaballa Padişah Mahpeyker’i uyandırdı. İzdivacını talep etti. Mahpeyker hiçbir müşkülât çıkarmadan kabul etti, evlendiler...

“Kambur Prens’in kambur maiyeti.”

Bir sene sonra da dünyaya bir erkek çocukları geldi. Maalesef bu çocuk kamburdu. İsmi “Ferhat” koydular. Kambur olmakla beraber çirkin değildi. Güzel bir simaya, tatlı gözlere malikti. Fakat sırtındaki kambur simasının ve gözlerinin bütün güzelliğini örtüyordu. Âlemin nazarına çirkin gösteriyordu.

Mahpeyker, böyle bir kambur evlada malik olduğundan dolayı kendisini kadınların en bedbahtı addetmişti. Şaballa Padişah ise zevcesinin elemine iştirak eylemekte idi. Dünyanın her tarafından doktorlar getirdiler. Tavsiye edilen bütün ilaçları yaptılar. Hiçbirisi fayda vermedi. Prens Ferhat’ın sırtındaki kambur çıkarılamadı.

Prens Ferhat büyüdükçe kamburluğunu anlıyor, etrafında gördüğü müstehzi nazarlar altında eziliyor ve üzülyordu. Şaballa Padişah, buna da bir çare buldu. On sekiz yaşına basmış olan oğluna büyük bir saray yaptırdı. Her tarafa adamlar gönderdi. Birçok kambur insan toplandı. Bunları saray[a], oğlunun hizmetine verdi.

Bu suretle Prens Ferhat etrafında hep kambur görecek ve kamburlu maiyeti de prens ile istihza edemeyeceklerdi.

Prens kimse ile görüşmüyordu. Bütün âlemin kendi gibi kambur olduğuna dair verilen izahatı bütün gün dinleye dinleye canı sıkılmıştı. Evlenme çağı da gelmişti. Bir gün babası

Sayı: 16

Çocuk Postası

Sahife: 7

Şaballa, kendisine civar hükümetlerden birisinin padişahının kızına ait bir resim gösterdi.

— Nasıl, bununla evlenir misin? diye sordu.

Kız harikulade denecek mertebe[de] güzel[di]. Kambur Prens resme baktı, arkasında kambur olmadığını görünce:

— Aman! Bu ne çirkin kadın! dedi. Sırtı dümdüz, yamyassı... Hiç böyle insan mı olur?

— Yok oğlum, böyle söyleme. Kambur yalnız erkeklere aittir. (Şaballa Padişah oğlunun yanına her geldiği zaman sırtına yapma bir kambur takardı.) Bak, benim, senin ve bütün erkeklerin var. Fakat kadınların yoktur. Binaenaleyh kamburu olmayan bir kadın çirkin demek değildir.

-Mabadı Var.-

Faydalı Hikâyeler

Bir Öğle Yemeği

Muallim Remzi Bey, talebelerini çok severdi. Onları tatil günleri, ara sıra evine davet ederdi. Bazen de gezmeye götürürdü. İstifadeli hikâyeler anlatırdı. Talebeleri de muallimlerine pek fazla hürmet gösterirlerdi. Geçen hafta Muallim Remzi Bey, talebelerine küçük bir ziyafet verdi. Aksaray'daki evinde bütün üçüncü sınıf[lar]

top[lan]mıştı. Herkes sofranın etrafında oturmuş, yemeğin getirilmesini bekliyordu. Bu esnada Remzi Bey oturduğu yerden kalktı:

— Evlatlarım, dedi. Bugün size pek fevkalade değilse de yine güzel bir yemek hazırlattım. Hepiniz arzu ettiğiniz yemekten istediğiniz kadar yiyeceksiniz. Fakat bir şartla: İsteddiğiniz şeyin nereden geldiğini ve nasıl yapıldığını anlatmalısınız. Çalışkanlar ile tembeller burada, sofrada başında belli olacak.

Bütün talebeler gülmeye başladılar. Bu nasıl şeydir? Mamafih içlerinde yalnız Nafiz gülmüyordu. Suratını asarak kendi kendine şöyle mırıldanıyordu:

— Eğer yalnız kendi bildiklerimi yiyecek olursam vay geldi başıma! Muhakkak aç kalırım.

Üstü başı temiz bir hizmetçi sofraya evvela pirinç çorbası getirdi. Remzi Bey, sınıfın en çalışkanı olan 94 Müştak Efendi'ye döndü:

— Müştak Efendi! Haydi bakalım, siz arkadaşlarınıza rehber olun. İşte pirinç çorbası, nereden geldiğini, ne ile ve nasıl yapıldığını söyleyin.

Müştak Efendi:

— Efendim bu çorba, et suyu ile pirinçten yapılmıştır. Et suyu, eti su içinde kaynatılarak hâsıl olur. Pirinç ise buğday gibi fakat buğdaydan daha çok sert ve beyaz bir şeydir. Ekseriyetle Asya'da, Çin'de, Hindistan'da ekilir. Pirinç hem sıcak hem de soğuk yerde yetiştiğinden tarlası bataklık olur. Pirinç tarlasında çalışan amelelerin, çiftçilerin hemen hepsi hastalıklı, sıtmal, cılız insanlardır. Çünkü bataklıkta sivrisinek çoktur. Sıtma da sivrisinekten gelir. Bizde en iyi pirinç Tosya taraflarında çıkar ve "Tosya Pirinci" diye meşhurdur. Pirinçten çorba, pilav, lapa, sütlaç yapılır. Hindistan ve Çin ahalisi pirinci suda haşlayarak ekmek gibi yerler pirinçten bir nevi içki de çıkar. Bu içkiye "Saki" derler. Pirinci öğüterek unu çıkarılır ve bu undan muhallebi yapılır.

— Aferin Müştak Efendi, güzel cevap verdin.

Naci Efendi:

— Efendim, biraz tuz var mı?

— Var fakat mukaveleye riayet şartıyla. Tuz nereden çıkar anlatmalısın.

— Tuz, denizden çıkar. Deniz suyunu “tuzla” denilen geniş fakat sığ havuzlar[da] toplarlar. Burada Güneşin hara[re]ti ile deniz suyu uçar, tahcir eder ve havuzların dibinde tuzlarını bırakır.

Muallim:

— Çok ala... Fakat tuz yalnız söylediğiniz [gibi] denizden çıkmaz. Bir de toprak altlarında kaya gibi tuz parçaları vardır. Bunlara “kaya tuzu” derler. Ameleler bu kaya tuzlarını kazmalarla çıkarırlar. Tuzu bildiniz sayılır. Fakat görüyorsunuz ya tuzluğun iki gözü var. Birisindeki tuzdur. Diğer gözdeki de gül rengine, acı, buruna çekilince insanı enfiye gibi aksırtan bir tuzdur. Bu tuzun ismini biliyor musunuz?

Umum talebeler:

— Biliyoruz efendi, biber!

— Eğer çorbanıza biber çorbanıza biber isterseniz nereden geldiğini söylemelisiniz.

Herkes sükût etti. Kimsenin biber hakkında malumatı yoktu. Bu malumatı bizzat Muallim Remzi Bey verdi:

—Yavrularım biber, “biber ağacı” denilen bir ağacın meyvesidir. Tıpkı üzüm gibi salkım salkım olur. Bu salkımlar da kırmızıdır. Biber, çok uzaklarda, sıcak iklimlerde yetiştirilir ve buraya ta oralardan getirilir.

Faik Efendi:

— Biberi o kadar uzaklardan getirmede ne iyilik var? Mesela ben çorbama koymadım ve pişman da olmadım.

Muallim:

— Çocuğum, biber faydasız bir şey değildir. Yemeğe katılacak olu[r]sa hazmı kolaylaştırır. Eskiden biber çok pahalı imiş. Ta Hindistan’dan Avrupa, Almanya ve Danimarka’ya getirilir ve burada çok kıymetli şeylerle mübadele edilmiş. Onu ancak çok zengin olanlar tedarik edebiliyorlarmış. Hatta bir şey satın alırken “Biber gibi pahalı” sözü ta o zamandan kalmış.

Rıza Efendi, Muallim Remzi Bey'den sofranın ortasında duran ufak bir şişenin ne olduğunu sordu. Muallim Remzi Bey:

— Bu şişenin içindeki “hardal” dır, dedi. Size anlatayım... Hardal, hardal tuzu ile sirkenin karıştırılmasından hâsıl olur. Hardal tuzu ise sıcak memleketlerde yetişen bir nevi nebatın tuz haline getirilmiş tohumlarıdır. Yemeklerde iştiha açmak için kullanıldığı gibi doktorlukta yakı yapılarak da istimal edilir. E, çorbamız bitti. Midemizi yalnız çorba ile dolduracak değiliz. Biraz da kuvvetli yemekler yiyelim.

-Bitmedi-

Eşya Hocası

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 16

On İkinci Sayımızdaki Bilmecenin Halli

“kısa”, “daha kısa” idi.

Doğru halledenler meyanında çekilen kurada birinciliği, Sultan Selim'de Dava Vekili Avni Bey'in mahdumu Adil Efendi ihraz bir çakı kazanmıştır.

İkinciliği, Gelibolu Numune Mektebinden Ahmet Kadri Efendi ihraz sulu boya takımı kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Vefa Lisesinden 493 Mehmet Ziyaettin Efendi ihraz bir atlas kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Erenköy'den Lamia Hilmi Hanım, Meclis-i Millî Muhafız Taburu dördüncü bölüğünden Bartınlı Hüseyin oğlu Hâlit Efendi, Mercan Lisesinden 26 Mustafa Kemal Efendi, Kabataş Lisesinden 272 Oğuz Nüzhet Efendi, İstanbul Lisesinden 634 İbrahim Kemalettin Efendi, Kabataş İnas Numune Mektebinden Neyyire Mahmut Hanım, Kabataş Lisesinden 273 Mehmet Reşat Efendi, Dârümuallimîn-i Tatbikattan 61 Azmi Efendi birer kitap kazanmışlardır.

Bilmecemize okuyucumuzdan ancak baladaki isimlerle iştirak eden bin sekiz yüz elli üç hanım ve efendiler halle muvaffak olmuşlardır. Mezkûr hanım ve efendilerin zekâları şayan-ı takdir ve tebriktir.

Aramacamıza doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciliği, Eyüp Sultan İnas Numune Mektebinden Neriman Hanım ihraz yaldızlı bir cep defteri kazanmıştır.

İkinciliği, Bursa Sultanisinden Ahmet Remzi Efendi ihraz bir albüm kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Beyazıt Feyziye Mektebinden Nezahet Hüseyin Hanım ihraz Dünya Atlası kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Nişantaşı Meşrutiyet Mahallesi'nde[n] Hüseyin Ferruh Efendi, Bezmiâlem İnas Lisesinden 168 Memduh İhsan Efendi, Şemsü'l Mekatipten 443 Seyit Ali Efendi, Tarsus Numune Mektebinden Hüseyin Adil Efendi, Darüşşafakadan 134 Ahmet Naci Efendi, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 470 Süleyman Nafiz Efendi, İstanbul Rüstem Paşa Medresesinden 289 Hüseyin Talat Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Beşiktaş'ta[n] Ercüment Hüsnü Efendi, Şişli Terakki Mektebinden 40 İsmail Celalettin Efendi, Üsküdar Kız Sanayi Lisesinden 163 Mediha Abdülaziz Hanım, Makriköy Adile Sultan Numune Mektebinden 70 Meliha Hanım, Afyonkarahisar Lisesinden 18 Necati Efendi, Galatasaray Lisesinden 874 Muammer Murat Efendi, Vefa Lisesinden 143 Hâlit Şevki Efendi, Memba-i İrfandan 209 İsmail Nihat Efendi, Moda İnas Numunesinden 737 Fahrunnisa Feridun Hanım, Bursa Terbiye-i Tıfıl Mektebi talebesinden İclal Remzi Hanım, Kuleli'den 636 Remzi Efendi, Dârümuallimât-ı Aliyeden 42 Mürüvvet Hanım, Bezmiâlem Lisesinden 395 Saliha Mustafa Hanım birer kart kazanmışlardır.

“Afrika vahşilerininin mabudu olan heykel.”

Bilmece

Senenin dört mevsiminden en kısa olanı hangisidir?

Aramaca

Dört tane dokuzu bir araya getirdiğiniz vakit yüze nasıl müsavi olabilir?

* * *

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye güzel bir çakı, ikinciye sulu boya takımı, üçüncüye bir atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar millî kartpostal hediye edilecektir.

Aramacamıza doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yaldızlı cep defteri, ikinciye bir albüm, üçüncüye atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek aramacalarımıza iştirak edecek küçük okuyucularımızın müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır.

Müsabakalarımıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve aramacalarımıza iştirak edenler neticeyi yirminci [sayı]da görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Aramaca Kuponu Sayı: 16

Bilmece Kuponu Sayı: 16

17. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 17

Sayı: 17

24 Kânunuevvel 1339 Pazartesi

Yıl: 1

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

-1-

Necla'nın ebeveyni çok zengin ve büyük bir çiftlik sahibi idi. Necla da kırmızı yanaklı, tombul, güzel bir kızdı. Çiftlerinin ya[kın]ında olan ufak ve kümes gibi bir yere bir gün fakir bir aile taşındı.

-2-

Bu fakir ailenin Neriman isminde bir de kızları vardı. Neriman'ın uçuk benzi, kuvveti kaçmış gözleri, zayıf vücudu, yırtık ve yamalı elbiseleri; Necla'nın oyuncakları ile şen siması ve temiz, güzel elbiseleri karşısında büyük bir tezat teşkil ediyordu.

-3-

Çocuklar daima gizli bir kuvvetle birbirlerini cezbederler. Bir gün Necla'ya ebeveyni iki güzel tavşan aldı. Necla hemen tavşanlarını çiftliğin alçak duvarından birine götürdü.

Neriman:

— Ne güzel tavşanlar, dedi. Ve içini çekerek ilave etti:

— Sen ne kadar mesutsun.

-4-

Ertesi sabah Necla tavşanlarına yiyecek götürdüğü zaman onları koyduğu yerde bulamadı. Bir gün evvel Neriman'ın hayret ve takdirini hatırladı. Ve tavşanlarını onun çaldığına hükmetti.

-5-

Annesi böyle bir hükmün doğru olamayacağını ihtar eyledi ise de [onu] dinlemedi. Ve Neriman'ı görür görmez hırsızlıkla itham etti. Tavşanlarını çaldığını yüzüne söyledi. Zavallı kız, çalmadığını temin etmeye çalıştığı halde Necla inanmıyor ve:

— Yalnız hırsı değil aynı zamanda yalancısın, diyordu.

Sahife: 6

Çocuk Postası

Sayı: 17

-6-

Neriman ağlayarak kulübesine döndü. İki saat sonra tavşanlar çiftliğin samanlığında[ki] otların arasında bulundu. Necla'nın koyduğu yerden kapıyı aralık bularak kaçmışlar ve samanlığa gelerek saklanmışlardı.

-7-

Necla iyi kalpli bir kızdı. Neriman'a karşı yaptığı muameleden utandı. Hemen kulübesine giderek af talep etti. Neriman da kin tutmayan bir kızcağız olduğundan Necla'yı affetti.

-8-

Bu vakadan sonra iki kızcağız samimi bir arkadaş oldular. Her gün beraber gezerlerdi. Necla oyuncaklarını Neriman ile taksim etti. Güzelce yaşamaya başladılar.

Küçük Fıkralar

Nasrettin Hoca ve Timurlenk

Nasrettin Hoca, bir gün Timurlenk'in huzurunda bulunuyordu. Timurlenk, hükümdarların nüfuz ve kudretlerinin pek vasi olduğundan bahsetti. Nasrettin Hoca ise aksini iddia etmekle beraber bu salahiyetin ve nüfuzun bir hududu olduğunu söyledi. Bunun üzerine Timurlenk biraz kızdı:

— Ne demek! diye bağırdı. Mesela ben şimdi sana, kendini şu pencereden denize at diye emir versem sen hemen atmaya mecbursun.

Nasrettin Hoca cevap vermeden yerinden kalktı ve kapıdan çıkmaya hazırlandı. Timurlenk sordu:

— Nereye gidiyorsun hoca!

— Yüzme öğrenmeye, cevabını verdi.

Faydalı Malumat

Bir çorba kaşığı;

10 gram tereyağı alabilir. Yahut,

8 gram un alabilir. Yahut,

20 gram makarna alabilir. Yahut,

25 gram pirinç alabilir.

Esas itibarıyla bir çorba kaşığı dört kahve kaşığına muadildir. Bir kilo su, orta bardakla beş bardak yapar.

Küfe Yarışı

Geçen hafta size Amerikalıların merkep yarışından bahsetmişim. Bu hafta da İngilizlerin “Küfe Yarışı” ‘nı anlatayım.

Son zamanlarda bizde olduğu gibi İngilizlerde de bütün esnafın cemaatleri vardır. Sebze ve [ze]vatçılar ve yaş meyvecilerin cemaatleri, İngiltere’de her sene muayyen bir günde bayram yaparlar. Bir bayramda her türlü eğlence arasında en marufu ve esnaf[ın] en ziyade rağbet gösterdiği küfe yarışıdır. Resimde görüldüğü vecihle on tane büyük ve boş küfeyi iç içe koyarlar. Yarışa iştirak eden esnaflar bu küfeleri en altındakinden tutmak suretiyle ellerine alırlar, sıraya dize ederler ve verilen işaret üzerine hepsi iki yüz metre mesafede olan bir noktaya kadar küfelerden hiçbirini düşürmeden koşarlar. Bu noktaya kim daha evvel vasıl olursa birinciliği kazanır. Ve birinciliği kazananın bütün sene karı açık olacağına hükmedilir.

Sayı: 17

Çocuk Postası

Sahife: 3

Altı Kardeşler

Resimde gördüğünüz dört kız ve iki erkek ibaret altı kişilik grup “Altı Kardeşler” ‘dir. Bunlar Rus olup Varşova’da tevellüt etmişlerdir. En büyüğü on beş ve en küçüğü de yedi yaşındadır. Yaşlarının küçük olmasına rağmen bu altı kardeşin altısı da çok mahir musikişinastırlar. Harb-i Umumi ’den evvel Avrupa ve Amerika’yı gezerek bütün cihanın alkışlarına mazhar olmuşlardır. Viyana’da, Berlin’de, Drestan’da nişanlar almışlar ve İspanya’da verdikleri büyük konserde bizzat kral hazır bulunmuş ve musikiyi idare eden en küçük kardeşe “saray kralı

mızıkacıbaşıllığı” rütbesini vermiştir. Kızlardan on iki yaşında olanın çok yüksek ve güzel bir sesi var. Diğer bir kız güzel piyano çalıyor. En büyük abileri ise bütün alet-i musiki üzerinde mahirdir bilhassa kemanı çok şöhret kazanmıştır.

Bir Milyar Ne Kadardır?

Bugün Almanya’da en ufak bir şeyi mesela bir sigara kâğıdı almak için bilmem kaç milyar mark verildiğini gazeteler yazmıyorlar. Yedi buçuk kuruşluk pul yapıştır[mak] icap eden bir mektuba sekiz-on milyarlık pul ilsak ediyorlar. Yani sekiz on milyar, yedi buçuk kuruşa muadil oluyor.

Milyar! Bu “telaffuzu kolay gelme” hakikatte nedir, hiç düşündünüz mü? Gümüş olarak bir milyar mark, tam beş milyon kilo yapar. Beş yüz vagonu doldurur. Evrak-ı nakdiye olarak yüzer marklık kâğıtları kitap haline koysak bahri beşer yüz sahifelik tam iki bin cilt kitap yapar. Bir milyar markı mütemadiyen olmak şartıyla insan yemeden, içmeden otuz iki senede sayabilir.

Parmak Kadar Bir Çocuk

Samsun’da çıkan “Ahali” abimizin yazdığına göre, Samsun’un Tepecik Köyü’nde bir kadın karnında canlı bir mahlukun mevcudiyetini hisseder. Doktorlara müracaat eder. Sarıh bir cevap alamaz. Bilaçare on sekiz-yirmi santim boyunda, pek ufak bir çocuk dünyaya getirir. Okuyucularımız yirmi santimin ne kadar ettiğini düşünecek olursa bu çocuğun hakikaten garip ve harikulade bir mevcudiyet olduğuna kanaat getireceklerdir. Çocuğun boyu nihayet bir kaşık boyudur. Parmak çocuk üç gün sonra [em]meye başlamıştır. Çocuklar için yazılan “Parmak Çocuk” hikâyesi bu suretle artık hakikat oluyor.

Kendilerine İşkence Edenler

Hindistan’da yaşayan insanlardan bazıları, gençliklerinde yaptıkları fena hareketlerden dolayı nefislerini tecziye için kendilerine işkence ederler. Resimde gördüğümüz adam, altmış yaşında ve iki metre boyunda bir Hintlidir. Üzerinde tam

iki yüz seksen sekiz kilo gelen zincirler, demirler var. Bu ağırlıkları oyuz seneden beri taşımakta ve vaktiyle yaptığı fenalıkların cezasını bu suretle bizzat kendisi vermektedir. Bu tarz hareketi ile ahirette Ceza-i İlahi'den kurtulacağını ümit ediyor. Birkaç sene evvel, bu hali ile Bombay şehrine vasıl olduğu zaman halk evvela anlayamamış ve bu biçareyi İngilizler tarafından tevkif edilerek işkenceye götürülen bir mazlum zannetmişti.

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 17

Manzum Masal

Tarladaki Bir Hazine

-Geçen Nüşamızdan Mabadı-

Oğlum, bir aydan beri

Tarlayı kazdın her gün.

Ümidin bütün bütün

Sönmesin şu dakika

Zannetme ettim şaka.

Şaka değil hakikat,

İnan ben bu saat

Sana verdim hazine.

Bana: Bu hazine ne,

Nerede gizli? diye

Sorarsan şu saniye

Derim: Kazdın tarlayı,

Hemen bir Eylöl ayı
Kazılan tarlayı ek.
Ertesi yıl görecek
Gözlerin hazineyi.
Kazılan toprak iyi
Mahsul olur pek fazla.
İşte o zaman tarla
Verir senin eline
Koskoca bir hazine.

-Hitam-

Sarı Zeynep

Türkoğlu dinle bunu:
Türklüğün gurubunu
İsteyen düşmanlar,
Sana koşarak yarın
Biraz hile ederse
Artık dost olduk, derse
İnanma sözlerine.
Aksetsin gözlerine
Bu hakikat-i hikâye.
O zaman bir dost diye
Sızlamazsın düşmana.

Dökülen kızıl kana
Döktü İzmir toprağa.
Vatanın sağı solu
Bugün şehit doludur.
Yüce Anadolu'dur
Kurtaran namusunu.
Onlar ki uykusunu,
Zevkini, rahatını,
Atıp her saatini
Dövüşmekle geçirdi,
Sonra İzmir'e girdi.

* * *

Lakin girmeden evvel
O mübarek, o güzel
Cennet gibi toprağı,
Birçok düşman alçağı
Harap ederek ezdi.
Bundan evvel bilmezdi,
Tarih böyle felaket.
Anlatmaya ne hacet,
Gözümüzle gördük biz.
Hepimiz de biliriz;
Gönlümüzdeki kederi,

Kanla cinayetleri.

* * *

Anlatayım mesela:

Yanıyor bugün hâlâ

Gözümde bir manzara

* * *

Gün kara kara

Renklerini dökmüştü,

Karanlıklar çökmüştü,

İzmir'in köyelerine.

Ta derinden derine

Akseden top sesleri,

Bir devin nefesleri

Gibi aksediyordu.

Zavallı halk diyordu:

Düşman yine kudurdu,

İzmir'i yaktı durdu.

* * *

Bir köyün halkı bütün,

Birden toplanıp bir gün

Verdi kati bir karar:

Dediler: Bu köyde var

Elli silahlı genç.

Çağırıp birer birer
Bir çetecik yapalım.
Silahları kapalım,
Yürüyelim düşmana,
Her yer boyansın kana.
Vatanı muhafaza,
Her dakika, her lahza
Vazifedir Türk için.

-Daha var.-

Necdet Rüştü

Sayı: 17

Çocuk Postası

Sahife: 5

Kambur Prens

— O halde şah baba, ben bu resimdeki kızla mı evleneceğim?

— Evet ama acele etme. Bakalım o, seni isteyecek mi?

— Niçin istemesin? Çirkin miyim? Yoksa kamburum kâfi derecek büyük değil mi?

— Öyle değil. Kadın[lar]ın tuhaf halleri vardır. Kendilerinin kamburları olmadığı için belki kamburlu erkekleri sevmezler. Binaenaleyh bir kere sormak lazım.

Şaballa Pa[di]şah, ertesi gün heme[n] bu hükümdara on iki kişiden mürekkep bir elçi heyeti [gön]derdi. Ve hükümdardan, oğlu için, kızını istedi. Prens Ferhat'ın kambur olduğunu memleket[i] haricinde kimse bilmiyordu. Hükümdar, elçileri büyük bir memnuniyetle kabul etti.

— Pekâlâ, dedi. Fakat kızım, evlenmezden evvel zevci olacak adamı bir kere görmek taraftarıdır. Binaenaleyh sizinle beraber gitsin ve prensi görsün. Ben esas itibarıyla kabul ediyorum.

Binaenaleyh:

— Şaballa Padişah'ın emri başımın üstüne, dedi. Fakat bir şartım var. Kızım bir kere zevci olacak prensi görmelidir. Zararı yok, prens hazretleri buraya kadar zahmet buyurmasın. Kerimem sizinle beraber gitsin ve görsün. Hoşuna giderse orada kalsın.

Bu teklifi elçiler kabul ettiler ve sultanı alarak geri döndüler. Yolda sultan baş elçiden sordu:

— Prens Ferhat nasıldır, güzel midir?

— O... Prensimize diyecek yok! Öyle güzel gözleri var ki insanın üzerinden yakıcı bir tesir bırakıyor.

— Prens yalnız gözlerinden bahsediyorsunuz. Vücudu nasıl, güzel mi?

— Vücudu da güzel. Yalnız ufak, ehemmiyetsiz bir kusuru var. Bu kusura yalnız bir taraftan bakılırsa görünür. Mamafih dediğim gibi ehemmiyetsizdir. Esasen siz görür görmez anlarsınız.

Elçi başı fazla izahat vermeden içtinap etti. Sultan kapalı tahtırevanda, Şaballa Padişah'ın memleketine doğru geliyordu. Diğer taraftan Prens Ferhat'a haber geldi. Kambur Prens bütün maiyetini topladı ve sultan-ı istikbale koştı. Şaballa Padişah ise sarayında kederinden üzülyordu.

— Eğer, diyordu. Sultan kambur oğlumu ve kambur maiyetini görecektir olursa gülmekten katılacak ve bittabi evlenmek istemeyecek. Ne yapmalı, ne çare bulmalı?

Aklına ahababı olan peri geldi. Hemen çağırdı:

— Kuzum, bana bir çare bul! diye yalvardı.

“Kambur Prens az kaldı ihtiyar kadını çiğneyecekti.”

— Merak etme, dedi. Seni müşkülatta bırakmam. Mademki izdivacına ben sebep oldum, bu işi de ben hallederim. Sihirbaz kadını köpek şeklinden kurtardığın zaman sana teşekkür edeceğine nankörlük etti. Bedduası üzerine bu sıkıntıları çekiyorsun. Ben, bütün kuvvetimle sihirbazın büyüsünü bozmaya çalışacağım. Her şeyden evvel bugün prens ile sultanın birbirleri ile görüşmemeleri lazımdır.

— Eyvah! Oğlum, sultan-ı istikbale çıktı.

— Zararı yok. İş idare edecek ben değil miyim? Sen bana bırak!

Filhakika, Prens Ferhat elçi heyetine yolda mülaki olmuş ve doğruca sultanın tahtirevanına giderek kapısını açmış fakat içini tamamen boş bulmuştu. Sultan tahtirevandandan kaybolmuştu. Prens Ferhat hiddetinden gülüyordu:

— Bu ne demek! diye bağırdı. Bu kadar insan olduğunuz halde prensesi elinizden kaptırdınız. Haydutlara çaldırdınız ha!

Elçi başı da şaşırmişti:

— Tahtirevana değil insan kuş bile yaklaşamadı. Hepimiz burada iken nasıl oldu ben de bilmiyorum.

Kambur Prens kimseyi dinlemeden atını dörtnala sürdü. Prensese aramaya gitti. Acelesi ile az kaldı yol kenarında oturan ihtiyar bir kadıncağızı çiğneyecekti. Bereket versin ihtiyar kadın sıçrayarak hayvanın önünden kaçtı. Ve bağırdı:

— Etrafınıza bakmadan, herkesi çiğneyerek nereye koşuyorsunuz! Az kaldı atınızın altında kalacaktım...

-Mabadı Var.-

Melik Kemalettin

Öğle Yemeği

-Başı Geçen Sayıda-

Sofraya et getirdiler. Muallim Remzi Bey ayağa kalktı. Eti bıçakla kesti. Bütün talebelerinin tabaklarına dağıttı. Aynı zamanda izahat veriyordu:

— Bu dana etidir. Danayı hepimiz bilirsiniz. İneklerin yavrusuna derler. Eti hem lezzetli hem de kuvvetli olur. Eti yenen hayvan yalnız dana değildir. Koyun, keçi, sığır, tavuk, hindi, kaz gibi hayvanların ve balıkların da eti yenir.

Çocukların tabaklarına et konduktan sonra muallimlerinin yüzüne bakmaya başladılar. Remzi Bey sordu:

— Niçin yemiyorsunuz?

— Ekmeğimiz yok efendim.

Remzi Bey ekmek vermek üzere iken:

— A, dedi. Şartımızı unuttuk. Münir Efendi, ekmek neyden ve nasıl yapılır? Söyleyecek olursanız arkadaşlarınıza ve size ekmek veririm.

Münir Efendi:

— Ekmek buğday unundan yapılır. Mamafih mısır, çavdar, arpa unlarından da yapılabilir. Çiftçi evvela toprağı kazar sonra buğday, mısır, çavdar, arpa... hangisini ekecek ise eker. Tohumlar meydana kalıp da kuşlar yemesin diye toprağın üzerinden “taban” denilen uzun ve merdane biçimi[nde] yuvarlak bir taş geçirilir. Bu taş, tohumları toprağın içine gömer. Tohumlar neşvünema bulur. Toprak üstüne çıkar, büyür, ekin olur. Bu ekin sararmaya başlayınca “orak” denilen eğri bıçaklarla kesilir. Harmanda taneleri saplarından ayırırlar. Saplarından ayrılan taneleri çuvallara doldurarak değirmene götürürler.

— Değirmende, birbirinin aksi istikamete dönen üst üste konulmuş iki büyük ve yuvarlak taş vardır. Değirmenci taneleri bu taşların arasında ezer, öğütür, un

yapar. Değirmen taşları kendi kendilerine dönmezler. Bunları ya hava ya su veyahut da buhar devr-i islim kuvveti hareket ettirir. Değirmenler, kendilerini işleyen kuvvete göre isimlere ayrılırlar. Mesela su ile dönene “su değirmeni”, hava ile dönene “yel değirmeni”, buhar ile dönene de “buhar değirmeni” derler.

— Taneler öğütülürken iki kısma ayrılır. Bir kısmı “kepek” dir ki tanenin “kavuz” tabir edilen kabuğundan çıkar. Diğer kısmı ise halis undur. İşte bu unu alarak fırına götürürler.

Muallim Bey:

— Aferin Münir Efendi. Alt tarafını da Hakkı Efendi anlatsın.

Hakkı Efendi:

— Unların bazısı esmer[dir] bazısı kar gibi beyazdır. Esmer un sert buğdaydan, beyaz un da yumuşak buğdaydan olur. Buğdayın sert veya yumuşak olduğunu anlamak için dişimizin arasında, ortasından keseriz. Kestiğimiz yer eğer cam-ı kebir donuk bir parlaklık gösterirse buğday serttir ve unu da esmer olur. Yok, donuk değil de bembeyaz ise yumuşak buğdaydır. Un fırına nakledildi mi hemen büyük teknelere koyarlar. Su katarak yoğururlar, hamur yaparlar. İçine de maya koyarlar. Maya, ekşimiş hamurdan başka bir şey değildir. Ekmeği kabartmaya ve içindeki lezzeti vermeye yarar. Ekmekçi hamuru maya ile güzelce karıştırdıktan, yoğurduktan sonra parça parça keser, tartar, fırına kor. Bir buçuk saat sonra pişerek ekmek halinde çıkarılır ve herkese satılır.

— Çok güzel. Şimdi ekmeği hak ettiniz. İşte, bir tabak dolusu ekmek... istediğiniz kadar yiyin. Görüyorsunuz ki bu ekmeğin rengi beyazdır. Demek beyaz undan yani yumuşak buğdaydan yapılmıştır.

Sezai Efendi, kendisine sorulmadan anlatmaya başladı:

— Su, nehirlerden ve membalardan gelir. Sürahideki su memba suyudur. Hem berrak hem hafif hem de kokusuzdur. Yemeği kolay pişirdiği gibi sabunu da zahmetsizce köpürtür. Bunun için içilmesi mazur bir su değildir.

Muallim:

— Sezai Efendi'nin anlatmasından su istediği anlaşılıyor. Mademki şartımıza riayet etti istediği kadar içebilir.

Sezai Efendi:

— Teşekkür ederim, efendim. Fakat ancak bir bardak içeceğim. Çünkü fazla içecek olursam sıhhatime zarar vermiş olurum.

Sofraya muhallebi getirdiler. Nafiz muhallebiyi görür görmez gözlerini sevinçle açtı:

— Oh! diye düşündü. Ne ala! Muhallebiden istediğim kadar yiyebilirim. Çünkü neden yapıldığını biliyorum. Süt, pirinç, un ve şekerden yapıldığını... Annem pişirirken görmüştüm.

Fakat Muallim Remzi Bey'in bir ihtarını üzerine suratını astı.

— Ne güzel, çikolata kokusu! demişti. Muhakkak muhallebiyi çikolatalı pişirmişler...

-Mabadi Var.-

Sayı: 17

Çocuk Postası

Sahife: 17

Dervişin Cevabı

Seyyah dervişin biri, Hindistan'da büyük bir adamın sarayına açık bulduğu kapıdan girdi. Büyük ve halılarla mefruş avlusuna oturdu. [Kendisini] kaldırmak isteyen uşaklara:

— Burası otel değil mi? Niçin kovuyorsunuz? Bir [yer]e gitmem, diye cevap verdi.

Nihayet saray sahibine haber verdiler. Memlekette büyük bir nüfuz sahibi olan saray sahibi, sarayın bir otel olmadığını söyleyerek dervişi savmak istedi. Aralarında şu muhavere cereyan etti:

— Bu saray sizin mi?

— Evet.

— Sizden evvel kimindi?

— Babamın.

— Daha evvel?

— Dedemin.

— Sizden sonra kimin olacak?

— Oğlumun.

— Rica ederim, insaf edin. İçinde bu kadar kişinin oturduğu ve gittiği daha da oturacağı bir yer otelden başka nedir?

“ — Anne, bayramda bana verdiğiniz oyuncakları gerisin geriye benden niçin aldın?

— Sana iktisat öğretmek için yavrum. Gelecek sene bayramda yine iade ederim.”

“Kuleli İdadi-i Askerîyesi Rüştîye ikinci sınıf birincisi Sabri oğlu Mustafa Zeki Efendi-Dersaadet”

Meraklı Kitaplar

En meraklı ve ahlaki küçük romanlar okumak isterseniz:

- 1- Maça Beyi
- 2- Sahte Nişanlı
- 3- Hafiyenin Nişanlısı
- 4- Kesik El
- 5- Dirilen Ölü.

Namındaki hikâyeleri okuyunuz. Her biri başlı başına bir hikâye olup renkli bir kap düzeninde olduğu halde bahri yedi buçuk kuruştur.

* * *

“Alaattin ve Sihirli Lamba” hikâyesini okudunuz mu? Pek çok resimli ve meraklı bir hikâyedir. Fiyatı: 15 kuruş. Merkez-i tevziyi: Kitabhane-i Sûdi.

Sahife: 8

Çocuk Postası

Sayı: 17

On Üçüncü Sayımızdaki Bilmecemizin Halli

“Fil” idi.

Doğru halledenler meyanında çekilen kurada birinciliği, Mekteb-i Bahriyeden Ramiz Efendi ihraz bir çakı [kazan]mıştır.

İkinciliği, Dârümuallimât-ı Aliyeden M. Arif Hanım ihraz sulu boya takımı kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Edirne Lisesinden 53 MehmetEfendi bir atlas kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Kuleliden 636 Remzi Efendi, Beyazıt Numune Mektebinden 319 Necdet Efendi, Vefa Lisesinden 497 Ahmet Refik Efendi, Kastamonu Lisesinden 55 Muzaffer Efendi, Konya Fransız Mektebinden Nihat Rıfki Efendi, Kadıköy Osmangazi Numune Mektebinden 321 Nafiz Muhittin Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Erenköy İnas Lisesinden Nezahet İhsan Hanım, Kuleliden 65 Ali Rafet Efendi, Beyazıt’tan Ömer Rükneddin Efendi, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 81 Sadi Sabit Efendi, Vefa Lisesinden 143 Hâlit Şevki Efendi, Yeniköy’den Vecihe Kani Hanım, Koca Mustafa Paşa Numune Mektebinden 651 Hayrettin Efendi, Çanakkale’den Hediye Muhsin Hanım, Büyük Reşit Paşadan 48 Fikret Efendi, Bursa’dan Mehmet Nuri Bey’in kerimesi Nadide Hanım, Vefa Lisesinden 544 Yaşar Efendi, Kandilli ‘den Muazzez Hüseyin Hanım, İzmit Numune

Mektebinden Ahmet Bedri Efendi, Mekteb-i Sanayiden Ali Fuat Efendi birer kart kazanmışlardır.

On Üçüncü Sayımızdaki Aramacamızın Halli

“Cuma”, “Salı” idi.

Doğru halledenler meyanında çekilen kurada birinciliği, Vefa Küçükkovacılar’da[n] Muallim Rüştü Efendi’nin mahdumu Vedat Efendi ihraz yaldızlı bir cep defteri kazanmıştır.

İkinciliği, Ankara İmalat-ı Harbiyeden Mehmet Naci Efendi ihraz bir albüm kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Vefa Sultanisinden 272 Mehmet Neşet Efendi ihraz bir atlas kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Şişli’den Leman Cevat Hanım, Mercan Lisesinden 191 Muzaffer Turgut Efendi, Şemsü’l Mekatipten 425 Ahmet Zeki Efendi, Bursa Lisesinden 697 Yusuf İzzettin Efendi, Vefa Lisesinden 505 Hamit Süreyya Efendi, Üsküdar Lisesinden 152 Ferit Nuri Efendi, Çengelköy’den Ekrem Hüseyin Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Vefa Lisesinden 370 Mustafa Nusret Efendi, Erenköy İnas Lisesinden Emine İclal Hanım, Şark İdadisinden 42 Vecihi Efendi, İzmir mülkiye [müfettişi] Vasfi Bey’in mahdumu Naci Efendi, Şemsü’l Mekatipten 570 Mehmet Sami Efendi, Koca Mustafa Paşa Numune Mektebinden 651 Hayrettin Efendi, Kadıköy Osmangazi Numune Mektebinden 399 Hüseyin Seyfettin Efendi, Edirne’den Cafer Bey’in mahdumu İlhami Efendi, Edirne Lisesinden 44 Fethi İhsan Efendi, Dârümuallimât-ı Tatbikattan 42 Mürüvvet Hanım, Büyük Ada’dan Fikret Şevki Efendi, Bezmiâlem Lisesinden 166 Fahriye Mustafa Hanım, Bolu Numune Mektebinden Ali Nadir Efendi, Makriköy’den Mehmet Besim Efendi, Uşak İptida Mektebinden Cevat Efendi birer kart kazanmışlardır.

* * *

Yeni Bilmecemiz

Senenin en uzun günü hangisidir?

Aramaca

“k”, “e”, “y”, “ç” harfleri hediyelerimizin birinin ismini teşkil eder. Acaba nedir?

* * *

Muhterem Okuyucularımıza

Hediyelerini Perşembe günleri Kitabhane-i Sûdi'den aldirmaları ve taşra okuyucularımızın ise hediyelerini posta ile talep ettikleri takdirde; kitaplar için on kuruş, kartlar için yüz paralık pulu göndermeleri lazımdır.

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye güzel bir çakı, ikinciye sulu boya takımı, üçüncüye bir atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar millî kartpostal hediye edilecektir.

Aramacamıza doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yaldızlı cep defteri, ikinciye bir albüm, üçüncüye atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek aramacalarımıza iştirak edecek küçük okuyucularımızın müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır.

Müsabakalarımıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve aramacalarımıza iştirak edenler neticeyi yirmi birinci [sayı]da görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Aramaca Kuponu Sayı: 17

Bilmece Kuponu Sayı: 17

18. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI, C:1, NU. 18

Sayı: 18

31 Kânunuevvel 1339 Pazartesi

Yıl: 1

Musavver Çocuk Postası

Türk yavrularının bilgilerini yükseltmesine çalışır haftalık gazete.

İdare Yeri: İstanbul Babıali Caddesi Kitabhane-i Sûdi.

Telefon: İstanbul 1292.

Abone Şartları: Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200
[kuruş].

Sayısı 100 paradır

Müdürü: S. Sûdi

Haftanın Postası

Mahalle Çocukları

Mahallelin bu garip, yaramaz çocuklarını pek iyi tanımıştım. Galiba mektebe de giderlerdi. Fakat mekteple bütün münasebetleri, sabah gidip akşam çıkmaktan ibaretti. Ders, vazife, hoca, kitap... bu gibi şeylerle alakaları olduğuna delalet halleri yoktu. Onlar asıl sokakların çocuklarıydı. Hepsini ayrı ayrı ve pek iyi tanıyordum. Biri sarı saçlı, mavi gözlü bir çocuktur. Zayıf ve cılızdı. İnce bacakları, serpilip büyümeye vakit bulamamış yüzü, hele çukurlara kaçmış gözleri ile bir hastalıklı halini al[mış]tı. Mamafih haline verilemeyecek kadar bir kuvvet ve cesareti vardı. Kuvvetli bir sesle bağırıp çağırır, diğer çocuklara karşı amirane tavırlar alır, kendinden büyüklerine karşı hayret edilecek bir çalımla kafa tutardı. Onun hiçbir oyundan, hiçbir kavgadan mağlup çıktığını görmemişim. Çok söyler, çok bağırır,

sıkışıp mağlup olacağını anladığı zaman kendini yerlere atarak vuruna dövüne ağlardı. O kadar ki düşmanları bile onu susturmak için yalvarmaya mecbur olurlardı. Bir öteki, eni boyuna müsavi, tombalak bir çocuktur. Simsiyah saçları, keçi kılı gibi sert ve parlaktı. Bu kara saçların ortasındaki yusuvarlak yarı kırmızı yanakları, kara gözleri ve mini mini burnuyla insana okşamak iştihasını veren bir şeydi. Ekseri oynamaz, oynayanları kızdırmaktan zevk alırdı. Arkadaşları ona “Futbol” diye isim takmışlardı. Bu isim ona cidden pek yakışmıştı. Futbol, daima yerlerde yuvarlanan, ayaklar arasında dolaşan garip bir mahluktur. Bazen onun sinirlendirici bir hale karşı çocuklardan sert ve haşin bir sesle:

— Futbol! Şimdi ayaklarımın altına alırım ha... Diye titizlenip haykırdığı iştilirdi. O, bunların hiçbirisine ehemmiyet vermez, kıs kıs gülererek kendi alayına, kendi eğlencesine devam ederdi.

Bunların bir üçüncüsü, bir dördüncüsü, bir beşincisi vardı. Fakat içlerinde en ziyade nazarıma çarpan bir tanesi vardı ki tabiatını, meşrebini anlamaya bile mukadder olamadım. Bu, uzun boylu bir çocuktur. Her halde on, on bir yaşlarından fazla olmalıydı. Siyah çatma kaşlarına, kırıl kırıl dönen zıpzip gibi siyah gözlerine bakılınca keskin zekâsına korkunç bir hilenin karıştığını anlamamak kabil değildi. Hâlbuki onu, oyunlarında, olduğu her halinde, her tavrında gayet vakur ve dürüst görürdüm.

Çocukların arasındaki itilafları sabırane ve adilane bir surette halleder, yaramazlıkta ileri gidenlere çok defa bir baba gibi nasihatler verirdi. Bütün çocukların ona, yalnız ona karşı derin bir saygısı, büyük bir hürmeti vardı. Onun karıştığı bir meselenin hemen hal

“Erkek Çocuk:

— Yazın sıcaklarını mı yoksa kışın karını mı seversin?

Kız:

— Yazın sıcağı olsa güzel ve olgun meyveleri yiyemeyeceğim gibi kışın karı olsa yazdaki bereketi bulamayacağım için her ikisini de severim.”

edilmemesi kabil değildi. Sözleri o kadar tesirliydi.

Mahallenin bu yaramazları beni her zaman derin derin düşündürdü. Bunların içlerinde bir kabiliyetsizine, bir aptalına rast gelmemiştim. Fakat hepsinin istikbali beni büyük bir korku ve endişeye sevk eden bu çocuk alayı ne kadar bedbahttı. Âdeta hepsi birer paçavra parçası gibi sokaklara atılmıştı. O kadar bakımsızdı[lar].

Çok defa kendi kendime düşünürdüm: Bu yavrucaklar hakikaten mekteplerinin hikmetini, lüzumunu anlasaydı derslerinin, hocalarının, vazifelerinin ve kitaplarının kıymetini bilse[ler]di hem aileleri hem vatanları için ne kadar faydalı ve kıymetli birer adam olarak yetişeceklerdi.

İhtikâr[ın] Cezası

Malını fazla fiyatla satan veyahut müşteriye eksik, fena mal satan biçarelere şimdi hiçbir şey yapıldığı yok. Vaktiyle ihtikâr yapan esnaflara Fransa'da, İngiltere'de, Almanya'da bütün cezalar[ı] yaparlarmış. Bunların en büyüğü, "suda ıslatmak" cezası imiş.

İhtikâr yapan esnafı tutarlar, bütün halkın alayları, istihzaları önünde dere kenarına götürürler ve burada hususi yapılmış bir aletin üstüne bağlayarak on beş yirmi defa suya batırıp çıkarırlarmış. Aşağıdaki resim bu aletlerden birisi ile alete bağlanmış muhtekir esnafı göstermektedir.

"İhtikâr yapan esnafı nasıl ıslatıyorlar."

İngiliz Falakası

Falaka! Bu isim şimdi size yabancıdır. Fakat on beş yirmi sene evvel mekteplerde okuyanlara soracak olursanız size, tüyleri ürpererek izahat verirler.

Falaka, izci değneğinden biraz küçük bir değnektir. Bu değneğin boyunca bir ipi değneğin iki ucuna bağlarlar. Ceza verilecek talebenin ayaklarını bu ipin arasına geçirirler. Değneği uçlarından iki kişi tutar. Çocuğu yere yatırırılar. Bir üçüncü kimse de elindeki bir sopayı çocuğun çıplak ayağına vurur. Hamdolsun bu [vah]şi usul birden kalktı.

Falaka vaktiyle yalnız bizde değil İngiltere’de [de] vardı. Fakat İngiliz falakası başka şekilde idi. Resimde göreceğiniz vecihle bu falaka[nın] ortaları baş geçecek kadar delik, uzun bir tahtadır. Deliklere ceza verilecek çocukların kafaları sokulur ve ince bir değnekle arkalarına vurulur.

Nasıl? Bundan on beş yirmi sene evvel dünyaya gelmediğimize şimdi memnun oldunuz mu?

Çiçekler Boyanır mı?

Evet, boyanır. Hem pek kolay. Boyayacağınız çiçeklerin rengi açık olmalı. Bu çiçekleri bir bardağın içine koyunuz. Bardağa su yerine istediğiniz renkte boya doldurunuz. Bir parça ispirto ilave ediniz. Ertesi sabah, çiçeğin koyduğunuz boyanın rengine boyandığını görürsünüz.

Sayı: 18

Çocuk Postası

Sahife: 3

Kambur Prens

-Başı Geçen Sayıda-

Prens atını durdurdu ve başını çevirerek karşısındaki kadına baktı. Bu, yetmiş-seksen yaşında, çirkin yüzlü bir kocakarı idi. Sirtında da kocaman bir kamburu vardı.

Prens Ferhat:

— Acele işim var da onun için koşuyorum, dedi. Zevcem olacak güzel sultan tahtirevandan birden bire kaybolmuş. Nereye gittiği belli değil. Onu aramaya ve bulmaya gidiyorum. Beni lafa tutma!

— Biraz evvel buradan geçen o güzel, canım kız sizin zevceniz mi olacak?

— Ne o, hayret mi ediyorsun? Bunda şaşacak ne var?

— Şaşmıyorum fakat söylediğiniz şeyi mümkün görmüyorum. Hiç, nasıl olur... Öyle gayet güzel bir kız sizinle evlensin, sırtınızdaki o biçimsiz kamburunuzla sizi kabul etsin... Bu, dünyada olmaz!

— Ya senin sırtındaki kambur nedir? Onu görmüyor musun?

— Seninki benimkinden büyük. Hem benim kamburum, şah babamın dediği gibi, benim kadir ve kıymetimi arttırır.

— Kadir ve kıymetiniz mi? Ne tuhaf sözler söylüyorsunuz. Benim kamburum olmuş, olmamış bence müsavi... Fakat Şaballa Padişah'ın oğlunun sırtında bir kambur bulunması... Vücudunu çok çirkinleştiriyor.

— Niye çirkin olayım? Kamburum küçük olsa idi o zaman çirkin olurum. Sen kıskançlığından böyle söylüyorsun.

— Kıskançlık mı? Bu yaşımdan sonra neyi kıskanacağım? Hayır, kıskandığımdan değil sana acıdığımdan. Şuradaki kulübeme kadar gelmeye tenezzül edersen hem biraz dinlenir hem de biraz su içersin. Belki iyi bir nasihat de veririm.

Prens Ferhat çok susamıştı. Kocakarının davetini reddetmedi. Kulübeye girince kırık bir iskemlenin ucuna ilişti. Kocakarının verdiği suyu içti. Kocakarı mütemadiyen prensin kamburundan, çirkinliğinden, herkesin kamburu olmadığından bahsetti. Prensi kızdırmakla beraber bir müddet yolundan alıkoydu. Bu koca karı, Şaballa Padişah'ın ahababı Karanlıklar Perisi idi. Nihayet Prens Ferhat'ı ikna etti. Kamburun fena bir şey olduğunu ve vücuda çirkinlik verdiğini ispat etti.

— Peki ama, dedi. Ne yapayım, bir kere olmuş. Onu sırtımdan kaldırmak benim elimde mi?

Karanlıklar Perisi zaten Şaballa Padişah'a verdiği söz üzerine Prens Ferhat'ın kamburunu düzeltmek için buraya gelmiş ve yolda beklemişti.

— Merak etme, sırtını bana dön, dedi.

Kambur Prens arkasını periye döndü. Karanlıklar Perisi sihirli değneği ile kambura dokunur dokunmaz kambur kayboldu. Sonra sevinen prensi elinden tuttu:

— Gel şimdi seni nişanlının yanına götüreyim, dedi. Ve kendi sihri ile kaçırdığı ve yine sihir sayesinde, iki dakika içinde yaptığı saraya nakletti, sultanın yanına götürdü.

Sultan Prens Ferhat'ı görünce hoşuna gitti. Cevab-ı muvafakat verdi. Bir hafta sonra, umumi bir cümbüş içinde düğünleri yapıldı. Tamamen mesut yaşadılar.

-Bitti.-

Melik Kemalettin

“Kambur Prens'in Düğünü”

Sahife: 4

Çocuk Postası

Sayı: 18

Manzum Masal

Sarı Zeynep

Hatta toplanıp bugün,

Rüzgâr gibi eselim,

Düşmanları keselim.

* * *

O gün geçmeden bir an,

Gençler toplayıp hemen

Dağa doğru yürüdü,

Her birinin bürüdü,

Gözlerini intikam!

* * *

Bu küçük köy o akşam,

Yapayalnız kalmıştı.

İhtiyarlar dalmıştı,

Bir derin düşünceye

Hele mahvolduk diye.

Gözyaşları çağlayan

Kadınlar ne bikesti.

Artık ümidi kesti,

Köy halkı kurtulmaktan.

Çünkü geçtikçe her an,

Düşman yaklaşıyordu.

Garip halk aşiyordu

Kaçıp yüce dağları.

Hepsinin benzi sarı,

Korkuları çok vardı.

* * *

Bir gün ansızın sardı

Köyü çepeçevre düşman.

Muhasarada kalan
Ahali esir oldu.
Köye o lahza oldu.
Gözünde vahşi kanı,
Garp'ın sefil Yunan'ı.

* * *

Ayrılıp birer birer
O yağmacı askerler,
Bela oldu her yere.
Girip bütün evlere,
Çalıp sonra yaktılar,
Harabe bıraktılar
O cennet gibi yeri.
Dinle, unutma bunu:
İki Yunan efzunu,
Bir evde dolaşırken
İkisi birden şaştı.
Bodrumda karşılaştı,
İki vahşi serseri,
Namı bütün köyleri
Saran Sarı Zeynep ile.

* * *

Bu vahşilerin bile

O taştan yürekleri,
Bu nazlı, güzel peri
Karşısında ısındı.
Hayran hayran bakındı
Bu eşi yok afete.

* * *

Zeynep ki felakete
Düşmüştü o dakika.
Düşmana baka baka
Bir kenara çekildi
Efzunlar da dikildi,
Bakarak bu güzele.

* * *

O lahzada ecele
Sarı Zeynep muhtaçtı.
Birden korkarak kaçtı,
Dışarı doğru Zeynep.
Efzunlar koşarak hep
Zeynep'i kovaladı.

* * *

Düşmanların maksadı,
Hiç çıkarttırmadan ses,
O aziz, o mukaddes

Namusunu çalmaktı,
Kucaklara almaktı
Çırılçıplak oynatarak
Kollarında yatarak
Bu namuslu vücudun
İcra etmekte o gün
Yine cürmü çok gayet
Vahşi bir cinayet.
Zeynep kapıyı açtı,
Dışarı doğru kaçtı.
Fakat evin kapısı
Olmuştu ona pusu.
Çünkü vahşi askerler
Dizilmiş birer birer
Sırayı bekliyordu.
* * *
Zeynep'i fazla yordu

Sayı: 18

Çocuk Postası

Sahife: 5

Oradan oraya kaçmak.
Kurtuluş budur ancak,

Diyerek pencereden

Düştü nazik beden.

O vücudun her yanı,

Kırılıp pembe kanı,

Tenini boyamıştı.

* * *

Asker birden karıştı,

Sarılarak boynuna

Almak için koynuna

Ahu gibi Zeynep'i

Hepsi aç bir kurt gibi

Üzerine üşüştü

Fakat Zeynep ölmüştü.

* * *

Bilseniz bu manzara,

Kalbinde derin yara

Açarak her seyredenin

Yüreklerinde enin

Ebeden ağlayarak.

* * *

Elimde zincir var,

Ötesini yazamam.

Zira köyde o akşam

Bu kudurmuş askerler,

Köpürüp birer birer

Bu cinayeti yaptı.

* * *

Türkoğlu şimdi kaptı

Türkler istiklalini

Unut şimdi[ki] halini,

Her gün maziyi düşün.

Unutur isen bir gün

Sen bu kahpe düşmanı,

Bu itham cihanı

Sarsın da herkes bilsin,

Sen artık Türk değilsin!

Necdet Rüştü

Hayvanların Kuvveti

Küçük hayvanlarla büyük hayvanları mukayese edecek olursak bunların kuvvetlerinin boyları ile mütenasip olmadığını görürüz. Mesela ufacık tefecik pire... Daha tutar tutmaz parmağımızın arasında ezilir. Bu hayvanın kuvveti ne kadardır biliyor musunuz? Tam kendi ağırlığının 1493 defa fazlası. Yani pire kendi ağırlığından 1493 defa fazla ağırlık çekebilir. Ve boyunun iki misli irtifa sıçrar.

Şimdi pire ile atı mukayese edelim. Eğer at da pire gibi kendi ağırlığının 1493 defa fazlasını çekebilecek olsa iki yüz elli bin kilo yük taşıması icap eder. At ile, araba üstünde olmamak şartıyla, yüz elli-iki yüz okkadan fazla taşıyama[yız].

Yukarıdaki resim, kırk kibriti kolaylıkla taşıyan bir pireye mukabil bir atın ne kadar sıklet götürmesi icap edeceğini gösterir. Hâlbuki dediğimiz gibi at bu sıkleti kaldıramaz. Demek ki hayvanların kuvvetleri birbirleri arasındaki ağırlıkları ile mütenasip değilmiş.

Sahife: 6

Çocuk Postası

Sayı: 18

Öğle Yemeği

-Başı Geçen Sayıda-

Remzi Bey, Nafiz'in suratını astığını görerek [o]na sordu:

— Nafiz Efendi, çikolata nereden gelir?

— Şekerciden efendim. (Çocuklar gülüşmeye başladılar)

Muallim:

— Peki, şekerciye nereden gelir?

Nafiz cevap vermek için çok düşündü ise de bir şey bilmediğinden sükût etti.

Remzi Bey:

— İşte şimdi yakalındın! Gördün mü, sınıfta çalışmamanın, tembellik etmenin sonunu? Haydi Sezai Efendi, sen bize sen bize çikolatayı anlat ve biz çikolatayı, muhallebiyi yerken Nafiz Efendi de sınıfta dinlemediği dersi dinlesin.

Sezai Efendi:

— Çikolata, şeker, kakao ve süten yapılır. Kakao, Amerika'da bulunan bir nevi ağacın meyvesidir... Bu sırada da Nafiz boş tabağına bakarak mırıldandı:

— Ya, öyle mi? dedi. O halde merak etme... Meyve de var... Kalktı, camlı dolaptan bir konserve çıkardı. Bu kutunun üzerinde “şeftali konserve” yazılıydı. Nafiz almak için elini uzatmakta iken Remzi Bey:

— Yavaş! Bu senin bildiğin şeftali değil, konserve. Eğer yemek istersen nasıl konserve yapıldığını yani mevsimi olmadığı halde nasıl olup da burada bulunduğunu söylemelisin. (Nafiz Efendi'nin bilmediğini anlamıştı.)

Faik Efendi:

— Konserve demek, muhafaza etmek demektir. Meyvelerin olduğu gibi sebzelerin de konserve olur. Bunları konserve yapmak için bir tenekeye kutuya koyarlar. Tenekeyi sebze veya meyvenin salçası ile ağzına kadar doldururlar. Kutuları kaparlar, lehimlerler. Yarım saat kadar kaynar suyun içinde kaynatırlar. Artık konserve olmuştur. Arzu edildiği zaman edildiği zaman kutulardan çıkartılarak yenir.

Muallim:

— Başka türlü konserve yapılır mı?

— Yapılır efendim. Mesela şeker veya sirke ile... Şekerle yapılan konservelelere “reçel”, sirke ile yapılanlara “turşu” ismi verilir. Yalnız sebzeler ve meyveler değil etler de konserve olur. Bunun için de etleri ya tuzlarlar yahut da kuruturlar. Mesela pastırmayı.

Zavallı Nafiz mütemadiyen dinliyordu. Bu haline acıyan Sezai Efendi, Muallim Bey'e:

— Efendim, dedi. Nafiz Efendi söylenen şeyleri dikkatle dinledi. Şimdi eminim ki hepsini biliyor. Müsaade ederseniz bizimle beraber yesin.

— Pekâlâ fakat söylediklerinizi tekrar ederse.

Nafiz bütün suallere cevap verdi ve arkadaşları ile beraber muhallebiden ve şeftaliden yedi.

Yemekten kalkıldı, salona geçildi. Hizmetçi kahveleri getirdiği vakit Nafiz'in yüzü gülmeye başladı. Çünkü pederi ile Yemen'de beraber bulunmuş olduğundan kahvenin hikâyesini biliyordu. Daha kendisine sorulmadan anlatmaya başladı:

— Bu fincanın içindeki kahve, çok uzaktan, Arabistan'dan gelir. Kahve, kahve ağacının meyvesi olup sıcak memleketlerde yetişir. Çiçekleri yasemine benzer ve

kokuludur. Meyvesi kiraz gibidir. İçinde birbirine yapışık ve yeşil renkli iki tohumu vardır.

Muallim:

— Aferin, Nafiz Efendi. Kahve hususunda içimizde senden fazla malumatı olan yok. Görüyorum ki pederinle Yemen'e olan seyahatinden epey istifade etmişsin. Biraz da yeşil kahve tanelerinin bu fincanın içine gelinceye kadar olan hikâyesini Münir Efendi anlatsın.

Münir:

— Efendim, Nafiz Efendi'nin anlattığı yeşil tohumlar, çiğ kahvedir. Bunu çarşıdan alınca koyu kestane rengini kesbedinceye kadar ateş üstünde bir tava ile kavururuz. Kavururken yakmamaya dikkat etmeli. Sonra hem rengi siyahlaşır hem de tadı kaçır, acılaştır. Kavrulduktan sonra buna mahsus küçük değirmenlerde çekilir. Sonra cezvelerde pişirilerek fincanlara konur.

Nafiz:

— Efendim, kahvenin şekeri biraz noksan olmuş.

[Muallim]:

— Ya? Pekâlâ Münir Efendi, masanın üstünde şekerlik var. Onu al da Nafiz Efendi'ye ver. O da şekerin nasıl yapıldığını anlatsın.

Nafiz yine yakalanmıştı. Şekerin neden hâsıl olduğunu bir türlü hatırlayamıyordu. Faik Efendi imdadına yetişti:

— Şeker, nebattan çıkar. Birçok nebat, pancar ve meyveler gibi şekerlidir. “Şeker kamışı” denen nebatın şekeri çoktur. Şeker kamışı, Hindistan'da ve Amerika'da çok bulunur. Arabistan'da ve Adana'da [da] vardır. Bunları keserler, hususi değirmenlerde ezerek sularını çıkarırlar. Bu sulardan da fabrikalarda şeker yaparlar. Şeker kamışı her yerde yetişmez. Mutlaka sıcak mahal ister. Bunun için şeker en ziyade pancardan yapılır.

Muallim:

— Çok güzel. Şimdi siz kahvenize şeker koyabilirsiniz. Fakat Nafiz Efendi kahvesini şekersiz içecek.

Sezai Efendi birden bire:

— Muallim Bey, dedi. Hatırıma bir şey geldi. Eskiden şekeri kimse bilmiyordu. Şeker yerine herkes bal kullanıyordu. Nafiz Efendi de şeker yerine bal ile kahvesini içsin.

— Pekâlâ fakat mukaveleye riayet etmek şartıyla.

Nafiz:

— Oh! Bu sefer artık şaşırımam. Balın nasıl olduğunu biliyorum. Arılar havada uçuşarak çiçeklerin üstüne konarlar. Çiçekten tatlı bir su alarak kovanlarına gelirler. Evvelce kovanlarında “petek” tabir edilen ve balmumundan göz göz yapmış oldukları yerleri vardır. Bu gözlerin bir kısmına arı beyi yumurtlar. Diğer kısmına da kovandaki amele arılar çiçeklerden aldıkları tatlı sularla bal yaparlar. Arılar balı kendileri için yaparlar. Fakat bu bal o kadar çoktur ki ancak pek cüzi bir kısmı kendilerine yeter. Fazlasını insanlar alır. Arılar, hayvanlar içinde en çalışkanıdır.

Nafiz kahvesini ballı olarak içti ve şekerli içmediğine teessüf etmedi.

Eşya Hocası

İyi Bir Sıhhate Malik Olmak İçin

1. Daima erken yatıp erken kalkınız.
2. Uyanır uyanmaz derhâl yatağı terk ediniz.
3. Yataktan kalkınca yazın bahçede, kışın diğer bir odada muntazaman hareket-i teneffüs yapınız. Kollarınızı, bacaklarınızı ve gövdenizi hareket ettiriniz.

4. Mümkün ise her sabah banyo yapınız. Ve vücudu soğuk suya alış[tır]ınız. Mümkün olmadığı takdirde, hiç olmazsa, dirseklere kadar kolları, ayakları, yüzü bol su ile yıkayınız.

5. Yirmi dört saati Şu suretle taksim ediniz: Sekiz saat çalışmak, sekiz saat istirahat, sekiz saat [de] uyku.

6. Gündüz oturulan odada yatmayınız. Yatak odanız mutlak ayrı olmalıdır.

7. Yatılan odada hiçbir ateşin bulunmamasına itina ediniz.

8. Dişlerinizi, ağzınızı, kulaklarınızı, yüzünüzü temizleyiniz.

9. ay [ve] kahveyi hiç içmeyiniz. Ve mümkün olduğu kadar süt iiniz.

10. Ne kadar kabirse o kadar az et yiyiniz.

11. Yemek yemeden evvel ve yemekten sonra ellerinizi yıkayınız.

12. Sofraya a otur[up] a kalkınız.

13. Yemekleri ağır ağır yiyiniz ve lokmaları çok iğneyiniz.

14. AkŐamları gayet hafif yemeklerle iktifa ediniz.

15. Daima Şen ve neşeli bulununuz.

16. ŐiŐmanlamaktan korkunuz.

17. On yedi yaşına gelmeden futbol oynamaktan Şiddetle sakınız. Mektepte muallimlerinizin tavsiye etmediği oyunlar[ın] hiçbirini oynamayınız.

18. Daima burnunuzdan nefes alınız.

19. Terli iken su içmekten ve cereyan[lı] havada bulunmaktan sakınız.

20. Dar, küçük ve rutubetli yerlerden kaınız.

21. Kapalı binalar dhilindeki tiyatro ve sinema gibi eğlence mahallerine gitmeyiniz.

22. On beş günde bir kere, vücudunuzu sabunlu su ile yıkayınız. Fakat hamamda çok durmayınız.

23. Denize aç karnına ve yemekten sonra üç saat geçmeden katiyen girmeyiniz.
24. Denizde en fazla bir çeyrek saat durunuz.
25. Soğuk suda ve denizde banyoya başlamadan evvel, her halde, bir doktora vücudunuzu muayene ettiriniz.
26. İlbaharda derhâl kışlıkları çıkarmayınız. Ve sonbahar girer girmez de kışlıkları giymeyiniz. Yazın hafif ve kışın mutedilane giymeyiniz.
27. Yerlere tükürmeyiniz. Zira yere tükürmek arkadaşlarınızın ağzına tükürmek demektir.
28. Sık sık çamaşır değiştiriniz.
29. Haftada bir gün mutlaka istirahat ediniz. Ve o gün hiç çalışmayarak şehirlerden uzaklaşınız. Dağlarda, kırlarda tatlı bir gezinti yapınız.
30. Her işte itidalden ayrılmayınız.

Aziz Türk Yavrusu,

Tarihine intikal eden binlerce şehit, bu mübarek vatanı sana emanet bıraktı. Yarın bu memleketin mukadderatı senin omuzlarına yüklenecektir. Eğer bugünden kuvvetli bir bilek, sağlam bir vücut ve dolu kafa ile yarına hazırlanırsan ve vatanın, bu mübarek ninenin yüzündeki tebessüm silinmez. Bugün sen kendinden ziyade onunsun. Çünkü seni besleyen, sana hak-ı hayat veren odur; vatandır. Bu mukaddes ve muazzez anamızdır. Vücuduna bakmaz ve mükemmel bir insan olarak hazırlanmazsan ona hıyanet etmiş olursun. Onu daima mesut yapmak sana borçtur. Bu borcu ödemek için her şeyden evvel varlığının kıymetini bil ve o suretle hazırlan!

20 Kânunuevvel 339

Sokullu Numune Mektebi Oymak Beyi

Muallim Ahmet Kemalettin

On Dördüncü Sayımızdaki Bilmecenin Halli

“Balıkesir” idi.

Doğru halledenler meyanında kura-i keşide edilerek birinciliği, Çağlayan Darüleytamından Naime Hanım ihraz bir güzel çakı kazanmıştır.

İkinciliği, Dârümuallimînden Mehmet Onur Efendi ihraz bir sulu boya takımı kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Edirne Lisesinden 69 numaralı Reşat Efendi ihraz bir atlas kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Çamlıca’dan M. Celalettin Efendi, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebinden 445 Recep Efendi, Galatasaraydan 1140 Nafiz Peyami Efendi, Edirne Lisesinden 268 Hilmi Efendi, Ayastefanos’tan Meliha Ahmet Hanım, Ankara Lisesinden 401 Ahmet Sedat Efendi, Kuleliden 636 Remzi Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Bursa Sultanisinden M. Necati Efendi, Balıkesir Numune Mektebinden Ahmet Hamdi Efendi, Dârümuallimâtta 88 Nedime Hanım, Edirne Lisesinden 224 Halil Efendi, Paşabahçe’den Sadi Sabit Efendi, Dârümuallimât-ı Aliyeden 42 Mürüvvet Hanım, Edirne Lisesinden 71 Onur Efendi, Tekirdağ Numune Mektebinden Mehmet Oğuz Efendi, Gelenbevi Lisesinden 191 Muzaffer Turgut Efendi, Bezmiâlem Lisesinden Lamia İrfan Hanım, Vefa Lisesinden 445 Yaşar Efendi, Dârülhilâfet-i Aliyeden 233 Hulusi Efendi, Vefa Lisesinden 370 Mustafa Nusret Efendi, Trabzon Lisesinden Mustafa Reşit Efendi birer kart kazanmışlardır.

On dördüncü sayımızdaki aramacamızı doğru halledenler meyanında kura-i keşide edilerek birinciliği, Samsun Numune Mektebinden Ahmet Ferit Efendi ihraz yaldızlı bir cep defteri kazanmıştır.

İkinciliği, İnas-ı Sanayi Mektebinden Feyza Hanım ihraz bir albüm kazanmıştır.

Üçüncülüğü, Darülelhandan Sabiha Emel Hanım ihraz bir atlas kazanmıştır.

Dördüncüden onuncuya kadar: Edirne Lisesinden 55 Hüseyin Nazmi Efendi, Nişantaşı'ndan Mustafa Niyazi Efendi, Eyüp İnas Numune Mektebinden H. Tevfik Hanım, Beşiktaş Gazi Osman Paşa Lisesinden 284 Celalettin Efendi, Beyazıt Numune Mektebinden Ahmet Hakkı Efendi, Mihrimah Sultan İnas Mektebinden F. Ekrem Hanım, Edirne Lisesinden 51 Şinasi Efendi birer kitap kazanmışlardır.

On birden yirmi beşe kadar: Kuleliden 643 Mehmet Saim Efendi, Eyüp Sultan İnas Numune Mektebinden Nigahban Galip Hanım, Beylerbeyi'nden Cevdet Nafiz Efendi, Dârülmualimâtta F. Hediye Hanım, Edirne Lisesinden 73 Müfit Efendi, Büyükdere'den Ahmet Şükrü Efendi, Galatasaray Lisesinden Cevval Rauf Efendi, İzmir Mahzen Çarşısı'nda[n] İzzet Raif Efendi, Afyonkarahisar'dan Maide Kemal Hanım, Numune-i İrfan Mektebinden Ali Kemal Efendi, Edirne Lisesinden 68 Mehmet Rıfat Efendi, Cağaloğlu'ndan Ulviye Hanım, Bezmiâlem Lisesinden Fahriye Ahmet Hanım, Bolu Numune Mektebinden Mehmet Tevfik Efendi, Çamlıca'dan Mehmet İhsan Efendi birer kart kazanmışlardır.

Yeni Bilmecemiz

Elektrik cereyanı, küre-i arzı [ne] kadar bir müddet zarfında devreder?

Aramaca

Anadolu'daki nehirlerden tarihimize en büyük nam bırakacak olan hangisidir ve nereye dökülür?

* * *

Muhterem Okuyucularımıza

Hediyelerini Perşembe günleri Kitabhane-i Sûdi'den aldıklarını ve taşra okuyucularımızın ise hediyelerini posta ile talep ettikleri takdirde; kitaplar için on kuruş, kartlar için yüz paralık pulu göndermeleri lazımdır.

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye güzel bir mürekkepli kalem, ikinciye sulu boya takımı, üçüncüye bir atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar millî kartpostal hediye edilecektir.

Aramacamıza doğru cevap verenler meyanında kura çekilerek birinciye yazı takımı, ikinciye bir albüm, üçüncüye atlas, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir.

İhtar: Gerek bilmece ve gerek aramacalarımıza iştirak edecek küçük okuyucularımızın müsabaka kuponlarıyla beraber mektuplarını:

İstanbul Babıali Caddesi, Kitabhane-i Sûdi'de Çocuk Postası Müsabaka Memurluğuna gönderme[ler]i lazımdır.

Müsabakalarımıza vilayetten dahi iştirak edilebilmesi için bir ay müddet konmuştur.

Bilmece ve aramacalarımıza iştirak edenler neticeyi yirmi birinci [sayı]da görebileceklerdir.

Mesul Müdürü: Süleyman Tevfik

Teşebbüs Matbaası

Aramaca Kuponu Sayı: 18

Bilmece Kuponu Sayı: 18

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUSAVVER ÇOCUK POSTASI'NIN İNCELENMESİ

1. GENEL DEĞERLENDİRME

Musavver Çocuk Postası (bundan sonra MÇP), 3 Eylül 1923-31 Aralık 1923 tarihleri arasında “Türk yavrularının bilgilerini yükseltmeye çalışır haftalık gazete”(MÇP, 1-18:1) söylemiyle çıkmıştır. 3 Eylül 1923 tarihinde çıkan ilk sayısındaki “*Küçük Okuyucular*” başlıklı imzasız mukaddime ile okuyucularına derginin çıkışını “büyük bir müjde”(MÇP, 1:1) olarak duyurur. Dönemin diğer süreli çocuk yayınlarının aksine Pazartesi günleri okurlarıyla buluşmuştur.

Tablo 2.: Musavver Çocuk Postası'nın Sayılara Göre Çıkış Tarihleri

SAYI	Çıkış Tarihi (Rumi)	Çıkış Tarihi (Miladi)
1	3 Eylül 1339 Pazartesi	3 Eylül 1923
2	10 Eylül 1339 Pazartesi	10 Eylül 1923
3	17 Eylül 1339 Pazartesi	17 Eylül 1923
4	24 Eylül 1339 Pazartesi	24 Eylül 1923
5	1 Teşrinievvel 1339 Pazartesi	1 Ekim 1923
6	8 Teşrinievvel 1339 Pazartesi	8 Ekim 1923
7	15 Teşrinievvel 1339 Pazartesi	15 Ekim 1923
8	22 Teşrinievvel 1339 Pazartesi	22 Ekim 1923
9	29 Teşrinievvel 1339 Pazartesi	29 Ekim 1923
10	5 Teşrinisani 1339 Pazartesi	5 Kasım 1923
11	12 Teşrinisani 1339 Pazartesi	12 Kasım 1923
12	19 Teşrinisani 1339 Pazartesi	19 Kasım 1923
13	26 Teşrinisani 1339 Pazartesi	26 Kasım 1923
14	3 Kânunuevvel 1339 Pazartesi	3 Aralık 1923
15	10 Kânunuevvel 1339 Pazartesi	10 Aralık 1923
16	17 Kânunuevvel 1339 Pazartesi	17 Aralık 1923
17	24 Kânunuevvel 1339 Pazartesi	24 Aralık 1923

18	31 Kânunuevvel 1339 Pazartesi	31 Aralık 1923
----	-------------------------------	----------------

MÇP'nin idare yeri ve yazışma adresi, Süleyman Tevfik'in sahibi olduğu İstanbul Babıali Caddesi'ndeki Kitabhane-i Sûdi'dir. Kütüphanenin telefon numarası ise İstanbul 1292'dir. Derginin basım yeri yine Babıali'de bulunan Teşebbüs Matbaası'dır. *MÇP*'nin müdürü S. Sûdi takma adıyla Süleyman Tevfik'tir.

MÇP, okurları için abonelik sistemi oluşturmuştur. Buna göre abonelik şartları, "Türkiye için seneliği 150 kuruş. Ecnebi memleketler için 200 [kuruş]" (*MÇP*, 1-18:1)'tur. Abone olmak istemeyenler içinse *MÇP*'nin sayısı 100 para (2.5 kuruş) olarak belirlenmiştir.

MÇP'nin her bir sayısı 8 sayfa olarak tasarlanmıştır. 18 hafta müddetince yayında kalan dergi toplamda 144 sayfadır. 1869-1927 yılları arasında yayımlanan elli tane eski harfli çocuk dergisi arasında en çok sayı çıkaran on dokuzuncu dergidir.

İlk sayısından son sayısına değin sabit bir sayfa yapısına sahip olan *MÇP*'nin ilk sayfaları kapak olarak düşünülmüştür. İlk sayfanın sağ üst köşesinde "yıl", sol üst köşesinde "sayı" ibareleri bulunurken aynı sıradan bu ikisinin arasında o günün tarihini belirten satır yer alır. Derginin levha kısmı üç alana ayrılmıştır. Birincisi "yıl" ibaresinin altında yer alan resimdir. Resimde önünde açık bir kitap bulunan ve telefonla konuşan bir genç tasvir edilmiştir. "Sayı" ibaresinin altında ise derginin idare ve basım yeri, telefon numarası ve abone şartları yer almaktadır. Her iki kısmın arasında ise siyah zemin üzerine yazılmış "Musavver Çocuk Postası" ibaresi okunmaktadır. Bunun hemen altında "*Türk yavrularının bilgilerini yükseltmeye çalışır haftalık gazete*" ifadesi vardır.

MÇP'nin içeriğinde çok sayıda metin bulunmasına rağmen yazar kadrosu zayıftır. Zira içerikte bulunan yazıların büyük kısmı imzasızdır. Dergide kayda değer en önemli isimler Necdet Rüşdü [Efe], Bedriye Tevfik, Vedat Avni ve Melik Kemalettin'dir. Dergide okuyuculardan gelen yazılar da sayıca fazladır.

MÇP'nin dili, aynı dönem yayımlanan diğer çocuk dergilerine göre daha ağırdır. Bunda sık sık kullandığı Arapça ve Farsça tamlamalarla kelime türetiminde yapılan yanlışlıklar etkilidir.

... aynı şekil ve muhtevayla çıkan *Musavver Çocuk Postası* Cumhuriyete ve yeni rejime karşı tutumunu belirleyememiş, olumlu ya da olumsuz herhangi bir tavır almamıştır... Monoton bir dergi olmakla beraber muhteva olarak vasatın üstüne çıktığı söylenebilir (Okay, 1999: 179).

MÇP bugün Ankara Millî Kütüphane (AMK) ve Erzurum Atatürk Üniversitesi Seyfeddin Özege Kitaplığı (ESÖ)'nda tam koleksiyon halinde bulunmaktadır.

2. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI'NDAKİ ÜRÜNLERİN TÜRLERE GÖRE DAĞILIMI

Cumhuriyet'in ilan edildiği yıl yayımlanan *MÇP*, içeriğinin zenginliğiyle de eski harfli çocuk dergileri arasında önemli bir yere sahiptir. On sekiz sayı ve yüz kırk dört sayfalık bu resimli derginin içeriğinde 140 adet edebî metin ve 69 adet de farklı konularda metin yer almaktadır. Bu 209 adet yazı 208 adet görselle desteklenmiştir.

MÇP'nin içeriğinde bulunan ürünleri edebî metinler, diğer metinler ve görsel materyaller başlığı altında inceledik.

2.1. EDEBÎ METİNLER

MÇP'de 140 adet edebî metin tespit edilmiştir. Bunların dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 3.: *Musavver Çocuk Postasındaki Edebî Metinlerin Türlerine Göre Dağılımı*

Edebî Tür	Tekrar Sayısı
Hikâye	30
Bilmece	19
Şiir	18
Atasözü	12
Mizah	12
Masal	11
Aramaca	9

Manzum Masal	6
Sohbet	6
Fabl	5
Anı	5
Mektup	2
Günlük	2
Efsane	2
Eleştiri	1
Toplam	140

MÇP'de en çok yer verilen türler sırasıyla hikâye, bilmece ve şiirdir. Bu türlerden hikâye çocukların okuma gelişimlerine, bilmeceler özellikle ilk çocukluk dönemindeki çocukların zihinsel gelişimine, şiir de her yaştan okuyucunun dil ve duyu gelişimine büyük katkı sağlamaktadır.

Edebî türlerde ilk sıraları hikâye, bilmece ve şiirlerin alması *MÇP* için olumlu bir durumdur. Ancak kahramanı hayvanlardan seçilen ve fantastik metinler olduğu için çocuklar tarafından beğenilen fabllar açısından *MÇP* yeterli bulunmamıştır.

2.1.1. Hikâye

MÇP'de en çok yer verilen edebî tür hikâyedir. *MÇP*'nin daha çok ilköğretim çağındaki çocuklara seslenmesi hikâyelere sıkça yer verilmesinin en önemli nedenidir. Hikâye metinlerinde genellikle çalışkan olma, ahlaklı olma, iyiliksever olma, paylaşmayı bilme gibi mesajlar verilmiştir. Seçilen metinlerin ana kişisi genelde çocuklardır ve yazı boyunca yaptığı güzel işler ödüllendirilirken olumsuz davranışları ceza görür. Çocuğa verilmek istenen değerler genellikle sezdirilmeye çalışılmış bazen de hikâyenin sonunda yazar doğrudan söylemiştir.

2.1.2. Bilmece

MÇP'nin istisnasız her sayısında yer alan bilmeceler, hem bir eğlence aracı hem de her hafta dergi yönetimi tarafından verilecek olan ödüller için yarışma sorusu olarak kullanılmıştır. Derginin bütün sayılarının son sayfalarında bulunan bilmecelerin bazıları manzum bazıları da mensurdur. Derginin okurlarının bilmeceye

bir ay içerisinde cevap vermeleri gerekir. Bu süre dâhilinde doğru cevap verenler arasında yapılacak kura ile çeşitli hediyeler verilecektir.

Üç harfli Türkçe bir kelime bulunuz ki sağdan sola ve soldan sağa okunduğu zaman aynı hayvanı gösterecek. İlk harfini esre ve hafif okur isek içine binilen bir şey olsun. Birinci harfini kaldırır isek Farsça bir sayının ismi, son harfini kaldırır isek Arapça “ateş yanığı” nı ifade etsin (MÇP, 1: 8).

Bilmecemizi doğru halledenler meyanında kura çekilerek birinciye yıldızlı cep defteri, ikinciye bir albüm, üçüncüye mürekkepli güzel bir kalem, onuncuya kadar birer kitap, on birden yirmi beşe kadar birer millî kartpostal hediye edilecektir (MÇP, 5: 8).

2.1.3. Şiir

Hikâye ve bilmecedan sonra en çok tekrar eden üçüncü edebî tür şiirdir. MÇP'deki on sekiz şiirin mektep marşlarından oyun şarkılarına, kahramanlık şiirlerinden hayvan sevgisini işleyen şiirlere, mevsim şiirlerinden mizahi şiirlere kadar geniş bir konu alanı vardır.

Şiirler okurların yaş grupları dikkate alınarak seçilmiştir. Bazı şiirler kısa ve sade bazı şiirler daha uzun ve sanatlıdır.

Bahçemizde öbek öbek

Açtı bu yaz bin bir çiçek.

Çiçeklere kanat açan,

Bazı uçan bazı kaçan

Mor benekli bir kelebek.

* * *

Kadifeden kanatları,

Pullu pullu yeşil, sarı

Çiçeklere birer birer

Konup baştanbaşa gezer

Bir aşağı bir yukarı.

(...) (MÇP, 1:6).

2.1.4. Atasözü

MÇP'deki on iki atasözü vardır. Bu atasözleri, öğrenilmesinin kolay olması açısından cümle içi ses tekrarlarına dayanan sözlerden seçilmiştir.

Âdem, âdem sayesinde âdem olur.

Âdemin kıymetini âdem bilir.

Âdem ahbabından bellidir.

Adam olacak çocuk bakışından bellidir.

İspatına mukadder olamadığın şeyi söyleme! (MÇP, 1:2)

2.1.5. Mizah

MÇP'de zaman zaman yer verilen türlerden biri mizahi metinlerdir. Bunlar genellikle çocukların dikkatini çekecek resim altına yazılmış veya müstakil kısa yazılardır.

“Baba:

— Oğlum sana sağ elimdeki çöreği mi, sol elimdeki kâğıdı mı vereyim?

Çocuk:

— *Sağ elinizdeki çöreği sol elinizdeki kâğıda sarınız da öyle veriniz.*” (MÇP, 3:8)

2.1.6. Masal

Çocukların hayal dünyalarını doğrudan geliştiren, olağanüstü kişiler ve olayların önde olduğu masallar *MÇP*'de on bir kez tekrar edilmiştir. Masal metinleri genellikle uzun tutulmuş, bir sayıda sonlandırılmayarak okurda merak duygusunu canlı tutmak hedeflenmiştir. Sayılar boyunca devam eden masallara en güzel örnek, birinci sayıdan sekizinci sayıya kadar devam eden “Beyaz Turnalar” adlı metindir.

2.1.7. Aramaca

Bilmecelerde olduğu gibi hem eğlence hem de yarışma maksadıyla kullanılan aramacalarda daha çok *MÇP*'nin geçmiş sayılarıyla alakalı sorular bulunmaktadır. Burada bazı ipuçları aracılığıyla geçmiş sayılarda yayımlanmış bir metnin adı, konusu, ana fikri gibi özellikleri buldurulmaya çalışılmıştır.

Kendi, ağlamaz, çivi, söker, komşuna, gülme,

Düşen, çivi, gelir, başına.

Yukarıdaki iki satırın arasında üç atasözü yani darbimesel karışmıştır.

Kelimelerini ayırarak bu üç darbimeseli meydana getiriniz (MÇP, 12:8).

2.1.8. Manzum Masal

Masalların genel özelliklerini de taşıyan bu tür kafiyeli ve şiir görümlü metinlerdir. Yine tek bir sayıda bitirilmemiş birkaç sayı boyunca devam ettirilmiştir. *MÇP*'deki altı tane manzum masaldan en dikkat çekici olanı “Korku Bilmeyen Çoban” adlı metindir.

2.1.9. Sohbet

MÇP'de manzum masalla birlikte altı adet de sohbet türünde yazı bulunmaktadır. İmzasız olarak yayımlanan bu yazılarda yazar, okurlarıyla fikirlerini

paylaşmakta zaman zaman da öğüt vermektedir. “Küçük karilerim...” ifadesiyle başlayan “Musahabe” başlıklı yazılar bunlara örnektir.

2.1.10. Fabl

Kahramanları hayvanlar olan fabllar özellikle küçük yaştaki çocukların severek okudukları veya dinledikleri edebî türdür. *MÇP*'de de beş adet fabl bulunmaktadır. Bu sayının az oluşu derginin bir eksikliği olarak yorumlanmalıdır. Dergiden “Tilki ile Kurt” adlı yazı bu türe örnektir.

2.1.11. Anı

MÇP'de anı türüne ait beş adet metin bulunmaktadır. “Nevşin'in Defterinden” başlıklı yazılarda yazar, kendi çocukluk hatıralarından okurlarına bahseder. Bu yazılarda zaman zaman doğrudan verilen öğütler yazıların kusurudur.

2.1.12. Mektup

MÇP'de yalnızca iki adet mektup türünde yazı vardır. Üçüncü sayıdaki “İlk Hasbihal” ve altıncı sayıdaki “Mesut Hafta” başlıklı yazılar bu türün dergideki örnekleridir.

2.1.13. Günlük

MÇP'nin yedinci sayısındaki “Gelmeyenler” ve sekizinci sayısındaki “Gelecekler” başlığıyla verilmiş metinler, bir yetişkin tarafından yeğenin günlükünden alınmış yazılardır.

2.1.14. Efsane

MÇP'nin efsane türündeki metinleri “Demir Efsanesi” ve “Şems-i Fer Sultan” başlıklı, farklı sayılarda devam eden yazılardır.

2.1.15. Eleştiri

MÇP'de bir tek örneğine rastladığımız eleştiri türündeki yazı “Ben Sosyalistim!” başlığındaki ve bir çocuk dergisinde bulunmaması gereken yazıdır.

2.2. DİĞER METİNLER

MÇP'de edebî metinlerin dışında farklı konularda 69 adet metin bulunmaktadır. Bu metinlerin konularına göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 4.:Musavver Çocuk Postasındaki Diğer Metinlerin Konularına Göre Dağılımı

Konu	Tekrar Sayısı
Duyuru	25
Yarışma	8
Deney/Keşif	7
Sağlık	7
Kültür	4
Tanıtım	3
Oyun/Eğlence	2
Bilim	2
Hesap	2
Haber	2
Hayvanbilim	2
Teşekkür	1
Teknoloji	1
Coğrafya	1
İletişim	1
Pratik Bilgi	1
Toplam	69

2.2.1. Duyuru

MÇP'de duyuru içeriği taşıyan metin sayısı 25'tir. Bu metinlerde okurlara yönelik ilanlar yer almaktadır. Yarışmalar sonucu hediye kazananların isimleri, yazışma esnasında dikkat edilecek hususlar, gelecek sayılarda yer alacak metinler gibi daha birçok konuda okurları bilgilendirmek için duyurular kullanılmıştır.

“Muhterem okuyucularımız[ın] hediyelerini Çarşamba gününden itibaren Kitabhane-i Sûdi'den aldirmaları mercuvdur” (MÇP, 5: 8).

2.2.2. Yarışma

MÇP'nin her sayısında bilmece, bazı sayılarında aramaca, bazılarında ise “Müsabakalı Sualler” başlığı altında hediyeyle yarışmalar düzenlenmektedir. Tarihî içerikli bu sorulara derginin ilk sekiz sayısında yer verilmiş bu yolla 200 okura hediye dağıtılmıştır.

1. Kaptan-ı Derya Barbaros Hayrettin Paşa hangi tarihte doğmuş ve hangi tarihte vefat etmiştir?

*2. En büyük muharebe-i bahriyemiz hangi padişahın devrinde idi?
(MÇP, 8: 8).*

2.2.3. Deney/Keşif

MÇP, çocukların yaparak yaşayarak öğrenmelerini, evlerindeki basit eşyalarla aletler veya deneyler yapabilmelerini destekleyen metinlere yer vermiştir. Bu yazılar aracılığıyla çocukların merak ve keşfetme duygularının desteklenmesi amaç edinilmiştir.

Çiçekler Boyanır mı? Evet, boyanır. Hem pek kolay. Boyayacağınız çiçeklerin rengi açık olmalı. Bu çiçekleri bir bardağın içine koyunuz. Bardağa su yerine istediğiniz renkte boya doldurunuz. Bir parça ispirto ilave ediniz. Ertesi sabah, çiçeğin koyduğunuz boyanın rengine boyandığını görürsünüz (MÇP, 18: 2).

2.2.4. Sağlık

MÇP'nin önem verdiği bir başka konu başlığı ise sağlıktır. Derginin bazı sayılarında bu içerikte yazılara yer verilmiş, özellikle çocukların vücut temizliğine dair bilgilere yer verilmiştir.

İyi Bir Sıhhate Malik Olmak İçin:

1. *Daima erken yatıp erken kalkınız.*
2. *Uyanır uyanmaz derhâl yatağı terk ediniz.*
3. *Yataktan kalkınca yazın bahçede, kışın diğer bir odada muntazaman hareket-i teneffüs yapınız. Kollarınızı, bacaklarınızı ve gövdenizi hareket ettiriniz (MÇP, 18:7).*

2.2.5. Kültür

Kültür konusuyla alakalı olarak *MÇP*'de dört adet metin bulunmaktadır. Bu metinlerde başka ülkelerdeki adet ve gelenekler tanıtılmaktadır.

2.2.6. Tanıtım

MÇP'de yer alan tanıtım yazıları, yayıncının bastığı diğer eserlerin reklamı mahiyetindedir.

“Alaattin ve Sihirli Lamba” hikâyesini okudunuz mu? Pek çok resimli ve meraklı bir hikâyedir. Fiyatı: 15 kuruş. Merkez-i tevziyi: Kitabhane-i Sûdi.
(MÇP, 18:7).

2.2.7. Oyun/Eğlence

Çocukların oyun oynamalarına yönelik *MÇP*'de az sayıda metne yer verilmiştir. Bu yazıların sayısı yalnızca ikidir.

Hem Oyun Hem Ders

Sekiz-on arkadaş bir araya gelince ne oyna[ya]lum, diye düşünmeyiniz. Size burada tarif edeceğim oyun, sizi hem eğlendirecek hem de ders yerine geçecektir.

Bulduğunuz yer eğer bahçe gibi bir mahal ise toprağın üzerine değnekler, yok bahçe değil de evde iseniz bir tebeşirle zeminin üzerine kabataslak bir Türkiye haritası hududu çiziniz. Arkadaşlarınızın her birisi[ne] birer vilayet ismi veriniz. Mesela, İstanbul, Ankara, Bursa, Eskişehir, Sivas, Adana, Konya gibi. Sonra içinizden birisi, “bir, iki, üç” diye bağırır. “Üç” der demez herkes ismini taşıdığı vilayetin haritada bulunması lazım gelen yerine koşarak gitsin ve dursun. Bu oyun, vilayet isimlerinin şehir, ova, dağ isimleri ile de değiştirilmek suretiyle tekrar edilebilir. Hem eğlenmiş hem de istifade etmiş olursunuz. (MÇP, 9:7).

2.2.8. Bilim

Bilim konu başlığı altında MÇP’de iki adet yazı vardır. bu yazılarda hipnotizma ilmi ve cücelerin özellikleri anlatılmaktadır. Her iki yazı da çocukların düzeylerine uygun değildir.

2.2.9. Hesap

MÇP’de öğrencilerin sayısal ifadeler üzerinde akıl yürütebilmeleri için metinlere yer verilmiştir. Ancak bunların sayısı ikiyi geçmemektedir.

Bir Milyar Ne Kadardır?

Bugün Almanya’da en ufak bir şeyi mesela bir sigara kâğıdı almak için bilmem kaç milyar mark verildiğini gazeteler yazmıyorlar. Yedi buçuk kuruşluk pul yapıştır[mak] icap eden bir mektuba sekiz-on milyarlık pul ilsak ediyorlar. Yani sekiz on milyar, yedi buçuk kuruşa muadil oluyor.

Milyar! Bu “telaffuzu kolay gelme” hakikatte nedir, hiç düşündünüz mü? Gümüş olarak bir milyar mark, tam beş milyon kilo yapar. Beş yüz vagonu doldurur. Evrak-ı nakdiye olarak yüzer marklık kâğıtları kitap haline koysak

bahri beşer yüz sahifelik tam iki bin cilt kitap yapar. Bir milyar markı mütemadiyen olmak şartıyla insan yemeden, içmeden otuz iki senede sayabilir (MÇP, 17: 3).

2.2.10. Haber

MÇP çocukların güncel olaylardan haberdar olması için bu konuda iki adet metne yer vermiştir.

Parmak Kadar Bir Çocuk

Samsun'da çıkan "Ahali" abimizin yazdığına göre, Samsun'[un] Tepecik Köyü'nde bir kadın karnında canlı bir mahlukun mevcudiyetini hisseder. Doktorlara müracaat eder. Sarih bir cevap alamaz. Bilaçare on sekiz-yirmi santim boyunda, pek ufak bir çocuk dünyaya getirir. Okuyucularımız yirmi santimin ne kadar ettiğini düşünecek olursa bu çocuğun hakikaten garip ve harikulade bir mevcudiyet olduğuna kanaat getireceklerdir. Çocuğun boyu nihayet bir kaşık boyudur. Parmak çocuk üç gün sonra [em]meye başlamıştır. Çocuklar için yazılan "Parmak Çocuk" hikâyesi bu suretle artık hakikat oluyor (MÇP, 17: 3).

2.2.11. Hayvanbilim

MÇP'de hayvanların tanıtıldığı iki adet yazı vardır. Bu yazılarda yılanlar ve timsahlardan bahsedilmiştir.

2.2.12. Teşekkür

MÇP'de bir adet de teşekkür yazısı bulunmaktadır.

Teşekkür

Bizi mektuplarıyla teşvik ve tebrik eden pek muhterem okuyucularımızla vilayetlerimizde[ki] gazeteci ağabeylerimize bilhassa arz-ı teşekkür ederiz. (MÇP, 4: 6).

2.2.13. Teknoloji

MÇP'deki tek teknoloji yazısında hareketli kaldırımlardan söz edilmektedir.

Resimde göreceğiniz vecihle, dik bir yokuşun ortasına müteharrik bir yol yapmışlar, yüklü arabalar yokuştan çıkarken hayvanların zahmet çekmemesi için bu yolun üzerinde ahz-ı mevki ederler. Yol da yokuş yukarı hareket ettiğinden araba durduğu yerde, hayvanlar bir adım bile atmadan yokuşun başına çıkmış bulunur (MÇP, 16:5).

2.2.14. Coğrafya

MÇP'de bir adet coğrafi bilgi veren haber bulunmaktadır.

Almanya'da Haydelburg civarında gayet yüksek dağlar vardır. Kış mevsiminde seyyahlar, bu dağlara çıkarak gezerler. Seyyahlar için dağ başlarında hususi oteller, gazino[lar] mevcuttur. Resimdeki abideyi de bu otel sahiplerinden birisi yapmıştır. Bu adam, her sene muhtelif şekillerde ayrı ayrı buzdan abideler yapar. Seyyahların birçoğu bu abideyi görmek için dağa çıkarlar. Buz tabii yaz sıcağında erir. Fakat kışın yerine yenisi yapılır.

(MÇP, 16:5).

2.2.15. İletişim

İletişim konulu bir adet yazı dünyada ve ülkemizdeki posta kutularından söz eder.

En fazla posta kutusuna malik olan memleket Almanya'dır. Almanya'da son tutulan hesaba göre, 153187 posta kutusu var. Sonra Fransa gelir. Fransa 83100, İngiltere 60332, Avusturya 43317, İtalya 36270, Rusya 27769 [tane] posta kutusuna maliktirler. En az posta kutusuna malik memleketler içinde, Yunanistan'ın 1914, Lüksemburg'un 818 ve nihayet bizim 476 (MÇP, 15:3).

2.2.16. Pratik Bilgi

“Faydalı Malumat” başlığı altında günlük hayatta kullanılabilir ölçmeye dayalı bilgi verilmektedir.

Bir çorba kaşığı;

10 gram tereyağı alabilir. Yahut,

8 gram un alabilir. Yahut,

20 gram makarna alabilir. Yahut,

25 gram pirinç alabilir.

Esas itibarıyla bir çorba kaşığı dört kahve kaşığına muadildir. Bir kilo su, orta bardakla beş bardak yapar (MÇP, 17:6).

2.3. GÖRSEL MATERYALLER

MÇP içeriğinde yer alan farklı türden metinler kadar görselliğiyle de eski harfli çocuk dergileri arasında önemli yayınlardandır. Derginin içerisinde toplam 208 adet görsel yer almaktadır. Derginin tamamında 209 adet metin olduğu göz önünde bulundurulursa MÇP'nin görsellik açısından zengin bir yayım olduğu anlaşılır.

MÇP'deki görseller çizim, resim, fotoğraf ve yazısız hikâye olmak üzere dört türden oluşmaktadır. Aşağıdaki tabloda dergideki görseller türlere ayrılmıştır.

Tablo 5.: Musavver Çocuk Postasındaki Görsellerin Türlerine Göre Dağılımı

Görsel	Tekrar Sayısı
Çizim	107
Resim	56
Fotoğraf	40
Yazısız Hikâye	5
Toplam	208

2.3.1. Çizim

MÇP'de görsel olarak en çok yer verilen tür çizimlerdir. Bunlar, altlarına kısa diyaloglar yazılan karikatürler, metinlerdeki olayları destekler nitelikteki çizgiler ve deneyleri tarif eden basit çizgilerden meydana gelmektedir.

2.3.2. Resim

MÇP'de çizimlerden sonra en çok kullanılan ikinci görsel tür resimlerdir. Metinleri anlam yönünden destekleme, metni sıkıcılıktan kurtarma ve okura göz zevki kazandırma işlevlerini gören dergideki resimler çizgilere göre daha karışık ve estetik görsellerdir.

2.3.3. Fotoğraf

MÇP'nin okurlarına yönelik en büyük hizmetlerinden biri onlardan gelen fotoğrafları sayfalarında yayımlamasıdır. Bu bağlamda dergi, gerek okullardan gelen toplu çekilmiş fotoğrafları gerekse bireysel çekimleri hemen her sayısında yayımlamıştır.

2.3.4. Yazısız Hikâye

MÇP'de az da olsa yazısız hikâyelere de rastlanmaktadır. Bunların sayısı beştir. Bu çizimler dergide daha çok sayfada boşluk doldurma görevinde izlenimi vermektedir.

3. MUSAVVER ÇOCUK POSTASI'NDA DEĞERLER EĞİTİMİ

MÇP'nin içeriği incelendiğinde derginin hem çocukları eğlendirici, hoşça vakit geçirici bir yanının olduğu hem de onların eğitimlerine destek vererek topluma daha çabuk katılmalarını sağlama amacıyla olduğu görülür. Bu açıdan dergi, özellikle toplumda genel kabul gören, kazanıldığında takdir edilen değerleri okurlarına kazandırmaya çalışmıştır. Biz de bu kısımda öncelikle *MÇP*'nin içeriğinde sıkça karşılaştığımız toplumsal değerleri belirledik. Akabinde bu değerlerden yola çıkarak *MÇP*'den örnek metinler seçip bunları taşıdığı değerler açısından inceledik. Metin ve değer karşılaştırması yaparken her bir edebî türden farklı birini ve her bir değer

ağır bastığı metni seçmeye gayret ettik. Bu anlamda tespit ettiğimiz on beş değere mukabil daha önce yukarıda belirttiğimiz on beş edebî türden seçim yaptık.

3.1. ÇOCUĞA KAZANDIRILMASI HEDEFLENEN DEĞERLER

MÇP'yi incelerken çocuklara kazandırılmak istenen değerlerden başlıcaları şöyledir:

- Adil olma
- Alçakgönüllülük
- Cesaret
- Çalışkanlık-Sorumluluk
- Dikkatli-Tedbirli olmak
- Doğruluk-Dürüstlük
- Dostluk
- Fedakârlık
- İyilik yapmak-Yardımlaşma
- Nazik olmak
- Paylaşımçı olmak
- Sabırlı olma
- Saygı-Sevgi
- Şefkat-Merhamet
- Vatanseverlik

3.2. MUSAVER ÇOCUK POSTASI'NDAKİ ÜRÜNLERİN DEĞERLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

3.2.1. Olumlu Örnek Oluşturan Ürünler

3.2.1.1. “*Dervişin Alicenabı*” ve Adil Olma

Sultan Beyazıt zamanında padişahın sevdiklerinden nüfuzlu bir adam, kapısı önünde bir lokma ekmek dilenen biçare bir dervişi adamları vasıtasıyla taşa tutarak kovdurur. Derviş, üzerine atılan taşlardan ikisini fırsatını bulduğu bir zaman sahibine iade etmek için alıp koynunda saklar. Altı ay sonra bu nüfuzlu adam padişahın nazarından düşer ve makamından azledilir. Elleri bağlı bir halde sokaklarda

dolaştırılmasına sonra da uzak bir yere sürülmesine karar verilir. Derviş bunu duyar duymaz beklediği fırsatın geldiğine sevinip sakladığı taşı alarak düşmanının geçeceği yolun üzerinde beklemeye başlar. Tam taşları düşmanına atacakken hem intikam almanın büyük bir günah olduğunu hem de elleri bağlı, aciz bir adama saldırmanın vahşilik olacağı düşüncesiyle bu eyleminden vazgeçer. Metin ile çocuklara, karşımızdaki insan düşmanımız dahi olsa adaletli davranmamız gerekir, iletisi verilmek istenmiştir.

3.2.1.2. “Kaplumbağa ile Leylekler” ve Alçakgönüllülük

Kaplumbağa ile Leylekler adlı fabлда yerde süründüğü ve ağır hareket ettiği için farklı yerlere gidemeyen bir kaplumbağa gökyüzünde uçan kuşlara imrenir. Bu isteğini bataklıkta bulunan leyleklere söyler. Leylekler kaplumbağayı alaya alarak bu dileğini gerçekleştirebileceklerini, onu başka memleketlere götürebilecekleri söylerler. Ağaçlar arasında bulduğu bir dal parçasına ağızıyla tutunan kaplumbağa, leyleklerin de dalın iki ucundan tutup uçmaya başlamalarıyla havalanır. Kısa zaman sonra gökyüzünde uçan bir kaplumbağa haberi kuşlar arasında yayılır. Etrafındaki meraklı gözler ve bu kaplumbağanın bütün kaplumbağaların padişahı olduğu söylemleri kaplumbağayı gururlandırır. O da bu fikre iyice kapılır ve az sonra kendisinin kaplumbağaların padişahı olduğunu söylemek için ağzını açar. O anda aşağıya doğru düşmeye başlayan kaplumbağa, kayaların üzerinde parçalanır. Yazar son cümlede metnin ana fikrini şöyle verir:

“Yavrularım; görüyorsunuz ki kaplumbağayı öldüren yegâne sebep mağrur olmasıdır. Sizler asla mağrur olmayınız. Çünkü mağrurluk hakikatle taban tabana zıt, bir nevi budalalıktır.”

(MÇP, 6:7).

3.2.1.3. “Korku Bilmeyen Çoban” ve Cesaret

Korku Bilmeyen Çoban adlı manzum masalda cesaretiyle ve korkusuz olma özelliğiyle tanınan bir çobanın başından geçenler anlatılır. Memiş, Anadolu’nun bir köyünde çobanlık yapmaktadır. Mutlu bir hayatı olan Memiş’in bir tek derdi vardır, o da korkusuzluk. Çoban Memiş, ömrü boyunca korkunun nasıl bir duygu olduğunu

tatmamıştır. Bu durumdan rahatsız olan çoban, korkuyla karşılaşmak için diyar diyar gezmeye başlar. Uzun zaman geçmesine rağmen amacına ulaşamayan çoban nihayet bir köye gelir. Burada türlü teknikler deneyen köylüler ne yapsalar çobanı korkutamazlar. En son köyün imamı çobanı yemeğe davet eder. Çoban gelmeden evvel yemek masasının ortasında bulunan sahanın içerisine de iki tane kuş koyar. Sofraya oturduklarında imam tencerenin kapağını açtığı an kuşlar bir anda uçuşmaya başlarlar. Bu sayede çoban korku nedir öğrenmiş olur.

(...)

Ben satın alıp üç kuş,

İşte bu sahana koymuş,

Üstünü kapatmıştım.

Kuşlar kapalı kaldı,

Hapis olmaktan bunaldı.

Sen kapağı açınca,

Kuşlar birden kaçınca

Bak birden bire korktun.

Çünkü farkında yoktun,

Burada kuş olduğundan.

Kurtul artık meraktan,

Korkuyu bulan çoban!

(...)

(MÇP, 11:4).

3.2.1.4. “Darbimeseller” ve Çalışkanlık-Sorumluluk

Darbimeseller başlığı altında farklı mesajlar veren atasözleri yer almaktadır. Bunlardan çalışkan olma iletisi verenleri aşağıda örnekledik:

- *Âdemoğlunun elinden uçan ile kaçan kurtulmaz.*
- *Er olan ekmeğini taştan çıkarır.*
- *Ağustos böceği gibi cırlayan sonunda çatlar (MÇP, 1:2).*

3.2.1.5. “Periler Saltanatının Son Günleri” ve Dikkatli-Tedbirli Olma

Periler Saltanatının Son Günleri başlıklı metinde perilerin yok oluşları anlatılır. Yeryüzünde kuvvetli bir saltanat kuran perilerin insanlarla da araları iyidir. Öyle ki en çok sevdikleri insanlar olan Turhan ve onun kuzeni Nuhbar’ın düğününe katılacaklardır. Ne var ki evlenenlerin insan soyundan olmaları ve bazı insanların perilere kötü davrandıkları için perilerin insan veya hayvan kıyafetinde düğüne gitmeleri gerekmektedir. Her kılığa girebilen perilerin eski hallerine dönebilmeleri için kıyafet değiştirmemiş bir perinin berikine dokunmalıdır. Bütün periler şekil değiştirerek düğüne giderler. Yalnız geri dönüşüm sağlamak için nöbetçi bırakılan kaygısız peri ve hiçbir şeyden habersiz olan orman perisi başka şekle bürünmez. Kaygısız peri ormanın bir kenarında uyuklamaya başlar. Onu gören orman perisi kaygısız uyandırır. Bu duruma sinirlenen kaygısız orman perisine hakaret eder. Bunun üzerine orman perisi onu kurbağaya çevirir, kendisi de az ilerdeki göle girebilmek için kuğu olur. Böylece bütün periler yeterli tedbirleri almadıkları için eski hallerine bir daha dönemezler.

(...)

Böcek ve kelebek şeklindeki periler, Orman Perisi’ni bu halde görünce felaketlerinin derecesini anladılar ve hep birden hüngür hüngür ağladılar. Feryat ve fiğana başladılar. İşte bu zamandan beri mayıs böcekleri ve kelebekler mütemadiyen koşarak ve vızıldayarak kendilerini şekil-i aslilerine çevirecek bir peri aramakla meşgul oldular. Daha uzun zaman, ta kıyamete kadar bu periyi arayacaklar. Çünkü Kaygısız Peri’nin lüzumsuz hiddeti periler saltanatını büsbütün mahvetti (MÇP, 11:7).

3.2.1.6. “Elma Hırsızı” ve Doğruluk-Dürüstlük

Elma Hırsızı adlı hikâyede komşularının bahçesindeki elmaları gözüne kestiren Fehmi, duvarda bulunan dar bir geçitten geçerek elmalara ulaşır. Bahçede kaldığı süre içerisinde istediği kadar elmalardan yiyen ve ceplerini de elmayla dolduran çocuk, dönüş yolunda dar geçitte sıkışır. Çocuğunun feryatlarını duyan anne sıkıştığı yerden oğlunu kurtarır ancak doğru yoldan sapıp hırsızlık yaptığı için onu cezalandırır.

“Fehmi'nin sesini annesi işiterek koştu. Çocuğu o delikten kurtardı ise de [çocuk] ceplerine doldurduğu elmaları boşaltmaya mecbur kaldı. Fazla olarak da validesinden hırsızlığı için dayak yedi” (MÇP, 1:4).

3.2.1.7. “Halife ile Fakir Talebe” ve Dostluk

Halife ile Fakir Talebe başlıklı hikâyede Halife Harun Reşit ve bir gece vakti karşılaştığı bilgili bir medrese öğrencisinin yaşadıkları bazı olaylar anlatılır. Halife Reşit, vatandaşlarının ne halde olduklarını öğrenmek için her gece tebdil-i kıyafet ederek şehri dolaşır. Bir gün dilenci kılığına giren halife girdiği bir mecliste eşkıyalar tarafından dövülerek sokağa atılır. Kısa zaman sonra halifenin atıldığı yerden geçen genç bir talebe bu dilenciyi sırtlanarak evine götürür. Dilencinin yaralarını temizleyen, karnını doyuran genç, halifenin gözüne girer. Halife olduğunu belli etmeyen Reşit, talebeyle derin bir sohbete dalar ve onun en büyük isteğinin bir kütüphane kurmak olduğunu öğrenir. Bir bahanesini bularak genci saray ziyafetine getirir ve burada kimliğini gence açıklar. Yemek sonrasında halifenin önündeki kahveyi alarak büyük bir edepsizlik eden gencin asıl niyeti birkaç gün sonra anlaşılır. Kahvenin içinde zehir vardır ve halife zehirlenmek istenmiştir. Genç, kahveyi alıp sofranın yakınında bulunan bir köpeğe içirmiş ve köpek ölmüştür. Hayvanın cesedini tetkik eden genç durumu halifeye bildirmiştir. Bu sayede yeni dostunu ölümden kurtaran genç talebe ölene dek halifenin en yakın arkadaşı olmuştur.

Tahkikat neticesinde iş anlaşıldı. Bunu, sofrada emirin sol tarafında oturan adam yapmıştı. Bu bir ecnebi prensi idi. Muharebede mağlup olmuş ve sulh

akdetmek için Bağdat'a gelmişti. Fakat halifeyi öldürmek ve bundan hâsil olacak igtışaş ve tefrikalar neticesinde sulhu vatanı için daha hızlı akdetmek için böyle bir tedbire tavsil etmişti (MÇP, 8:3).

3.2.1.8. “Beyaz Turnalar” ve Fedakârlık

Beyaz Turnalar adlı metin MÇP'nin birinci sayısından sekizinci sayısına kadar bölümler halinde yayımlanmış uzun bir masaldır. Bu masalda iyi ve güzel bir sultan olan Gülgonca ile on bir erkek kardeşinin üvey anneleri tarafından büyülenmesi sonucu başlarına gelen kötü olaylar anlatılır. Gülgonca ve on bir erkek kardeşi kudretli bir padişahın çocuklarıdır. Padişahın karısı ölünce kısa zaman sonra padişah kötü kalpli bir kadınla evlenir. Yeni sultan bu çocuklardan nefret etmektedir. Türlü yollarla çocukları saraydan uzaklaştırmayı başarır. Gülgonca'yı bir köylü aileye satar, şehzadeleri ise yaptığı büyüyle turnaya çevirir. Uzun yıllar kardeşlerini arayan Gülgonca sonunda onları bulur ve onların yeniden insan suretine gelmeleri için büyük sıkıntılara girer. Sonunda yaptığı fedakârlıkların karşılığını bulan genç sultan hem kardeşlerine kavuşur hem de bir padişahla evlenir.

O zamana kadar cereyan eden ahval ve vakayı hikâye eyledi. O söyledikçe meydana güzel bir gül kokusu yayılıyordu. Çünkü orman güzelini yakmak üzere oraya getirip yığdıkları odunlar kâmilten yapraklanmış, kök salmış ve birer gül ağacı olarak orasını bir gül ormanına çevirmişlerdi. Bütün bu milyonlarca gül[ün] ortasında bir tek beyaz gül açmıştı. Padişah bu gülü koparıp [kızın] göğsüne koydu. Sultan Hanım derhâl kendisine gelerek gözlerini açtı. Kalbi sürur ve meserretle doldu. Bunun üzerine mükemmel bir tahtirevan getirilerek genç kız buna bindirildi. Saraya gittiler. Padişah yeni baştan bir mükemmel düğün yaptı. Onlar da muradına erdiler. (MÇP, 8:7).

3.2.1.9. “Küçük Ali” ve İyilik Yapma-Yardımlaşma

Küçük Ali adlı metin insanlara iyilik yapma ve onlara yardımda bulunmanın önemi üzerinde durmuştur. Şiddetli bir kış günü sıcak odasının penceresinden sokağı seyre dalan Ali, köşe başında kibrit satmaya çalışan kendi yaşlarında bir çocuğu görür. Üzerinde yazlık elbiselerle çocuk soğuktan donmak üzeredir. Bu hale daha

fazla dayanamayan Ali biriktirdiği paralarla kibritçinin bütün malzemesini satın alır. Durumu fark eden anne, kibritçi çocuğu eve alır, karnını doyurur ve üstüne kalın elbiseler verir. Akşam olunca babası olayı öğrenir ve Ali'nin bu davranışından dolayı onu ödüllendirir.

(...)

Ali, fakir ve düşkün olanlara yardım ettiği için memnundu. Akşam babası gelince ona hepsini anlattılar. Oğ[lu]mun temiz kalbiyle iftihar eden baba, Ali'yi kucağına alarak öptü ve kumbarasını tekrar doldurarak kaç zamandan beri istediği oyuncadı alacağını vadetti (MÇP, 2:6).

3.2.1.10. “Çiçekleri Seviniz” ve Nazik Olmak

Çevredeki diğer varlıklara karşı kibar ve duyarlı olmanın öneminin anlatıldığı **Çiçekleri Seviniz** adlı metin sohbet türündedir. Burada yazar çiçeklerin güzelliğinden ve narin olduklarından bahsederek çocukların onları korumaları gerektiği mesajını verir.

(...)

Çocuklarım, çiçekleri seviniz. Çiçekler baharın ziyneti, hayatın ümidi ve ü[m]idin tamamen kendisidir. Evinizin mini mini bahçesinde bir dal gül veya odanızın bir köşesinde bir saksı karanfil yeti[ş]tiriniz. Sabah akşam vereceğiniz bir avuç su onun için kâfi bir gıda teşkil eder. [Onların] açılıp büyüdüğünü, tatlı rayihasıyla sizleri beslediğini görmek kâfi bir mukabeledir (MÇP, 4:2).

3.2.1.11. “İyilik Mükâfatsız Kalmaz” ve Paylaşımçı Olmak

İyilik Mükâfatsız Kalmaz adlı yazıda akıllı ve çalışkan bir kız olan İffet'in sınıfındaki fakir bir kız ile öğle yemeğini düzenli olarak paylaşması ve onunla

arkadaş olması anlatılır. Fakir kız yıllar sonra İffet'i bulur ve çocukken kendisine yapmış olduğu iyilikten dolayı ona küçük bir hediye verir.

(...)

Misafir hanım İffet'i yanına oturttu. Elinden tutup yanaklarından öptü. Sonra kendisinin geçen sene çok zengin bir tüccara vardığını anlattı. Eski mektep arkadaşlığı hatırası olmak üzere İffet'e ufak bir hediye getirdiğini ve bunu kabul etmesini beyan ve [ri]ca etti. Koynundan çıkardığı mahfazayı genç kıza verdi. Bu mahfazada gayet kıymetli [bir] pırlanta vardı. İşte, İffet'in hiçbir mükâfat ümit etmeyerek yaptığı iyiliğe Cenab-ı Hakk mükâfatını bu suretle gönderdi (MÇP, 8:6).

3.2.1.12. "Gül" ve Sabırlı Olma

Gül adlı yazı, sabırlı ve iyi niyetli olmanın insani bir değer olduğunu vurgular. İhtiyar adam evinin bahçesine gül fidanı dikmektedir. Bunu gören torunu Süheyla, dedesinin kuru bir dalı toprağa sokmasına anlam veremez. Dedesi torununa belli bir vakit beklemeleri gerektiğini söyler. Bir gün Süheyla bahçeye iner ve her tarafın güllerle kaplandığını görerek şaşırır.

Filhakika birkaç ay sonra, ağa babamın ihtimamı sayesinde gül fidanı açıldı. Çiçeklerden daha güzel bir manzara peyda etti. Süheyla ellerini çırparak:

— A! Ne güzel... Ne güzel, diye bağııyordu. Ben böyle olacağını zannetmiyordum (MÇP, 12:2).

3.2.1.13. "Yavruların Annesi" ve Saygı-Sevgi

Yavruların Annesi isimli şiir çocukların annelerini ve hayvanları sevmeleri gerektiği yönünde mesaj verir.

Bahçemizde bir çınarın

Dalındaki yaprakların

Gölgesinde bir küçük kuş

Küçücük bir yuva kurmuş.

* * *

Bu yuvanın üstü açık,

İçerisinde pek ufacık,

Pek sevimli üç yavru var.

Bu yuvada otururlar.

* * *

Anaları sabah erken,

Doğan güneş nur serperken

Uçup arar biraz yemek.

Hep onlara verir emek.

* * *

Bizim de bir anamız var,

Her gün bizi öpüp sarar.

Şefkat dolu kucığında,

Uyutur hep yatağında.

* * *

Sevmeliyiz anamızı,

Çünkü sever onlar bizi.

Yalnız budur benim bilgim:

Kıymetlidir anacığım (MÇP, 2:4).

3.2.1.14. “Merhametli Çocuk” ve Şefkat-Merhamet

Merhametli Çocuk başlıklı hikâyede Cevat adındaki iyi niyetli bir çocuğun ihtiyar bir adama yardım etmesi yer alır. Cevat sabahleyin okula gitmek için yola çıkar. Yolda iki gözü de görmeyen bir ihtiyara tesadüf eder. İhtiyar, dinlenmek üzere oturduğu yerden kalkmış, yanına koyduğu değneğini bulamayarak orada kalmıştır. Çünkü yaramazın biri ihtiyarın değneğini kapıp kaçmıştır. İhtiyarın bu halini gören Cevat, hemen yardımına koşar ve adamı gideceği yere kadar götürür. Okula geç kalan çocuk, durumdan haber alan öğretmeni tarafından ödüllendirilir.

Cevat, mektebe biraz geç kalmıştı. Korkarak sınıfa geldi. Bir kabahat yapmış gibi büzülerek yerine oturdu. Dersten sonra müdür bey dershaneye gelerek Cevat'ı yanına çağırdı. Bütün talebeye karşı Cevat'ın o gün yaptığı iyi hareketi nakil ile çocuğu tebrik etti. Ona büyük bir mükâfat vereceğini söyleyerek:

— *Aferin, oğlum! İşte böyle olmalı, dedi ve [Cevat'ı] alnından öptü*

(MÇP, 8:6).

3.2.1.15. “Kahraman Kumandan” ve Vatanseverlik

Kahraman Kumandan metninde her halükarda vatanının çıkarını düşünen bir kumandan bahsedilir.

Harb-i Umumi 'de Suriye Cephesi'nde bir mevkiimiz düşmanın sıkı bir tecavüzü karşısında tehlikeye düşmüştü. Düşman kumandanı bu mevkiinin müdafiyi olan zabite teslim olması için haber gönderdi. Ve imzalamak üzere bir de mukavele yolladı. Kahraman zabıt ise şu cevabı verdi:

— *Kumandanınıza söyleyiniz. Gönderdiği mukaveleyi imzalamak isterdim fakat maalesef yanıma kalem almayı unutmuşum. Yalnız kılıcımı aldım... (MÇP, 10:3).*

3.2.2. Olumsuz Örnek Oluşturan Ürünler

3.2.2.1. “Ben Bir Sosyalistim!” ve İdeoloji

Eleştiri türünde kaleme alınmış bu yazıda kurulu düzene karşı ve insanların her yönden eşit olmaları gerektiğini savunan bir söylem geliştirilmiştir. İçerisinde ideolojik ifadeler bulunan bu türden metinlerin bir çocuk dergisinde olmaması gerektiği kanaatindeyiz. Aşağıda metne aynen yer veriyoruz:

Ben Sosyalistim!

Evet, size açıkça söylüyorum... Ben sosyalistim... Hem de ihtilalci bir sosyalist! Bunu düne kadar bilmiyordum. Nasıl anladım? Pek kolay... Dün akşam bey babam gazetede, bilmem nerenin sosyalistleri ihtilal çıkaracaklarmış, diye okuyordu. Sosyalistin ne demek olduğunu sordum. Bey babam: “Her şeyde ve herkeste müsavatı isteyen insanlara sosyalist derler” dedi. Bu müsavatı ben de istiyordum. Müsavatsızlığa ben de kızyordum. Demek ben bu ana kadar sosyalist imişim de haberim yokmuş. Şimdi öğrendim... Artık bütün cesaret-i medeniyem ile kimseden korkmadan, çekinmeden cümle âleme ilan ediyorum: Ben bir sosyalistim! Hem de ihtilalci bir sosyalist! Bir mevki-i iktidara geçse idim her şeyi yapmak elimde olsa idi neler yapmazdım neler... Derhâl bir, yalnız bir tek kanunla her şeyi müsavi kılardım.

Görüyorsunuz ya ben, öyle tembel, yavaş yavaş ve korkarak iş gören takımlardan değilim. O ne demek efendim? Bir takım insanların bir takım şeylere malik olmalarına mukabil diğerlerinin bu şeylerden mahrum kalmaları muvafık-ı adalet, insaniyet ve müsavat mıdır?

Ah, dediğim gibi... Elimde bir parça iktidar olsa idi! Bir taraftan süpürge sapı, fasulye sırtığı, telgraf direği gibi upuzun insanları diğer bir karış boylu biçare cüceleri görünce insan nasıl tahammül eder? Hemen emir verirdim:

— Cüceleri uzatsınlar. Sırık gibi olanları da kısaltınsınlar! Herkes boyca müsavi olsun...

Ya yağ tulumu gibi şişmiş koca karınlı, geniş enseli adamlara ne dersiniz? Bunların yanında çerez gibi sınımsızca biçareleri görürseniz müsavatsızlığa kızmaz mısınız? Ben hemen emri verirdim:

— *Zayıfları şişirsinler, şişkoları da baskıya koyarak yağlarını eritsinler. Herkes vücutça müsavi olsun.*

Hele tahtakuruları ile pirelere o kadar hiddetleniyorum ki zenginlerin evlerinde hiç mi hiç yok. Hep biçare fakirlere musallat oluyorlar. Zavallıların zaten etleri, kanları kendilerine yetişmiyor. Bir de bu hayvanlara mı versinler? Hemen emrederdim:

— *Bütün tahtakuruları ile pireleri toplasınlar, umum-ı müsavat dairesinde taksim etsinler.*

Herkes azapça da müsavi olsun. Daha sonra hangi birisini söyleyeyim? Saymakla bitmez tükenmez ki... Bir tarafta bekâr erkekler dururken diğer tarafta evlilerin ailelerinden başka bir de kaynanaları var. Bu doğru mu? Muvaffak-ı insaniyet ve müsavat mı? Derhâl emir verirdim:

— *Evliler zevceleri ile yalnız kalsınlar. Bütün kaynanaları da alıp bekârlara versinler.*

*“Bir taraftan yağ tulumu gibi şişmiş adamlar varken...
Bu muvaffak-ı adalet ve müsavat mıdır?”*

Herkes ailece de müsavi olsun. Son gün[ler]de bir takım insanların, ben Ankaralıyım yok sen İstanbullusun, diye birbirlerine kafa tuttıklarını görüyor ve işitiyorum. Bu ne demek? Bu ne müsavatsızlık! Hemen lazım gelenleri serian ve derhâl emirler verirdim:

— *İstanbulluları Ankara’da doğurtsunlar, Ankaralıları [da] İstanbul’da...
Ne Ankaralı kalsın ne de İstanbullu. Bu suretle herkes vata[n]ca da müsavi olsun (MÇP, 11:5).*

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmamızın birinci bölümünde kuramsal altyapı oluşturulmuş, ikinci bölümünde *Musavver Çocuk Postası* adlı eski harfli çocuk dergisi yeni harflere aktarılmış, üçüncü bölümde ise adı geçen yayının değerlendirmeye alınmıştır. Çalışmamız boyunca elde ettiğimiz genel sonuçlar ve alana yönelik getirdiğimiz bazı öneriler aşağıda yer almaktadır.

Temel amacı belli yaş grubundaki çocukların eğitilmesi ve gelişimlerine katkı sağlamak olan bununla birlikte çocukların anadil edinimlerini, hayal ve duyu evrenlerini, yaşadıkları çevre ve dünyaya karşı insani duyarlılıklarını geliştirmeye, çocuklarda edebî zevk oluşturmaya çalışan edebiyata çocuk edebiyatı; bu edebiyatın kapsadığı materyallere de çocuk edebiyatı ürünleri denir.

Hem eğlendirici hem de içeriğinin zengin olmasıyla çocuk edebiyatı ürünlerinin en önemlisi çocuk dergileridir. Ülkemizde çocuk dergiciliği alanındaki çalışmalar, 1869 yılında çıkan *MümeYYiz* adlı ilk çocuk dergimizle başlamıştır. Bu yıldan 1927'ye kadar geçen süre içinde elli adet eski harfli çocuk dergisi yayımlanmıştır.

Eski harfli çocuk dergileri yayımlandıkları dönemin toplumsal, edebî ve siyasi yapısını ortaya koyan önemli kaynaklardır.

Musavver Çocuk Postası Cumhuriyetimizin ilan edildiği yıl yayımlanan eski harfli çocuk dergilerimizdendir. 29 Ekim 1923'ten önce dokuz ve bu tarihten sonra dokuz olmak üzere toplam on sekiz sayı ve yüz kırk dört sayfa olarak yayımlanan dergi geçiş dönemi yayını olma özelliği göstermektedir. On sekiz haftalık yayın hayatı boyunca çocukların eğitimi ve gelişimleri için büyük bir sorumluluk almış ve dönemdeki süreli çocuk yayınları boşluğunu giderme çabasında olmuştur.

Musavver Çocuk Postası içeriğinde yer alan edebî türler (hikâye, şiir, masal vb.), diğer metinler (duyuru, teknoloji, iletişim vb.) ve çok sayıda görselle okurlarına geniş bir edebî ve kültürel çerçeve sunmuştur.

Musavver Çocuk Postası'nda 30 adet hikâye, 19 bilmece, 18 şiir, 12 atasözü, 12 mizahi yazı, 11 masal, 9 aramaca, 6 manzum masal 6 sohbet, 5 fabl, 5 anı, 2 mektup, 2 günlük, 2 efsane ve 1 eleştiri olmak üzere toplam 140 edebî metin bulunmaktadır.

Musavver Çocuk Postası'nda farklı konulardan yer alan toplam 69 metnin 25'i duyuru, 8'i yarışma, 7'si deney/keşif, 7'si sağlık, 4'ü kültür, 3'ü tanıtım, 2'si oyun/eğlence, 2'si bilim, 2'si hesap, 2'si haber, 2'si hayvanbilim, 1'i teşekkür, 1'i teknoloji, 1'i Coğrafya, 1'i iletişim ve 1'i de pratik bilgidir.

Musavver Çocuk Postası'nda 107'si çizim, 56'sı Resim, 40'ı fotoğraf ve 5'i yazısız hikâye olmak üzere 208 adet görsel bulunmaktadır.

Musavver Çocuk Postası içeriğinde yer verdiği ürünlerle çocuklara hoşça vakit geçirtmenin yanı sıra onların eğitimleri ve topluma sağlıklı bir şekilde uyum sağlayabilmeleri için de gayret etmiştir. Dergi, metinler aracılığıyla dönemin nesline toplumsal değerler kazandırma amacıyla olmuştur. Bu bağlamda içerikte sıkça karşılaştığımız değerler: adil olma, alçakgönüllülük, cesaret, çalışkanlık, sorumluluk, tedbirli olmak, doğruluk, dürüstlük, dostluk, fedakârlık, iyilik yapmak, yardımlaşma, nazik olmak, paylaşımcı olmak, sabırlı olma, saygı, sevgi, şefkat, merhamet ve vatanseverliktir.

Ülkemizde çocuklara yönelik süreli yayın çalışmaları 1869 yılında başlamasına rağmen ancak 1980'li yıllardan itibaren kaliteli yayınlar çıkabilmiştir. Bu durumun bizce ana sebebi yüz kırk beş yıllık birikimimiz bulunmasına karşın bu altyapıdan yeterince faydalanamıyor oluşumuzdur. Zira 1 Kasım 1928 Harf İnkılabı ile birlikte bu tarihe kadar yayımlanmış olan eski harfli çocuk dergileri zamanla okunamaz hale gelmiş, kimi yayınlar tamamen kimisi kısmen yok olmuş, geriye kalan yayınlar da ülkenin farklı kütüphanelerine dağılmıştır.

Geçen zaman içerisinde imkânların da artmasıyla eski harfli çocuk edebiyatı yayınlarına yönelim artmıştır. Bununla birlikte bu alana yönelik yapılan çalışmalar sayı ve nitelik olarak yeterli düzeyde değildir. Yukarıda değindiğimiz nedenlere ek olarak elimizde bulunan yayınlardan bazılarının sayılarının eksik olması, tam koleksiyon olan yayınların da ya birden çok kütüphaneye dağılması ya da bunların yetkili kişiler tarafından araştırmacılara gösterilmemesi gibi etkenlerden dolayı araştırmacılar bu alana yönelmemektedir.

Gerek edebî gerek de siyasi ve tarihî belge niteliği taşıyan genelde eski harfli çocuk edebiyatı yayınlarının özel de ise eski harfli çocuk dergilerinin yeniden kültürel belleğimize kazandırılması için resmî ve özel arşivlerin alan araştırmacılarına açılması, gerekli yasal düzenlemeler yapılarak araştırmacıların maddi ve manevi desteklenmesi, dağınık halde bulunan yayınların tek bir merkezde toplanması ve nihayetinde eski harfli yayınlar kütüphanesinin kurulması önem arz etmektedir.

Yaptığımız bu çalışma ile eski harfli çocuk dergilerinden biri olan *Musavver Çocuk Postası*'nın tamamını ilk defa Türkiye Türkçesi'ne çevirmekle hem edebî, siyasi ve tarihî bir belgeyi millî birikimimize aktarmış hem alana ilgi duyan araştırmacılara önemli bir kaynak kazandırmış son olarak tarihî bir sorumluluğu yerine getirmiş bulunmaktayız.

KAYNAKÇA

99 Soruda Çocuk Edebiyatı (1998). (Haz. M. Ruhi Şirin). 2.baskı. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Akdağ, Erhan (2012). *Sevimli Mecmua Adlı Çocuk Dergisi (Çeviriyazı, İnceleme)*. Afyonkarahisar: AKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Balcı, Ahmet (2002). *Çocuklara Rehber Dergisi'nin Çocuk Eğitimine Katkısı Açısından İncelenmesi*. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Bilkan, Ali Fuat (2005). "Çocuk Edebiyatı-Kavram ve Mahiyet". *Hece Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*. S: 104-105. S. 7-17 Ankara: Hece Yayınları.

Cündioğlu, Düccane (1998). "Türkçe Kur'an Çevirilerinin Siyasî Bağlamında Bir Kur'an Mütercimi: Süleyman Tevfik". *Müteferrika*. S: 11. s. 21-52 İstanbul: Müteferrika Yayınları.

Devellioğlu, Ferit (2008). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. 25.baskı. (Haz. Aydın Sami Güneyçal). Ankara: Aydın Kitabevi.

Esmer, Seyhan Kübra (2007). *Cumhuriyet Döneminin İlk Yıllarında [1923-1928] Yayımlanan Çocuk Dergilerindeki Tahkiyeli Metinlerin Çocuklara Değer Aktarımı Açısından Değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

İşli, Emin Nedret (1994). "Kitabhane-i Sûdî Tarihçesi ve Süleyman Sûdî Bey". *Müteferrika*. S: 4. s. 33-44. İstanbul: Müteferrika Yayınları.

Kıbrıs, İbrahim (2012). *Çocuk Edebiyatı*. 6. baskı. Ankara: Kök Yayıncılık.

Koz, M. Sabri (1994). "Mehmed Tevfik ve Süleyman Tevfik". *Müteferrika*. S: 4. s. 45-58. İstanbul: Müteferrika Yayınları.

Kür, İsmet (1991). *Türkiye'de Süreli Çocuk Yayınları*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Küçük, Hüseyin (2008). *Talebe Defteri Çocuk Dergisi (İndeks, Seçme Metinler, Değerlendirme ve Sözlük)*. Sakarya: SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Musavver Çocuk Postası (3 Eylül 1923). C:1 Nu.1, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (10 Eylül 1923). C:2 Nu.2, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (17 Eylül 1923). C:3 Nu.3, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (24 Eylül 1923). C:4 Nu.4, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (1 Ekim 1923). C:5 Nu.5, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (8 Ekim 1923). C:6 Nu.6, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (15 Ekim 1923). C:7 Nu.7, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (22 Ekim 1923). C:8 Nu.8, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (29 Ekim 1923). C:9 Nu.9, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (5 Kasım 1923). C:10 Nu.10, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (12 Kasım 1923). C:11 Nu.11, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (19 Kasım 1923). C:12 Nu.12, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (26 Kasım 1923). C:13 Nu.13, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (3 Aralık 1923). C:14 Nu.14, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (10 Aralık 1923). C:15 Nu.15, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (17 Aralık 1923). C:16 Nu.16, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (24 Aralık 1923). C:17 Nu.17, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Musavver Çocuk Postası (31 Aralık 1923). C: 18 Nu.18, İstanbul: Teşebbüs Matbaası.

Oğuzkan, A. Ferhan (1987). “Dünya Çocuk Edebiyatının Ana Çizgileri”. (Editör: Mustafa Ruhi Şirin). *Çocuk Edebiyatı Yıllığı*. İstanbul: Gökyüzü Yayınları.

Oğuzkan, A. Ferhan (2002). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Oğuzkan, A. Ferhan (2006). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Okay, Cüneyt (1999). *Eski Harfli Çocuk Dergileri*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Öğüt, Nilüfer (2006). *Eski harfli Çocuk Dergilerinden Yeni Yol Dergisinin Çocuk Eğitimindeki İşlevi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Şimşek, Hüseyin (2001). "XIX. Yüzyıl Çocuk Dergiciliği ve Eğitsel İşlevleri Üzerine". *Milli Eğitim Dergisi*. S: 151.

Şirin, M. Ruhi (1994). *Çocuk Edebiyatı*, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları

Tevfik, Süleyman (2011). *II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Elli Yıllık Hatıralarım*. 1. Baskı. (Haz. Tahsin Yıldırım, Şaban Özdemir). İstanbul: DBY Yayınları.

Türkçe Sözlük (2011). 11. baskı. Ankara: TDK Yayınları.

Yalçın A. ve Aytaş G. (2005). *Çocuk Edebiyatı*. 3. baskı. Ankara: Akçağ Yayınları.

Yazım Kılavuzu (2009). 26. baskı. Ankara: TDK Yayınları.

EKLER:

SÜLEYMAN TEVFİK (ÖZ) ZORLUOĞLU'NUN FOTOĞRAFI

MUSAVVER ÇOCUK POSTASI'NDAN ÖRNEK SAYFALAR

۱۰ ايلول ۱۳۳۹ بازار پرنسی

یل : ۱

صافی : ۲

اداره پری
استادزایالی جاده انانشارود
تلفون : ۱۱۹۲ اشانیرل
ایتن تته پتله تون
بزرگیا ایچره سنک ۱۵۰ لری
ایسهمکله بجره ۲۰۰
صالیبی ۱۰۰۰ یاره ذر

صو چوچوق پوسته سی

نورک او زور لرنیا کیکلری بو کتله بیز حالیشیر هفتد لرتنله

۴۰ پری : س . سودی

فیض آبی نمونه مکتبی آمانقندن برغروب

سزه شو ایی آمانق تعطیلک کوزل خاطر لرینی آکلانه جقلر ..
سود بکری بگری کوره سیک ، تعطیل زماننده برکوشده اونوتیلان
کتابلریکزه بکیدن قاوشه جقسیکر ..
عزیز چوچوقلر ، سزه قوجاغنی خیروشفت ابله آجان مکتبلریکری
چوق سو بکری .. سزه اوقومه بی یازمه بی اوکره سیک ، بیلمه دیکر .
یکری کوستروب دنیا بی طایته جق اولان مکتبلریکری مینی مینی
قلبلریکریک بونون سو گیمته لاقدر .
هر کون صباحین بر آری قادر نشه لی وچالیشقان . برچیچیک
قادر کوزله وتمیز اولوق مکتبلریکریه قوشیکر .
اوراده بولاچکزی یا کز ایکی سطر یازی ویا برقاچ کتاب
دکل بوتون عمریکریک سعاد و امیدینی تشکیل ابدن برخیزه در .

هفته ننه
پوسته سی

مکتب پوسته سی :

هنر چوچوقلر ، بر ، ایی آمانق بر آری بقدن سوکره آرتق
بوکونلرده سو بچ ونشه ابله مکتبلریکریه قوشه جقسیکر .. کلبکار
ناصل چیچکاره وقوشلر ناصل بواریته قوشارسه سزده اوله
مکتبلریکریه قوشه جقسیکر ... سزی اوراده صبر سزقله بکله بیلر
وار .. قیمتلی خواجه لریکری ، سو کیلی ارقاداشلریکری وار ... اونلر

آه گون اولايير ۲ چونوق پوستهسي ۲ صان : ۲

۱- ايته سهرته آره سندن ماريه ماروانه اولايير كوردونديسه... ۲- آتشي... ۳-... ۴-...
 او خاڭ حكايهسي
 بر چه كوني اومان خويشي برون كيتيخ آره ساطيله
 باره ، نيره كوردوندي . كوش مان دنگي كوك برونك
 كوردوندي .

پومودوق ، پيله سايك بالكي جان ايتركي قاندي .

پر آمان كي يازدو ، قوشل ريشل باراقل آيايليك دالرينده
 اوموشوك اوموشولدي .
 خوجاري بر كوزول ، بازلارله دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير
 اولايير خايچي ، بازلارله دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير
 اولايير خايچي ، اوخان دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير
 اولايير خايچي ، اوخان دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير
 اولايير خايچي ، اوخان دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير

بازا خنجلارين

كوردوندي .
 اوخان دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير
 اولايير خايچي ، اوخان دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير
 اولايير خايچي ، اوخان دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير
 اولايير خايچي ، اوخان دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير
 اولايير خايچي ، اوخان دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير

سياردي كوردوندي ، چي سندن ايله سندن
 ۷۷ نوسرول محمد اولخان قندي
 ميخ ميخيه ماسالار ۲

يادارل قوش
 سوييه ، سوييه قوش
 سوييه ، سوييه قوش
 سوييه ، سوييه قوش
 سوييه ، سوييه قوش

اوه خاڭ حكايهسي
 بر چه كوني اومان خويشي برون كيتيخ آره ساطيله
 باره ، نيره كوردوندي . كوش مان دنگي كوك برونك
 كوردوندي .

اوركوي توك - فرانسيسلاني
 طيله سندن محمد ذكي قندي

كوردوندي .
 اوخان دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير
 اولايير خايچي ، اوخان دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير
 اولايير خايچي ، اوخان دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير
 اولايير خايچي ، اوخان دوله دوش چايلايك اويمده اويلاير

او خاڭ حكايهسي
 بر چه كوني اومان خويشي برون كيتيخ آره ساطيله
 باره ، نيره كوردوندي . كوش مان دنگي كوك برونك
 كوردوندي .

او خاڭ حكايهسي
 بر چه كوني اومان خويشي برون كيتيخ آره ساطيله
 باره ، نيره كوردوندي . كوش مان دنگي كوك برونك
 كوردوندي .

او خاڭ حكايهسي
 بر چه كوني اومان خويشي برون كيتيخ آره ساطيله
 باره ، نيره كوردوندي . كوش مان دنگي كوك برونك
 كوردوندي .

چهارده خوات - تیرک

زوالی جو حفر

علی الهی و نه کونی لیره کرمک ایچین آکایلی
آز انشردی ، چایزده ، لیره کله لارکن فرنده اولدی
کومدن ای اولانلا شولردی . اوچلرجه اولدی دالله اولدی

ایک کرمک ایچین آکایلی ، چایزده ، لیره کله لارکن فرنده اولدی
کومدن ای اولانلا شولردی . اوچلرجه اولدی دالله اولدی
ایچین آکایلی ، چایزده ، لیره کله لارکن فرنده اولدی

چیکری - سووم

فردنم تک می سنی ..
موروردم بی آلی .
لردنم چوق ایلامز

مکاپور ایشاره کتیکه بکرم بکنم ماکل ماکل
جیم سورلده باشار . طوری ۱۱۶ متون قدر اولوز .
وجودتک منی سرت قوتلرجه اولوز بدم . قانی وجودی کی

اختیار - اولوز مودیم سؤالره نایه جواب ویریمیزمک ؟
چون - رده انکار ایتمکری کورده ایکی دیکه برسولم
دیمه سیمیکر .

ارادری
استاد علی بابا مبارک کوشه
تقریباً: ۱۱۹۲
آب و تاب
برای هر روز ۱۵۰
این شماره ۲۰۰
صافی: ۱۰۰ باره

صورت چو جو قیوسته سی

نورانی و زورانی که این دو کشته این شیر هفت روز

مدیری: س. سودی

آقا بابک کوشه سی:

ناموس

آتش، سو، روزگار و ناموس... در دیده سیاحتی
چشمش دردی بولاری برمدت برابر کشیدی. بر برخی سودی...
سو ایبری آیدیدی: — بی بولاق بک قولای .. دیدی . طوراغک اوزرنده

یشیل برات کوردوز
کوزمن مان: سو
فرداش بوراده در
دیبه سیلر سکز .
صره ناموسه
کشیدی . ناموس
باشی اوکنه آکدی
ماتر بر صدا ابه
آغلا بوق
هیبات آرتندا.
شرا . دیدی .
آریلنیز صو ک آریلیق
هیکرک غائب اولدقدن
صو کره تکرار
بولوغه کرایچون بر
علامتکز وار . نم
ایسه .. بوق ..
بی برکه غائب ایدن
ابدیا غائب اجتن
اولور ..
ناموس کیدر ..
دوغز کری
بوقدر اونک ...
بلی بری ..

حتی آریلیق ایسته مدیله
فقط هر اوچنک ده
کیده چکاری بر آری
آری ایدی . ایشلر
بی کورد کدز صکره
تکرار بولوشق و
آرقاداشققرخی تولو.
نجه قدر اوزانق
ایستدیلر . مسئله
زده و نصل بولو.
شمعه ایدی .
روز کار دیدی که:
— نه زمان
آچارک اوزرنده
پرافلرک صالحان دینی
کورورسه کر بیلکره
بن اوراده م ..
آتش:
— نه زمان که،
دیدی ، پر بوزندن
قبور اوق سایه
طوغری بردومانک
چیتدینی کورورسکز
اودومانک چیتدینی
برده بن وارم .

— آغا بابا — غایب سرای سلطانیه شماره ۳۷۴ صمدی و ۲۴۱ فرید انقیریلر

کازاقابی

فرانسوازاد

موتولویز آفتابی ایدی، آردن دولیوردی، آرقه داتاری بیاب ایش، صیق بر اوردنه دوشتم، کونک

دستی بیله بی ایچون دولیوردی

سوک ساری ماماری ایری، صیق ایلرک بیلدن چوزولوردی، کونک نئشاسی ساند دانه دانه آریوردی، سسک بوتون قویله بیله یورد، آرقاقلاری آزارورد، فقط جوق یازدی که اسم اری ایلرک سرتوقالی کورگهسه چابوقی قویله یوردی، ایری لاداری، سرت، قوروسمن ایلرکی چیردانه چیردانه پرووردی، وره قدر سارقال اگری بوری دالر ایسه بیک کنگه کورگهسه مانع ایلوردی، کویچک بی بون غایب اولدی، تک نوق حیوان ایزرته نداد ایچوردی، ایلرله صالح طرفه اولق بر سو برکنشی وادی، اطرا م یانی کرا آتایلری ایه دولو ایدی، ایری، اولون کرا لاردن بیلم... بر آ ایلرله اولق بر کورونو اولدی، کوزل، طرف بریک اولرک نظارله صالح طرفه کور برکنشیدل سو ایچوردی، فنشکلی، اومشی، بئشی اولدوردی، فقط جوق یازدی که بر طرف، بر کوزل کچی ووردی بیچک بیچ برندام بوندی، جام جوق میلهدی، مایوس، مایوس اطرا م بایتم، دمانده شیطان ویکری بلادی، جان تنگی بیله بیک کرا جکر دکرله دولوردی و نئشال اگری کچی ووردی، حیوان دولدی.. واقع تابه برده چیریددی، طوق ایچون نولدم، فقط حیوان قالدی اولرک صالح کوشمی ایچند

غایب اولدی، نایب کونک بر سوک خارمسیه زهرانشیرکن ارقاقلاری بولم.

نیم بر سه سوکره پنه بر یاز آفتابی بی اوردمانه اولدوردی، پنه او سو برکنشی بیتمه اولدورشم، بر آقی س اولدی، دولم ایلم، کوزا، طرف بر کیک..

فقط جقدر فریب ایلرک بر یوزارک برشدی برده بر موز اولفانده بر کرا آفتابی وادی، لو بیل درحال آکلام، بویک بی بکن سکی کیم ایدی، بر یوزارک آفتابی ن آکلام، ایلرک بر سوکی خارمیه کندی، آکی بیر.. جان تنگی دولردم وکی ووردم.. سوز قازل، او آفتام بویک واده مدت جانده بولانده وئیس کیرا بیلرکی بیل ایلرک سولموردی.

فرمزی خروس

انتخاب بقدتک ایچ خنشیس وادی، جقدن، تک آرزوقو اولدی ایچون بیتمه بولان فرمزی خروسک ایچ سنی ایشیر، ایتمز بقتل مال قازل، خنشیسک اوسته لیز، بیچ ایچان اولدی بر حیوان کیم سوکریک اولموردی.

زوالی خنشیس، خنشریک و مانع سئل هر قدر چرا اولموردی اولا قوشو بری، یانی ایلرک کندی ایچون بولن کیلرکی وچه سیت وون خروسک آفتی دولمشیر، خنشریک اولد وولونجی برکال چنه بیلرک

بوسنک

فرمزی خروسک قالدی کس بر، خروسه اولدی... فقط.. خنشیس ایشی صبح دعا بد بخت اولیلر، جویک: اختیار قوی، وک کیک بکندن لوزقان لوزی دعا جوق ایزکی اولموردی، جویکلر: اولوشا کیرک: اوق بر سیتدن لوزوق ایچون خنشر ایش بیلر دانه بیکه دولردی، موده: بخره قویق

بیاض طویرنار

ماید

قلم هیتیه بویکه به زیا کور، مایک! آه! کینگی زایلده سزی لوزارن چارمسی کوره سلیم،

کچ نیرک ک بوک دولوشی بولدی، برلا صکره کچ قور اوقیه وادی، شوبه بر زوا کوردی، جاب کوزل و کچ بری قورشده کندی، اوکا - قردانلرک لوزارن ک بولدن قورلیه بیچکدر، فقط سنده اوقرت و صبارت اولمورد!

مجمعه...

یزده بریک بر مسک وادی که جالی کیم بپ پرزومه بولدی آکنده، یازدی کیم، ایچ کندی، اندازی به وادی... مایلش، آکلام ایتمدم،

یازدی زده الم، کیم دکدی... رسم آکیم، وادعه کورمده، اوقرت، بدم، رسه دولردم آکیدی، - یای صوم، اما شو اوج اشارت، ن آکلام، کیت سور، دیلی، بیا که کتیم، سوردم، و زوا کیم بر عدت، دولوشدی، بر جواب ویردی، ک آفتی قلیق، یازدی بر شیار، به تلبه بر شیار بیلدی... اولوردم، الم، بکرسه اکر بویز بیلرکیم باری کندی،

بر قدر سسک یازدی و کون عیون کیندورک! تک ایتم سراق! - صحنه، بیلشده شندی کوردیک حسی تک رسیدر، شنبی اوزاق... بیکدره، فیه مکنی طلمسند قلم خنشر

یاورلورده صوب اولونی

طوب اولونی سه ووزل قی به سیرد: اولون، اولون هر اولنازم کولارز ای اولسون سسک طوب، زنگری وان بیلل یاس دچر بر آرزوخ سسی سوا اولفان سن هر کسی، دولرک کی اوچار نوزار طوب اولونی کورنل اولون آکاپر: آرقاقلار بیلرک سسک! چابینقندر جاب بول، اوکر مکندر سسک، صول... کزیده عیال

بیاض طویرنار ک بولدن قورلیه بیچکدر، فقط سنده اوقرت و صبارت اولمورد! کتان کیم نلری وادرد اولونی آیرسک، ایچک بیلرک اولونک اولون قالی کولمک اولورسک، م کولمکری بولورک اولوریه قویلهک زمان صبر بوزور، فقط بو اینه بیللرک دفعه بیل ایدار صکره ندر که بیه سوز سول مایک، اکر سایلر بیه دور اینه ایزر آچیمسک، برکه سولر ایچ بوقردانلرک کرسک مایه ایلرک بر سنبر اولمورد، اولرک جیلری سسک سکره ک بیلدر، ساسا بیلرک بر شیاره قیله دت ایت، بی قوی و سوزاری سولیک شتاب الله طوقده اولیجی ردت ایچرین ایه ساسات ایه طوقدی، کچ فر ص ایچرکی آیی ایه اولدی، کورنل اولندی، بقیع عک نان بیلده زایلده کوردن کیم بر ایچرنا، وادی، بوت اوزرته زایلرک طوقده ایشاق اینه قانلی سارندل چیدی، الیه بقیع اولونی طوقده بیلادی لارکدرسی مدمن سوزانه بیلرک لری قویاری قیازوردی، فقط قردانلرک لری قورنلرک ایچون بولدن دعا مدمن اسطر اولرک کمال ایلرک، طوقدی ایچرین اولونی چیلای ایلرک اولرک لری آفتی، مایدی وار

ظفوزنجی صایدهی بیامجه مزك حلی :
— ی حرفی ابدی

ظفوزنجی صایمزه کی آراما :
شهمد اولادی

زیرا دقیقه ده ر [ی] ، ایی آیده اوج [ی] و ارایدی
حل ایدنلر میانده چکیلن فرعه ده برنجیلدی آتله سلطاولیدن
احمد ظاهر افندی احراز کوزل برچاق قزائمشدر .
ایکنجیلدی عادل سلطان اناث نمونه مکتبندن فاخره خاتم
احراز برصولی بویا طاقی قزائمشدر .
اوچنجیلدی قوجه مصطقی پاشا نمونه مکتبندن ۶۵۱ خیرالدین
افندی احراز برآطلاس قزائمشدر .

منظومه سی ابدی دوغری حل ایدنلر میانده فرعه چکیلدرک
برنجیلدی استانبول سلطانیستدن فخری افندی احراز بالدزلی بر
حب دفتری قزائمشدر .
ایکنجیلدی ارتکوی اناث سلطانیستدن عادل کانی خاتم
احراز برآلبوم قزائمشدر .
اوچنجیلدی قونیه دارالعرفان مکتبندن محمد اکرم افندی
احراز سرکبلی رفته قزائمشدر .

دردنجی دن اونجی به قدر : حیدر پاشادن معزز حمدی خاتم ،
دارالحلالت علیه مدرسه سندن ۷۶۶ عبدالرحمن افندی .
احسانیه دن ملا خاتم ، طرسوس نمونه مکتبندن ۱۳۱ محمد
عرفان افندی ، دارالمعلمین طایه دن لطیف افندی ، محمودیه
وقف مکتبندن ۹۲ محمد اورخان افندی ، مرجان سلطانیستدن
۵۲۶ مصطقی کمال افندی بر کتاب قزائمشدر .

دردنجی دن اونجی قدر : بیوک رشید پاشا نمونه مکتبندن
۱۳ نورول هدی فکری افندی ، بروسه اهدادی صکر به سندن
سمیح افندی ، غلظه سرایدن ۱۰۷۸ ف . حسین افندی ،
آقیوز قره مصار ایسه سندن ۱۰۱ نامق کمال افندی ، دارالملمات
تطبیقات طاله لوندن ۳۱۶ ملیحه احمد خاتم ، ابوب اناث مکتبندن
۱۳۳۲ عدالت جمال خاتم ، ازبیر صنایع مکتبندن ۱۲۷ علی
کاسران افندی بر کتاب قزائمشدر .

اوتوردن یکریمی بته قدر : ادرنه سلطانیستدن ۱۳۸
مدحت افندی ، اسکدار قیز صنایع سلطانیستدن ۱۶۳ مدیحه
عبدالعزیز خاتم ، بالیکسر ایسه سندن ۲۰۲ رافع افندی ،
ایته کولدن نزهت خاتم ، اسکدار ایسه سندن ۲۷۴ مظفر ابراهیم
افندی ، قسطمونی ایسه سندن ۱۳۶ واه افندی ، قواطش
ایسه سندن ۲۷۲ اوغوز نزهت افندی ، استانبول سلطانیستدن
۶۳۴ ابراهیم کمال الدین افندی ، ازبیر سلطانیستدن اجیر نامی
افندی ، یازید اناث نمونه مکتبندن ۱۱۴ مدیحه حکمت خاتم ،
بروسه سلطانیستدن ۵۶۶ احمد فاضل افندی ، ادرنه صنایع
مکتبندن ۹۹ اسماعیل نوزاد افندی آتظالیه دن نزهت شکری
خاتم ، ابوب سلطان اناث نمونه مکتبندن افسرحرم خاتم ، چنکلی
کوبیدن ندم فتی افندی بر قارت قزائمشدر .

اوتوردن یکریمی بته قدر : محمودیه وقف مکتبندن ۱۴۸
احمد مکرم افندی ، ازبیر کوزلیه اناث مکتبندن سیادت
حسن خاتم ، چلی سلطان محمد اناث نمونه مکتبندن ۲۷۹ حیرا
خاتم ، ارتکوی اناث ایسه سندن امینه احلال خاتم ، طرسوس
نومه مکتبندن ۲۲ حسین عادل افندی ، آق شمس الدین نمونه
مکتبندن ۴۵۱ حسین رؤف افندی ، قونیه ایسه سندن ۳۳۶
محمد کون آری افندی ، قوجه مصطقی پاشا نمونه مکتبندن ۶۵۱
خیرالدین افندی ، طائیه هلومدن ۳۲۲ احمد ویسی افندی ،
کوتامیه ایسه سندن ۹۱ دانش فواد افندی ، ازبیر تیکلیک
بی ازبیر احرانه سنده رشید خاکی افندی ، بشکطش شمس المکتبندن
۵۸۲ عثمان ذکی افندی ، مقری کوی نمونه مکتبندن ۸۷
حسین هانی افندی ، قاضی کوی عثمان غازی نمونه مکتبندن
۳۱۱ ناند محی الدین افندی ادرنه سلطانیستدن ۱۹۸ ناهید
علی عثمان افندی بر قارت قزائمشدر

اخطار : محترم او قوبوچیلریمز ایشالرنی آجیق یا مه لری
وامضایمز مکتوب کوندریمز لری اخطار ورجا ایلرز .

— بیلمجه —

دیشلری اولدیغی حالده ایصیرمیان نهدر ؟

— آراماچه —

هفته کندی کونی ایچنده الک قبسه کونلر هانکیلر بیدر ؟

دیشلری اولدیغی حالده ایصیرمیان نهدر .

— او قوبوچیلریمزه —

ظفوزغ افنکزی کوندر بیککز تقدیرده بوسته کزه درج
ایده حکیم کی . هر هفته جمعه ایتسی کونی ساعت اون ره قدر
مکتبندن آلدیفکر آقرین وحسن حال ورق لری ابراز ایشیککز
تقدیرده بوسته کزه استکز دخی درج اولنه بقدر .

آطلاس ، ونجی به قدر بر کتاب ، اوتوردن یکریمی بته قدر بر
ملی قارت بوستال هدیه ایدله حکدر .

آراماچه مزه دوغری جواب و برنلر میانده فرعه چکیلدرک
برنجی به بالدزلی حبیب دفتری ، ایکنجی به بر آلبوم ،
اوچنجی به آطلاس اونجی به قدر بر کتاب اوتوردن یکریمی بته
قدر بر ملی قارت بوستال هدیه ایدله حکدر .

اخطار : کرک بیلمجه و کرک آراماچه مزه اشتراک ایدله حک
کوجوک او قوبوچیلریمزک مسافه قوبونلرله برابر مکتوبلری :

[استانبول - باب عالی حادسی کتبخانه سودی ده جوجوق
بوستهسی] مسافه مأمورافته کوندرمی لازمدر . مسافله مزه
ولایاندن دخی اشتراک ایدله بیلمه سی ایچون برآی مدت قونشدر .
بیلمجه و آراماچه مزه اشتراک ایدنلر نتیجه تی اوز بدنجی صافی ده
کوزه بیله حکدر .

مسئول مدبری : سلیمان توفیق نشست مطبعه سی

